This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

[redacted]

CODEX DIPLOMATICUS

MAIORIS POLONIAE

EDITUS CURA

SOCIETATIS LITTERARIAE POSNANIENSIS.

TOMUS V

DOCUMENTA ANNORUM 1400—1444 CONTINENS.

EDIDIT

DR. FRANCISCUS PIEKOSIŃSKI

PROFESSOR UNIVERSITATIS JAGELLONICAE.

PART A

POSNANIAE.

IMPENSIS EX LEGATO NORBERTI BREDKRAJCZII SUMPTIS.

TYPIS TYPOGRAPHIAE: DZIENNIK POZNAŃSKI.

1908.

KODEKS DYPLOMATYCZNY
WIELKOPOLSKI.

CODEX DIPLOMATICUS
MAIORIS POLONIAE.

Pracę nad tomem V kodeksu wielkopolskiego, mającym objąć dokumenty wielkopolskie z XV wieku, rozpoczął śp. prof. Franciszek Piekosiński w lecie roku 1901, kiedy też na dłuższy czas zjechał do Poznania i Gniezna dla zebrania materyału. Niejednokrotnie wobec mnie podnosił uprzejmość, jakiej doznał ze strony zarządów archiwów i bibliotek tamtejszych, a to od Przewielebnej Kapituły Poznańskiej, Świetnych Dyrekcyi archiwum rządowego w Poznaniu i Biblioteki Raczyńskich, a zwłaszcza od Przewielebnej Kapituły Gnieźnieńskiej, której niezwykła uprzejmość pozwoliła mu wyzyskać w dogodnych dla niego warunkach liczne jej archiwalne zasoby. Ogrom materyału zebranego spowodował konieczność ograniczenia tomu V kodeksu do pierwszej tylko połowy XV stulecia (do końca rządów Władysława Warneńczyka, r. 1444). Po powrocie do Krakowa uzupełniał jeszcze prof. Piekosiński wydawnictwo. Towarzystwo Przyjaciół Nauk, które tę pracę zainicyowało i do niej śp. prof. Piekosińskiego wezwało, oddało mu do dyspozycyi obfite notatki, jakie przygotował do tego kodeksu śp. Ignacy Zakrzewski. Wkrótce rozpoczął się druk dzieła, który trwał lat kilka. Nie miał jednak śp. prof. Piekosiński doczekać się końca pracy. W chwili jego śmierci wydrukowane były już dokumenty i znaczna część indeksu; reszta indeksu jak i spis dokumentów, który miał iść na początku dzieła, nawet poprawki i uzupełnienia, były przygotowane w rękopisie. Pozostało mi tylko przeprowadzić korekty, czego się podjąłem na życzenie wydawców. Ściśle trzymałem się rękopisów, i tylko bardzo drobnych kilka poprawek porobiłem w indeksie.

Tom ten obejmuje 738 numerów; z nich 355 podaje dokumenty in extenso, a 383 w regestach. Śp. prof. Piekosiński nie był zwolennikiem wydawania regestów; zapatrywania swoje w tej kwestyi przedstawił we wstępie do IV tomu kodeksu małopolskiego. Że w tym tomie znaczna stosunkowo ich ilość się znalazła, i to podanych w języku polskim (sam zawsze regesta podawał w swoich wydawnictwach w języku dokumentu, zwykle tylko przez wyrzucenie słów, nie mających większej doniosłości, i zaznaczenie skróceń przez kropki), przypisać należy temu, iż notaty,

804022

zebrane przez śp. Zakrzewskiego, z których korzystał w wydawnictwie, nie dozwalały na inny sposób ich zużytkowania; nie mógł zaś sam dłuższy czas w Poznaniu i Gnieźnie pozostać, by na podstawie tych notatek dojść do tekstów, z których czerpał śp. Zakrzewski. Z tego powodu, choć z niechęcią, postanowił je na razie podać w polskich regestach, chcąc w przyszłości i te dokumenty ogłosić in extenso, gdy będzie mógł się podjąć pracy przejrzenia licznych ksiąg konsystorza gnieźnieńskiego i poznańskiego, z których właśnie te notaty przeważnie pochodziły.

Największego zasobu numerów dostarczyły archiwa kościelne. Bogate archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej dało odpisów 142 z dokumentów oryginalnych, 16 z kopiarza: liber privilegiorum capitularium, pochodzącego z r. 1477, oraz odpis 1 z księgi: transsumptum omnium et singulorum iurium. Mniej zasobne archiwum kapituły poznańskiej dostarczyło odpisów 46 z oryginałów. Z archiwów konsystorskich, prawie wyłącznie z ksiąg konsystorskich (acta causarum), pochodzi: z archiwum konsystorza gnieźnieńskiego numerów 139, z archiwum konsystorza poznańskiego numerów 159; są te dokumenty podane, jak to zaznaczono, w regestach, a materyału tego dostarczyły papiery śp. Ignacego Zakrzewskiego. Obfity plon zebrał śp. prof. Piekosiński w archiwum rządowem w Poznaniu, gdzie przechowują się akta dawnych klasztorów. Pochodzi z archiwum tego numerów 68, a to z oryginałów 31 (w tem 4 dokumenty klasztoru w Przemęcie, 17 klasztoru lubińskiego, 2 klasztoru strzelneńskiego i t. d.) i 37 z kopiarzy (19 z dwóch kopiarzy lądzkich, 9 z kopiarza klasztoru w Obrze, 6 z kopiarza miasta Wschowy i t. d.) Z ksiąg ziemskich wielkopolskich, przechowywanych w temże archiwum rządowem, pochodzi 10 odpisów dokumentów, do tych ksiąg w formie oblaty wciągniętych. Z biblioteki Raczyńskich w Poznaniu jest numerów 34; z wyjątkiem dwóch wszystkie wzięte z oryginałów. Trzech odpisów z dokumentów oryginalnych dostarczyły zbiory poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 35 (w czem 33 z oryginałów) zaś archiwum miejskie poznańskie, złożone jako depozyt w archiwum rządowem. W niewielkiej ilości kilku odpisów uzupełniły kodeks inne zbiory, oraz papiery śp. Zakrzewskiego. Z papierów ks. Sobczyńskiego pochodzi 14 odpisów, sporządzonych z oryginałów, jakie się przechowywały w archiwum kolegiaty kaliskiej. Uzupełnił wreszcie zbiór Kraków, a to 63 numerami wziętymi z tek Naruszewicza, będących własnością Muzeum ordynacyi ks. Czartoryskich.

Na życzenie nakładców podaję tu krótki życiorys dwóch wydawców kodeksu wielkopolskiego.

Śp. Ignacy Zakrzewski. Urodzony 3 lutego 1823 r. w Wiśniewie w Królestwie Polskiem, po studyach, odbytych w gimnazyum Maryi Magdaleny w Poznaniu, mając lat 18, wstąpił do służby wojskowej, której poświęcił przeszło 30 lat swego życia. W r. 1872 wystąpił z wojska i osiadł na stałe w Poznaniu. W dziesięć lat później, w r. 1882, wybrany został posłem do parlamentu i godność tę piastuje do śmierci. Przez jednę sesyę w r. 1888 był prezesem Koła Polskiego. Zmarł 5 sierpnia 1889 r. w Kis-

singen. Rzadki to fakt, by żołnierz brał się do starych pergaminów, do wydawnictwa dokumentów, do prac historycznych. A już w czasie swej służby wojskowej zwrócił się śp. Zakrzewski do tych badań, w czasie pobytu służbowego w Żeganiu, a później w Magdeburgu. Gdy osiadł już na stałe w Poznaniu, gorliwie na tem polu zaczął pracować, już od r. 1873 jako członek poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Z zakresu historyi polskiej ogłosił śp. Zakrzewski kilka rozpraw, bezimiennie wydanych, lub conajwyżej inicyałami tylko podpisanych.[1]) Największą jego jednak zasługą naukową, to dwa wydawnictwa. Śmierć zaskoczyła go w czasie druku nowego wydania Lites ac res gestae inter Polonos ordinemque Cruciferorum (2 tomy) i nie dozwoliła na jego ukończenie. Drugie wydawnictwo, od tamtego wcześniejsze (r. 1877—1881), to kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, obejmujący w 4 tomach dokumenty Wielkopolski się tyczące, do r. 1400. Zamiłowanie przedmiotu, ogromna pracowitość, doskonałe odczytanie tekstu, systematyczność w przeszukaniu archiwów, która dozwoliła na tak wyczerpujące zestawienie dokumentów, tej dzielnicy się tyczących, to wielkie zalety dzieła. Wprawdzie nie wolne ono od usterek; łatwo je pojąć i wytłomaczyć, jeśli się zważy, że jeszcze wtedy technika wydawania dyplomaryuszy nie ustaliła się w pełni w Polsce, ani też nie rozwinęły się studya dyplomatyczne. O tej pracy zaraz po jej ukazaniu się najkompetentniejszy chyba znawca, śp. prof. Piekosiński, pisał: „niewłaściwemby było wytykać drobne usterki przy tak ważnej dla nauki zdobyczy, lub z tego, co dobrem jest, robić wydawcom zarzut, że nie jest lepszem, tem więcej, gdy przy ocenieniu, co dobre a co lepsze, indywidualizm tak stanowczą gra rolę“.[2])

Śp. Franciszek Piekosiński. I on, podobnie jak śp. Zakrzewski, nie mógł całego życia oddać nauce, jak chciał. Urodzony 3 lutego 1844 r. w Wiercanach (pow. ropczycki), po ukończeniu studyów gimnazyalnych w Tarnowie i Krakowie, a uniwersyteckich w Krakowie w r. 1870, poświęca się praktycznemu życiu, pracuje u adwokata, następnie jako konsulent prawny banku, a potem przez krótki czas, jako radca wydziału krajowego, ma sobie powierzony referat kodyfikacyi projektów ustawodawczych sejmu galicyjskiego. Pracę naukową zaczął wcześnie, pomagając Janocie w wydaniu kodeksu mogilskiego; przerwawszy pracę dla udziału w powstaniu r. 1863, wkrótce, gdy oddział jego został rozbity, wrócił do Krakowa i do kończenia kodeksu. I odtąd, mimo licznych zajęć, ciągle pracuje naukowo, głównie jako wydawca źródeł. Obok tego drobne ogłaszał recenzye, nie dowierzając siłom swym do pracy konstrukcyjnej. Gdy jednak wreszcie wystąpił z pierwszą pracą (r. 1881), od razu stanął wśród najwybitniejszych uczonych, pracujących na polu naszej historyi. Tą pracą jego była hipoteza o powstaniu społeczeństwa, którą do końca

[1]) Szczegóły życia wzięte z wspomnienia pośmiertnego przez dra Koehlera w Rocznikach Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu t. 18 str. 461—473; tamże obacz wyliczenie prac śp. Zakrzewskiego.

[2]) Z recenzyi o kodeksie w „Przeglądzie krytycznym“, w zeszycie 12 z 1877 r.

życia ulepszał, poprawiał, rozwijał, aż ją ostatecznie zamknął w olbrzymiem trzytomowem dziele: „Rycerstwo polskie wieków średnich" (1896—1901). Już znany, z głośnem imieniem w nauce, powołany został w r. 1891 na katedrę historyi prawa polskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim, którą zajmował do śmierci. Na ten okres przypada jego najintenzywniejsza naukowa działalność, mimo choroby, która go w ostatnich latach fizycznie złamała. Nie tu miejsce określać dokładniej działalność śp. prof. Piekosińskiego, ogromną i różnolitą, tak w zakresie historyi prawa polskiego, jak sfragistyki, numizmatyki, dyplomatyki i zwłaszcza ulubionej heraldyki.[1]) Tu chcę wspomnieć tylko jego prace, w związku z Wielkopolską zostające. Małopolską głównie się zajmował, jej poświęcił też największe swoje prace wydawnicze i konstrukcyjne. Obok tego jednak ku Wielkopolsce wzrok swój kierował. Jedną z pierwszych jego prac była obszerna recenzya Kodeksu Wielkopolskiego Zakrzewskiego, z której powyżej przytoczyłem ustęp. Nie myślał wówczas zapewne, że będzie jego kontynuatorem. Od r. 1901 znowu zaczyna się Wielkopolską zajmować. Chciał na wzór zapisek sądowych Helcla (Starodawne prawa polskiego pomniki t. II) ogłosić takiż zbiór zapisek z ksiąg sądowych wielkopolskich. Rozpoczął też tę pracę i w r. 1902 wydał: „Wybór zapisek sądowych grodzkich i ziemskich wielkopolskich z XV wieku" (Studya, rozprawy i materyały z dziedziny historyi i prawa polskiego t. VI, z 1), który objął zapiski z lat 1400 do 1410. Chciał tę pracę prowadzić dalej, do końca wieków średnich. Podjął się wydania nieukończonych przez Zakrzewskiego Lites ac res gestae, mianowicie tomu trzeciego, oraz kontynuacyi Kodeksu Wielkopolskiego. Druku Lites już nie rozpoczął. Kodeks doprowadził prawie do końca. Zmarł w Krakowie nagle dnia 27 listopada 1906 r.

S. K.

[1]) Bibliografię prac podaje M. Gumowski w Wiadomościach numizmatyczno-archeologicznych z r. 1907, numer ogólny 68 i 69.

INDEX CHRONOLOGICUS DOCUMENTORUM IN HOC VOLUMINE CONTENTORUM.

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[1]) Data widocznie błędna.

[redacted]

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[redacted]

[illegible]

Pag.

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

Pag.

[illegible]

[illegible]

1. 1400. die 1

Iudicii
Milochniewice, (

Nos Pe
facimus vinuer
turis, quod cum
num Dobrogosti
archiepiscopum
cussium, Cristi
villas *Zlotha*, .
controuersia pe
iure et iudicio
archiepiscopus
curacionis suo
Belawj scolast
necnon Stanisl
nus dominus
totali potestate
ut quidquid pe
tue firmitatis.
totaliter debeb
a fluuio *Milech*
finale est com
iamdicto limite
cum omnibus
hoc notanter
siue piscinas
in quantum plu
obtinebunt, et
super ripam d
chowo perman

UNIV. OF
CALIFORNIA

1. 1400. die 15. mensis Ianuarii, Ravae.

Iudicii terrestris Ravensis decretum de finibus villarum *Zlota, Milochniewice, Gluchów et Łochów.*

Nos Petrus iudex et Iohannes subiudex Rawenses generales, notumfacimus vinuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cum inter reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Dobrogostium, diuina et apostolice sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et capitulum Gneznense, ex vna, et inter Stanislaum, Iacussium, Cristinum heredes de *Lochowo*, parte ab altera, pro limitibus inter villas *Zlotha, Milochnewicze, Gluchowo* necnon *Lochow* [1]) lis, discordia et controuersia per diuersa volueretur terminorum interualla, tandem cum ex iure et iudicio causa pro predictis limitibus concludi debebat, dominus archiepiscopus suprascriptus necnon capitulum Gneznense cum literis procuracionis suos veros ac legitimos procuratores, dominum Albertum de *Belawj* scolasticum Lanciciensem, Michaelem scolasticum Gneznensem necnon Stanislaum alias Grad cancellarium serenissimi principis et dominus dominus Semouito eadem gracia domino (s) Mazouie cum omni et totali potestate etc. destinauerunt Przibislaum capitaneum Rawensem (s), ut quidquid per predictos decretum et actum fuerit, obtineat robur perpetue firmitatis. Demum cum negocium finaliter terminari et compleri totaliter debebat, talis concordia inter partes vtrasque est habita, quod a fluuio *Milechowo* wlgariter nuncupato usque ad eum locum, in quo ius finale est completum, predicti heredes de *Lochowo* domino archiepiscopo iamdicto limites ad ripam fluuij *Rawa* wlgariter nuncupati recongnouerunt, cum omnibus utilitatibus, puta siluis, pratis, piscinis et alijs vinuersis: hoc notanter expresso, quod supradicti heredes de *Lochowo* molendina, siue piscinas cum totali fluuio possidebunt, necnon molendina, piscinas, in quantum plus construere uel edificare supra flumen prescriptum possent, obtinebunt, et quam late uel longe aquam de sepedictis piscinis infundere super ripam domini archiepiscopi pretacti, hoc ipsorum heredum de *Lochowo* permanebit. Isto tamen non obmisso, quod predicti heredes de *Lo-*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

chowo pro construendis piscinis arenam super ripam domini archiepiscopi capere valeant, necnon aggeribus pro reformandis. Nos uero iudex predictus volentes easdem gades siue limites habere gratas, ratas atque firmas, easdem presentibus approbamus, ratifcamus et confirmamus tenere parte ex vtraque perpetuo et in ewm. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Rawe feria quinta post octauas Epiphanie, sub anno Domini M quadricentisimo. Presentibus strenuis nobilibusque viris, dominis: Prandotha herede de *Pobedna*, pincerna Rauensi, Przibislao alias *Szczeczina* protunc capitaneo Rauensi, Warsszone herede de *Zelasna*, Slassa advocato de *Bogusszicze*, Swansskone de *Ossouicze*, Stognewo herede de *Gluchowo* et alijs quam plurimis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 268), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały. Po stronie adresowej zapiska z XV wieku: Litera limitacionis inter villas *Gluchowo*, *Zlotha* clauis Squirnyewiczensis cum nobilibus et ipsorum villa de *Lochowo*.

¹) *Złota* wieś w woj. mazowieckiem, pow. rawskim, par. Boguszyce albo Głuchów.
Miłochniewice wieś w temże województwie i powiecie, par. Głuchów.
Głuchów wieś parafialna w temże województwie i powiecie.
Łochów. Dwie są wsie tej nazwy w woj. mazowieckiem, obie w pow. brzezińskim, par. Żelechlinek położone, jedna zowie się Łóchów, druga Łochówek czyli Łochów mały. W niniejszym przywileju jest mowa oczywiście o Łochowie nie o Łochówku.

2. 1400. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Thomconis capitanei Maioris Poloniae generalis aliorumque iudicum decretum, Nicolao episcopo Posnaniensi quartam partem villae *Chwalibogowo* addicens.

R. Sentencia diffinitiua respectu quarte partis hereditatis *Chwaliszyce* seu *Chwalibogowo*, ad ecclesiam Posnaniensem spectantis, ex serijs parcium controuersijs in summis et generalibus terminis, vbi strenui Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Sandiuogius palatinus Posnaniensis, Nicolaus subpincerna locum tenens Iohannis patris sui, iudicis Posnaniensis, Iacussius alias Iaka subiudex Posnaniensis, Andreas prepositus Calissiensis, Albertus Mederecensis, Jarotha Radzimiensis castellani, iudicio regali tunc presidebant, lata, quartam partem hereditatis in *Chwalibogowo*¹) iusto iure possessam, Nicolao de *Kryrow* (s) episcopo Posnaniensi et ecclesie Posnaniensi adiudicando. Datum Posnanie feria quarta in octaua s. Agnetis virginis, anno Domini millesimo quadringentisimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 11 z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

¹) *Chwalibogowo*. Trzy wsie tej nazwy istnieją w pow. wrzesińskim. Do którejby się nasz przywilej odnosił, osądzić nie umiemy.

3. 1400. die 11. mensis Aprilis, in *Słupcza*.

Wladislaus II. rex Poloniae ratam facit limitationem villae *Makownica*, monasterii Landensis propriae.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter nature humane commoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, vt actus hominum apicibus literarum et testium annotacione perhennentur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranieque et Russie dominus et heres etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quod habita diligenti consideracione ad constantis deuocionis indicia, quibus abbas et fratres monasterij in *Landa*, ordinis Cisterciensis, in conspectu regio claruerunt, horum intuitu volentes ipsorum deuocionem ampliare et eos specialis gracie prerogatiua preuenire, vt nostris suffulti munificencijs, in pacis conquiescentes dulcedine, oracionibus liberius vacare possint et creatoris nostri clemenciam pro nostra et predecessorum nostrorum salute vberius exorare, cupientesque diem extremi iudicij pietatis operibus preuenire, specialis deuocionis zelo accensi, strenuo Thomconi subpincerne Cracouiensi, capitaneo terre nostre Maioris Polonie generali et Mathie succamerario Calissiensi firmis nostris regalibus meminimus dedisse in commissis, vt syluam *Makow* et villam *Makownica*[1]), que eis incorporauimus et ipsorum monasterio appropriauimus et adiunximus perpetuis temporibus duraturis, limitibus ab omnibus hereditatibus et bonis, eiusdem sylue et ville conuicinitatibus, cuiuscumque conditionis et status personarum predicta bona, sylue et ville vicinia existerent, distinguere faciant et per gades notabiles syluam huiusmodi et villam a bonis et hereditatibus quarumcumeque personarum, vt premittitur, sequestrare limitando. Quiquidem Thomco et Mathias ad nostre maiestatis venientes presenciam, manifestam coram nobis recognicionem fecerunt, quod mandatis nostris et commissis obtemperantes fideliter, predictam syluam et villam *Makownica* et *Makow* cum omnibus bonis omnium terrigenarum et quarumcunque personarum terminacionem limitibus, gadibus et scopulis, qui *kopcze* dicuntur, iusto et iuridico limitacionis et distinccionis titulo, iuxta morem et consuetudinem regni nostri limitando distinxerunt et gades seu scopulos in signum perpetue distinccionis locauerunt. Quamquidem limitacionem, sequestracionem et gadium seu scopulorum locacionem, gratam et ratam habentes, ipsam approbamus, ratificamus et tenore presencium confirmamus: decernentes, ipsam robur perpetue firmitatis obtinere. Statuentes eciam et volentes, vt limitacio huiusmodi per nullum penitus inposterum violetur. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum et datum in *Słupca* ipso die dominico Ramispalmarum, anno Domini millesimo quadringentesimo. Presentibus venerabilibus in Christo patribus, dominis: Dobrogostio sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Nicolao de *Kurow* Wladislauiensi, Alberto de *Lu-*

bnica Poznaniensi episcopis, Sandiwogio Swidwa Poznaniensi, Iohanne Liganza Lanciciensi et Iacobo de *Konyeczpolye* Siradiensi palatinis, multisque alijs fidedignis. Datum per manus Clementis de *Moskorzow*, aule nostre cancellary.

Series privilegiorum monasterii Landensis lit. B z XVII wieku, str. 38, w archiwum rządowem w Poznaniu.

¹) *Makownica*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje, widocznie zmieniła nazwę.

4. 1400. die 29. mensis Aprilis, in *Mogila*.

Dominicus abbas monasterii Cisterciensium de Clara Tumba magistrum Iacobum s. theol. professorem, procuratorem suum ad synodum Lanciciensem constituit.

Nos frater Dominicus abbas monasterij Claretumbe ordinis Cisterciensis, Cra[couiensis] diocesis, publice recognoscimus per presentes, quomodo venerabilem et religiosum virum, magistrum Iacobum [sacre theolo]gie professorem, presencium ostensorem, constituimus et ordinamus in nostrum verum et legittimum procura[torem...... specialem ad comparendum pro nobis in synodo provinciali in ciuitate Lanciciensi celebra[ndo pro festo] sancti Stanislai de mense Maij proxime futuro, dantes et concedentes eidem magistro plenam [et omnimodam potestatem] ad excusandum nos a personali comparicione in dicta synodo, et ad alligandum et proba[ndum....... ta et causas racionabiles, cur et quare in dicta synodo personaliter comparere non [potuimus], ac ad probandum dictas excusaciones esse veras, medio iuramento suo, in animam nostram prestan[do ne]c non et alia facienda, que in dicta synodo nos facere possemus, si eidem synodo personaliter [adessemus]: promittentes nos ratum et gratum habituros, quiquid in dicta synodo conclusum fuerit...... personaliter interessemus. Datum et actum in Claratumba, anno Domini millesimo quadringentesimo, feria quinta post octauas Pasce, sigillo nostro presentibus subappenso.

Oryginał pargaminowy, znacznie zetlały, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 269), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

5. 1400. die 25. mensis Iunii, in *Mościcszyce*.

Laurentius abbas monasterii Lubinensis Ioanni et Nicolao sculteltis de *Bicńkowo*, scultetiam in villa *Mościeszyce* XXXIV marcis vendit, enucleatque iura et officia sculteturum.

In (nomine) sancte et indiuidue Trinitatis amen. Illud humani sensus fragilitas exigit et requirit, ut gestarum rerum euentus memorie hominum scripture testimonio et testium fidelium comendentur. Eapropter nos Laurencius diuina miseracione abbas, Andreas prior, Nicolaus custos et Nicolaus clauiger, Iarossius prepositus Noue curie, Hanco ceterique fratres conuentuales monasterij Lubinensis, ordinis sancti Benedicti, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, cupientes bona monasterij nostri augmentare et auxiliante Domino temporibus nostris, quibus vitam duxerimus in humanis, melius reformare, considerantes, quod ius Theutonicum in villa nostra *Mosczeszicze* obseruari non potest sine sculteto, ipsam villam iure Nouifori duximus exponendam, vendentes sculteciam prouidis uiris Iohanni et Nicolao fratribus vterinis, scultetis de *Bencowo*, pro triginta quatuor marcis grossorum Bohemicalium, Polonicalis pagamenti, in villa nostra *Mosczeszicze* predicta: dantes eis et eorum legittimis successoribus natis ac nascendis racione scultecie iamdicte tres mansos liberos in parua mensura, tres ortos, thabernam, pistrinum, fabrum, sutorem, maccellum carnium, pratum in insula, que dicitur *Glowaczewy*, duo iugera, que wlgariter *morgy* dicuntur, in longitudine et latitudine continentem, trecentas oues seruare preter gregem kmethonum, quatuor iumenta indomita sine dampno nostro et kmethonum nostrorum residencium seruandi concedimus ipsis scultetis et eorum sequacibus omnimodam facultatem; capturam piscium in lacu nostro ville adiacenti cum decem gulgustrijs et totidem saccis, qui *wanczerze* appellantur in wlgo, et paruo rethe, quod *czabrodna* dicitur, et fluentem aquam extra lacus, que *Samicza* solet in wlgo nuncupari, circa allodium nostrum defluentem, usque ad villam versus riuulum, a riwlo usque ad rubum, qui *lascowy kerz* dicitur, littus pro piscatura cum dicta defluenti aqua, in quibus ipsam piscaturam ipsi sculteti et eorum posteri libere exercebunt. Habebunt eciam predicti sculteti tercium denarium de re qualibet per eos iudicata; damus eciam ipsis scultetis venaciones cum cassibus et duabus veltribus et totidem leporarijs, quisculas niso, perdices, lepores, wlpes, lupos, grues infra limites heridatis supradicte; iuramenta, resignaciones habebunt. Incole vero ibidem locati et locandi ibidem habebunt a solucione censuum nostrorum per quatuor annorum spacium omnimodam libertatem, qua elapsa predicti incole siue kmethones pro censu nobis in festo beati Martini annis singulis decem mensuras triplicis frumenti: tres auene, tres tritici, quatuor silignis, mensuramque humuli et fertonem pro decima in perpetuum soluere tenebuntur. Tria generalia iudicia in anno quolibet ibidem faciemus: scultetus vnum et kmethones duo prandia uel mediam

[illegible]

[redacted]

marcam et sculletus fertonem iuxta opcionem nostram nobis soluent. Honorabunt nos prefati kmethones in festo Natiuitatis Cristi vno porco vel octo scotis pro eodem; in festo beate Virginis, videlicet Natiuitatis de quolibet manso per duos pullos, in festo Pasche triginta oua; labores vero prout cetere ville nostre, consimili iure locate exercebunt. Preterea sculteti sepedicti seruient nobis et eorum legitimi sequaces in equo valente alteram dimidiam marcam, qui dum in seruicijs perderetur, tamdiu a seruicijs erunt liberi, quousque per nos fuerit exsolutus. Et quia iura Nouifori nobis sunt prorsus incognita, omnia iura, que vtilitatem et comodum respiciunt dominorum, salua nobis penitus reseruamus. In quorum omnium testimonium et euidenciam pleniorem, presentes literas scribi fecimus, nostro et conuentus nostri sigillorum munimine roborantes. Datum in *Mosczeszicze* feria sexta in crastino Iohannis Baptiste sub anno Domini millesimo quadringentesimo. Coram hijs testibus: Petro et Nicolao de *Morca*, Pascone de *Charzustowo* heredibus, Iohanne capellano, Dobcone nostro familiari et Peregrino nostro protunc iudice et alijs fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 27), opatrzony pierwotnie dwiema pieczęciami, zawieszonemi na zielonych jedwabnych sznurkach. Z tych druga oderwana, dochowała się tylko pierwsza podługowata, w ciemno zielonym wosku wyciśnięta. Wyobraża ona pod gotyckiem poddaszem, wspartem na cienkich wysokich słupkach, postać opata w infule, z pastorałem w prawej, księgą na piersiach w lewej. Napis otokowy: † S. LAVRENCII ABBATIS IN LVBIN.

[1]) *Mościeszyce*, zapewne dzisiejsze *Mościszki*, wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. Lubin położona.

6. 1400. mense Septembri, in *Poniec*.

Iudicum quorundam decretum, inter Nicolaum abbatem monasterii Lubinensis et Mathiam Dzetrzich cmetonem de *Górka*, de agro quodam litem dirimens.

Nos Petrus burgrabius in *Ponecz*, Lysek in *Dzanczina*, Iohannes in *Gosczeyewicze* heredes, Mathias proconsul, Stephanus consul in *Ponecz*, Clich in *Gosczeyeuicze* et Clich in *Ianissewo* kmethones, arbitri negocij infrascripti, omnibus et singulis, presentibus et posteris vniuersis, quibus expedit, publice protestamur per presentes, quomodo venerabilis Nicolaus diuina prouidencia abbas monasterij sancte Marie in *Lubin*, ordinis sancti Benedicti, ex vna, et Mathias Dzetrzich kmetho in *Gorka*, districtus Wschowensis, parte ex altera, nostram adierunt presenciam petentes, ut omnes articulos, gesta, facta et controuersias, que tunc inter ipsos vertebantur, concordaremus et componeremus pro quodam agro in *Gorka* hereditate monasterij predicti, quem prefatus Mathias Dzethrzich per longum satis temporis lapsum incultum et penitus desertum inibidem obmiserat

in detrimentum et minoracionem reddituum et prouentuum monasterij supranominati, promittentes ex utraque parte sincera fide et sine dolo nostre diffinicioni siue determinacioni sub pena triginta marcarum vallata currentis monete pecuniarum firmiter obedire. Pro cuius pene siquidem, ut premittitur, solucione, si que pars, quod absit, diffinitum et determinatum ratum et firmum tenere noluerit, astrinximus fideiussione per nobiles Stanislaum in *Surkowo* subiudicem Poznaniensem et tutorem monasterij in *Lubin* predicti et Petrum in *Gosczeyewicze* heredes, ex parte domini abbatis, et per Iohannem Moczigroch in *Zawada*, Miczkonem in *Gosczeyewicze*, Iohannem Draag in *Osseczna* et per Stoyan in *Gosczeyewicze* kmethones ex parte ipsius Mathie Dzetrzich. Nos vero arbitri iam tacti vtrarumque parcium prescriptarum plene causas et negocia perscrutantes, bonasque ipsorum voluntates et consensum concordie acclinatos, attendentes, deliberatis animis parcium predictarum eo sumus misericordius inclinati, inter ipsas partes prehabitas omnia negocia, aduersitates et causas, que vertebantur vel verti poterant inter ipsos concordauimus, composuimus, diffiniuimus et totaliter terminauimus sub hijs uerbis, scilicet, quod iam nominatus Mathias Dzethrzich ad suum tenetur agrum reuerti et ipsum, ut prius habuit et coluit, possidere et quiete tenere, quemadmodum vicini tenent ceteri inibidem, seu ipsum vendere potest secundum beneplacitum sue voluntatis; dominus vero abbas eidem Mathie Dzetrzich septem fertones in currenti moneta pecuniarum cum octo modijs seu mensuris hyemalium frumentorum dabit in agrum predictum ad seminandum, vnam marcam dabit eidem Mathie dominus abbas ad sancti Michaelis et tres fertones ad sancti Martini ffesta proxime ventura et cum hoc idem dominus abbas sepenominatus mandare faciat suis cmethonibus agrum predictum Mathie Dzethrzich arare ad hyemem cum octo aratris; insuper dominus abbas a solucione census anni presentis ipsum Mathiam liberum dimitti debet. Sic ergo pacem inter predictas partes et ipsorum successores statuimus, perpetuum silencium eis pro omnibus et singulis contrafaccionibus (?), litibus et negocijs vniuersis imponimus et omnia predicta inter ipsos et ipsorum sucessores mortificamus .... nichil s............... uel determinandum in posterum relinquentes, sic quod neutra pars alteram per se vel per suos aliquos molestare posset ... . suprascripta. In cuius rei testimonium sigilla nostra et ciuitatis *Ponecz* presentibus sunt appensa. Actum et datum ... .cia infra octauas Natiuitatis Marie, presentibus quam plurimis terre nobilibus et alijs fidedignis, anno Domini millesimo CCCC°.

Oryginał pargaminowy, w niektórych miejscach, zwłaszcza w ostatnich kilku wierszach niedoodczytania uszkodzony, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, których wszyskich dziś brak.

[illegible]

[redacted]

7. 1400. die 13. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus archidiaconus Posnaniensis cuidam Miroslao de *Pniewa* scultetiam in villa *Goraszewo* confert.

In nomine Domini amen. Quoniam acta per voluntatem hominum solent permutari, necesse est ergo, ea literarum firmitate firmissime solidare. Nouerint igitur vniuersi, presencium noticiam habituri, quod nos Albertus archidiaconus ecclesie Poznaniensis, melioracioni bonorum et reformacioni ville nostro *Goraszeuo* et capituli Poznaniensis intendentes, vt reformata in melius, facilius nobis valeant (s) consueta seruicia impertiri ac nobis et successoribus nostris comoda reportare, de voluntate et consensu venerabilium virorum dominorum prepositi et capituli ecclesie Poznaniensis ad hoc specialiter accedente, attendentes fidelia seruicia, que nobis et ecclesie nostre Miroslaus familiaris de *Pnewa* exhibuit et ad exhibendum se promptum obtulit et paratum, eidem Miroslao et successoribus suis legitimis sculteciam in dicta nostra hereditate et capituli *Goraszeuo*[1]) graciose donauimus, contulimus et presentibus conferimus et donamus iure hereditario perpetue possidendam et obtinendam, ipsum et progenitores suos et legittimos successores scultetos ibidem constituentes: donantes eidem sculteto vnum mansum liberum cum area, prout in latitudine, longitudine cum vniuersis utilitatibus sit distinctus, thabernam, maccellum carnificum, pistorum, sutorum et fabrum, potest eciam habere in dicta hareditate oues, iumenta, lepores fugare et aues cum niso capere. Incole eiusdem ville iura facient et census soluent, prout antiquitus seruabant. Habet eciam scultetus facere tria magna iudicia quolibet anno, nobis kmethones duo prandia in duobus iudicijs, aut pro quolibet prandio fertonem, et scultetus tercium prandium, pro quo similiter fertonem soluere debebunt. Habebit eciam dictus scultetus de iuramentis et pena tercium denarium de re qualibet iudicata. Incole vero eiusdem hereditatis iura et soluciones ac labores complebunt et complere tenebuntur, prout antiquitus in eadem hereditate facere consuerunt, prout in alijs villis capituli describuntur. Et quoniam iura Maydburgensia uel Srzedensia nobis sunt penitus incognita, ideo omnia iura, vtilitates, labores et honores, que respiciunt vtilitatem, comodum dominij et honorem nobis plenarie et successoribus reseruamus, prout in alijs nostris villis capituli fieri est consuetum; dictus vero Miroslaus et sui successores legitimi nobis ad seruicia et successoribus nostris tenebitur in equo valente marcam cum media grossorum: adiungentes eidem Miroslao sculteto prenotatam scolteciam et successoribus suis vendendi, commutandi, dandi libereque resignandi seu quocumque modo voluerit licite a se alienandi, plenam ac liberam potestatem habeat et omnimodam facultatem. Vt autem nostra grata donacio, ordinacio firma et inviolabilis permaneat, ipsam de vnanimi consensu fratrum et dominorum capituli Poznaniensis presentibus confirmamus. In cuius rei testimonium nostrum et dictorum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dominorum capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie sub anno Domini millesimo quadringentesimo, die XIII mensis Novembris, post festum sancti Martini episcopi et confessoris gloriosi. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris dominis: Vincencio preposito, Petro decano, Symone custode, Paulo scolastico Lubucensi, Iohanne sancti Spiritus, officiale, Alberto Gluszinensi prepositis, Conrado Srzemensi, Derslao Pczeuensi archidiaconis, Iohanne Nepart, Mathia Kalis, Bartholomeo, Iohanne Szolowo, Vincencio de *Marczinkouo*, Przibislao, Mathia Blida, Loduigo, Nicolao Iamenski prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniensis. Per manus Nicolai de *Gwasdouo* notarij et scribe capituli Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony dwiema pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza okrągła, nieczytelna, wyobraża herb Łodzia; druga podługowata jest kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Goraszewo*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.

8. 1400. die 8. mensis Decembris, in *Mezelancz*.

Conradus de Iungingen Magister Ordinis Teutonicorum Wladislao regi Poloniae venandi in terris Ordinis eiusdem facultatem tribuit.

Wir bruder Conrod von Iungingen, homeister deutschis ordens, thun kunt allen, dy desin brieff sehen ader horen lezen, das wir den irluchten fursten herrn Allexander anders Wytawdt, herczogen czu Lyttawen gebeten habin, das her vor vns vnd dy vnsern eyn sicher vnd cristenlich geleite geloben sal deme allirdurchluchsten fursten vnd herren, herren Wladislaeu konige czu Polan, synem bruder, das her sicher ane arg jagen mag vnd sal and vnsern greniczen vnd ab sichs geborte in vnsern greniczen mit allen sienen, von der gebunge dys briues bys czu vastnacht nest komende, vnd globen, das stete vnd gancz czu halden. Vnd durch meres sicherheit wille habin wir vnsir ingesegel and desin brieff lassen hengen. Gegeben in vnserm hofe *Mezelancz* an vnsir lieben frauwen tag Concepcionis in dem vyrczenhundirsten jar.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 270), opatrzony jest jedną pieczęcią z ciemnozielonego wosku, mocno zniszczoną, uwieszoną na pasku pargaminowym.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

9. 1401. die 9. mensis Ianuarii, in *Lwówek*.

Praeconsul et consules civitatis *Lwówek* ratam faciunt donationem domus cuiusdam a Hannusio Knobloch Ioanni altaristae ecclesiae in *Lwówek* factam.

R. Nobilis Petrus Baran preconsul, Stanislaus carnifex, Mathias Yandrny, Nicolaus Othman, Iohannes Bazar, Hannus Knobloch consules de *Lwow*, potwierdzają na prośbę Jana ołtarzysty we *Lwówku*[1]) darowiznę uczynioną mu przez Hannusa Knoblocha domu leżącego obok plebanii pod warunkiem, ażeby za duszę jego i jego rodziców odprawiał wigilię i mszę żałobną we czwartek, piątek lub soboty, w czasie Suchychdni. Magistrat zaś uwalnia z swej strony nadany dom od podatków i wszelkich robót czyli scharwarków i innych uciążliwości na tak długo, dopuki należeć będzie do altaryi św. Jana; gdyby zaś od niej został alienowany, natenczas ten przywilej ma ustać. In *Lwow* die dominico infra octauas Epiphanie.

Acta caus. de a. 1506 archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Lwówek* miasto niegdy w woj. i pow. poznańskim.

10. 1401. die 15. mensis Ianuarii, Romae.

Bonifacius IX. P. M. commendam quorumdam bonorum mensae archiepiscopalis Gnesnensis Ioanni episcopo Culmensi factam, revocat.

Bonifacius episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Prouida apostolice Sedis benignitas circa statum ecclesiarum omnium, presertim metropolitanarum salubriter dirigendum pariter et augendum solicite considerationis intuitu prospicit et intendit, ecclesiarum earundem oppressiones et grauamina releuando, et ea, que non sine detrimento ipsarum quandoque conceduntur, si causa racionabilis id postulet, reuocando seu in statum debitum reducendo, prout rerum circumstantijs pensatis ecclesiarum earundem utilitati id conspicit expedire. Dudum siquidem ex certis causis rationabilibus nostrum animum mouentibus, venerabiles fratres nostros Iohannem Culmensem, olim Caminensem episcopum, tunc archiepiscopum Gneznensem ab eo, quo Gneznensi, ac Dobrogostium archiepiscopum Gneznensem, tunc episcopum Ponaniensem ab illo uinculo, quo Poznaniensi ecclesijs, quibus preerant, tenebantur, de fratrum nostrorum consilio et apostolice potestatis plenitudine duximus absoluendos, et de Iohannis Caminensi et Dobrogostij prefatorum personis Gneznensi ecclesijs predictis de eorundem fratrum consilio auctoritate apostolica duximus prouidendum: Iohannem Caminensem in episcopum et Dobrogostium prefatos

Gneznensi ecclesijs predictis in archiepiscopum preficiendo et pastores, Iohanni Caminensis et Dobrogostio predictis Gneznensis ecclesiarum huiusmodi curam et administracionem in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo; et deinde per nos accepto, quod castra, bona, fructus, redditus et prouentus et alia iura ad mensam episcopalem Caminensem spectantia, adeo anullata et per nonnulos occupata existebant, quod dictus Iohannes episcopus ex fructibus, redditibus et prouentibus ipsius mense, quos percipere poterat, condecentem statum secundum pontificalis dignitatis condecentiam tenere et huiusmodi occupata recuperare commode non ualebat, nos omnia et singula castra, bona, redditus, prouentus, decimas, obuentiones, iurisdictiones et alia iura ad archiepiscopum pro tempore existentem et eius mensam archiepiscopalem Gneznensem quouismodo spectantia, in Prussie et omnibus alijs partibus dicioni, potestati dilectorum filiorum magistri et fratrum hospitalis beate Marie Theotonicorum Ierosolimitani quomodolibet subiectis, consistencia, de dictorum fratrum consilio a iurisdictione dicti archiepiscopi pro tempore existentis et eius mense Gneznensis predicte usque ad dicte Sedis beneplacitum auctoritate predicta separauimus penitus et liberauimus et ea omnia et singula prefato Iohanni episcopo eadem auctoritate reseruauimus et comendauimus, per eum usque ad huiusmodi beneplacitum tenenda, regenda et etiam gubernanda, curam et administrationem plenam generalem et liberam castrorum, bonorum, fructuum, reddituum, prouentuum, decimarum, iurisdictionum et iurium huiusmodi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, vt ipse Iohannes episcopus sic ea sue administrationi et gubernationi commissa spiritualiter et temporaliter iuxta datam sibi a Deo prudentiam regeret, dirigeret et augmentaret, ac de fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus et obuentionibus ipsis uniuersis ordinaret et disponeret, illosque in suos et eiusdem ecclesie Caminensis usus conuertere ualeret et habere, prout ueri archiepiscopi Gneznenses, qui pro tempore fuerant, de illis ordinare et disponere quomodolibet potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen bonorum inmobilium et pretiosorum mobilium, ad ecclesiam et mensam Gneznenses predictas pertinentium, sibi penitus interdicta; ac uoluimus et inter cetera eadem auctoritate decreuimus, quod commenda et beneplacito huiusmodi finitis, castra, bona, fructus, redditus, prouentus, decime, iurisdictiones et alia iura huiusmodi ad predictam Gneznensem ecclesiam et eius mensam archiepiscopalem eorumque ius et proprietatem, prout ante separationem huiusmodi existebant, intergraliter reuerterentur; et subsequenter beneplacitum huiusmodi litteris apostolicis super commenda huiusmodi confectis, contenta, usque ad terminum uite prefati Iohannis episcopi de eorundem fratrum consilio et apostolice potestatis plenitudnie auctoritate predicta prorogauimus; et successiue cum prefatum Iohannem episcopum a uinculo, quo ipsi Caminensi ecclesie, cui tunc preerat, tenebatur, de dictorum fratrum consilio et huiusmodi potestatis plenitudine absoluissemus, ipsumque ad ecclesiam Culmensem, tunc pastore carentem transtulissemus, preficiendo ipsum in episcopum et pastorem,

[illegible]

[redacted]

et propterea commendam et prorogationem predictas eorundem fratrum consilio reuocantes, castra, bona, fructus, redditus, prouentus, decimas, obuentiones, iurisdictiones et iura alia predicta ad ius et proprietatem ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensis predictarum eadem auctoritate reduxissemus. Nos postmodum quorundam suggestionibus et importunis instancijs propulsati, commendam predictam usque ad terminum uite prefati Iohannis episcopi in sui roboris firmitate uoluimus remanere, curam et administrationem plenam et generalem castrorum, bonorum, fructuum, reddituum, prouentuum, decimarum, obuentionum et iurisdictionum predictorum eidem Iohanni episcopo de nouo commitendo, prout in diuersis nostris inde confectis litteris, quarum tenores presentibus habere uolumus pro expressis, plenius continentur. Cum autem, sicut ad nostram nuper fidedignorum relatibus deductum fuit notitiam, separatio et commenda predicte in grauem ipsarum ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensium lesionem ac nonmodicam eiusdem Dobrogostij archiepiscopi et iurisdictionis sue detrimentum uergere dinoscantur, nos earundem ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensium indemnitatibus, prout ex suscepti apostolatus officio tenemur, consulere ac eidem Dobrogostio archiepiscopo in premissis paterna solicitudine prouidere uolentes, motu proprio non ad ipsius Dobrogostij archiepiscopi uel alterius pro eo nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate separationem, liberationem, reseruationem, commendam et prorogationem predictas ac litteras quascumque eidem Iohanni episcopo super huiusmodi commenda sub quacumque forma uel expressione uerborum concessas, ex premissis et alijs rationabilibus causis, ad id nostrum inducentibus animum, auctoritate predicta tenore presentium ex certa scentia reuocamus, cassamus et irritamus ac nullius esse uolumus roboris uel momenti, predicta castra, bona, fructus, redditus, prouentus, decimas, obuentiones, et alia iura ad ius et proprietatem ecclesie et mense archiepiscopalis Gneznensium predictarum necnon ad subiectionem, iurisdictionem et potestatem prefati Dobrogostij et successorum suorum, archiepiscoporum Gneznensium, qui erunt pro tempore, eadem auctoritate plenaria reducimus per presentes, prefatisque et quibuscunque alijs litteris eidem Iohanni episcopo super huiusmodi commenda concessis, si que appareant de presenti uel apparebunt in futurum, in iudicio uel extra iudicium, ubicunque exhibite fuerint uel ostense, nullam penitus uolumus fidem adhiberi, constitutionibus apostolicis et alijs contrarijs non obstantibus quibuscunque. Nos insuper exnunc irritum decernimus et inane, si secus super hijs a quoquam quauis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omino hominum liceat hanc paginam nostre reuocationis, cassationis, irritationis, reductionis, constitutionis et uoluntatis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum XVIII kalendas Februarij, pontificatus nostri anno duodecimo. —

C. de Montepoliciani. — (na zakładce): Gratis de mandato domini nostri pape. L. de Temperijs.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej gnieźnieńskiej (N. 271). Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

11. 1401. die 17. mensis Ianuarii, in *Krosno.*

Praeconsul et consules civitatis Crosnensis testantur limitationem factam villarum *Nowindorfchin, Wilkin* et *Mostchin.*

Vor allin erbern leuten, dy desin bryf sehen odir horin lezin, bekenne wir burgermeyster vnd rathmane der stat Crossin: Nytsche Breslow, Gabryel hern Albrechtis, Claws Schulthes, Andreas Rulant, Petir Gunczil, Nyckel Hennyng, Hannos Schulthes vnd Segemunt Sewdekol, das vor vns komen ist der erwirdige vatir in Gote, her Iohannes abt des Clostirs czum Paradyso, vnd hat von vns begert vnd gebetin vmme eyn bekentnissz, bey deme vnsre ratmane vor eczlichin iarin beygewest syn, bey hern Andreas geczeyten, der czu der czeyt abt gewest ist des vorbenvemten clostirs, von greniczen wegin, dy das vorgenante clostir an rueren vnd g.... dy guter *Nowindorfchin, Wilkin* vnd *Mostchin.* Des habin wir besant vnser mitgesworen burger Haneman, der bekennet, das he von gebotis wegin vnser hirschaft vnd der stat Crossin of derselbin grenicz mit gewest ist, vnd mit ym Hanczeman Boyner vnd gar vil andir erbir leute, dy selbe grenicz gefurt vnd geretin wart of eynem see, der heyst der *Pynnow,* derselbe see dem vorgenantin abte vnd dem clostir das dritte teil czugesprochin wart mit czwey bewchen, vnd donoch geretin wart of andir redeliche czeychin vnd of geschotte hanfin, das en an beyden teylen wel genugite, das wil her behaldin mit synem rechte, ab sich das goborte. Des czu eynem geczugnissz habin wir vnser stat ingesegil losin hengin. Der gegeben ist der gebort Cristi vnsers heren vyrczenhundirt jar do noch in dem erstin jare, an dem tage Anthonij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu.

12. 1401. die 17. mensis Ianuarii, in *Krosno.*

Praeconsul et consules civitatis Crosnensis testantur limitationem factam inter villas *Lubrza* et *Żelechów.*

Vor allin erbern leuten, dy desin bryf seen adir horin lesin, bekennen wir burgermeister vnd rotmane der stat Crossin: Nytsche

Breslow, Gabryel hern Albrechtis, Claws Schulthes, Andreas Rulant, Petir Gunczil, Nyckel Hennyng, Hannos Schulthes vnd Segemund Sowdekol, das vor vns komen ist der erwirdige vatir in Gote, her Iohannes abt des Clostirs czum Paradyse, vnd hat von vns begert vnd gebetin eyn bekentnissz, do vnsre rotmane vor eczlichin jarin bey gewest synt, als von greniczen wegin czwischin *Lobenow* vnd *Sellechow*, dy angeruret hat das vorgenante clostir an eynem teyle vnd hern Hannos von *Oynicz* am andern teyle. Des habin wir besant Thylken vnsern mitburger, der bekennet, das he von gebotis vnd geheyse wegin des hochgeboren ffurstin, herczogin Heynrichis heren czum Sagan, vnsers gnedigin herin, dem got gnade, der czu derselbin czeyt ouch keginwortig gewest ist, vnd mit dem vorgenantin Thylken Hantchsman Boyner vnde vyl andir bedirwir leuthe, der bekennet vnd wil das mit synem rechte behaldin, ab sich das gebort, das dyselbe grenicz gefurt vnd geretin ist of den pechofin, vnd von dem pechofin of redeliche czeychin vnd geschutte hufin, der an en an beydirsyt wol genugit hat. Des czu geczeugnisse habin wir vnser statingesegil an desin bryf losin hengin. Der gegben ist noch der gebort Cristi vnsers heren vyrczenhundirt jar vnd donoch in dem erstin jare an dem tage Antonij. Ouch bekennit Thylke, das alle dese vorschrebin sachin geschen sint bey hern Andreas, der czu der czeiten abt gewest ist des vorgenanten Clostirs.

Oryginał pargaminowy bez pieczęci, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu.

13. 1401. die 25. mensis Februarii, in *Pilzno*.

Ianczi heres villae *Lubzina* et Pechna uxor eius, villas *Lubzina* et *Brzozowa* Swantochnae uxori Marcissii in CXXX marcis pignori obligant.

Nos Albertus iudex et Nicolaus subiudex Sandomirienses, presentibus, quibus expedit, declaramus vniuersis, presentibus et futuris, quod nobilis vir Ianczi vna cum vxore sua domina Pechna, heres de *Lubszina*, venientes ad nostram aliorumque nobilium presenciam, fassi sunt obligasse et obligauerunt suas hereditates, videlicet *Lubszina* et *Brosowa* [1]) vna cum scultecia ibidem domine Swanthochne vxore(s) Marcissi in centum triginta marcis, videlicet in quadraginta tribus marcis latorum grossorum Pragensium et octognita VII marcis communis peccunie, vna cum segetibus, veluti .... habet sibi condescensum cum segetibus, et resignare cum omnibus vtilitatibus et cum omni iure dummodo a Natale Christi ad aliam Natiuitatem Domini pacifice tenere et quiete possidere iuxta cursum et consuetudinem terrestrem; et si ibidem aliquam fecerit structuram domi, non potens hoc computare super eandem hereditatem, nisi

octo marcas; si minus opponet, quam octo marcas pro eadem structura, minus habet computare. Insuper si aliquis inpediret uel citaret dictam dominam Swanthochnam pro eisdem hereditatibus, idem Ianczi cum sua vxore Pechna habent eam intercedere; si non intercederent, quod dampnum esset domine Swantochne pro eisdem hereditatibus, fiat dampnum Ianczi cum sua vxore, domina Pechna. In cuius rei testimonium presentibus nostra sigilla sunt appensa. Datum in *Pylszno* feria sexta ante dominicam Reminiscere, sub anno Domini M quadringentesimo primo. Presentibus hijs nobilibus: Hywanone de *Cleczcze*, Petrassio, Nicolao et alio Petrassio de *Bezdzedza*, Swanthopelcone de *Gambiczina*, Msczuyo de *Viszigrod* heredibus fidedignis terre Sandomiriensis.

Dokument pargaminowy nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 272), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza z wyciskiem zgoła zniszczonym.

[1]) *Lubzina* albo *Lubczyna*, wieś parafialna w starostwie ropczyckiem.
Brzozowa dziś w pobliżu wsi Lubziny nie istnieje.

14. 1401. die 3. mensis Martii, Lanciciae.

Iacobus Iacobi de Lancicia canonicus Lanciciensis Dobrogostium archiepiscopum Gnesnensem XXX marcis solutum facit.

Nouerint vniuersi presencium noticiam habituri, tam presentes, quam futuri, quod ego Iacobus Iacobi de opido Lanciciensi, canonicus Lanciciensis ecclesie, Gneznensis diocesis, tenore presencium publice fateor et recognosco, me recepisse et habuisse cum effectu ab honorabili viro domino Petro canonico Poznaniensi, vice et nomine reuerendi in Christo patris et domini, domini Dobrogostij archiepiscopi sancte Gneznensis ecclesie racione cuiusdam concordie et pacti inter me Iacobum ex vna, et eundem reuerendum patrem, dominum Dobrogostium archiepiscopum predictum parte ex altera, XXX marcas grossorum monete currentis communiter in regno Polonie, XLVIII grossos pro qualibet marca computando, in paratis et numeratis pecunijs. De quibusquidem XXX marcis et prius de X marcis, alias per meum generum Nicolaum ciuem Lanciciensem nomine meo leuatis et receptis, ratum habens et gratum, eundem reuerendum patrem et dominum, dominum Dobrogostium archiepiscopum predictum quito per presentes, pactum et finem de premissis XL marcis secum faciendo de ulterius non petendo easdem. In cuius rei tesimonium sigillum meum presentibus duxi appendendum. Acta sunt hec anno Domini millesimo quadringentesimo primo, mensis Martij die tercia, in domo eiusdem reuerendi patris et domini, domini Dobrogostij archiepiscopi antedicti circa ecclesiam Lancicieusem. Presentibus discretis viris et

dominis: Swanthoslao vicecustode, Laurencio de *Seuerussowice* vicarijs perpetuis Lanciciensibus, Paulo procuratore curie archepiscopalis ibidem circa ecclesiam, et Nicolao ciue Lanciciensi, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 273), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

15. 1401. die 21. mensis Maii, Gnesnae.

Capitulum ecclesiae Gnesnensis testatur, sibi a Wladislao rege Poloniae villas quasdam ablatas, restitutas esse.

Nos capitulum ecclesie Gnesnensis notum facimus, quibus expedit, vniuersis, harum nostrarum serie literarum et publice recognoscimus, quod serenissimus princeps et dominus noster, dominus Vladislaus Dei gracia rex Polonie consideratis et diligenter attentis nostris incommodis, defectibus atque dampnis in villis capituli nostri Gneznensis per nos perpessis, quasquidem villas capituli ipse dominus noster rex per dominum Sandziuogium palatinum Kalissiensem et protunc capitaneum Polonie generalem venerabili fratri nostro, domino Nicolao Strosberg preposito Gnesnensi de sua mera liberalitate et alias quouismodo dare, tradere et assignare mandauerat, ipsasque villas vigore huiusmodi mandati hactenus ipse dominus prepositus possederat, cupiens salubriter communem vtilitatem speciali preferre vtilitati, omnes et singulas villas capituli, quas ipse dominus Nicolaus Strosberg prepositus habuit, tenuit et possedit, vt prefertur, similiter per nos tenendas, vtifruendas propter residenciam circa ipsam ecclesiam Gneznensem faciendam et vt cultus diuinus in ecclesia Dei augeatur, cum earum omnibus et vniuersis redditibus et prouentibus de sua regia maiestate in integrum restituit et restitui fecit et mandauit. Super quaquidem restitucione et reintegracione villarum ab ipso domino nostro rege non recedendo, sed pocius ei inherendo et assistendo, nos ipsius defensioni et tuicioni subicimus secumque stare totis viribus promittimus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus subappensum. Actum et datum Gnezne sabbato in vigilia Pentecostes anno Domini millesimo quadringentesimo primo.

Teka Naruszewicza 10 N. 25 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdyś w Archiwum koronnem, u którego wisiała jedna pieczęć na pasku pargaminowym.

16. 1401. die 24. mensis Maii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Franczconi Srzebwincz indulget, ut villam *Podarzewo* Ianussio de *Łagiewniki* in C marcis pignori obliget.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quod habito respectu ad constantis fidelitatis obsequia, nobis per nobilem Franczconem Srzebwincz, nostrum fidelem dilectum exhibita et in posterum prestancius exhibenda, sibi de regie benignitatis clemencia hanc tenore presencium concedimus facultatem, quod villam nostram *Podarzowo* [1]), in districtu *Pobedzisky* sitam, quam a nobis in centum marcis grossorum latorum numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, tenuit, nobili Ianussio de *Lagewniky* alias de *Kalno* heredi in eisdem centum marcis grossorum eo iure, quo ipsam solus tenuit, poterit obligare. Quamquidem villam idem Ianussius in predictis centum marcis grossorum cum eius pertinencijs, videlicet agris, pratis, campis, pascuis, siluis, nemoribus, lacubus, piscinis, molendinis, emolimentis et appendijs vniuersis tenebit, possidebit et habebit, quousque sibi aut successoribus suis predicte centum marce per nos vel successores nostros fuerint persolute integraliter et ad plenum. Ita tamen, quod idem Franciscus de possessionibus sub nostro dominio et in regno nostro pro trecentis marcis Polonicalis numeri emere sit astrictus racione donacionis centum marcarum predictarum per nos sibi facte, prout in literis nostris, quas alias sibi super eisdem centum marcis dederamus, lucidius continetur. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Poznania feria tercia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo primo. — Ad relacionem domini Clementis vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 26 z oryginału pargaminowego przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć z czerwonego wosku na pasku pargaminowym.

[1]) *Podarzewo*, wieś w pow. szredzkim, par *Węglewo*.

17. 1401. die 4. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis enucleat dotem ecclesiae parochialis in *Dębno*.

In nomine Domini amen. Cum humane nature condicio tendens continue in occasum, obliuionem, que est mater erroris, plerumque propter decursum temporis, ducitur (s), expedit, vt ea, que aguntur in tempore, ne simul labantur cum tempore, literarum ministerio cum testium annotacione perennentur. Proinde nos Albertus Dei gracia episcopus Posnaniensis, ad

[illegible]

perpetuam memoriam significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod pro debito pastoralis officij nos urgente, ad ea, per que cultus diuinus augetur et status ecclesie radicatur, tenemur intendere, hoc inter cetera precipuum nostre mentis animam amplectitur, per que saluti animarum prouidetur et fides orthodoxa salubria suscipit incrementa. Solerter in animo reuoluentes dispendiosas ecclesiarum desolaciones, que plerumque propter diminucionem prouentuum, reddituum ac iurium proueniunt ac personas et ministros earundem, vnde viuant, faciunt non habentes, quibus quantum possumus, cupimus obuiare: sane exposita coram nobis nobilis nobis in Christo dilecti Mathie Kott in *Dabmno* heredis, peticio continebat, quomodo dudum ecclesia parochialis ibidem in *Dambno* [1]) per patronos, suos predecessores, sub ratihabicione nostrorum predecessorum, dominorum episcoporum olim eiusdem ecclesie Posnaniensis, infrascriptis redditibus ac prouentibus et iuribus sit dotata, ita videlicet, quod circa dotacionem huiusmodi prouentus dicte ecclesie sunt annexi et iuncti, videlicet decima manipularis, allodium, taberna, nauigium in flumine dicto *Wartha* circa allodium et alter lacus dictus *Gosarzewo* ibidem in *Dambno*, item medius census in *Kamblowo*, item in *Lipye* medius census, item in villa *Gorzyczszki* et *Rothki*, que alias *Boyanowo* nuncupatur, decime manipulares, item decima i *Wolicza* cum missalibus annone, item in *Ostrow* decima cum missalibus, in villa videlicet *Boschkowo*, *Krzan*, *Pieczkowo* et in *Bnin*, *Orzechowo* missales annone, item in *Czersewo* [2]) missales annone, item in *Dambno* de tabernis per duos grossos, item de molendinis per vnam mensuram farine de qualibet rota singulis annis. Que quidem premissa omnia et singula ab antiquis longe retroactis temporibus pertinebant et spectabant, pertinueruntque et pertinent ad dictam ecclesiam parrochialem in *Dambno* et eius rectorem, qui est et pro tempore fuerit; ac eciam dicti rectores eiusdem ecclesie, qui fuerunt et qui modo est, a tempore et per tempus, cuius contrarij memoria hominum non existit, in possessione dictorum prouentuum fuerunt pacifica et quieta. Nos igitur habita super premissis cum maturitate summaria informacione diligenti, receptisque nonnullis testibus ac iuramento adhibito et communicato insuper venerabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli nostri Posnaniensis consilio, quia ex actis et relacionibus fidedignis, factis coram nobis, premissa iura, redditus et prouentus, prout superius descripta sunt et ad dictam parochialem ecclesiam in *Dembno* reperimus pertinere, ideo dictorum fratrum nostrorum et capituli Posnaniensis pro dictis redditibus, allodio, lacubus, decimis et censibus factis ecclesie predicte per omnia rata habentes et grata, ipsa de certa nostra sciencia approbamus, ratificamus et confirmamus tenore presencium mediante, perpetuis temporibus duratura. Actum et datum Poznanie in capitulo generali sabbato infra octauas Corporis Christi sub anno Domini millesimo quadringentesimo primo. Presentibus et consencientibus venerabilibus viris fratribus nostris, dominis: Vincencio preposito, Alberto Poznaniensi, Conrado Srzemensi, Derslao Pczewensi

archidiaconis, Alberto Gluschinensi preposito, Iohanne sancti Spiritus preposito et officiali, Paulo scolastico Lubucensi, Floriano Poklathka, Pribislao, Bartholomeo Rinkonis, Iohanne de *Neparth*, Iohanne de *Scholowo*, Iacobo Grolok, Mathia de *Kaznia*, Mathia Calisz, Mathia Blyda, Lodouico, Nicolao Ianussij, prelatis et canonicis nostris Posnaniensibus, capitulariter congregatis et alijs multis fidedignis.

Acta caus. de a. 1639—1646 archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Dębno* wieś paraf. nad Wartą w powiecie pleszewskim.
Kębłowo, *Lipie*, *Gorzyce* i *Rudki*, wsie w pow. wrzesińskim około *Miłosławia* położone.
Ostrów wieś należąca do par. *Dębno*.
Boszkowo nie istnieje dziś w pobliżu *Dębna*.
Chrzan wieś w pow. wrzesińskim.
Pienczkowo, wieś w pow. szredzkim, par. *Dębno*.
Bnin nie istnieje dziś w pobliżu *Dębna*.
Orzechowo wieś w pow. wrzesińskim, par. *Dębno*.
[2]) *Czerszewo* dziś nie istnieje.

18. 1401. die 4. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dotationem ecclesiae parochialis in *Lutogniewo*, iam pridem factas.

R. Wojciech biskup poznański na prośbę Paska z Gogolewa podczaszego kaliskiego, potwierdza pierwotną fundacyę kościoła parafialnego w *Lutogniewach*, tak jak była przez poprzedników biskupa i Paska ustanowioną, mianowicie: w *Lutogniewach* folwark ze zbożem mesznem i dziesięciną snopową po pługach tamtejszych dziedziców; w *Bodzacinie* i *Wiezewach* [1]) zboże meszne. Biskup sprawdziwszy fundacyę przysięgą wiarogodnych osób, zatwierdza takową. Poznanie sabbato infra octauas Corporis Christi a. D. 1401. Testes: Vincencius prepositus, Albertus archidiaconus, Conradus Srzemensis, Derslaus Pczeviensis archidiaconi, Albertus prepositus Gluschinensis, Iohannes prepositus s. Spiritus, officialis, Paulus scolasticus Lubucensis, Florianus Poklathka, Przibislaus, Bartholomeus Rinconis, Iohannes de *Nieparth*, Iohannes de *Scholow*, Iacobus Grolok, Mathias de *Kezina*, Mathias Kalis, Nicolaus Iamanski, Lodovicus, Mathias Blida, prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Acta episcopalia de a. 1598—1664 w archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Lutogniewo*, wieś parafialna w powiecie krotoszyńskim.
Dzierżanów, *Borzęcin* i *Wrożewo* w tymże powiecie blisko *Krotoszyna* położone.

19. 1401. die 4. mensis Iulii, in *Buk*.

Heredes de *Otusz* ratam faciunt limitationem hereditatum *Buk*, *Dobieżyn* et *Otusz*.

Nos Nicolaus, Thomas et Iohannes heredes de *Otusche* significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, pre sencium noticiam habituris, quod cum reuerendus in Christo pater et dominus, dominus Albertus episcopus Poznaniensis et eius capitulum, ab vna, et nos videlicet pretacti de *Othusche* heredes, parte ab alia, super facienda limitacione inter hereditates dicti domini episcopi, videlicet *Buk* et *Dowezino*, ex vna, ac nostram videlicet *Othusche*[1]) parte ex alia, in quatuor viros antiquos voluntate vnanimi compromisissemus, limites quoque seu cumuli dicti wlgariter *coppcze*, iuxta dictorum virorum antiquorum declaracionem modo debito facti extitissent, nos non errore aliquo seducti, sed compotes racionis existentes, bene deliberati, sponte et voluntarie consensimus, quod eciam vnus cumulus seu limes, dictus wlgariter *coppecz*, ultra alios limites bona dicti domini episcopi et ecclesie Poznaniensis diuidens, in insula, in medio stagni ibidem consistentis, ex oposito ville nostre predicte *Othusche* factus est pro futurorum memoria efficaci; ita, quod a dicto cumulo ad alios cumulos et limites directe mensurando, tota illa pars medij stagni predicti ad hereditates dicti domini episcopi, alia vero medietas eiusdem stagni ad nostram hereditatem temporibus perpetuis pertinebit. Nolumus autem, quod per huiusmodi cumuli faccionem idem dominus episcopus et capitulum aut nos penam in dicto compromisso vallatam incurramus. Datum in *Buk* feria secunda proxima infra octauas Visitacionis Marie, sub anno Domini millesimo CCCC primo. In cuius rei testimonium sigilla nostra, videlicet prescriptorum heredum presentibus sunt appensa. Presentibus hijs vero testibus, nobilibus et discretis viris: Tycze Bar de *Opalenicza*, Floriano Docowsky, Msczignewio Sandzinsky, Nicolao Cozlowsky, Prandothe Grzebeniczsky, Alberto Negolewsky heredibus, Paulo plebano in *Buk*, domino Iohanne et Philippo vicarijs ibidem in *Buk* ac alijs fide et honore dignis testibus.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituly katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Buk*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
Dobieżyn, wieś w tymże powiecie.
Otusz, wieś w tymże powiecie, par. *Niepruszew*.

20. 1401. die

Thicza
Opalenica dote

Ego T
tam presentib
quidem veloci
fugere vmbra
prouidere, cui
domini nostri
ratione genitr
Mathei apostol
silio amicorum
parentum me
mee, fratrum
heredis in *G*
Nicolao dicto
ob fidelitatis
super fluuio
dinis, quotqu
rotha eorund
vulgo *rzewoth*
singulis septi
petuis tempor
dicto domino
wiersze circa
captura pisci
mensa eorum
Eciam do et
mansum libe
per se vel al
villanorum m
quibusuis ex
sum tenere,
cessorum pla
tores seu al
ipsum siue
nemoribus, p
spectantibus,
euoluto plen
Nicolao et s
retro curiam
eandem insu
tudinem sibi

20. 1401. die 29. mensis Septembris, in *Opalenica.*

Thicza Bar de *Opalenica* Nicolao Voislai de *Grodzisko,* plebano de *Opalenica* dotem assignat.

Ego Thicza Bar heres in *Opalenycza,* vniuersis Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris, notum facio litera cum presenti. Quoniam quidem velocitate dierum meorum transiturus sum, quemadmodum solet fugere vmbra et euanescere fumus, consultissimum constat anime saluande prouidere, cuius vitam in eternum scio permanere. Igitur pro dileccione domini nostri Ihesu Christi, liberatoris animarum nostrarum, ac pro veneratione genitricis eius perpetue virginis Marie et pro interuentu beati Mathei apostoli et ewangeliste, bono ac deliberato animo maturoque consilio amicorum meorum prehabito, ob remedium et salutem anime mee ac parentum meorum, videlicet Heyncze Bar patris mei et Margarethe matris mee, fratrum et sororum necnon Fylcze sororis mee et domini Ioseph heredis in *Grodzisko,* irreuocabiliter pure donaui discreto viro domino Nicolao dicto Leype, quondam Voyslai de *Grodzisko,* plebano in *Opalenycza*[1]), ob fidelitatis seruicia michi per eum impensa, in molendino meo situato super fluuio *Mogielnycza* dicto, prope castrum et in alijs omnibus molendinis, quotquot in eodem fluuio ante et retro fieri possunt, de qualibet rotha eorundem molente, vt infra patebit, vnum terciarium farine, quod vulgo *rzewothnyk* dicitur, mensure vsualis, vt iuris est dicti mei districtus, singulis septimanis, videlicet die sabbati sibi suisque successoribus perpetuis temporibus, omni impedimento proculmoto. Eciam do et confero dicto domino Nicolao et eius successoribus quatuor gurgustra wlgariter *wiersze* circa quodlibet molendinum et in quolibet stagno ponenda pro captura piscium in qualibet parte fluminis in structuris sibi factis pro mensa eorum cum duabus nassis wlgariter *wiecierze* libera habebunt. Eciam do et confero dicto domino Nicolao suisque successoribus vnum mansum liberum in *Opalenycza* ad ipsius vsum et suorum successorum per se vel alios quosuis laicos colendum, tam longum et latum, vt aliorum villanorum mansi continentur, liberum ab omni solucione et labore, et alijs quibusuis exaccionibus proculmotis, cum omni iure et dominio ipsum mansum tenere, habere et quiete possidere secundum suum ac suorum successorum placitum licite et libere vnum vel plures in eodem manso cultores seu alios quosuis artifices collocare, et hij in eodem manso per ipsum siue suos successores constituti, in vijs, meisque siluis, borris, nemoribus, pascuis, aquis et pratis singulisque omnibus ad eorum vsum spectantibus, vt alij mei villani in hereditate predicta omni impedimento euoluto plenaria gaudeant libertate. Eciam do et confero dicto domino Nicolao et suis successoribus tres insulas, wlgariter *ostrowy* dictas, vnam retro curiam suam, aliam prope fluuium predictum et castrum et circa eandem insulam ipse et sui successores piscinam in latitudinem et longitudinem sibi competentem possunt ad vtilitatem sui preparare. Insulam

vero terciam in hereditate mea alia, videlicet *Mokre Miechorzewo* [2]), cum horto libero penes antiquum cymiterium et prope curiam sculteti contento, ipse et sui successores sine impedimento libere retinebunt. Insulas vero predictas cum hortis singulis annis ipse et sui successores per se vel alios secundum ipsius vel ipsorum placitum desicare, eradicare et extirpare valeant ac easdem meliorare omni impedimento proculmoto. Item do et confero predicto domino Nicolao suisque successoribus in omnibus hereditatibus meis, siluis et borris siue nemoribus, vbicumque in eisdem sibi eligere placuerit, nonaginta arbores pro mellificijs valentes, wlgariter *barcz* dictis, pro vtilitate sua suorumque successorum; quod si vna illarum corruerit vel annihilaretur, extunc aliam loco illius licite poterit seu poterint reparare. Insuper sepedicto domino Nicolao et suis successoribus do et conferro vnum macellum liberum in predicto oppido, videlicet *Opalenycza* quiete et pacifice ab omni sulucionis onere possidendum et labore quouis exemptum. Ceterum firmissime in hijs scriptis confirmo sepedicto domino Nicolao et suis successoribus omnem hereditatem ad ecclesiam ab antiquis fundatoribus spectantem ac ab eisdem in suis limitibus limitatam, wlgariter *poswanthne*, ab acie curie sue inchoando videlicet agrum, hortos et pratum et alia queque ibidem circumiacencia a dexteris, transeundo per antiquam viam ad hereditatem *Iastrzebnyki* [3]) vsque ad limites *Wyszoky damb*. Et hec omnia prescripta, videlicet agrum, hortos et prata ipse et sui successores licite et libere sine impedimento meo successorumque meorum desicare, exradicare et extirpare ac ea meliorare valebunt. Quare sepedictus dominus Nicolaus suique successores singulis diebus sabbatiuis vnam missam ad laudem et honorem Domini nostri Ihesu Christi et virginis Marie, matris eius gloriose, et Omnium Sanctorum et presertim beati Mathie apostoli et ewangeliste, specialiter tamen istam venerabilem missam „Salue sancta Parens“ vel pro festis quibuslibet et beate Marie virginis missam festo congruam cantare vel legere debebunt, et singulis diebus dominicis Quatuor temporum de quolibet anno sese continue sequentibus, vigilias de Sancto et feria secunda proxima missam pro defunctis legere vel cantare pro animabus prescriptis sint astricti, exhortacione tamen ad populum singulis diebus dominicis publice fienda pro salute animarum predictarum deuotissime studeant sine obliuoine memorie commendare. Et si dictus dominus Nicolaus et sui successores dicte ecclesie rectores, dictum diuinum cultum in vigilijs sic, quod absit, exequi neglexerint, tunc dictam farine mensuram eiusdem septimane, qua eandem recipere debuissent, non habebunt. Eciam hoc sit exceptum, quod si dictum molendinum vel molendina vacaret siue vacarent non molendo, ita tamen, quod tantum duobus diebus eiusdem septimane molendina molerent, extunc idem dominus Nicolaus et sui successores in quolibet molendino de qualibet rota sic molente farinam, vt prescriptum est, sine omni impedimento retinebunt. In huius rei testimonium sigillum meum presentibus est subappensum. Datum et actum in *Opalenycza* die sancti Michaelis archangeli. Presentibus nobilibus viris et dominis:

Swanthoslao castellano Callissiensi, Andrea et Przibislao de *Gryzina*, Iohanne de *Iarognyewicze*, Heynczkone et Franczkone fratribus dictis Skappa de *Uyazd*, Gunthero Pradel de (s) heredibus, Nicolao sculteto de *Szelyno*, Mathia Szmolczicz de *Mokre Myechorzewo*, Witkone de *Suche Myechorzewo* scultetis et alijs quam pluribus fidedignis ad premissa vocatis et rogatis, sub anno Domini millesimo quadringentesimo primo.

Acta consistorii episcopalis Posnaniensis de a. 1460—1467.

[1]) *Opalenica*, miasteczko nad rzeką Mogilnicą w powiecie bukowskim.
[2]) *Michorzewo* wieś parafialna w tymże powiecie.
[3]) *Jastrzębniki* wieś w tymże powiecie, parafii *Opalenica*.

21. 1402. die 13. mensis Februarii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao Kezinger de Nuremberga pro Nicolao Bochnar zuppario Salis utriusque fideiubet.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo circumspectus Nicolaus Kezinger de Nuremberga, mercator noster fidelis dilectus, cum sua societate, cupientes in eo nostre celsitudini obsequium facere speciale, prudentem Nicolaum Bochnar ciuem Cracouiensem, zupparium nostri Salis vtriusque, fidelem nostrum dilectum, certis pecuniarum summis pro nostra celsitudine et pro necessarijs nostris expositis supportauerunt et subleuauerunt cum effectu. Volentes igitur prefatum Nicolaum Kezinger et suam societatem specialibus graciarum nostrarum fauoribus prosequi, promittimus verbo regio, si predictum Nicolaum Bochnar zupparium ab hac luce migrare contigeret, huiusmodi summis pecuniarum a prefato Nicolao Kezinger et a sua societate pro nostris, ut prefertur, opportunitatibus receptis, ipsi Nicolao Kezinger et sue societati non exsolutis, pro eisdem summis pecuniarum nondum solutis, super quibus claris et euidentibus scriptis edocti fuerimus, eidem Nicolao Kezinger et sue societati satisfacere, ipsosque penitus indempnes reddere pretextu pecuniarum earundem. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracouie feria secunda Carnispriuij, anno Domini millesimo quadringentesimo secundo. — Ad relacionem reuerendi in Christo patris, domini Nicolai episcopi Wladislauiensis, necnon domini Clementis vicecancellarij regni Polonie.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 276), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pergaminowy pozostał.

22. 1402. die 21. mensis Februarii, Siradiae.

Petrus Kmithae de *Wisnicze* palatinus Sandomiriensis et capitaneus Siradiensis testatur, Chebdam de *Niewiesz* villam suam *Paski przybkowskie* Chebdae dicto Sweneczskemu C marcis vendidisse.

R. Datum Siradie feria tercia proxima post dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesimo secundo. Presentibus: Iacussio palatino, Martino castellano, Zawissio vexillifero, Petrassio subdapifero. Venceslao iudice, Sobeslao subiudice Siradiensibus.

Gniezno, arch. consitorii archiepiscopalis, acta ad annum 1426.

23. 1402. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Mathiae iudicis Calissiensis decretum, monasterio Landensi villam *Wronczyno*, de qua eidem monasterio Nicolaus de *Boguslawice* litem intendebat, addicens.

Nos Mathias iudex Calisiensis, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod sub anno Domini millesimo quadringentesimo secundo, ipso die beati Marci euangeliste, in summis terminis alias generalibus Gnesne circa aduentum serenissimi principis domini Vladislai regis nostri graciosi, in presencia dominorum infrascriptorum celebratis, constitutus personaliter Nicolaus de *Boguslawice*, nomine suo et principaliter consortis sue iudicialiter proposuit contra et aduersus abbatem et totum monasterium eiusque conuentum in *Landa*, quomodo hereditatem Magnum *Wronczyno* [1]) pro se ab ipso alienantes vsurparent minus iuste, asserentes se racione fore propinquiores ad eandem. Ex aduerso dominus abbas respondit, quod antecessores ipsius duas partes eiusdem hereditatis pro pecunijs emissent, et aliam partem per modum commutacionis pro alia parte hereditatis eidem abbati et conuentui esset appropriata, incorporata et adiuncta, et super hoc priuilegia euidencia et sufficiencia sufficienter produxit coram dominis antedictis. Demum domini supradicti auditis literis eiusdem domini abbatis et conuentus, dictam hereditatem Magnum *Wronczyno* adiudicauerunt predicto domino abbati, monasterio et conuentui, decernentes priuilegia ipsorum robur obtinere perpetue firmitatis; predicto autem domino Nicolao et eius consorti abiudicantes temporibus euiternis et tenore presencium iusticia mediante abiudicamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum anno, die, quibus supra. Presentibus strenuis ac nobilibus viris, dominis: Sandiuogio Callissiensi, domino Iohanne Liganza Lanciciensi palatinis, Thomkone capitaneo Maioris Polonie generali, Ianussio Gnesnensi, Suentoslao Calisiensi, Iohanne de

Krolikowo Szremensi castellanis, Alberto Trlanski subcamerario, Iacussio Iacca subiudice, ceterisque dominis iudicio regali nobis(cum) presidentibus.

Series privilegiorum monasterii Landensi lit. B z XVII wieku, str. 49.

[1]) *Wronczyno.* Były niegdyś trzy wsie tej nazwy w Wielkopolsce: jedna parafialna w byłem województwie poznańskiem, pow. gnieźnicńskim, druga w temże województwie, pow. kościańskim, par. Modrze, trzecia wreszcie w wojew. kaliskiem, pow. gnioźnicńskim. Do którejby się z tych miejscowości nasz dokument odnosił, wyjaśnić nie umiemy.

24. 1402. die 20. mensis Iunii, Sandomiriae.

Pactum Nicolai cancellarii Cuiaviensis cum Nicolao dicto Neorza de ecclesia parochali in *Stszow* (?).

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo secundo, indiccione decima, mensis Iunij die vicesima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Bonifacij superna prouidencia pape noni moderni anno ipsius XIII, hora terciarum uel quasi, in domo habitacionis honorabilis viri domini Iacobi decani ecclesie collegiate sancte Marie Sandomiriensis in Sandomiria, in mei notarij publici infrascripti testiumque subscriptorum ad hoc vocatorum specialiter presencia constituti personaliter venerabilis et discretus viri dominus Nicolaus cancellarius terre Cuyauiensis, prothonotarius domini Wladislai regis Polonie, canonicus Cracouiensis et Sandomiriensis ecclesiarum et Nicolaus dictus Neorza, rector ecclesie parrochialis in *Stszow (s)*, inter ipsos deliberacione habita sepiusque super hoc repetito tractatu parte ex utraque, non valentes ecclesie prefate in *Stszow* [1]) et cure ipsius aliter consulere, salutique animarum ipsorum et parrochie ibidem subuenire, ipsamque ecclesiam in *Stszow* onere negligenciarum tam in cura animarum, quam regimine temporalium pregrauatam cupientes releuare, talem ordinacionem et condictacionem inter ipsos fecerunt, cuius tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. Et primo presbiterum ydoneum et valentem pro dicta ecclesia in *Stszow* et cura ipsius, quem prenominatus dominus Nicolaus cancellarius elegerit duxeritque presentandum reuerendo in Christo patri et domino, domino Petro Dei gracia episcopo Cracouiensi, eundem petens institui per commendam et medium commende ad prefatam ecclesiam i *Stszow.* Quiquidem presbiter ad presentacionem prefati domini Nicolai cancellarij, cum per prefatum dominum episcopum Cracouiensem fuerit, ut premittitur, per commendam ad dictam ecclesiam in *Stszow* institutus, curaque animarum et regimen temporalium in eadem sibi fuerit per dictum dominum episcopum Cracouiensem commissa et assignata, tribus annis a festo sancti Iacobi proxime nunc affuturo computando, prefato Nicolao dicto Neorza soluet quolibet anno X marcas pro vite ipsius

sustentacione, videlicet singulis Quatuortemporibus duas marcas cum media, quarto vero anno cum aliquum ecclesia prefata fuerit in parte reformata et edificia circa eandem aliqua confecta, prefatus institutus eodem anno et alijs sequentibus soluet XII marcas dicto Nicolao Neorza. Super quibus omnibus et singulis prefati dominus Nicolaus cancellarius et Nicolaus dictus Neorza pecierunt eis a me notario infrascripto confici presens publicum instrumentum. Actum et datum anno, indiccione, mense, die, pontificatu, hora et loco, quibus supra. Presentibus discretis et prouidis Symone viccario ecclesie sancte Marie Sandomiriensis, Alberto Stanislai de *Leszow* clerico Poznaniensis diocesis, nobili Iohanne Iacusij de *Zwydno* subdapifero Rauensi, Ianvsio dicto Blecstarcz et Iohanne dicto Pyszarzik, ciuibus ciuitatis Sandomiriensis, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Et ego Sanislaus Michaelis de *Przedborz* presbiter Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, dictis ordinacioni, condictacioni alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur [agerentur et fierent], vnacum prenominatis testibus presens interfui [eaque omnia et singula sic fieri] vidi et audiui et in hanc formam publicam redegi signoque et nomine meis solitis et conswetis consignaui in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 278). Pieczęcią żadną nie był opatrzony.

[1]) *Stezów*. Miejscowość takiej nazwy na obszarach dawnej rzeczypospolitej nie istnieje wcale. Prawdopodobnie chodzi tu albo o Strzeszewo albo o Strzeżów lub Strzyżów, lecz o którą z licznych wsi tej nazwy, rozstrzygnąć nie umiemy. W każdym razie wieś ta musiała leżeć w dyecezyi krakowskiej, skoro kapelana kościoła parafialnego w tejże wsi zatwierdzać miał biskup krakowski.

25. 1402. die 20. mensis Octobris, Gnesnae.

Mathiae de *Wąsosze* iudicis Calissiensis decretum, episcopo Posnaniensi quartam partem villae *Chwaliszew* seu *Chwalibogowo* addicens.

R. Priuilegium Mathie iudicis Calissiensis et heredis in *Wansosz*, quo mediante sentenciam diffinitiuam in causa quarte partis hereditatis in *Chwaliszew* seu *Chwalibogowo*, [1]) ad ecclesiam Posnaniensem spectantis, coram comitibus Thomcone subpincerna Cracouiensi, Maioris Polonie capitaneo generali, Martino de *Calinova* castellano Siradiensi, Bodzantha de

Chlapowo subpincerna Posnaniensi, Nicolao de *Gorazdowo* pincerna Calissiensi, Andrea de *Gorazdowo,* tanquam a nominato capitaneo iudicibus designatis, inter Andream episcopum Posnaniensem et generosam Luchnam de *Phaliszyce* mota, episcopo et ecclesie Posnaniensi sub actum in *Pyzdry* feria sexta ante festum s. Heduigis, anno 1402 adiudicate, approbat et ratificat. Datum Gnesne ipso die Translacionis sancti Adalberti martyris, in domo reuerendissimi patris Nicolai archiepiscopi Gnesnensis, anno millesimo quadringentesimo secundo.

Teka Naruszewicza 10 N. 41, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) ***Chwalibogowo.*** **Trzy wsie tej nazwy istnieją w powiecie wrzesińskim, do którejby się z nich nasz regest odnosił, rozstrzygnąć nie umiemy. Może ten regest odnosi się do jednej z wsi *Chwaliszew*, których jest cztery w powiecie odolanowskim, a może do *Waliszewa*, obecnie przedmieścia miasta Poznania, które się niegdy niewątpliwie *Chwaliszewem* zwać musiało.**

26. 1402. die 13. mensis Decembris, in *Ląd.*

Gerardus abbas monasterii Landensis cuidam Mathiae dicto Sartori scultetiam in villa *Maławieś* L marcis vendit.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos frater Gerardus abbas in *Landa* totusque conuentus ibidem ordinis Cisterciensis, Gneznensis diocesis, notum facimus tam presentibus, quam futuris, presens scriptum inspecturis seu audituris, quod nos mera deliberacione prehabita, vendidimus et per presentes vendimus honesto viro Mathie dicto Sartori sculteciam nostram, scilicet duos mansos in nostra hereditate *Mala* uilla [1]), in districta Dyrzouiensi sita, pro quinquaginta marcis Prusiensibus videlicet grossorum vel maioris monete, pro se et per eum (cum) suis successoribus legitimis natis seu nascendis iure Teutonicali, prout sculteti aliarum villarum nostrarum in Clodauia siue in *Trampko* [2]), iure hereditario tituloque proprietatis libere possidendo, addicientes, quod predictus scultetus seu sui legitimi successores medium censum de taberna ibidem pro se tollet et ad vsus suos conuertet; eciam tercium denarium de re seu causa iudicata habebit. Incole vero predicte ville nostre, quilibet eorum in festo sancti Martini racione et nomine census dare et cum effectu nobis assignare tenebunt (s). Ceterum autem iamdicti kmethones iuxta consuetudinem terre nobis laborare sunt astricti. Vt autem hec nostra vendicio et empcio grata et rata persisteret et perpetue firmitatis robur obtineret, sigillorum nostrorum munimine videlicet abbatis et conuentus presentem litteram iussimus et precepimus roborari ac communiri. Actum et datum in *Landa,* ipso die sancte Lucie virginis, sub anno Domini millesimo CCCC° secundo. Presentibus hijs tesibus, religiosis viris, fratribus: Gobelino priore, Iohanne sup-

priore, Syfrido cellerario,[1] Heinrico bursario ac alijs quam plurimis fidedignis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 33, N. 70.

¹) *Małowieś* niegdy w woj. pomorskiem, pow. tczewskim.
²) *Kłodawa* wieś paraf. w pow. gdańskim.
Trampko, tej miejscowości oznaczyć nie umiem.

27. 1403 s. d. m. et l.

Michael heres villae *Lubasz* ¹) Ioanni plebano ibidem hortum quendam confert.

R. Michał dziedzic Lubasza nadaje Janowi Bedermanowiczowi plebanowi w Lubaszu i jego następcom ogród leżący obok własnego ogrodu pod warunkiem, aby ciż plebani co poniedziałek odprawiali mszę za zmarłych, zaś raz w rok w niedzielę jedną całą wigilię. Testes: Mathias plebanus Czarnkouiensis, Venceslaus altarista Schamotuliensis, Andreas Ryp.

Acta episcopalia consistorii Posnaniensis de anno 1449.

¹) *Lubasz*, wieś paraf. w pow. czarnkowskim.

28. 1403. die 4. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae oppido *Dolsk* privilegium iuris civilis, igne consumptum, renovat.

R. Priuilegium serenissimi Vladislai regis Polonie super renouacione priuilegij iuris ciuilis oppidi *Dolsko*, ¹) ex eo, quod primum priuilegium igne consumptum deducatur, tum super institucione consulatus, donacione libertatum, determinacione fori septimanalis et nundinarum de datto Cracouie die dominica Inuocauit. Presentibus: Petro episcopo, Iohanne de *Tanczyn* castellano, Iohanne de *Tarnow* palatino Cracouiensibus, Petro Kmita Sandomiriensi, Ianussio de *Konieczpole* Siradiensi palatinis. — Per manus reuerendissimi Nicolai archiepiscopi Gnesnensis, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio.

Teka Naruszewicza 10 N, 55, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

¹) *Dolsk* miasto w powiecie szremskim.

29. 1403. die 6. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae cum monasterio Landensi vilam *Sokolowo* villis *Wronczyno male* et *Niedamirz* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, vt actus hominum litterarum apicibus et testium annotacione perhennentur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo certis causis animum nostrum mouentibus et signanter speciali zelo deuocionis accensi, cupientes monasterio nostro in *Landa*[1]) de maiori commodo et profectu prouidere, villam nostram *Sokolowo*[2]) in districtu Gneznensi sitam, pro villis *Wronczino* paruo et minori et *Nedamyrz*,[3]) in districtu Pisdrensi sitis, cum venerabili fratre Gerhardo abbate et conuentu ipsius ibidem in *Landa* rite et racionabiliter iustoque permutacionis titulo alterutrum permutauimus et tenore presencium permutamus. Et vt valor predictarum villarum equaliter conpensetur, predictus Gerhardus abbas cum suo conuentu sexaginta marcas latorum grossorum nobis addiderunt pro villa *Sokolowo* ad villas predictas *Wronczino* minori et *Nedamirz*, ipsam villam *Sokolowo* a Nicolao de *Krolikow* castellano Sremensi liberantes. Quamquidem et villam *Sokolowo* predictam monasterio predicto in *Landa* cum omnibus eius pertinencijs, agris, agriculturis, pratis, campis, rubetis, quercetis, pinetis, fructetis, borris, siluis, mericis, nemoribus, aucupacionibus, venacionibus, mellificijs, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, aquis et aquarum decursibus, molendinis, emolumentis, collibus, vallibus, montibus, censibus, fructibus, redditibus, vtilitatibus, prouentibus, appendijs et coherencijs vniuersis, prout eadem villa *Sokolowo* in suis metis, grenicijs et gadibus ab antiquo longe lateque et circumferencialiter est limitata et distincta, incorporamus, adiungimus, annectimus et appropriamus perpetuis temporibus duraturis, per ipsum abbatem et conuentum eius tenendam, habendam, vtifruendam, nec non vendendam, commutandam et in vsus eorum beneplacitos conuertendam ac perpetuis temporibus possidendam. Harum quibus sigillum nostre maiestatis appensum est testimonio litterarum. Datum Cracouie feria tercia proxima post dominicam Inuocauit, anno Domini M° CCCC° III°. Presentibus hijs venerabilibus in Christo patribus et dominis: Nicolao de *Curow* sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopo, Petro Cracouiensi et Alberto Poznaniensi episcopis, necnon validis strenuisque viris Iohanne de *Thanczin* castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Sandziwogio Swidwa Poznaniensi palatinis, multisque alijs nostris fidelibus

fidedignis. Datum per manus eiusdem domini Nicolai de *Curow* sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi, nobis sincere dilecti.

Z kolońskiego kopiarza przywileji klasztoru lądzkiego, karta 2 N. 2.

[1]) *Ląd* wieś w woj. kaliskiem, pow. konińskim, par. *Lądek.*
[2]) *Sokołowo,* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Ostrowite prymasowskie.* *Wronczyno małe* i *Niedamirz* dziś w pow. pyzdrskim nie istnieją.

30. 1403. die 11. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae littus paludis dicti *Prusy* Alberto episcopo Posnaniensi confert.

In nomine Domini amen. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Craconie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranieque et Russie dominus et heres etc. significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, presencium habituris noticiam, ad rei memoriam sempiternam, quod mente solicita perpendentes, quod in cumulum promitat maiestatis regie et honoris ad ea dexteram aperire munificam, que et bonorum votiue ampliandorum augmentum respiciunt et personarum ecclesiasticarum, pontificali presertim dignitate, profunda quoque et rei publice opportuna consiliorum vtilitate eminencium condicionem vbertant et faciunt pociorem. Inde est, quod nos deuotis precordijs magna pro paruis et pro transitorijs eterna ab eo, qui bonorum nostrorum non indiget, et in se sperantes conseruat, domino premia expetentes et eum hereditatis nostre partem habere, voluntatique sanctorum, qui in terra eius sunt et ad dexteram regiam, ne commoueantur, assistunt, cupientes, rippam nostram seu littus paludis siue stangni, wlgariter dicti *Prussy,* intra nostre regalis dicte *Drzonek,* et venerande beatorum Petri et Pauli apostolorum, principum Poznaniensis ecclesie, vocate *Dolsko* [1]) hereditatum, in Maiori Polonia, in districtu Srzemensi consistencium, terminos iacentis et gades seu limites ipsarum concludentis, vnacum parte eiusdem stagni nos concernente, ad instantem peticionem reuerendi et nobis precipui in Christo patris, domini Alberti episcopi Poznaniensis, dicte ecclesie ac ipsi domino Alberto et suis successoribus episcopis, Poznaniensibus, pro piscina seu piscinis per eos ad comodum et vtilitatem ipsorum et ecclesie eiusdem faciendis, in longitudine, qua longiori et latitudine, qua ampliori aqua in palude seu stangno eodem retenta et restangnata dilatata fiunt et diffusa, cum omni iure et dominio et prout ad nos hactenus dinoscebatur pertinere, dedimus, donauimus, contulimus et appropriauimus, ac presencium robore damus, donamus, conferimus et appropriamus, per ipsam Poznaniensem ecclesiam et eius episcopos tenendum, habendum et perpetuis temporibus pacifice possidendum ac

cum piscaturis et vniuersis vtilitatibus ad vsus eorum beneplacitos conuertendum. Harum quibus sigillum maiestatis nostre appensum est testimonio literarum. Datum Cracouie die dominico Reminiscere miseracionum tuarum etc. anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus strenuis militibus: Iohanne de *Tanczin* castellano, Iohanne de *Tarnow* palatino Cracouiensibus, Petro Kmythe palatino, Cristino de *Ostrow* Sandomirien. castellano, Zegotha de *Pysary* Cracouiensi et Sandziuogio de *Ostrorog* Poznaniensi vexilliferis, et quammultis alijs nostris fidelibus dilectis. Datum per manus reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis nobis sincere dilectj.

Ad relacionem Nicolai aule regalis vicecancellarij. —

Albricus prepositus Vneyouiensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest majestatową pieczęcią króla Władysława Jagiełły ze zwykłego wosku, mocno zniszczoną, uwieszoną na sznurze z blado różowego i blado zielonego jedwabiu.

[1]) ***Drzonek*** **wieś,** ***Dolsk*** **miasto w pow. szremskim.**

31. 1403. die 8. mensis Maii, in *Krzeszów*.

Nicolaus de *Chroberz* capitaneus Cresoviensis fratri suo Francconi villam *Ośnica*, ad fluvium *San* locandam, XXX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Quia cunctorum perit memoria factorum, nisi testibus veridicis siue scriptis priuilegiatis publice solidantur, igitur nouerint vniuersi, presentem paginam inspecturi, quod nos Nicolaus heres de *Chroberz* necnon capitaneus Cresoviensis per consensum magnifici principis Wladislay Dei gracia regis Polonie, cupientes redditus castri predicti ampliare, decreuimus noue locacionis villam sub nomine *Osniscza*[1]) inter *Colno* et fluuium *San* situare. Vendidimus fratri nostro Francconi filio domini Stephani dicti Pachirz pro triginta marcis vsualis monete sculteciam cum omnibus fructibus infrascriptis iure Maitburgensi perpetuo hereditarie habendam, possidendam ac si necesse fuerit, ad vendendam. Ad libertatem prefixam diligencius locandam eidem Ffrancisco sculteto et singulis kmetonibus ad eandem libertatem supervenientibus et ibidem manentibus a data presencium infra XII annos in mericis, in siluis vero XX-ti annos omnimodam libertatem concedimus et donamus, ipsosque ab omnibus solucionibus, angarijs, exaccionibus et alios (s) quocumque nomine dicantur, liberos faciendo, tali tamen condicione, quod predictus scultetus in predicta libertate duodecim cmethones in duodecim mansis, de nouo extirpatis, pro nostris vsibus et suis debeat collocare; sin autem plures fieri poterint, ad nostrum melius locabuntur. Deinde intra granicies incipiendo a *Colna* fluuio usque ad fluuium *San* et a fluiuo *San* usque ad

Persczowicze et a *Perscowicze* usque ad *Borecz* et dictum *Borecz* usque ad granicies *Bistripotoc* et a *Borecz* usque ad foueas *Iwn*, quo reccius poterit pertransire, et a foueis quo reccius potest pertransire circa *Chlopi gosd* usque iterum ad *Colna* sint in se circumferencialiter sint(s) distincte. Sepedicte scultecie ac kmetonibus vtilitates, quas comparare et haberi poterint pro ipsis, voluerint, largiter donamus: siluuas, borras, mericas, mellificia ad comparanda. Ceterum concedimus et damus predicto sculteto in predicta scultecia IIII-or mansos liberos, prata, primo, quod est sub *Ossniscze*, secundo *Perscovicze*, tercio *Setno*, quod ante ad castrum spectabat, et quatuor ortulanos, tabernam, maccellum carnificum, fabrum(s) sutorum et sartorum, sextum denarium de censu, tercium denarium de iudicio, molendinum in *Colna* fluuio, ubi placuerit ad parandum, piscinas, quotquod fieri poterint in suis granicijs, lacus: primum sub *Osniecze*, secundum paruum, quod dicitur *Lomini*, in fluuio *San* obstaculum, quod dicitur *jasz* ad parandum; hec omnia concedimus libere ad possidendum. Item vero cum iam libertas elapsa expirauerit, cmetones nobis ibidem annis singulis per marcam soluere tenebuntur in die beati Martini. Item si aliqua expedicio communis in terra siue extra terram ingruerit, tunc sepedictus scultetus in equo et cum balista nobis tenebitur deseruire; ab alijs vero solucionibus et exaccionibus penitus liberi sint et exempti, nisi quod iuris est in alijs libertatibus. Item plebano idem cmetones per mensuram siliginis et per mensuram auene in festo sancti Martini soluere tenebuntur. Istis autem omnibus suprapremissis super omnia predicta in iura se Maitburgensia tenebuntur, ipsorum privilegio et iure vtantur, ad que nos omnino consentimus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apendendum. Actum et datum in *Cresow* in die beati Stanislaui gloriosi martiris, anno Incarnacionis Domini M°C°C°C°C°III°. Presentibus testibus: domino Iohanne fratre nostro, herede de *Chroberz*, domino Iacobo item herede de *Chroberz*, strenuo milite domino Gregorio de *Lowinicza*, domino Nicolao herede de *Wola*, domino Petro herede de *Charzewicze* et alijs quam pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 270), opatrzony jest jedną okrągłą pieczęcią z ciemnego wosku, zawieszoną na sznurku z pąsowego i niebieskiego jedwabiu, a wyobrażającego w tarczy herb Topór. Napis otokowy zniszczony.

¹) *Ośnica*. Wieś tej nazwy nad rzeką Sanem dziś nie istnieje.

32. 1403. die 5. mensis Iunii, in *Konin*.

Wladislaus II. rex Poloniae cuidam Laurentio filio Micossii molam aquariam in fluvio *Warta* prope oppidum *Oborniki* sitam, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incommodis prudenter occurrimus, dum gesta

[illegible]

etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes regni nostri solitudines in vsus vberiores reducere et fructus thezauri nostri amplioribus vbertatibus adaugere, in ripa fluuij *Wartha* fluentis ante opidum *Oborniky* [1]), retro pontem eiusdem opidi *Oborniky*, quo itur ad ecclesiam sancti Spiritus, molendinum erreximus et locauimus, in quo omnia grana frumentorum moli debent sine preiudicio aliorum nostrorum molendinorum. Cuius quidem molendini terciam partem seu terciam metretam omnium emolimentorum, de eodem veniencium, Laurencio molendinatori filio Mikossij, olim ciuis de *Gnezno*, considerata subtilitate artis ipsius carpentorie, dedimus graciose, damusque et conferimus harum serie mediante temporibus perpetuis duraturis, duabus partibus seu metretis eiusdem molendini pro nobis et successoribus nostris reseruatis. Quodquidem molendinum ijdem Laurencius in omnibus suis defectibus et de nouo eciam debet reformare. Pro cuius reformacione nos duos denarios, ipse vero Laurencius molendinator tercium dare volumus et debemus. De quoquidem molendino prefatus Laurencius molendinator omnium emolimentorum eiusdem molendini duas metretas nobis vel capitaneis nostris Obornicensibus, qui pro tempore fuerint, debet dare et fideliter assignare, terciam metretam pro vsibus suis conuertendo; quamquidem terciam metretam eiusdem molendini ijdem Laurencius molendinator et eius liberi ac successores legitimi habebunt, tenebunt, vtifruentur et pacifice temporibus perpetuis possidebunt. Racione cuius donacionis ydem Laurencius molendinator et sui successores legitimi arce carpentoria curijs nostris seruire tenebuntur, quociens fuerit oportunum et per capitaneum nostrum fuerint requisiti. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in *Konyn* feria tercia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Alberto Dei gracia episcopo Poznaniensi, Gnewossio de *Dalouicz* Cracouiensi, Iohanne de *Tholischcow* Kalisiensi subcamerarijs, Nicolao de *Czarnkow* iudice Poznaniensi, Georgio de *Kwyathcow* Bechouiensi, Nicolao de *Bloczischow* Santhocensi castellanis, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi nobis sincere dilecti. — Ad relacionem Thomeonis capitanei Maioris Polonie.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 280), opatrzony był niegdyś jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z białego i zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Oborniki*, dziś miasto powiatowe w dawnem województwie poznańskiem.

33. 1403. die 5. mensis Iunii, in *Konin*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto de *Trląg* villam *Pławce* confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lythwanieque princeps supppremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quod attenta mente perpendentes grata et multum accepta seruicia, que nobilis Albertus de *Trlang*, subcamerarius Kalisiensis mayestati nostre exhibuit et imposterum aucto fidelitatis studio prestancius poterit exhibere, quorum intuitu volentes eundem Albertum de *Trlang* specialium graciarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi villam nostram *Plowcze* [1]) in districtu Srzedensi sitam, cum omnibus censibus, redditibus, prouentibus, aquis, pratis, campis et laboribus ac cum omnibus et singulis vtilitatibus ad ipsam quomodolibet spectantibus de innate celsitudinis munificencia damus tenendam, ad nostre dumtaxat beneplacitum voluntatis. Quamquidem villam *Plowcze* idem Albertus de *Trlang* cum prescriptis eius vtilitatibus tenebit, habebit et pacifice possidebit ad voluntatis nostre beneplacitum, ut preffertur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in *Konyn* feria tercia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. — Ad relacionem domini Nicolai vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 281) bez najmniejszego śladu przywieszenia lub wyciśnięcia pieczęci.

[1]) *Pławce*, wieś w pow. szredzkim.

34. 1403. die 24. mensis Iulii, Posnanie.

Ioannes de *Niepart* canonicus et vicarius in spiritualibus Posnaniensis testatur, Ioannem dictum Chojnica bacalaureum in artibus vicariis ecclesiae cathedralis Posnaniensis duas marcas annuas de villis *Glinno*, *Sady* et *Bielawy* [1]) in vim reemptionis vendidisse.

R. Czynsz powyższy wyderkafowy zapisał Jan Chojnica bakałarz w sztukach imieniem własnem oraz imieniem ojca swego Jury w szerokich groszach praskich. A był ten czynsz płacony dotąd Mikołajowi Wodziczce, któremu wikaryusze katedralni poznańscy w zamian za to 20 grzywien wynagrodzili. Testes: Nicolaus Petri de *Srzodka*, Nicolaus Maczkonis de *Lubin* plebani, Symon Martini de *Dambye* et Symon Mathie de *Staw*.

Acta consistorii episcopalis Posnaniensis de an. 1446—1447.

[1]) *Bielawy* i *Glinno wielkie* oraz *Glinno małe* czyli *Glinienko*, wsie w wojew. niegdy poznańskiem, pow. poznańskim, par. *Chojnica*. *Sady* dziś w tej okolicy nie istnieją.

35. 1403. die 3. mensis Septembris, Posnaniae.

Thomco capitaneus Maioris Poloniae testatur, Hinczcam Szkapa de *Ujazd* cum Ioanne abbate monasterii Paradisiensis, quasdam hereditates commutasse.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus vniuersis presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum nobilium veniens presenciam, nobilis vir Hinczka dictus Szkapa, heres in *Wyasd*, non compulsus, non coactus, neque errore aliquo seductus, sed de sua spontanea voluntate, vsus suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, talem commutacionem in bonis hereditarijs cum venerabili domino Ioanne abbate de monasterio *Gosczechow* alias Paradiso, et religiosis fratribus conuentus manesterij (s eiusdem se fecisse recognouit, ita videlicet, quod a dictis abbate et conuentu hereditates, videlicet *Sdzbowecz*, item vtrumque *Solancin* et *Sworzice* in Costanensi, et *Zollelice*[1]) in Poznaniensi districtibus sitas, recepit; racione quarum hereditatum et commutacionis ipsis domino abbati et conuentui manesterij (s) *Gosczechowo* predicti, hereditatem suam *Lutole mocre* et scolteciam in *Choczeszewo*[2]) cum iure supremo ibidem predictus Hinczko Szkapa cum omni iure et dominio, sicut solus tenuit et habuit, coram nobis resignauit, cum omnibus prouentibus, redditibus, censibus, campis, agris, pratis, pascuijs, siluis, gagijs, mericis, rubetis, borris, mellificijs, lacubus, piscinis, fluuijs, aquis, riwlis, molendinis, stangnis, paludibus ac generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus et pertinencijs, ad predictam villam *Lutole mocre* et ad scolteciam in *Choczeszewo* quomodocumque pertinentibus, nichil pro se excipiens in eisdem, per ipsos dominum abbatem et conuentum perpetuis temporibus tenenda, possidenda, vendenda, obliganda et ad vsus beneplacitos conuertenda, prout ipsis et successoribus eorum vtilius videbitur expedire. Nos autem predictam commutacionem ratam habentes et gratam, presentibus confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie, feria secunda ante Natiuitatem beate Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus dominis: Sandiuogio de *Ostrorok* vexilifero Poznaniensi, Andrea et Przibislao de *Grizina*, Sandiuogio de *Iarocino*, Theodrico de *Gywno* et Petrassio de *Nagrodouice* heredibus et alijs multis.

Dokument pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (N. 95), opatrzony był niegdy pieczęcią, przechowaną w tejże bibliotece osobno (E, 4), a wyobrażającą w tarczy nieco pohylonej, nakrytej hełmem, herb Jelita.

[1]) *Sciborwiec* niegdy w pow. kościańskim, dziś nie istnieje.
Słocin, wieś w pow. bukowskim, par. *Grodzisk*.
Swarzyce, wieś w tymże pow. par. *Bukowiec*.
Bolewice, wieś w tymże powiecie.

[2]) *Lutole mokre*, zapewne *Lutołek wodny*, niegdy w wojew. i pow. poznańskim.
Chociszewo wieś paraf. w temże niegdy województwie i powiecie.

[illegible]

[illegible]

[redacted]

36. 1403. die 8. mensis Septembris, in *Poniec.*

Iudicum quorundam decretum, inter Nicolaum abbatem Lubinensem et Mathiam Dzetrzich cmetonem de *Górka* de agro quodam litem dirimens.

R. Petrus burgrabius in *Ponecz*, Lysek in *Dzanczina*, Iohannes de *Gosczeyewicze* heredes, Mathias proconsul, Stephanus consul in *Ponęcz*, Clich in *Gosczeyewicze* et Clich in *Ianiszewo* kmethones, jako wybrani jednacze wydają wyrok w sprawie pomiędzy Mikołajem opatem lubińskim a Maciejem Dzetrzichem kmieciem z *Górki*, powiatu wschowskiego, o to, że Maciej pewnego pola w tejże wsi od dość dawnego czasu na szkodę klasztoru nie uprawia. Obiedwie strony przyrzekają z góry poddać się wyrokowi pod karą 30 grzywien, za które poręczają ze strony klasztoru Stanisław z *Szurkowa* podsędek poznański i opiekun klasztoru lubińskiego oraz Piotr dziedzic z *Gościejewic*, zaś ze strony Macieja Dzetrzicha Ian Moczygroch z *Zawad*, Miczko z *Gościejewic*, Jan Draag z *Osieczny* i Stojan z *Gościejewic* kmiecie. Maciej Dzetrzich ma powrócić do swego pola i takowe uprawiać nadal lub sprzedać; opat zaś ma mu dać 7 wiardunków i 8 mierzyc na zasiew zimowy, to jest 1 grzywnę na św. Michał, a na św. Marcin 3 wiardunki, oraz nakazać kmieciom z Górki, by pole jego na zimę zorali, wreszcie uwolnić go od tegorocznego czynszu. In *Ponecz* die dominica infra octauas Natiuitatis Marie, a. D. millesimo quadringentesimo tercio.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęci wszystkich czterech brak.

37. 1403. die 24. mensis Septembris, in *Ląd.*

Gerhardus abbas monasterii Landensis cuidam Petro molam aquariam in villa *Koszuty* XX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos frater Gerhardus abbas monasterij Landensis, ordinis Cisterciensis, diocesis Gneznensis, ex arbitrio salubri et consensu fratrum conuentus nostri, molendinum in hereditate nostra *Coschuti* [1]) situatum et in stagno de *Powidz* decurrente, situm in fine ville predicte ad opidum *Sluptza* tendenti, honesto viro Petro et suis legittimis successoribus vendidimus et vendimus presencium per tenorem pro viginti marcis tenendum, habendum, commutandum, conueniendum, obligandum, vendendum, vtifruendum, perhenniter possidendum et ad vsus beneplacitos conuertendum, iuxta quod prefato P. et suis legitimis successoribus vel posteris decencius ac vberius videbitur expedire, tali, vt sequitur, ordinacione, quod sepedictus P. cum suis suc-

cessoribus qualibet septimana IIIIor scotos nobis dare debet racione nostri census. Rursus prenominatus P. cum suis sequacibus honorem cum appensis quibuscunque anno quolibet super festum Natiuitatis Domini nostri nobis dare, quemadmodum suus antecessor, (tenetur). Insuper si aqua per vehemenciam auide ampliaretur et agger(em) wlgariter *grobla* dictum dirumperet, extunc incole antedicte ville nostre *Coschuti* pro reformacione eiusdem aggeris dicto Petro et suis successoribus debent fore adiutores, si aque eidem (s) non neglexerit restaurare; si autem neglexerit, extunc non in nostrum dampnum, sed in dampnum eiusdem P. et suorum successorum procedet. De post si aqua de eodem stagno conuerteretur, vel, quod absit, expedicio et lites seu gwerre in regno Polonie haberentur, et idem P. cum suis successoribus emolumenta aquirere non posset, ita quod segetes ad molendinum adduci non possent, hoc non in dampnum ipsius P. vel suorum successorum, sed in dampnum nostrum procedet. Ceterum, si quod absit, idem molendinum per deuastatores seu occupatores regni Polonie vel per alios extraneos concremaretur, extunc tam in dampnum nostrum, quam in dampnum ipsius P. et suorum successorum procedet; si autem ex igne proprio accenderetur, non in nostrum, sed in dampnum ipsius Petri et successorum suorum procedet. Hoc adiuncto, quod sepefatus Petrus cum suis successoribus modicum de agro vna cum orto pro se et suis successoribus reseruabit, velut tenuit suus antecessor. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem, nostro ac conuentus nostri sigillis presentes iussimus roborari. Actum et datum in domo habitacionis nostre feria secunda proxima ante festum sancti Michaelis archangeli sub anno Domini M⁰ CCCC⁰ tercio. Presentibus: nobili viro, domino Laskario herede in *Cozarzewo*, Waltero aduocato Slupczensi, Canitza mercatore, Martino Cąl, Nicolao Clotząck, Nicolao tabernatore, incolis *Sluptze*, Mathia molendinatore, Wilhelmo priore, Syffrido cellarario et alijs quam pluribus fidedignis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 37.

[1]) *Koszuty* wieś w księstwie poznańskiem, pow. słupeckim, par *Słupca*.

38. 1403. die 6. mensis Novembris, in *Biecz*.

Vladislaus II. rex Poloniae Voitoni de *Kopystnica* villam *Kopytnica* confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanie princeps supremus, Russieque dominus et heres etc. Quamuis munificencie nostre graciam libenter extendimus ad singulos, quorum fideles nobis abo . . . experimento sentimus, circa illorum tamen merito graciosius plenam libencius dextram nostre

liberalitatis adducimus, pro quibus non solum deuocionis et fidei puritas, sed et seruiciorum gratitudo multipliciter intercedit. Quapropter omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris significamus, quibus expedit, vniuersis, quod attentis inspectisque gratis seruicijs . . . pendijs Voythonis de *Kopystnicza*, nostri fidelis dilecti, que ipsum hactenus nobis exhibuisse cognouimus et incessanter ad presens exhibere, seruireque et . . . . credimus in futurum, de certa nostra sciencia baronumque nostrorum prehabito consilio eandem villam ac hereditatem nostram *Kopytnicza*,[1]) in terra nostra Podoliensi, in districtu vero Skalicensi, in fluuio dicto *Zbrucz* sitam, cum omnibus censibus, vtilitatibus, prouentibus, vsufructibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, siluis, mericis, nemoribus, quercetis, mellificijs, piscinis, aquis, molendinis et emolimentis, cum omnibus eciam proprietatibus, iure, dominio et appendijs vniuersis ac p . . . . antiquis prouentibus, quibuscumque vocantur nominibus, ... damus, donamus, conferimus et largimur Voytkoni necnon ipsius liberis et successoribus legittimis libere, hereditarie in perpetuum tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, non sine consensu et voluntate nostris vendendam, obligandam, commutandam, alienandam et ad vsus beneplacitos conuertendam: saluis tamen iuribus et seruicijs nostris per ceteros terrigenas nostros terre Podolie ac eorum homines nobis exhiberi consuetis, que eciam ipse Voytko et successores ipsius legittimi vnacum hominibus ipsorum celsitudini nostre prestare, impendere et facere tenebuntur. Hoc eciam specialiter expresso, quod idem Voytko, ipsius liberi et successores legittimi cum vna hasta et duobus sagittarijs et alijs ipsorum hominibus nobis et nostris successoribus seruire totaliter sint astricti ad expedicionem, dum fuerit oportunum. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in *Beecz* feria tercia infra octauas Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo CCCC tercio. Presentibus: Sbigneo de *Brzezie* marszalco curie nostre, Gnewossio de *Dalouicz* magistro curie regine consortis nostre et succamerario Cracouiensi, Clements de *Mosk* . . . . castellano Vysliciensi, Iohanne dicto Manzyk, pincerna nostro, militibus, Nemerza de *Galow*, Zindramo gladifero Cracouiensi, et alijs quam plurimis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Nicolai Cracouiensis et Sandomiriensis ecclesiarum canonico (s), preposito sancti Floriani necnon aule nostre vicecancellario. Volentes eciam, vt idem Voytko semper in terra Podolie residenciam habeat personalem et sui heredes.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 282). Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

[1]) Wieś *Kopytnica* dziś nie istnieje.

[illegible]

39. 1403. die 13. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis XL marcas annuas de decimis quarundam villarum, necnon proventus quarundam aliarum villarum canonicis et vicariis ecclesiae cathedralis Poznaniensis confert.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis tociusque curie celestis amen. Ad perpetuam rei memoriam. Incessanter quosque fideles suos sancta mater ecclesia conuocat ad Dei proximique amorem, qui ad suum recurrens principium, suo reditus origini, refusus suo fonti, semper ex eo sumens, vnde iugiter fluat, operari magna non desinit, sed plurimos ad se trahit, quem amorem habenti beato Petro, sumo apostolorum vertici dominus noster . . . . . ipsius pascendas commisit oues suas, cuius eciam diuini amoris quantulamcumque scintillam acceptam proximi amore nutrire cupientes, vt . . . . ad Dei trahamus amorem. Nos Albertus Dei gracia Poznaniensis episcopus precipua cura vigilando pro diuini cultus augmento ac iuxta . . . . doctrinam patrum erga magis nobis fidei domesticos fratres scilicet nostros, nostre dicte Poznaniensis ecclesie canonicos eorumque vicarios . . . . sed propter exiles fructus, quos habent, excusacione pretensa apud ecclesiam nostram minime residentes, desiderio desiderauimus vltra . . . . naliter apud ecclesiam nostram predictam residendum, quatenus in eadem Domini domo quasi stelle in perpetuas eternitates lucentes, Dei . . . . nent et exemplo. Eapropter de consensu nostri nostreque ecclesie capituli generalis, ad hoc specialiter congregati, vna nobis . . . . prehabita, de eiusdem ecclesie nostre bonis, fructibus, redditibus, que hucusque nostre mense episcopali deseruiebant, ipsa tamen mensa nostra . . . . prouisione manente, quadraginta marcas grossorum annuas monete Polonicalis de decimis villarum circa *Rogosno*, circa [*Czarnkowo* et circa *Vscze*][1]) consistencium, videlicet *Bobrowniki*, *Tlukaui*, *Iardanouicze*, *Gorzewo*, *Polayewo*, *Lubas*, *Bszowo*, *Golcz*, *Slawno*, *P*[*russynowo*, *Mlynkowo*, *Szmyescheouo*,] *Sarb*, *Cruschewo*, *Vscze*, Nouauilla, simul *Chrostowo*, *Netanszowo* *Iablonowo*, *Miroslaue*, *Rathaie* et *Milcz* nostre diocesis,[2]) . . . . percipiendas deputamus, donamus et assignamus, atque earum possessionem realem et corporalem a nobis nostrisque successoribus ac nostra et . . . . perpetuum segregamus et abdicamus, tradimusque in Dei nomine per presentes in augmentum, refeccionem et cottidianarum distribucionum presentibus in d . . . . in choro ecclesie nostre duntaxat dari solitarum, ipsisque refeccionibus et cottidianis distribucionibus addimus et eciam aplicamus distribuendas hocmodo, vt uidelicet tercia, quarta uel quinta aut alia conueniente die tempore cuiuslibet capituli nostre ecclesie generalis, quod bis celebretur in anno,

durante eodem capitulo post finitas vesperas omnes tunc presentes canonici atque eorum vicarij vigilias et de mane missam defunctorum in ecclesia nostra prefata solempniter decantent pro defunctis Poznaniensibus episcopis; ita tamen, vt nobis vita functis nostri nominis recitacio specialiter fiat in vigilijs et missis, in secretis et collecta speciali, videlicet „Deus, qui inter apostolicos antistites“ etc. eciam „famulum tuum Albertum“ perpetuo annuatim decantandis, cuilibet autem canonico et prelato tunc in choro presenti, hoc modo missam legenti octo, non legenti vero sex grossi pro refeccione dentur; quilibet quoque prelatorum eorumdem tunc presencium duos, singuli vero tunc eciam presentes canonici vnum grossos dicte Polonicalis monete sub excommunicacionis pena, quam exnunc ferimus in hijs scriptis, in qualibet missa huiusmodi defunctorum teneantur ad altare offere inter ibidem tunc presentes in choro concanentes vicarios diuidendos. Qod autem supererit de dictis quadraginta marcis dictis commemoracionibus peractis, iuxta dicti nostri et ecclesie nostre capituli et procuratorum, qui pro tempore fuerint, secundum industriam alijs festis seu diebus, presentibus tantum in choro prelatis et canonicis singulis annis pro refeccionibus equaliter diuidatur, quatenus saltem celestium et huiusmodi premiorum spe ijdem canonici vicarijque allecti, in ipsa nostra ecclesia ministerium sibi traditum curent adimplere deuote, omni excusacione postergata. Verum cum in illa eterna celesti domo multe sunt mansiones, quarum inhabitatores non id solum, quod per Dei omnipotenciam creati, sed eciam quia sua clemencia de claustris inferi dyabolique faucibus saluati et liberati sunt per verbum, quod in principio apud Deum Deus erat et carnem sumpsit in uirgine Maria, ex quo eam beatam pronuncciauit, omnes generaciones incessanter commemorant, nos Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis prefatus, cum illis partem, societatemque expectantes, vnanimi desiderio ad ipsum volentes efficere, de nostri capituli generalis ac vicariorum canonicalium dicte nostre ecclesie consensu concordi, sana deliberacione prehabita, constituimus et perpetuo seruandum ordinauimus et presentibus ordinamus ac statuimus, vt in dicta nostra ecclesia omnes hore ac missa de beata Maria virgine prememorata per terciam partem dictorum vicariorum canonicalium ipsius ecclesie nostre annuatis vicibus ad hoc opus mutandorum, singulis annis inperpetuum cottidie, alijs duabus vicariorum partibus horas eisdem diebus singulis debitas et officia in eadem ecclesia nostra complentibus, decantentur et decantare teneantur, verumtamen ad presepe os bonis triturantis ligare nolentes, sed vt viuat de altari, qui ei seruit, dignum duximus premissis statuentes addicere, vt tam hij, qui beate virginis, quam diei reliquas horas, vt predicitur, adimplent, redditus, census, obuentiones et prouentus altarium sanctorum Stephani prothomartiris, Nicolai episcopi et confessoris ac Alberti et Katherine, decem milia Martirum et Philippi ac Iacobi apostolorum et Blasij martiris ac sancte Elisabeth et Nicolai episcopi confessoris ac sancte Crucis in dicta nostra ecclesia Poznaniensi nostre collacionis, eciam si alicui uel aliquibus ipsorum altarium canonicatus sit annexus

aut vacetur prebenda, quibus ipsi vicarij eciam teneantur ammodo deseruire, ipsorum altarium ministris, qui nunc sunt, vita functis, necnon decimas, prouentus, census et obuenciones villarum circa *Kalis* et circa *Odolanow*, videlicet *Glogowa, Bandzeszino, Crampa, Sczuri*, vtrumque *Golanski, Iankowo, Naviszicze, Lancoczini, Virzbno, Daniszino, Guthowo, Beganino, Raskowo, Pogrzibouo, Rpiszewo, Przigodzicze, Oczansche, Goluchouo, Bonino, Lewkowo, Boczkowo, Gnasdowo, Gorzno* et *Benino*, [3]) que mense nostre episcopali hucusque debebantur, annis singulis decetero inperpetuum prouenientes, atque decimas, redditus, offertoria, refecciones, funeralia, census et obuenciones intuitu vicariarum suarum quomodocumque et qualitercumque, auro et argento fusis uel in massis ac pannis sericeis et aurifrigatis uel auratis et gemis oblatis uel cum funeribus apportatis, exceptis, prouenientes, equaliter inter presentes tamen singulis septimanis post completorium sabatis diebus diuidantur. Ita temen, vt singulis annis ipsorum vicariorum, tam absencium, quam presencium cuilibet, inter sancti Martini ac sancti Nicolai confessorum et episcoporum festa de huiusmodi redditibus pro vestitu comparando tres marce Polonicalis numeri debeant dari et predonari, reliquo quod vltra . . . . prouenerit, inter presentes tantum, vt premittitur, distributo. Que, quosque altaria, redditus, decimas, census, prouentus et obuenciones supratacta . . . . et singula, omnesque et singulos ad vsum predictum dicto modo exequendum et seruandum, dictis vicarijs canonicorum per presentes in Dei nomine assignamus . . . . mus, incorporamus et donamus, renuncciantes pro nobis et successoribus nostris in perpetuum ipsis et omni iuri, quod nobis aut nostris successoribus . . . . nensis compecijt, competit uel competere possit qumodolibet infuturum, a nobis quoque et successoribus nostris nostraque et eorum mensis abdicantes . . . . ssessionem et vtilitatem omnem ipsis vicarijs damus et eos, successoresque eorum in perpetuum possessores eorundem facimus, constituimus . . . . ssa suum robur obtineat et perpetuam firmitatem, presentes literas exinde confici et sigillis nostro et dicti capituli nostri maioribus commu . . . . Actum et datum Poznanie sub anno Domini millesimo quadringentesimo tercio, die XIII mensis Nouembris, in capitulo generali tunc celebrato. P . . . . bus ac honorabilibus viris domnis: Petro Lubucensis, Nicolao palatini Wladislauiensis ecclesiarum decanis, Nicolao Streskonis Gneznensis, Michaele . . . . Stetinensis, Caminensis diocesis, ecclesiarum thesaurarijs, necnon Vincencio preposito, Petro decano, Nicolao cantore, Symone custode, Conrado . . . . Pczewensi archidiaconis, Mathia de *Kczina*, Bartholomeo, Iohanne officiali, Iohanne de *Neparth*, Nicolao de *Gorca* cancellario, Ianussio . . . . Borislao, Floriano de *Poclatki*, Mathia de *Kalis*, Floriano de Cracouia, Petro Luciani, Iacobo Grolok, Alberto preposito Gluszinensi, Przibislao, Miroslao, Michaele Blida, Lodvigo et Nicolao Iamenski prelatis et canonicis capitulariter con-

gregatis nostre ecclesie Poznaniensis et Nicolao de *Gwasdouo*, notario nostri capituli Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, zawieszonemi na sznurkach z niebieskiego i wiśniowego jedwabiu, z których pierwszej brak zupełny, po drugiej, pieczęci kapitulnej, pozostał tylko zniszczony zgoła ułomek. Dokument sam wilgocią zniszczony tak, że dwie plamy wilgotne, wielkości dłoni, zniszczyły zupełnie pismo dokumentu w tych miejscach.

[1]) *Rogoźno* miasto w pow. obornickim.
Czarnków, miasto powiatowe w obw. bydgoskim.
Uście w powiecie chodzieskim.

[2]) *Bobrowniki* w pow. wągrowieckim.
Tłukawy w powiecie obornickim.
Jardanowice dziś nie istnieją.
Gorzewo w powiecie wągrowieckim.
Połajewo w powiecie obornickim.
Lubasz, *Bzowo*, *Gulcz*, *Sławno* i *Prusinów* w pow. czarnkowskim.
Młynkowo w powiecie obornickim.
Smieszków, *Sarbia* i *Kruszewo* w powiecie czarnkowskim.
Uście, *Nowawieś*, *Chróstowo*, *Niewiążkowo*, *Jabłonowo*, *Mirosław* i *Milcz* w powiecie chodzieskim.

[3]) *Kalisz* miasto niegdy wojewódzkie.
Odolanów miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
Głogowo w woj. kaliskiem, pow. konińskim, par. *Rusocice*.
Będzieszyn w pow. odolanowskim.
Krempa w woj. kaliskiem, pow. konińskim, par. *Tuliszków*.
Sczury w powiecie odolanowskim.
Gołąski wielkie i małe niegdy w woj. i pow. kaliskim.
Janków, w powiecie odolanowskim.
Nabyszyce w tymże powiecie odolanowskim.
Łękocin w powiecie wyrzyskim.
Wierzbno jedno leżało niegdy w woj. i pow. poznańskim, drugie w woj. i pow. kaliskim, trzecie w powiecie konińskim.
Daniszyn w powiecie odolanowskim.
Gutów i *Bieganin* w powiecie pleszewskim.
Raszków i *Pogrzybów* w powiecie odolanowskim.
Orpiszewo w powiecie krotoszyńskim.
Przygodzice i *Ociąż* w powiecie odolanowskim.
Gołuchów w powiecie pleszewskim.
Bonino dziś nie istnieje.
Lewków, *Boczków* i *Gniazdów* w powiecie odolanowskim.
Gorzno w powiecie pleszewskim.
Bienino niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Ostroróg*.

40. 1403. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis decimas villarum *Radomicko, Bronikowo*, et *Boguszyno* Nicolao heredi de *Radomicko* et Gregorio rectori ecclesiae ibidem vendit.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis ad perpetuam rei memoriam. Suadet racio iuris, quoque nobis suggerit auctoritas, vt ad nostre Poznaniensis (ecclesie), quo profecto locus habitacionis glorie Dei existat, decorem ceterarumque nobis creditarum ecclesiarum conseruacionem, pro cultus diuini augmento congruis affectibus intendamus. Proinde ad vniuersorum et singulorum, presencium et futurorum, quorum interest vel interesse poterit, noticiam deducimus per presentes, quod cum . . . . . nostro Poznaniensis ecclesie, cuius zelus nos consedit ad inchoatam per nos chori ipsius ad vota laudancium dominum in conspectu populi et in medio domus eius rodolenda fabricam, nostroque et aliorum prelatorum in agendis eiusdem ecclesie exhausto, ad prescriptas facultates non suppetant fine optato consumendam, propter quod sacrorum canonum licencia concedente, decimas campestres omnium frugum seu census decimales pro eisdem in villis *Radomicko, Bronikowo* et *Boguschino* [1]) nostre diocesis Poznaniensis post araturas et de mansis rusticorum, quas nos ad mensam nostram episcopalem de iure dicebamus, nobilis vero Nicolaus heres et patronus ac Gregorius rector ecclesie parochialis in *Radomicko* ad eandem ecclesiam pertinere, ipsamque in possessione earum a multis retroactis et proscriptis temporibus contendebant, eisdem Nicolao et Gregorio rectori ad dictam ecclesiam in *Radomicko* pia deuocione ementibus, pro conseruando cultu diuino in eadem, de venerabilium fratrum nostrorum, dominorum prelatorum et canonicorum nostri Poznaniensis capituli et consensu, pro certa ab ipsis Nicolao et Gregorio nobis et eidem capitulo numerata et tradita ac habita exposuimus pecunie quantitate per manus honorabilium virorum, dominorum Iohannis prepositi sancti Spiritus et Petri Luciani canonicorum, laboris huiusmodi dicte nostre ecclesie prepositorum, ad dicti chori fabricam conuertenda ac eciam dispensanda. Vt itaque memorata ecclesia parochialis in *Radomicko* iura et obuenciones suas sic integre obtineat, quod et sibi ab alijs illesa conseruentur et ipsa suis huiusmodi iuribus sit contenta, prescriptas decimas seu census decimales sic emptos in villis *Radomicko, Boguschino* et *Bronikowo*, necnon agros et ortos cum vtilitatibus eorum ad dictam ecclesiam racione fundi in *Radomicko* spectantes, ipsamque *Radomicko* necnon infrascriptas villas *Smyczyny, Dlutkowo, Kuroswane, Sirpowo* et *Unino* [2]) cum allodiorum in eisdem decimis ac annonis missalibus per rusticos et molendinatores de molendinis dictarum villarum persoluendis, ac alijs iuribus et consuetudinibus parochialibus in parochia et pro parochia dicte ecclesie in *Radomicko* et eius, qui pro tempore fuerint, rectoribus appropriamus, inuisceramus, incorporamus et adiungimus, ac incolas dictarum villarum in

eadem ecclesia diuina audire officia et ecclesiastica percipere sacramenta, Christianaque debere perfrui sepultura, ac eidem ecclesie et eius rectoribus pro tempore de dictis decimis missalibus et iuribus alijs debito tempore reddendi, contradictores quoque et rebelles ad satisfactionem compelli, censura ecclesiastica mediante. Premissaque omnia et singula ex certa nostra sciencia et dicti capituli ratihabicione et consensu appropriamus, ratificamus et confirmamus ac presentis scripti patrocinio robur perpetue firmitatis volumus et decernimus habitura. In cuius rei testimonium nostrum et nostri capituli predicti sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in curia nostra feria sexta infra octauam beati Martini episcopi, in capitulo nostro generali, anno Domini millesimo quadringentesimo tercio. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Vincencio preposito, Petro decano, Nicolao cantore, Simone custode, Nicolao cancellario, Conrado archidiacono Srzemensi, Nicolao Strzeschconis, Michaele Blida decretorum doctore, Mathia de *Kczynia*, Bartholomeo Rynkonis, Iohanne preposito s. Spiritus, Iohanne de *Neparth*, Ianussio de *Scholowo*, Borzislawo, Floriano de *Poklathky*, Mathia de *Kalisz*, Floriano de Cracouia, Petro Luciani, Iacobo Grolok, Alberto preposito Gluschinensi, Przibislao, Miroslao, Mathia Blyda, Petro decano, Paulo de *Szlachczino* scolastico Lubucensibus, Lodouico, Iohanne de *Czechel*, Nicolao Iamenski ét Vincencio de *Marczinkowo*, prelatis et canonicis tunc capitulariter congregatis.

Z liber beneficiorum archiwum konsystorza biskupiego w Poznaniu.

[1]) *Radomicko* wieś parafialna w powiecie kościańskim.
Bronikowo wieś parafialna w tymże powiecie.
Boguszyn wieś należąca do parafii *Bronikowo*.

[2]) *Smyczyna* wieś w powiecie wschowskim, par. *Radomicko*.
Dłutkowo i *Kurozwęki* w tej okolicy dziś nie istnieją.
Sierpów wieś w pow. kościańskim, par. *Radomicko*.
Unino dziś w tej okolicy nie istnieje.

41. 1403. die 19. mensis Novembris, in *Gartin*.

Ulricus de Iungingen commendor de Balge testatur, Alexandrum ducem Lithuaniae in terris ordinis Teutonici venandi potestatem obtinuisse.

Wir bruder Vlrich von Iungingen kompthur czur *Balge* Dutsches ordins wir uorheisen vnde geloubin by gutin, getruwen an algeb . . . . dem irluchten ffuersten herczoge Allexandro andirs Witowdt grosfuersten czu Littouwen uor vnserem homeister vnde uor den ganczin ordin vnde alle des ordins lant vnde luete, vnde mit namen uor herczoge Switterigal, das her ffrie vnde sicher sye uf des ordins grenitczen vnde wiltnisse czu iagin bynen alder cziet dis fredis, der itczunt steet wen her wil adir wo is in

gelust in siner eigen personen, vnde alle den, di mit im sin vnde sunderlich ab vnser here der Konig von Polin mit im in den ia[illegible]ten sien wielde, der sal ouch deser sicherunge gewis sien mit alle den sinen, di mit im uf di iait komen. Czu geczuegnisse gebe wir desin brief mit vnsserm angehangin ingesegel, der gegeben czu *Gartin* in der iarczal vnsers heren Christi geburt M° CCCC tercio, am tage Elisabeth.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 283), opatrzony jest jedną pieczęcią okrągłą ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, której wycisk zatarty.

42. 1404 s. d. m. et l.

Ioannes praepositus ad s. Spiritum et officialis Posnaniensis notificat, sese a Bonifacio IX. P. M. litem inter Martinum praepositum de *Bużenin* [1]) et Nicolaum praepositum de *Stolec* [2]) agitatam, discernendam, commissam obtinuisse.

Archivum consistorii metropol. Gnesnen de a. 1404—1405. Dokument niedokończony.

[1]) *Burzenin*, niegdy miasteczko, dziś wieś w powiecie sieradzkim.
[2]) *Stolec* wieś parafialna w tymże powiecie.

43. 1404. die 26. mensis Ianuarii, in *Skierniewice*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolaum Strzessconis thesaurarium, canonicum et officialem Gnesnensem procuratorem suum instituit.

R. Mikołaj arcybiskup gnieźnieński z uwagi, iż w sprawach publicznych dość często poza granicami swojej dyecezyi przebywać musi, przez co potwierdzanie prezentowanych mu osób na różne beneficia *cum et sine cura* bywa zwlekane, nadaje Mikołajowi Strzeszkowiczowi skarbnikowi, kanonikowi i oficyałowi gnieźnieńskiemu pełne zastępstwo swej osoby w tej mierze. Ma to zastępstwo obejmować godności poniżej biskupiej zwłaszcza w kollegiatach łęczyckiej, uniejowskiej i kurzelowskiej, rozciągać się jednak tylko na te osoby, które mu arcybiskup piśmiennie do wyboru poda.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1404—1405.

44. 1404. die 13. m. Februarii, in castro *Kamień*.

Nicolaus Longus canonicus Gnesnensis, vitricus Naclensis, Camenensis et Pomeraniensis Nicolao Strzessconis officiali Gnesnensi litem inter Paulum rectorem ecclesiae de *Drzewianowo*[1]) et nobiles quosdam de decima villae *Drzewianowo* exortam, discernendam committit.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnen. de a. 1404—1405.

[1]) *Drzewianowo* wieś w powiecie wyrzyskim.

45. 1404. die 4. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, Ioannem de *Tęczyn* castellanum Cracoviensem villam *Strzałków* Leonardo de *Nowaki* CCCC marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Dum viuit littera, viuit et accio commissa littere, cuius assercio nutrit memoriam et labiles semper perpetuat acciones. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Pomeranie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram nostrorumque baronum validus Iohannes de *Tanczin* castellanus Cracouiensis, miles noster fidelis dilectus, veniens presenciam, sanus mente et corpore, non coactus, nec compulsus, nec aliquo erroris seductus deuio, sed matura deliberacione habita, spontaneaque voluntate, suorum fretus consilio amicorum, villam suam *Stralkowo*[1]) wlgariter dictam, in terra Syradiensi prope *Radomske* sitam, cum omnibus ipsius ville vtilitatibus, censibus, redditibus, prouentibus, aquis, pratis, campis, virgultis, quercetis, pinnetis, siluis, borris, gagijs, mericis, nemoribus, piscinis, molendinis, stagnis, paludinibus, fluuijs, fluminibus, mellificijs, lacubus, rywulis, piscaturis, emolimentis, venacionibus, aucupacionibus, aquis et aquarum decursibus, iuribus, dominijs, obuencionibus, coherencijs et appendijs vniuersis, quibuscumque vocitentur nominibus, prout predicta villa in suis limitibus et granicicbus longe, late et circumferencialiter est distincta et limitata ab antiquo, prout predictus Iohannes ipsam villam *Stralkowo* solus tenuit, nichil iuris et dominij in eadem villa pro se et suis successoribus reseruando, nobili Leonardo de *Nowaky* et suis heredibus et successoribus legittimis pro quadringentis marcis grossorum Pragensium latorum, numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, rite et racionabiliter vendidit et coram nobis iusto vendicionis titulo resignauit, per ipsum Leonardum suosque heredes et propinquiores successores legittimos tenendam, habendam, venden-

dam, obligandam, commutandam, vtifruendam, donandam, alienandam et ad vsus suos suorumque heredum et legittimorum successorum beneplacitos conuertendam, prout sibi et suis successoribus predictis melius et vtilius videbitur expedire, promittens prefatus Iohannes Leonardum sepedictum et successores suos legittimos exbrigare et eliberare iuxta ius terrestre a quolibet homine hanc villam *Stralkowo* modo iuris et consuetudinis. Nos vero vendicionem et resignacionem predictas coram nobis rite et racionabiliter, ut premittitur, factas, ratas, gratas atque firmas habentes, ipsas ratificamus, gratificamus, aprobamus et confirmamus, decernentes, ipsas robur perpetue firmitatis obtinere. Harum quibus sigillum magestatis nostre appensum est testimonio litterarum. Actum Cracouie feria tercia post dominicam Oculi mei, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus hijs strennuis nobilibusque viris: Petro Kmithe Sandomiriensi, Iohanne Liganza Lanciciensi, Iacobo de *Koneczpole* Syradiensi palatinis, Clemente de *Moskorzew* Wisliciensi, Nicolao Woynicensi, castellanis et Gnewossio de *Daleuicze* subcamerario Cracouiensi, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis domini Nicolai prepositi sancti Floriani extra muros Cracouienses et regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilecti. — Ad relacionem eiusdem Nicolai vicecancellarij Donyn canonicus Sandomiriensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony był pierwotnie pieczęcią majestatową, uwieszoną na sznurku z zielonego i pąsowego jedwabiu, po której pozostała tylko skorupa spodnia bez wierzchniego wycisku.

[1]) ***Strzałków*** **wieś w pow. noworadomskim, par.** ***Radomsk.***

46. 1404. die 17. m. Martii, in *Ląd.*

Gerhardus abbas monasterii Landensis Nicolao Ruprecht molam in villa *Wierzbino* XXIV marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos frater Gerhardus abbas monasterii Landensis, (ordinis) Cisterciensis, diocesis Gnesnensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod ex arbitrio salubri et consensu fratrum conuentus nostri, molendinum nostrum in hereditate nostra *Virzbino* [1]) nuncupata, circa opidum *Sluptza* [2]) dictum demanente, situm, et in stagno de *Povidz* decurrenti situatum, prouido viro Nicolao Ruprecht dicto et suis legittimis successoribus vendidimus pro XXIIII marcis vendicione eterna et vendimus presencium per tenorem, dantes et concedentes eidem Nicolao et suis successoribus natis vel nascendis plenariam et omnimodam potestatem tenendi, habendi, commutandi, obligandi, conueniendi, vendendi, vtifruendi perhenniter possidendi et ad vsus voluntarios conuertendi, iuxta quod prefato Nicolao vel suis sequa-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

cibus vberius ac decencius videbitur expedire, sub hac, que sequitur, ordinacione; quod prelibatus Ni. et sui successores singulis annis quolibet anno super festum Natiuitatis Domini nostri honoribus et appensis nos et nostros successores solicitare debeant, quemadmodum ceteri molendinatores in eodem stagno respirantes, nos hactenus sollicitant, nostre subiecti dicioni. Rursus iamdictus N. et sui successores singulis annis quatuor maldratas frumentorum nobis et nostris posteris molere sint astricti libere necnon omni prorsus iure molendinatorio postergato. Insuper si aqua per vehemenciam auide ampliaretur et aggerem wlgariter *grobla* dictum, disrumperet, extunc incole ville nostre pretacte *Virzbino* pro reparacione aggeris premissi manus sibi debeant porrigere adiutrices, si eidem aque non neglexerit instaurare; si autem neglexerit, extunc in dampnum dicti N. vel suorum successorum procedet. Depost, si aqua de eodem stagno alibi conuerteretur vel reduceretur, vel quod absit, si tranquilitate durante propter deuastatorum vel occupatorum regni Polonie spolia, emolimenta ad molendinum sepedicti N. vel suorum progenitorum adduci ad molendinum non possent, extunc non in ipsius N. sed in dampnum nostrum procedet. Et post si molendinum premissum per ignis adustionem occupatorum vel predonum predictorum, quod absit, comburetur, extunc dampnum nobis vel nostris successoribus et N. vel suis posteris in solidum appropriaretur. Ex adiunctis donamus N. predicto et suis successoribus molendinum preconceptum cum omnibus et singulis iuribus et dominijs longe lateque et profunde possidendum ab omnibus circumferencialiter, prout preantelatus Nicolaus in primordijs tenuit et predecessores sui tenere consueuerunt. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem nostro ac conuentus nostri sigillis presentes iussimus ac decreuimus roborari testimonio premissorum. Actum et datum in domo habitacionis nostre feria secunda proxima post dominicam Iudica sub anno Domini M° CCCC° quarto. Presentibus prouidis viris, dominis: Valtero aduocato, Bruzar proconsule et Iohanne Ruprecht ciue Slupczensi, Goblino priore, Richolpho subpriore, Ziurido cellerario et alijs fidedignis.

Item sub anno Domini millesimo CCCC° XXVIII°, sequenti die post Vrbani, constitutus coram nobis et testibus subscriptis, prouidus vir molendinator vendidit molendinum in hereditate nostra *Vyrzbyno* situm discreto viro Iacobo Sokolnyk dicto et suis legittimis successoribus pro XXX marcis monete currentis. Presentibus discretis et prouidis viris: domino Alberto plebano in *Strzalcow,* nobili Iohanne herede ibidem, nobili viro Petrassio herede in *Luckom,* Iohanne relicte Dederici filio, Andrea dickto Szorafky ac alijs quamplurimis testibus fidedignis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich fol. 37.

[1]) *Wierzbino* dziś *Wierzbno* wieś pod miastem Słupcą w pow. pyzdrskim na południe położona.

[2]) *Słupca* miasteczko w wojew. kaliskiem, pow. pyzdrskim.

[illegible]

[redacted]

47. 1404. die 20. mensis Martii, in *Sieradz*.

Nicolai archiepiscopi Gnesnensis ad Nicolaum Strzessconis officialem Gnesnensem litterae de interdicto in oppido *Pobiedziska* servando.

R. Mikołaj arcybiskup gnieźnieński donosi Mikołajowi Strzeszkowiczowi oficyałowi gnieźnieńskiemu, że na wniosek szlachetnego Dobka zwanego Cobila, starosty pobiedziskiego, król oświadczył życzenie, iżby interdykt rzucony na miasto *Pobiedziska* [1]) aż do przybycia królewskiego tamże został zawieszony. Gdy arcybiskup nie wie, czy interdykt ten z rozporządzenia oficyała czy też z rozkazu papieża został ogłoszony, rozkazuje zatem, aby w pierwszym wypadku takowy aż do przybycia króla zawieszony został, w drugim zaś wypadku, iż nic zmienić nie może. Syradia feria quinta post dominicam Iudica.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1404—1405.

[1]) *Pobiedziska* miasto w pow. szredzkim.

48. 1404. die 31. mensis Martii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae commutationem villae *Prądzewo* villa *Prusinowice* a Iascone de *Prądzewo* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi factam, ratam esse iubet.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quod oblata nobis pro parte reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolaj archiepiscopi Gneznensis, nobis sincere dilecti, peticio continebat, quatenus literam infrascriptam strennui Iohannis de *Oleschnicza*, capitanei Lanciciensis, militis nostri fidelis dilecti, approbare, ratificare et cum interposicione nostri decreti de innate nobis benignitatis clemencia confirmare dignaremur gloriose(s). Cuius quidem litere tenor sequitur et est talis:

„Nos Iohannes de *Oleschnicza* tribunus Lublinensis et capitaneus Lanciciensis, significamus, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, vniuersis, quod in nostra multorum(que) nobilium constitutus presencia nobilis Iaschco de *Prandzewo*, sanus mente et corpore, animique sui bona cum deliberacione ac maturo amicorum consilio prehabito, villam suam dictam *Prandzewo* [1]), circa fluuium dictum *Brzura* et paludes iacentem, cum omnibus predicte ville seu hereditatis pertinencijs, videlicet agris, pratis, pascuis, siluis, gaijs, mericis, paludibus, aquis et earum decursibus omnibus et vniuersis, qui in dicta villa siue hereditate sunt uel postea haberj videbuntur quoquomodo, reuerendissimo in Christo patri, domino et domino Nicolao Dei gracia sancte Gneznensis

ecclesie archiepiscopo ac ipsius ecclesie predicte pro villa dicta *Prussinouicze*[2]) racione concambij siue commutacionis resignauit et ut iuris est, assignauit cum effectu, renuncians omni iurj et dominio, per prefatum dominum archiepiscopum et ipsius ecclesiam antedictam huiusmodi villam *Prandzewo* perpetuo possidendam, tenendam, habendam et in vsus beneplacitos conuertendam. Et quia predicta villa *Prandzewo* extendebatur maiorj in valore, propter quod Iaschco prenarratus quadraginta marcas grossorum latorum Pragensium numeri Polonici a domino Nicolao archiepiscopo prelibato recognouit se recepisse pro suo ac suorum successorum beneplacito voluntatis. Nos itaque capitaneus prefatus commutacionem et resignacionem coram nobis factam, ut prefertur, ratam et gratam habentes, presentibus approbamus, ratificamus perpetuis temporibus duraturis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Lancicie in crastino Resurrectionis Domini, sub anno eiusdem M° CCCC° quarto. Presentibus strennuis ac honorabilj viris, dominis: Iacussio pallatino Siradiensi, Nicolao castellano Woyniciensi, Andrea archidiacono, Mscyslao venatore Lanciciensibus, Stephano dicto Puczek ac alijs multis fidedignis".

Nos igitur Wladislaus rex predictus huiumodi commutacionis et resignacionis literam ac omnia exinde secuta, rata, grata et firma habentes, ipsa tenore presencium in omnibus suis condicionibus, punctis, articulis et sentencijs ratificamus, gratificamus, confirmamus et de nostra certa sciencia approbamus, decernentes ipsa robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Noua ciuitate alias *Corczin* in crastino sancti Egidij confessoris, anno Domini M° CCCC° quarto. Presentibus strennuis viris: Iohanne de *Thanczin* castellano Cracouiensi, Petro Kmitha pallatino Sandomiriensi, Clemente Wisliciensi, Nicolao Woyniciensi castellanis, Gnewoschio subcamerario Cracouiensi et Hincza de *Rogow* militibus nostris fidelibus dilectis et alijs multis fidedignis.

Liber priuilegiorum capitulare z r. 1477 kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej fol. 45 verso.

Oryginał tego przywileju, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 288 a), opatrzony większą pieczęcią królewską z czerwonego wosku, jest tak w skutek wilgoci zblakły, że odczytanym już być w całości nie może.

[1]) *Prądzew* wieś w powiecie i parafii Łęczyca nad rzeką Bzurą położona.

[2]) *Prusinowice*. Jest kilka wsi tej nazwy, o którychby tu mowa była, rozstrzygnąć nie umiemy. Domyślamy się tylko, iż rozumieć się tu mają *Prusinowiczki* w powiecie łaskim, niegdy do parafii *Mikołajewice* należące.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

49. 1404. die 8. mensis Aprilis, Lanciciae.

Iacussius de *Slupcza* quinque mansos agri in *Slupcza* Swansconi de *Kazemino* et Hancae uxori eius in XXX marcis pignori obligat.

Nos Petrus iudex necnon Derslaus subiudex terre Lanciciensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, quod in nostra pro tribunali constitutus presencia Iacussius de *Slupcza*, sanus mente et corpore, animique bona cum deliberacione, quinque mansos possessos ibidem in *Slupcza* [1]), ad ipsum paterna ex successione spectantes, honeste ac nobilibus Hance necnon Swanschconi de *Kazemino* racione dotis XXX marcarum grossorum latorum Pragensium, numeri Polonici fassus est obligasse, ymmo coram nobis, vt iuris est, obligauit cum effectu, cum omnibus predictorum mansorum pertinencijs, redditibus, censibus, iuribus et fructibus vniuersis, prout solus ipsos mansos siue kmethones tenuit et habuit, tenendos, habendos et possidendos, a Natiuitate Domini ad Natiuitatem iuxta ius et consuetudinem terrestrem tamdiu, quousque memoratis Hance et Swanschconi marce triginta prefate fuerint persolute. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie tercia feria post Conductum Pasche sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus nobilibus viris, dominis Stanislao pincerna, Paschcone tribuno Lanciciensibus, Nicolao decano Wladislauiensi, Wladimiro de *Slawoschow*, Petrassio de *Paski* ac alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 285), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza z wyciskiem zgoła zniszczonym.

[1]) *Słupcza*. Dziś żadna wieś tej nazwy w dawnem województwie łęczyckiem nie istnieje. Że zaś w niniejszym dokumencie chodzi o taką wieś, która niegdy w województwie łęczyckiem leżała, dowód w tem, że akt niniejszy został zeznany przed sędzią i podsędkiem łęczyckimi.

50. 1404. die 10. mensis Aprilis, in *Pyzdry*.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Iacobum et Bartholomaeum scultetiam villarum *Wronczyno* et *Niedamirz* Nicolao Zielonodębski XVI marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam prouidi viri Iacobus et Bartholomeus scolteti de Minori *Wronczino* et de *Nedamirz*, [1]) non compulsi, non coacti, neque errore aliquo seducti, sed de ipsorum spontanea volun-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

tate, vsi amicorum suorum consilio et animis deliberatis, eandem scolteciam in Minori *Wronczino* et in *Nedamirze* cum omni iure et domino, sicut soli tenuerunt et habuerunt, sagaci viro Nicolao Zelonodambsky ciui Pisdrensi et ipsius legittimis successoribus pro decem et sex marcis grossorum Pragensis monete et Polonicalis numeri, quadraginta et octo grossos pro qualibet marca computando, vendiderunt et coram nobis iusto vendicionis tytulo in perpetuum resignauerunt, tenendam, habendam, vendendam, obligandam, commutandam et ad vsus beneplacitos conuertendam, prout predicto Nicolao Zelonodambsky et ipsius posteritati legitime vtilius videbitur expedire. Sed quia predicti Iacobus et Bartholomeus priuilegium super vsibus et iuribus predicte scoltecie non habuerunt, quia tempore gwerrarum et licium ipsius fuisset et foret priuilegium super predictam scolteciam laceratum, et petiuerunt nos cum instancia, quod ipsos ad probandum admitteremus; nos vero de consilio dominorum terre Maioris Polonie nobilium ad probandum ipsos admisimus. Qui Iacobus et Bartholomeus bonos et ydoneos testes produxerunt, quibus notum fuit de prouentibus et iuribus scoltecie predicte. Quiquidem testes, sicut premittitur, per prefatos Iacobum et Bartholomeum producti, iurauerunt, quod duo in Paruo *Wronczino* et duo in *Nedamirze* mansi agrorum liberi ad iam dictam scolteciam in Minori *Wronczino* et in *Nedamirze* pertinuerunt et pertinent; item in *Wronczino* vna taberna et alia in *Nedamirze;* item tercius denarius de re qualibet iudicata; item de duobus lacubus, scilicet de *Grzęden* et de *Slone* tercius piscis; eciam de apreciacione in borris et in siluis in prefatis villis tercius denarius scolteto debet prouenire, wlgariter *wkupu;* item terciam partem mellis de borris et silius ibidem scoltetus habere debebit; eciam quod prata subscripta, videlicet *Clysowsky ostrow, Tarnowecz, Kosze* et *Gorziwa* ad scolteciam pertinent; item et(iam) quod scultetus circa suam curiam in *Wronczino* super rywlis melendinum libere potest construere nullo impediente; item scoltetus quod ibidem potest libere habere tres structuras wlgariter *yazi* super rywlis, quando aqua inundabit; item potest libere facere structuras pro capiendis capriolis, wlgariter *grodzy.* Ceterum scoltetus debet facere seruicia domino regi, legaciones ad *Kalis,* ad *Conin* et ad *Stawissino* deferendo in suis proprijs expensis; incolarum vero quilibet de vtraque villa pro censu vnum fertonem ad festum sancti Martini soluere tenetur; item quilibet kmethonum quatuor mensuras auene exaccionalis; item incole predictarum villarum debent in quolibet anno falcastrare pratum dictum *Solna,* rastrare, cumulare et deducere, vbi et quo ipsis fuerit demandatum, in ipsorum expensis; item quilibet kmetho debet soluere quatuor grossos expedicionales; item in sepedictis villis tria iudicia in anno debent habere kmethones, pro duobus iudicijs dimidiam marcam soluere debent et scoltetus pro tercio iudicio fertonem dabit aut prandium parabit pro tutore seu procuratore villarum antedictarum; item pro porco kmethones de ambabus villis debent soluere octo scotos in quolibet anno; item quilibet kmetho ad festum Pasche medium capete ouorum et ad festum Assumpcionis gloriose virginis Marie

[illegible]

per duos pullos in quolibet anno dabit. Ceterum quilibet incola ad castrum Pisdrense tres currus lignorum adducere teneantur. Nos autem audita tali protestacione virorum ydoneorum prefatos scoltetos circa iura et prouentus suprascriptos conseruandum duximus et tenore presencium conseruamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Pysdry* feria quinta post Conductum Pasche anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus nobilibus viris: Nicolao de *Gorasdowo* pincerna, Iohanne patre suo de ibidem, Wenceslao de *Thworowo*, Martino Rosust de *Iarnoltowo*, Nicolao de *Sepno* et Preceslao de *Nethanskowo* heredibus ac alijs multis.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich fol. 32.

[1]) *Wronczyn* wieś w pow. poznańskim na południe od *Stęszewa* położona. Jeśli jednak przez nazwę „Minor *Wronczino*" rozumieć należy *Wronczyno małe* czyli *Wronczynek*, to taka wieś na obszarach dawnej Wielkiej Polski dziś nie istnieje. *Niedamirz* również dziś nie istnieje.

51. 1404. die 17. mensis Aprilis, Wladislaviae.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, Sandivogium de *Szubino* villam *Wanorze*, episcopi Wladislaviensis propriam, tantum ad vitae tempora obtinuisse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, ad rei memoriam sempiternam, quomodo Mathias de *Wansosche* iudex Calisiensis, noster fidelis dilectus, coram nostra personaliter constitutus presencia, habens potestatem et speciale mandatum, prout coram nobis sufficienter edocuit, nomine validi Sandzivogij de *Schubino* palatini Calissiensis, militis nostri fidelis dilecti, non coactus, nec compulsus, neque aliquo errore seductus, sed plene deliberato animo, asserens prenominatum Sandziuogium palatinum, patruum suum, ex quadam infirmitate adeo esse debilem et in organis loquele impeditum, prout id ipsum nobis extitit notorium, quod infrascripta per se ipsum idem Sandziuogius exprimere non valeret, publice recognouit et confessus est, quomodo idem Sandziuogius villam *Wanorze* [1]) mense episcopalis Wladislauiensis, sitam in terra nostra Cuiauiensi et in districtu Gnewcouiensi, [2]) nonnisi ad sue vite tempora ius haberet possidendi, postque suum decessum eandem villam *Wanorze* cum omnibus suis iuribus et pertinencijs, quibuscumque nominibus appellentur, nullis iure, proprietate ac dominio in eadem villa *Wanorze* pro eodem Sandziuogio aut suis heredibus vel successoribus legitimis reseruatis, ad eandem mensam episcopalem et episcopum, qui pro tempore fuerit, Wladislauiensem, pleno

iure debere reuerti.[2] Nos vero potestate et mandato per prefatum Sandziuogium iamdicto Mathie iudici traditis et coram nobis probatis, necnon recognicione et confessione premissis diligenter attentis et rite admissis, prefatam villam[1] *Wanorze* post obitum prenominati Sandziuogij ad nullum alium seu alios, preterquam ad predictam mensam episcopalem Wladislauiensem et eius episcopum, qui fuerit pro tempore, pertinere et deuolui debere declaramus, dicimus et approbamus perpetuis temporibus per eundem episcopum Wladislauiensem et suos successores cum omnibus eiusdem ville iuribus, dominijs, preprietatibus et pertinencijs possidendam. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum in Iuueni Wladislauia feria quinta proxima post dominicam Misericordia Domini anno eiusdem millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus validis Iohanne Liganza Lanciciensi, Mathia Maczuda Gnewcouiensi palatinis, Iohanne de *Tolischkowo* Calissiensi, Iaschcone de *Grabye* Cruswiciensi et Alberto Caminecensi (s) castellanis, et alijs quam pluribus nostris fidelibus dilectis. Datum per manus honorabilis Nicolai, prepositi sancti Floriani et canonici Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij nobis dilecti.

Teka Naruszewicza 10 N. 77.

[1]) *Wanorze* wieś niegdy w powiecie gniewkowskim położona.
[2]) W kopii mylnie „Gudbcouiensi".

52. 1404. die 23. mensis Aprilis, in *Kalisz*.

Decretum quorundam arbitrorum inter Catharinam de *Grzybowo* et Philippum avunculum eius litem dirimens.

R. Derslaus de *Oczansch*, Grzimko de *Cothsiedsco* parte Philippi ab vna, et Iaczko consul et ciuis Kalisiensis et Nicolaus Czeszonczicz de *Galansky*, procuratores Katharine filie Derslai de *Grzibowo*, parte ab altera, czynią jako sędziowie polubowni następującą pomiędzy obiema stronami ugodę: Katarzyna ustępuje Filipowi wujowi swemu całą swą część wsi *Gałązki W.*[1]) za co otrzymuje dwa łany we wsi *Boczkowo*[2]) i 10 grzywien zapisanych na Gałązkach, na wykupienie jednego łanu w Boczkowie pod warunkiem, aby gdy dorośnie i pójdzie za mąż a owe dwa łany będzie chciała pozbyć, uwiadomiła o tem Filipa, który dawszy jej według zwyczaju szlacheckiego za] wiano 35 grzywien groszy szerokich praskich, będzie mógł oba łany zatrzymać prawem pokrewieństwa. Gdyby zaś Filip pieniędzy tych nie chciał wypłacić, wtedy Katarzyna może rozpo-

rządzić obu łanami według swej woli. In Kalis feria quarta post dominicam Iubilate.

Liber terrestris Calissiensis de a. 1414.

[1]) *Gołązki wielkie* wieś niegdy w województwie i powiecie kaliskim.
[2]) *Boczków*, dwie wsie tej nazwy istnieją obecnie w powiecie odolanowskim.

53. 1404. die 24. mensis Aprilis, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae vicariis ecclesiae collegiatae ad s. Georgium in castro Gnesnensi unam mensuram brazei de molendino Gnesnensi singulis septimanis confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanie princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia tunc diuine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum infallibiliter consequi credimus, dum personis ecclesiasticis in laudem Dei deputatis, dexteram nostre celsitudinis liberaliter impartimur, vt nostris suffulti munificencijs, creatoris nostri clemenciam pro nobis et domina Anna regina, consorte nostra, et pro domina Heduigi quondam nostra consorte, charissimis, iugiter valeant exorare, speciali zelo deuocionis accensi, cupientes diem extremi iudicij pietatis operibus preuenire, omnibus et singulis vicarijs ecclesie collegiate sancti Georgij in castro Gnesnensi, residenciam personaliter circa eandem facientibus, de vna mensura brazei singulis septimanis annorum ipsis de molendino nostro, quod equis trahitur, predicte ecclesie conuicino, danda et assignanda graciose duximus prouidendum et prouidimus presencium per tenorem. Ita, quod singulis diebus missas in eadem ecclesia pro nobis et domina Anna regina, nostra consorte, et pro Heduigi quondam nostra consorte predictis peragent et celebrabunt. Quocirca vobis omnibus et singulis capitaneis, procuratoribus et eorum vicesgerentibus, ceterisque officialibus pro custodia eiusdem molendini deputatis seu deputandis, quicumque pro tempore capitanei (vel) procuratores nostri in Maiori Polonia fueritis, nostris firmis regalibus damus in mandatis, quatenus predictis vicarijs ecclesie sancti Georgi predicte, circa eandem personaliter residentibus, de vna mensura brazei singulis hebdomadis mandetis et mandari faciatis efficaciter responderi, omnibus excusacionibus et dilacionibus postergatis ad nostrum duntaxat beneplacitum voluntatis; aliud pro gracia nostra non facturi. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Gnezne ipso die sancti Georgij anno Domini millesimo quadringentesimo quarto.

Transumpt ex libro Inscriptionum Gnesnen. 15, w archiwum rządowem w Poznaniu.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

54. 1404. die 22. mensis Maii, prope *Raciąż*.

Conradus de Iungingen magister generalis ordinis b. Mariae hospitalis Ierosolimitani de domo Teutonica pacem perpetuam cum rege Poloniae confirmat.

In nomine Domini amen. Sub anno a Natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo duodecimo, indiccione quinta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis digna Dei prouidencia pape vicessimi tercij anno secundo, die Martis vicessima sexta mensis Aprilis, hora nonarum uel quasi, Cracouie in sala murata domus acialis circuli ciuitatis Cracouiensis predicte, circa quam itur ad plateam sancte Anne, constitutus personaliter reuerendus in Christo pater et dominus, dominus Albertus episcopus Poznaniensis, regni Polonie cancellarius, in mei notarij publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc vocatorum et rogatorum presencia, suis tenens in manibus quasdam litteras in pargameno scriptas, sub tytulo magnifici ac religiosi fratris Cunradi de Iungingen, ordinis beate Marie hospitalis Ierozolimitani de domo Thewtunica Magistri generalis, ipsiusque sollito sigillo in filis sericeis albi et nigri colorum dependenti sigillatas, per me notarium infrascriptum easdem literas transsumi et fideliter ex officio thabellionatus mei in publicam formam reddigi nil addendo uel minuendo, quod sensum immutaret aut variaret intellectum in eisdem demandauit, ita quod eidem transsumpto tamquam ipsis orriginalibus literis fides plenaria valeat vbilibet adhiberi. Quarumquidem originalium literarum tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

„Nos frater Cunradus de Iungingen, ordinis beate Marie hospitalis „Ierosolimitani de domo Thewtunica Magister generalis, notum facimus „vniuersis, quod sicud dudum temporibus Kazimiri felicis memorie sere„nissimi regis Polonie, post multiplicum gwerrarum ac cedium turbines, „inter ipsum regnumque suum ex vna, predecessores nostros, nos nostrum„que ordinem parte ex altera pax perpetua fuerat solempniter stipulata, „sic et nunc ne in antea tepescat aut pacis emulo procurante quomodo„libet per inerciam aut negligenciam euanescat assumpte et conscripte „pacis pulchritudo, de consilo Conpreceptorum nostrorum prefatam perpe„tuam pacem recentibus pactis tenore presencium confirmamus, promitten„tes bona fide eandem irrefragabiliter obseruare. In quorum testimonium „et euidenciam cerciorem presentes literas nostri maioris sigilli munimine „mandauimus comuniri. Datum in fluuio *Wisle* prope castrum *Ranczansz* „Wladislauiensis diocesis, feria quinta proxima ante festum sancte Trini„tatis, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus reue„rendis in Christo patribus et dominis, dominis Arnoldo et Iohanne eccle„siarum episcopis Culmensis et Pomezaniensis, ac dilectis in Christo ordi„nis nostri fratribus: Cunrado de Kchtensteyn (s), Burkhardo de *Wobeke*, „supremo trappiario et commendatore in Cristburg, Arnoldo de Hecken

[illegible]

[illegible]

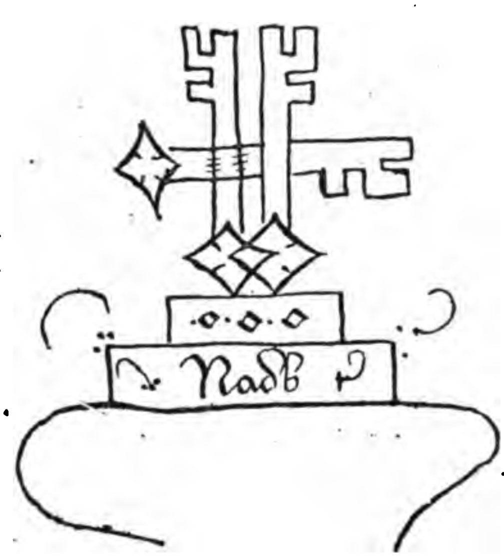
[illegible]

[illegible]

[illegible]

„thezaurario, Frederico de Wenden commendatore in Thorun, domino „Iohanne Rymmani decretorum doctore et domino Iohanne de *Rogetteln* „ecclesiarum canonicis Pomezaniensis et Warmiensis pluribusque alijs fide„dignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis".

Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora, loco, quibus supra. Ad requisicionem prenominati reuerendi patris et domini, domini Alberti episcopi Poznaniensis cancellarij regni Polonie. Presentibus ibidem honorabilibus, nobilibus et circumspectis viris, dominis: Dziwissio preposito in collegiata Scarbimiriensi, Ade in kathedrali Cracouiensi, Nicolao de Kazimiria magistro in artibus in collegiata sancti Georgij in castro Cracouiensi, thezawrario regis Polonie, ecclesiarum canonicis, Stanislao alias Mroczkone rectore parochialis ecclesie in *Tlokinya,* presbiteris, Pelka de *Gnoyno* et Iohanne Warszewsky militibus, Petro Foxczal, Nicolao dicto Langniclos, Nicolao Plathnar et Longo Michaele ciuibus et consulibus ciuitatis Cracouiensis antedicte, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Et ego Nicolaus Andree de Bistra, clericus Cracouiensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, quia predictarum literarum ad transumptum et ad publicam formam redigendarum, per prefatum reuerendum in Christo patrem et dominum, Albertum Poznaniensem episcopum, cancellarium regni Polonie, requisicioni, omnibusque et singulis premissis, dum sic ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia sic fieri vidi et audiui, per aliumque fideliter scriptum, me hic manu propria subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo quoque, quo apostolica vtor auctoritate et nomine meis solitis et consuetis consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 325). Pieczęcią nie był nigdy opatrzony.

55. 1404. die 1. mensis Maii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis cum Iascone de *Prądzewo*, villam *Prusinowice* villa *Prądzewo* commutat.

In nomine Domini amen. Quoniam multis dubiorum et errorum incomodis tunc prudenter occurimus, [cum g]esta etatis nostre litterarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gnezne[nsis ecclesie archie]piscopus significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod bona mense ecclesie nostre Gneznensis, [quantum cum] Deo possumus, temporibus nostris cupientes deducere in augmentum et condicionem eorum facere meliorem villam [seu hereditatem] nostram *Prussynowicze* [1]) wlgariter dictam, in terra ac districtu Lanciciensi et in flumine *Nyr* sitam, sub [ratihabicione vnenera]bilium fratrum nostrorum, capituli videlicet Gneznensis, cum nobili Iaszkone herede de *Prandzewo* [2]) pro dicta v[illa sua *Prandzewo* eci]am in districtu et in terra Lanciciensi sita permutauimus, quadraginta marcas grossorum latorum Pra[gensium, computi Polonicalis] eidem Iaszkoni pro dicta villa *Prandzewo* addentes, realiter numeratas. Quam quidem villam *Pruss[ynowicze* cum omnibus suis cen]sibus, redditibus, agris, pratis, pascuis, gaijs, siluis, nemoribus, aquis, piscinis, piscaturis, [stagnis, paludibus et aquarum decursi]bus et singulis ipsius ville vtilitatibus, nichil iuris, proprietatis aut dominij preter deci[mam manipularem post araturas k]methonum, quam nobis et successoribus nostris expresse reseruamus inibi, nobis et [successoribus nostris reseruantes m]emorato Iaszkoni tytulo permutacionis huiusmodi resignauimus et presentibus resignamus [plenum et directum eiusdem ville dominium] in ipsum Iaszkonem et liberos ac successores suos leggittimos transferentes, per [iam dictum Iaszkonem et liberos ac succe]ssores suos tenendam, regendam, gubernandam, commutandam, vendendam, aut per se et s[uccessores suos legittimos possidendam et ad] suos et suorum successorum vsus beneplacitos conuertendam. Et quia eadem villa *Prussynowicze* [per nos sir, ut prefectur, permutata,] nullum allodium curie nostrorum predecessorum et nostre perantea habebat, incoleque [ipsius ville nostris predessoribus et nobis] de omnibus agris huiusmodi ville et culturis cuiuslibet grani decimam manipularem [annis singulis persoluebant, ideo pref]ato Iaszkoni et eius heredibus (ut) duos tantummodo kmethones de duobus laneis seu [mansis repellant et eosdem duos ma]nsos et non plures pro curia ipsorum excolant, de eisdemque mansis sic excultis decimam [manipularem iuxta morem nobilium rectori ecclesie, vbi diuina audient officia et ecclesiastica percipient sacramenta an[nis singulis dent et assignent, ips]is de speciali gracia tenore presencium indulgemus. Harum quibus nostrum ac dicti nostri ca[pituli sigilla presentibus sunt] appensa testimonio litterarum. Actum et datum Gnezne prima die mensis Maij anno [Domini millesimo quadrin]gentesimo quarto. Presentibus honorabilibus viris: Nicolao Strosberg pre-

posito, Petro cantore, Iaro[slao archidiacono], Michaele scolastico, Iacobo custode, Kelczone cancellario, Nicolao Strzcschconis thezaurario et [alijs canonicis ecc]lesie Gneznensis predicte capitulariter tunc nobiscum congregatis.

Oryginał pargaminowy z ogromną wytlałą dziurą, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony jest dwiema pieczęciami, nieco zniszczonemi, zawieszonemi na sznurkach z różowego i blado-zielonego jedwabiu. Pierwsza podługowata wyobraża pod gotyckiem podniebieniem, wspartem na wysokich słupach, biskupa in pontificalibus w stojącej postawie, z pastorałem w lewej, prawą wzniesioną do błogosławieństwa. Napis otokowy odłuczony. Druga okrągła jest dawna pieczęć kapituły katedralnej gnieźnieńskiej. Uszkodzony tekst uzupełniony został z Liber priuilegiorum capituli Gnesnen. fol. 46.

[1]) *Prusinowice* wieś w pow. łaskim, par. *Mikołajewice*.

[2]) *Prądzew* wieś w pow. łęczyckim nad rzeką Bzurą położona.

56. 1404. die 13. mensis Maii, in *Oborniki*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao Strzessconis officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam Swantoslaus canonicus Vladislaviensis Aegidio civi Posnaniensi de domo quadam intendebat, dirimere praesumat.

R. Zakaz powyższy motywuje król w ten sposób, iż spór ów wedle statutów państwowych przed sąd świecki królewski należy. In *Obornyky* feria tercia infra octavas Assumpcionis (s) Domini.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1404—1405.

57. 1404. die 22. mensis Maii, prope *Raciąż*.

Conradus de Iungingen magister generalis ordinis b. Mariae hospitalis Ierosolimitani de domo Teutonica Wladislao regi Poloniae venandi in silvis ad fluvios *Bober* et *Suppe* facultatem tribuit.

Wladislao serenissimo ac magnifico regi Polonie, supremo principi Littwanie et heredi Russie etc. frater Conradus de Iungingen Magister generalis ordinis beate Marie hospitalis Ierosolimitani de domo Theotonica. Ad beneplacita regalis magnificencie indefessum animum ac deuotum cupientes nostre deuocionis insignia apud vestre preclare maiestatis fastigia vtcumque declarare, vigore presencium indulgemus Vestre Serenitatis persone, ibi personaliter existenti cum sua familia, libertatem siue facultatem venandi cuiuslibet generis ferarum nostris in nemoribus et saltibus sitis intra fluuios *Bober* et *Suppe*, quociens eidem Serenitati visum fuerit et expediens, dumtaxat ad tempora vite vestre, que Omnipotens dignetur facere longiturna. Insuper quamdiu Magnificencia vestra inibi venacionis

[redacted]

studia exercuerit, piscacionis quoque, graminum ac lignorum nostrorum pro necessitate ignis sulummodo habendorum, eidem Serenitati vestre sit liber vsus. In cuius gratuite concessionis testimonium, sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in fluuio dicto *Wysla* prope castrum *Raczans*, Wladislauiensis dyocesis, feria quinta proxima ante festum sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto.

Teka Naruszewicza 10 N. 78, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego na pasku pargaminowym wisiała nadpsuta pieczęć wielkiego mistrza Konrada.

58. 1404. die 23. mensis Maii, Romae.

Henricus cardinalis, s. Romanae ecclesiae cardinalium camerarius, Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem XII florenis XV solidis et VI denariis solutum facit.

Henricus miseratione diuina tituli sancte Anastasie presbiter cardinalis, sacri collegij reuerendissimorum in Christo patrum, dominorum sancte Romane ecclesie cardinalium camerarius, vniuersis et singulis, presentes literas inspecturis, salutem in Domino. Vniuersitati uestre notum facimus per presentes, quod reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus Dei gracia episcopus (s) Gneznensis, pro complemento et finali solutione sui communis seruicij, in quo camere collegij dictorum dominorum cardinalium sub certis penis et sententijs ratione dicte sue ecclesie extitit efficaciter obligatus, vnum florenum auri de Camera, solidos decem monete Romane nobis . . . . . pro totalj solutione vnius sui et minuti seruitij debiti consueti pro familiaribus et officialibus dicti collegij, in quo similiter extitit obligatus, vndecim similes florenos, solidos quinque et denarios sex monete predicte per manus discreti viri, domini Iohannis de *Velathw*, canonici Lanciciensis, die date presencium solui fecit realiter cum effectu. De quibus sic datis et solutis dictum dominum Nicolaum episcopum eiusque heredes et successores et dictam suam ecclesiam Gneznensem tenore presentium quitamus, absoluimus et liberamus, ipsumque ab excommunicationis sententia, quam incurrit propter moram solutionis dictorum communis et minuti seruitiorum non facte termino constituto et a reatu periurij ac alijs penis et sentencijs, quas propterea incurrit, tenore presentium absoluimus et reddimus absolutum, secum super irregularitate, si quam propterea incurrit se diuinis officijs immiscendo non tamen in contemptum, clauium misericorditer dispensantes. In quorum testimonium presentes literas fieri et nostri cardinalatus sigilli iussimus appensione muniri. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto, indictione XII, die vigesima tertia mensis Maij, pontificatus sanctissimi in Cristo patris et domini, nostri

domini Bonifatij diuina prouidencia pape VIIII, anno quintodecimo. — flor. III et gross. III. (na zakładce) Stephanus de Prato clericus.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem, opatrzony był jedną pieczęcią z czerwonego wosku, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

59. 1404. die 3. mensis Iunii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae ad preces Gerhardi abbatis monasterii Landensis litteras Peregrini capitanei Maioris Poloniae de a. 1387 ratas esse iubet.

R. Actum Lancicie feria tercia infra octauas Corporis Christi, anno Domini M° CCCC° IIII°. Presentibus hijs: reuerendo in Christo patre, domino Alberto episcopo Poznaniensi, validisque Iohanne Cracouiensi, Iohanne Liganza Lanciciensi, Iacobo de *Konieczpole* Syradiensi palatinis, Cristino de *Ostrow* Sandomiriensi, Michaele de *Bogumiłowicze* Lublinensi castellanis, alijsque nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Nicolai vicecancellarij nostri regni, fidelis dilecti.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 6.

60. 1404. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis Iacobo molitori de *Girzino* construendi molam in villa *Stęszewo* potestatem concedit.

In nomine Domini amen. Humani generis acciones memoria perpetua indigentes, plerumque ab hominum noticia dilabuntur, que nec voce testium, neque scripto renouantur. Idcirco nos capitulum ecclesie Poznaniensis vniuersorum et singulorum, quorum interest seu interesse poterit in futurum, noticie commendamus, presencium per tenorem, quod bona ecclesie predicte Poznaniensis in melius reformare cupientes, in hereditate nostra *Stanschewo* prope *Pobedziska*[1]) adiacenti, prouido Iacobo molendinatori de *Girzino* molendinum circa et prope lacum nostrum dicte nostre hereditatis *Stanschewo* de nouo dedimus construendum, locandum, edificandum et erigendum, ipsi Iacobo molendinatori et eius successoribus legitimis idem molendinum seu terciam eius partem, cum area, orto et prato eidem molendino adiacentibus, perpetuo iure hereditario tenenda, habenda, possidenda ac vtifruenda, de nostroque consensu donanda, commutanda et ad vsus beneplacitos conuertenda, sub hac forma videlicet, quod prefatus Iacobus et eius successores, molendinatores in dicto molen-

[redacted]

dino in *Stanschewo* omnium et singulorum emolimentorum ex ipso molendino proueniencium, duabus nobis cedentibus, terciam metretam seu partem pro se recipere et habere, tercium quoque denarium pro molaribus et alijs necessarijs et attinencijs ad ipsum molendinum oportunis comparandis ac reformacione et edificacione eius, nobis eciam duos dantibus, dare et exponere, ad ipsas quoque reparacionem et edificacionem ligna siue robora oportuna excidere in siluis seu borris excidenda, necnon duos pro nobis et tercium pro se ipso porcos tociens, quociens expedierit, pariter inpigware debebit et incrassare. Licebit insuper prefato Iacobo et successoribus suis rethe, dictum wlgariter *zabrodnya*, in lacum predictum vadando, quam longius pedibus attingi poterit ad profundum, et hamum in capturam piscium pro mensa sua dumtaxat prendendo mittere, ac in nostris siluis, mericis, borris, virgultis et rubetis ligna pro igne necessaria succidere et recipere, pecudes quoque et pecora minora et maiora vna cum kmethonibus ville sepedicte *Stanschewo* in grege ipsorum libere pascenda, in agris siue campis nostris absque tamen dampnis conseruare et tenere. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas sigillo nostro maiori fecimus roborari. Actum et datum Poznanie feria sexta infra octauas Visitacionis Marie virginis gloriose, in capitulo generali, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Petro decano, Symone custode, Nicolao Strzeschconis, Michaele Blyden, decretorum doctore, Nicolao Gorka cancellario, Iohanne preposito sancti Spiritus, Przibislao de *Pnewa*, Alberto preposito Gluschinensi, Bartholomeo Rynkonis, Floriano de *Poklathki*, Mathia Kalis, Nicolao decano Wladislauiensi, Miroschcone de *Grambewo*, Borcone, Vincencio de *Marczinkowo*, Floriano de *Gecz*, Iohanne de *Czyechel*, Mathia Blide, Iacussio Grolok, Petro, Luciano, Ianussio de *Scholowo*, Nicolao de *Chlapowo* archidiacono, Iohanne de *Neparth* et ceteris capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko skorupa wosku bez wycisku na różowym i fioletowym jedwabnym sznurku pozostała.

[1]) *Stęszewo*. Wieś tej nazwy w pobliżu *Pobiedzisk* dziś nie istnieje wcale. Natomiast leży niedaleko *Pobiedzisk* w kierunku północno-zachodnim wieś *Stęszewko* w powiecie szredzkim, należąca do par. *Wronczyn*. O niej to zapewne w niniejszym dokumencie mowa.

61. **1404. die 15. mensis Augusti, in *Ostrzeszów*.**

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao canonico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam Borco canonicus Gnesnensis civibus de *Klecko* de decimis quibusdam intendebat, diiudicare praesumat.

R. In *Ostrzeschow* ipso die Assumpcionis b. Marie virginis. Oficyał ma się wstrzmać z rozstrzygnieniem pomienionego sporu, dopóki król sam do Gniezna nie przybędzie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1404—1405.

62. **1404. die 25. mensis Octobris, Gnesnae.**

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Ioanni muratori de *Uniejów* scultetiam in villa *Smólsko* confert.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incommodis prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et annotacione testium perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, cunctorum tam presencium, quam futurorum noticie presentibus commendamus, quod consideratis fidelibus seruicijs et industrijs laboribus, nobis et ecclesie nostre Gneznensi predicte per honestum Iohannem alias Iankonem muratorem nostrum de *Wneow* multipliciter inpensis ac in futurum Domino propicio inpendendis, volentes eundem Iankonem gracia prosequi speciali, sibi, suis liberis et successoribus legittimis sculteciam in villa mense nostre predicte *Smolszko*[1]) dicta, in districtu nostro Wneouiensi sita, de consensu et sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum videlicet capituli predicte nostre ecclesie damus, donamus, asscribimus tenore presencium et largimur. Nomine cuius scultecie eidem Iankoni et suis legittimis posteris duos mansos mansos (s) agrorum cum vna taberna liberos in eadem villa nostra *Smolssko* cum ortis et pratis ac alijs vtilitatibus eorundem mansorum, cum tercia parte omnium penarum rei cuiuslibet iudicate, toto iuramento damus, anectimus et assignamus temporibus perpetuo duraturis. De quibusquidem duobus mansis prefatus Ianek et sui liberi racione decime per sex grossos plebano in *Boleszczino* in festo sancti Martini annis singulis soluere tenebuntur. Pretera memorato Iankoni sculteto ac suis succedaneis legittimis in paludinibus dictis *strumene* diffusis per siluam dictam *Lang* piscandi pro mensa ipsorum duntaxat liberam concedimus facultatem, ita tamen, quod prefatus Ianek scultetus et sui successores ruinas . . . . . morum et fornacum antiquorum in predicto castro nostro Wneouiensi cum parata materia reformare tenebuntur, dum et quociens super hoc fuerint requisiti. Quiquidem

Ianek scultetus, sui liberi et successores legittimi memoratam sculteciam cum agris, pratis, ortis et omnibus vtilitatibus ad ipsam sculteciam pertinentibus, tenebunt, habebunt, vtifruent et perpetuis temporibus pacifice possidebunt. Sed quia iura Theutonica . . . . sunt nobis penitus ignota, ideo omnes honores et vtilitates nostrum dominium concernentes, pro nobis et nostris successoribus integraliter reseruamus. Harum quibus nostrum et prefati nostri capituli sigilla appensa sunt testimonio literarum. Actum et datum Gneszne in capitulo generali sabbato infra octauas Translacionis beati Adalberti, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus fratribus nostris, dominis Nicolao . . . . preposito, Bodzantha decano, Petro cantore, Iaroslao archidiacono, Michaele scolastico, Iacobo custode, Kilcio [cancellario . . . . Streszcone thezaurario, Petro de *Cobilino*, Dobeslao de *Czesschewo*, Borkone, Lorkone; Nicolao, Gorka . . . . Blisborio, Albrico, Henrico Bel, Crzeslao, N . . . . . . longo et Martino, ceterisque prelatis et canonicis prefate nostre Gneznensis ecclesie, tunc capitulariter congregatis.

(na zakładce) Transeat per manus Kelcij cancellarij ecclesie antedicte.

Dokument pargaminowy, znacznie zetlały, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 288), opatrzony jest dwoma ułomkami pieczęci, zawieszonych na sznurkach z niebieskiego i różowego jedwabiu.

[1]) *Smólsko* wieś w pow. tureckim, par. *Boleszczyn*.

63. 1404. die 30. mensis Octobris, in *Kościan*.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Theodricum Pradel de *Kuranowo* eandem hereditatem *Kuranowo* Ianussio Kromnowo Heschorn CC marcis vendidisse.

R. In nomine Domini amen. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus . . . . . quod . . . . . nobilis Theodricus dictus Pradel heres in *Curanowo* . . . . . suam totam hereditatem *Curanowo* [1]) cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et habuit, nobili Ianussio dicto Cromnowo alias *Heschorn*, pro ducentis marcis grossorum latorum monete Pragensis, Polonicalis numeri consueti . . . racionabiliter vendidit . . . . . In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Costen* feria quinta infra octauas Simonis et Iude, anno Domini M° CCCC° quarto. Presentibus nobilibus viris dominis: Iarotha castellano Radzimiensi, Pribislao de *Griszina*,

[illegible]

[redacted]

Ianussio de *Iarogneuicze,* Ticzbar de *Babimosth,* Petro de *Girca* et Petro de *Borowo* heredibus ac alijs pluribus fidedignis.

Z księgi ziemskiej poznańskiej z lat 1407—1413 (str. 85) przechowanej w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Kuranowo.* Wieś tej nazwy na obszarach dawnej rzeczypospolitej polskiej dziś nie istnieje; musiała niegdy zaś leżeć w województwie poznańskiem, skoro dokument onejże dotyczący do ksiąg ziemskich poznańskich zaciągnięty został.

64. (1404). die 2. mensis Novembris, in *Rynarzewo.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Strzessconis officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam clerici Ioannes de *Iastrzębniki* et Slupco de *Studzieniec* Sandivogio palatino Calissiensi intendebant, diiudicare praesumat.

R. In *Rynarzewo* die dominica post festum Omnium Sanctorum. Oficyał ma się wstrzymać z rostrzygnieniem tej sprawy, dopuki arcybiskup sam do Gniezna nie przybędzie, gdyż spór ma dotyczyć sprawy dziedzicznej.

Archivum consistorii archiep. Gnesnen. de an. 1404—1405.

65. 1404. die 11. mensis Novembris, in *Korczyn.*

Wladislaus II. rex Poloniae testatur contributionem 10 grossorum de quolibet manso possesso pro redimenda terra Dobrinensi impositam esse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lythuanie princeps supremus, Pomeranie, Russyeque dominus et heres etc. Ad vniuersorum noticiam per hoc scriptum deducimus, quomodo communitas prelatorum et baronum necnon nobilium, procerum et terrigenarum regni nostri Polonie, illud dictum ewangelicum reducens ad animum: omne regnum in se diuisum desolabitur, timentes per scissuram ipsius et abstraccionem terrarum aliquarum desolationem regno et corone ipsorum imminere, cupientesque ipsius incommodis prudenter occurrere, voluntate vnanimi, matura consiliorum deliberacione prehabita, non coacti, nec conpulsi seu aliquo errore seducti, sed ex certa sciencia, voluntateque vltronea ad hunc finem sponte deuenerunt, decernentes concorditer, quod quilibet kmethonum de villis eorum de quolibet laneo seu manso posesso quinque scotos seu decem grossos monete Polonicalis pro liberacione et redempcione terre Dobrinensis hoc

[redacted]

anno et subscripto ad manus ipsorum et per ipsos electorum dare et soluere debent irrecuse. Ita tamen, quod ipsa solucio seu contribucio per ipsos libere instituta, ipsorum iuribus, priuilegijs et immunitatibus, quibuscumque nominibus vocari poterint, per nos aut predecessores nostros ipsis concessis, nullas inferat in posterum grauedines et iacturas, nec eciam in consuetudinem aut exemplum per nos et posteros nostros trahi debet, sed quod ipsorum priuilegia, libertates, iura et gracie salue fiant et inuiolabiles iugiter peseuerent, quos eciam contra priuilegia et iura ipsorum ad vlteriores soluciones, preterquam ad solucionem duorum grossorum de quolibet laneo posesso iuxta descripcionem in alijs priuilegijs per nos eis factam, anno quolibet faciendam, cogere et arcere nolumus racione aliqua seu colore, ad quam vtique solucionem ipsi se nobis et nostris successoribus libere submiserunt; quorum eciam literas et priuilegia tam per nos, quam predecessores nostros ipsis concessa, contentaque in eis inuiolabiliter seruare volumus, bonaque et pura fide sub verbo regio promittimus et presentibus pollicemur. Harum quibus sigillum nostrum maius appensum est testimonio literarum. Actum et datum in Noua ciuitate alias *Corczyn* ipso die sancti Martini episcopi, anno Domini millesimo CCCC° quarto, per manus nobilis Zaclice cancellarij et Nicolai vicecancellarij regni nostri Polonie fidelium dilectorum.

Ad relacionem domini Nicolai regni Polonie vicecancellarij predicti.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 291), opatrzony jest pieczęcią majestatową królewską, uwieszoną na sznurku z zielonego i białego jedwabiu. Jest i drugi oryginał tegoż przywileju w temże archiwum (N. 290), wszelako z pieczęcią oderwaną.

66. 1404. die 24. mensis Decembris, Gnesnae.

Petrus de *Pniewy* cantor Posnaniensis et vicarius in spiritualibus Gnesnensis testatur, Ioannem Raczkowski et Beatam uxorem eius, heredes de *Marcinkowo wielkie*, altaristae altaris in ecclesia parrochiali de *Kierzkowo* IV marcas census annui XL marcis vendidisse.

R. Ian Raczkowski wraz z żoną swą Beatą, dziedzice w *Wielkiem Marcinkowie* (pow. kcyński), sprzedają Mikołajowi Iankowskiemu kasztelanowi szremskiemu i patronowi ołtarza w kościele parafialnem w *Kierzkowie*,[1]) a względnie ołtarzystom tego ołtarza 4 grzywny polskie rocznego czynszu za sumę 40 grzywien szerokich groszy praskich. Czynsz ten przenoszą Jan i Beata ze wsi *Wolicy* na *Wielkie Marcinkowo*,[2]) wypłacać zaś go mają kmiecie tejże wsi: Stefan Kmita, Stefan Schpruch, Nyedzalek i Jan Gorzny. Dalej oświadcza pomieniony oficyał, że w obec niego szlachetny Mikołaj Skubiey, dziedzic *Dziewierzewa*, sprzedał jednę grzywnę czynszu rocznego temuż kasztelanowi i ołtarzystom za 15 grzywien zo

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

swych dóbr *Dziewierzewo* i *Zarcino*. Testes: Nicolaus Strzeszewski, Iohannes Wilamowski notarius consistorii Gnesnesis, Strzeszko Lagiewnyczki armiger Gneznensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta do a. 1504.

[1]) *Kierzkowo* wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim położona.
[2]) *Marcinkowo wielkie* wieś również niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.

67. 1405. die 10. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Albertus de *Wszeradowo* castellanus Caminensis, Nicolaus de *Słupie* et Mathias de *Wszeradowo* cum Pribislao praeposito monasterii s. Ioannis ante Gnesnam villam *Mączniki* villis *Maleczyno* et *Broniewo* commutant.

Nouerint vniuersi presentem literam inspecturi, quod nos Albertus castellanus Camenecensis (s) de *Wszeradowo*, necnon Nicolaus de *Slupie*, Mathias eciam de *Wszeradowo*, cognati dicti magnifici et heredes premissorum, matura deliberacione prehabita consilioque sano nostrorum amicorum adhibito, cum honorabili ac religioso viro, domino Prybislao preposito sancti Iohannis ante Gnesnam necnon cum conuentu suo ac fratribus suis, videlicet Swantoslao, Wilhelmo, Martino et Stephano, ordinis sancti Augustini, Dominici sepulchri Hierosolymitani, fecimus et presentibus facimus permutacionem hereditatum perpetuam, videlicet *Monczniki* hereditatem sitam prope *Zdzechowam*,[1]) permutamus et presentibus permutauimus pro hereditatibus dicti prepositi et sui conuentus, videlicet pro *Maleczyno* et *Bronewo*,[2]) sitis et locatis in districtu Naclensis castri. Quamquidem hereditatem *Monczniki* nos prefatus Albertus cum premissis nostris cognatis prenarrato domino Pribislao cum suis iam expressis fratribus et cum eorum successoribus damus racione permutacionis premisse ac resignamus cum omnibus vtilitatibus, vsibus, prouentibus, gaijs, rubetis, pratis, lacubus, riwlis ac toto dominio, nichil pro se reseruantes, ac cum vniuersis obuencionibus, prout eadem hereditas *Monczniki* in suis limitibus circumferencialiter est distincta, perpetuis videlicet temporibus habendam, possidendam, permutandam ac in vsus proprios conuertendam. Hec omnia promittimus sine dolo et fraude titulo vere fidei inuiolabiliter obseruare. In cuius rei certitudinem meliorem sigilla nostra, videlicet Alberti castellani Camenensis, Nicolai de *Slupie* presentibus sunt apposita; sed Mathias prefatus propter adolescenciam suam non vtebatur sigillo proprio, sed in signum fidei manum dedit prefato preposito placitando. Actum et datum Gnesne sabbato infra octauas Epiphanie, sub anno Incarnacionis Domini millesimo quadringentesimo quinto. Presentibus his nobilibus: Mathia dicto Waypost de *Dzeworowo*, Reuoszela de *Redecz*, Ianussio de *Lagewniki*,

Mathia Kenpa de *Iwno*, Iohanne Iablowski vna cum Podolski et alijs plurimis vocatis et rogatis specialiter ad premissa.

Z transumptu przechowanego w archiwum rządowem w Poznaniu (Mączniki B. II).

[1]) *Mączniki* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Sokolniki*.
Zdziechowo wieś również niegdy w pow. gnieźnieńskim położona.

[2]) *Maleczyno*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.
Broniewo wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow nakielskim.

68. 1405. die 16. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ioannem filium Lutoborii hereditatem *Slawoszewo wielkie* Ioanni de *Orchowo* vexillifero Dobrinensi DCCC marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum terre Polonie nobilium accedens presenciam nobilis vir Iohannes filius Luthoborij, bone memorie heredis in Maiori *Slawoschewo*, non compulsus, non coactus, nec errore deuio seductus, sanus mente et corpore existens, vsus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, suam totam hereditatem magius *Slawoschewo*[1]) cum omnibus vsibus, fructibus, redditibus, censibus, agris, pratis, pascuis pascendis, siluis, gaijs, borris, mellificijs, quercinis, virgultis, nemoribus, campis, lacubus, stangnis, paludibus, piscinis, piscaturis, fluuijs, riuulis, aquis et earum decursibus, molendinis et emolimentis, generaliterque cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis ad dictam hereditatem *Slawoschewo* q[uomodolibet spe]ctantibus, que nunc sunt et in futurum in eadem inueni possunt, prout eadem hereditas ab alijs hereditatibus longe [lateque] est distincta et limitata, nil pro se et suis successoribus in eadem reseruans, sed cum omni iure et dominio, pro octingentis [marcis] grossorum monete Pragensis, numeri uero Polonicalis, quadriginta et octo grossos in marcam quamlibet computando, nobili viro [domino] Iohanni dicto Coszissko, vexillifero Dobrinensi, heredi de *Orchowo* et ipsius successoribus legittimis vendidit et coram nobis rite et racionabiliter resignauit, per ipsum dominum Iohannem et eius successores legitimos tenendam, habendam, vendendam, commutandam, donandam, alienandam, comutandam, obligandam et ad vsus beneplacitos conuertendam, prout sibi et eius successoribus melius et vtilius videbitur expedire, uel eciam iure hereditario et titulo proprietatis perpetue possidere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne feria sexta post octauas Epiphanie Domini, anno Domini Mmo quadringentesimo quinto. Presentibus nobi-

libus viris: Alberto de *Wseradowo* castellano Camenensi, Mathia iudice, Iacusio Iaka subiudice Kalisiensibus, Mroczkone subiudice Poznaniensi, Alberto de *Trlang* subcamerario Kalisiensi et Mathia dicto Varpans de *Dzewerzewo* heredibus et alijs quamplurimis fidedignis etc.

Dokument pargaminowy z wytlałą dziurą, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 292), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z białego jedwabiu pozostał.

[1]) *Sławoszewo wielkie*, wieś w pow. mogilnickim, par. *Szczepanów*.

69. 1405. die 16. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Ioannes de *Staw* Nicolao Godardonis civi Calissiensi X marcas census annui C marcis grossorum Pragensium vendit.

R. Czynsz ów 10 grzywien kupił Mikołaj Godardowicz wraz z żoną i dziećmi na uposażenie ołtarza NP Maryi w kościele parafialnym św. Mikołaja w Kaliszu nowo wystawionego, którego ołtarzystą był podówczas Paweł. Z czynszu tego obowiązuje się Jan Stawski wypłacać corocznie na św. Jan 5 grzywien a na Boże Narodzenie drugich 5 grzywien; czego gdyby nie dokonał, natenczas wolno ma być przytrzymać go lub którego z mieszczan stawskich, jego poręczycieli w któremkolwiek miejscuby się znajdowali i trzymać tak długo, ażby się z wypłaty uścił. Tego zobowiązania obiecują Jan i jego poręczyciele, mieszczanie stawscy, pod klątwą dotrzymywać, dopuki czynsz powyższy nie zostanie napowrót wykupionym. Co gdyby miało nastąpić, obowiązuje się Jan Stawski Mikołaja pół roku wpierw uwiadomić, aby miał czas inny czynsz za tę samą sumę kupić. Najpóźniej wypłata czynszu ma nastąpić we 2 tygodnie po św. Janie i po Bożem Narodzeniu. Gdyby zaś czynsz miał być wykupionym, cała zapłata ma być w Kaliszu złożona. In Calis feria sexta ante festum s. Agnetis. Presentibus: Iohanne Slywka, Martino notario publico, Iohanne Rems ciue Kalisiense.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1444. Oryginał opatrzony był pieczęcią, na której widniał herb Wieniawa i napis otokowy: s. iohannis de staw hered.

70. 1405. die 16. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Bartholomaeus proconsul, consules et scabini civitatis de *Staw* fideiubent Nicolao Gotartonis civi Calissiensi pro Ioanne de *Staw*.

R. Bartholomeus proconsul, Nicolaus dictus Brzeyska, Martinus dictus Luthka, Nicolaus dictus Alberi, consules, Albertus dictus Myeczysch, Paulus dictus Iarosz, Mathias faber, scabini ciuitatis *Staw*,[1]) poręczają za Jana Stawskiego Mikołajowi Gotardowiczowi mieszczaninowi kaliskiemu, również i Pawłowi plebanowi ze *Stawiszyna*, ołtarzyście św. Mikołaja w Kaliszu, iż tenże Jan będzie corocznie opłacał wspomnianemu ołtarzyście na św. Jan 5 grzywien i na Boże Narodzenie drugich 5 grzywien; co gdyby nie nastąpiło, wolno ma być Mikołajowi i jego spadkobiercom każdego mieszczanina stawskiego na każdem miejscu ująć i tak długo przytrzymać, puki czynsz nie zostanie wypłacony. Poręczenia tego obowiązują się pod klątwą dotrzymać. In Calis feria sexta ante festum s. Agnetis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1444. Oryginał opatrzony był pieczęcią, wyobrażającą wieżę i napis otokowy: s. civium de staw.

[1]) *Staw*, miasteczko w pow. kaliskim.

71. 1405. die 20. mensis Februarii.

Vincentius archiepiscopus Gnesnensis plebano et vicariis ecclesiae parochialis de *Pakość* mandat, ut Bartholomaeum filium Venceslai de *Kuczicze* in altariam altaris ad s. Mariam virginem intromittant.

R. Tenże Bartłomiej Wacławowicz był przez Wojciecha z Pakości kasztelana szremskiego, jako patrona, po destytucyi Jana ołtarzysty na pomienioną ołtaryę prezentowany i przez arcybiskupa wyświęcony. Testes: Nicolaus Iardanowski, Nicolaus Malinski notarius, Stanislaus de *Cowalesycze* notarius archiepiscopi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1455.

72. 1405. die 25. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislai II. regis Poloniae cum Dobrogostio de *Szamotuly* de villa *Krosna* pactum.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vni-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

uersis, quomodo licet alias ob merita fidelium obsequiorum strenui Sandziuogij palatini Posnaniensis, militis nostri fidelis dilecti, quibus maiestati nostre studuit plurimum complacere, horum igitur contemplacione volentes ipsum ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi villas nostras *Dambrowka* prope *Oborniky* et *Crosnam* prope *Mossinam*[1]) sibi obligaueramus in ducentis marcis Polonicalibus numeri quoque Polonicalis consueti. Postmodum autem idem Sandziwogius nobis vnam villam predictarum videlicet *Dambrowkam* dimisit et restituit sub tali condicione, quod sibi centum marcas racione eiusdem ville soluere debuissemus; reliquam vero villam videlicet *Crosnam* in residuis centum marcis nomine obligatorio possidebat. Demum quoque (post) decessum Sandziwogii predicti validus Dobrogostius de *Szamotuli*, natus eiusdem, miles noster fidelis dilectus, superstes, racione predictarum centum marcarum, quas genitori suo soluere debuimus, nobiscum fecit tale pactum, videlicet quod occasione centum earundem marcarum pro eodem Dobrogostio apud Aron Iudeum Posnaniensem racione eorum omnino debitorum, in quibuscumque ipsi Sandziwogius predictus genitor obligatus debitorie extitit, in toto intercessimus, ut intercedimus cum(s) officium in nos ipsos debitum huiusmodi tenore presencium assumentes, ita tamen, quod Dobrogostius predictus reliquam villam Crosnam predictam cum omnibus ipsius vtilitatibus, censibus, prouentibus, campis, agris, aquis, lacubus, syluis, nemoribus, cum omni obligacione tenebit, habebit et possidebit tamdiu, quousque sibi aut successoribus suis predicte centum marce per nos aut successores nostros fuerint integraliter persolute. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Cracouie ipsa die Annunciacionis beate virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. — Relacio domini Nicolai vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 92; z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Dąbrówka* leśnictwo w pow. obornickim.
Oborniki miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
Krosno wieś w pow. szremskim niedaleko *Mosiny*.
Mosina miasto w pow. szremskim.

73. 1405. die 27. mensis Martii, Gnesnae.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Martinum de *Dzwonowo* gladiferum Calissiensem, Catharinae uxori suae CL marcas dotalitii in villa *Pawłowo*[1]) inscripsisse.

R. Gnezne feria sexta ante dominicam Letare. Testes: Iacussius de *Wilczino* Kalisiensis, Mroczko de *Cleszczewo* Poznaniensis subiudices,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

Albertus de *Wszeradowo* castellanus Kamyenensis, Iohannes de *Dobieszewo*, Przibislaus de *Przesseka*, Czesthko de *Godawy* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1425.

[1]) *Pawłów* wieś parafialna w pow. gnieźnieńskim.

74. 1405. die 2. mensis Aprilis, Vladislaviae.

Nicolai de *Iassona* canonici et officialis Vladislaviensis decretum, inter Nicolaum plebanum de *Pakość* et Paulum, Albertum, Bartholomaeum et Iacobum plebanos de *Kościelec*, do sepultura Alberti et Nicolai de *Pakość* litem dirimens.

R. Mikołaj pleban z *Pakości* zapozwał Pawła, Wojciecha, Bartłomieja i Jakuba plebanów z *Kościelca* o kwartę czyli kanoniczną część kosztów pogrzebu Wojciecha i Mikołaja dziedziców *Pakości*, których ci plebani w *Kościelcu* pochowali i dochód stąd pobrali, przez co pleban z *Pakości* poniósł stratę ośmiu grzywien. Plebani z *Kościelca* zasądzeni zostali na zapłacenie powodowi zaskarżonej kwarty i poniesienie kosztów. Testes: Paulus Petri de Iuueni Wladislauia, presbyter Wladislauiensis, Stanislaus Budkonis de *Carnkowo* clericus Plocensis diocesis, notarius publicus.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1488.

75. 1405. die 14. mensis Maii, Romae.

Oddo de Columpna protonotarius apostolicus et archidiaconus ecclesiae collegiatae Calissiensis ad s. Mariam Nicolaum de *Czaszewo* canonicum Gnesnensem vicarium suum in archidiaconatu Calissiensi instituit.

R. Testes; Miroslaus Kelconis altarista Gnesnensis, Angelus Nicolai clericus Prenestensis, familiaris domini Oddonis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnen. acta anni 1415.

76. 1405. die

Gerard
nico Novi fori
marcis vendit.

In nom
Landensis, ordi
tam modernis
publice profite
situatam, cum
suisque legitim
menti in parat
tando, iusto ti
sensu fratrum
Landensis vend
natis ac nascen
ribus tenendam
dicta villa seu
maccelum, ortu
et communia p
vno equo trium
fideliter nobis
sueuerunt; inco
et de agris pos
duodecim annos
patos extirpante
libet menso sex
et sex grossos
sterio in festo
monasterij gran
In festo autem
sexagenam ouc
duos pullos sol
scotos, duo vill
obligati ad sol
bunt tali modo
iuger arabunt.
nobis vnum iu
in pratis cum
vehiculis seu
non alibi, et (h
nam et omnim
dum successor
et ad vsus ber

76. 1405. die 1. mensis Iunii, in *Lqd.*

Gerardus abbas monasterii Landensis villam *Radłów* iure Teutonico Novi fori locat, scultetiamque in villa eadem Ianae de *Dzierążnia* XIV marcis vendit.

In nomine Domini amen. Nos frater Gerhardus abbas monasterii Landensis, ordinis Cisterciensis, Gneznensis diocesis, vniuersis et singulis, tam modernis quam futuris, ad quos presens scriptum fuerit deuolutum, publice profitemur, quod sculteciam nostram in villa nostra *Radlow* [1]) situatam, cum tribus mansis liberis discreto viro dicto Iane de *Dirszanzna* suisque legitimis successoribus pro quatuordecim marcis Polonici pagamenti in paratis ternarijs, quadraginta (octo) grossos pro marca computando, iusto titulo vendicionis et empcionis de speciali voluntate et consensu fratrum nostrorum tociusque conuentus monasterij nostri predicti Landensis vendidimus iure hereditaro sibi et suis legitimis successoribus natis ac nascendis perhenniter iure Nouifori collocatam, perpetuis temporibus tenendam, habendam et vsufruendam, hoc adicientes, quod idem in dicta villa seu hereditate nostra fabricam sutoriam, thabernam, pistrinam, maccelum, ortum medium iuger continens, terciamque partem iudicatorum et communia pascua (habebit); seruicia nobis ac nostro monasterio cum vno equo trium marcarum grossorum latorum, quando opus fuerit, faciet fideliter nobis ministrando, prout ceteri sculteti suis dominis facere consueuerunt; incole vero hereditatis ibidem, dudum iure Teutonicali locati, et de agris possessis seu cultis et extirpatis habere debent libertatem ad duodecim annos; alij vero supervenientes et agros non excultos nec extirpatos extirpantes libertatem habere debent ad sedecim annos et de quolibet menso sex mensuras siliginis et totidem auene mensure Pysdrensis et sex grossos Bohemicalium vsualium (s) annuatim nobis in nostro monasterio in festo sancti Martini dare et ex integro soluere et ad nostri monasterij granarium proprijs vehiculis seu curribus adducere tenebuntur. In festo autem Pasche communitas ville de quolibet manso vnam mediam sexagenam ouorum soluere teneantur; in festo Assumpcionis Marie per duos pullos soluere similiter sint astricti. Tria iudicia generalia per tres scotos, duo villani et tercium sculteti et ipsius legitimi successores sint obligati ad soluendum. Insuper incole memorati ter in anno nobis arabunt tali modo, quod in omni aracione de quolibet manso vnum integrum iuger arabunt. Item assignamus predictis incolis, quod de duobus mansis nobis vnum iuger in feno compleant laborare, prout communiter decet, in pratis cum instrumentis ipsorum cum falce detruncare et in proprijs vehiculis seu curribus ducere debent ad *Coschuty* vel in *Cownathy*, et non alibi, et (hoc) sub expensis eorum proprijs fieri debet. Damus eciam plenam et omnimodam facultatem supradicto sculteto, suis heredibus et heredum successoribus prelibatam sculteciam vendere, commutare, resignare et ad vsus beneplacitos exercere, secundum quod sibi et suis heredibus

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

melius aut vtilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem nostro ac conuentus nostri sigillis presentes iussimus roborari. Actum et datum in domo habitacionis nostre feria secunda proxima ante festum Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. Presentibus hijs testibus et personis nostris, religiosis videlicet: fratre Iohanne priore et fratre Iohanne suppriore, fratre Philippo seniore abbate monasterij, Syffrido nostro celerario et fratre Henrico nostro bursario et alijs fidedignis et Nicolao notario, qui premissa habuit in commisso.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 36.

[1]) *Radłów* wieś w pow. wrzesińskim, par. *Ostrowo kościelne.*

77. 1405. die 10. mensis Iunii, Thorunii.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, in instrumento pacis cum Conrado de Iungingen generali magistro ordinis Teutonicorum conclusae, duos articulos omissos esse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, quomodo anno preterito in conuencione in festo Penthecostes inter nos et consiliarios nostros ex vna, et venerabilem ac magnificum dominum Conradum de Iungingen magistrum generalem ordinis beate Marie de domo Theutunica consiliumque suum parte ex altera, solempniter celebrata, inter ceteros articulos et tractatus ibidem tunc habitos, conclusos et conscriptos, hij duo articuli subsequentes et subscripti literis inseri debuerunt et sigillorum munimine roborari, qui tamen ex negligencia obmissi sunt literis eisdem imprimi et in numero ceterorum articulorum collocari. Ne igitur tam solempniter tractata et pactata in aliquo deficiant et eciam minuantur, eosdem articulos presentibus decreuimus inserendos. Quorum primus est iste de obseruacione granicierum, limitum et finium inter terras nostras Maioris Polonie et Noue Marchie, quas granicies nos obseruare promittimus et spondemus et pro ratis habere, prout ipsas dominus magister et ordo ipsius tempore recepcionis eiusdem terre Noue Marchie reperit et sicut tempore tenebatur ab antiquo. Secundus articulus fuit iste, quod si quandocumque contingerit propter limites et grenicies terrarum quarumcunque regni Polonie et ordinis predicti aliquas difficultates suscitari, quod predicte difficultates per amicabilem composicionem debent complanari et sopiri. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Thorun feria quarta infra octauas,

Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. — Ad relacionem Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 86, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała mniejsza pieczęć królewska na pasku pargaminowym, znacznie zniszczona.

78. 1405. die 24. mensis Iunii, in *Ląd.*

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao Słonka de *Lubomirz* XX marcas in villa *Morza* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes, et in animo reuoluentes grata et multum accepta seruicia, que celsitudini nostre Nicolaus dictus Slanka, heres de *Lubomirz* exhibuit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit exhibere, quorum intuitu cupientes ipsum specialium graciarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra *Morza,*[1]) in districtu Kalissiensi sita, viginti marcas monete, numeri et ponderis Polonicalium assignauimus et dedimus, damusque et assignamus, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando. Quamquidem villam *Morza* idem Nicolaus Slanka cum omnibus censibus, redditibus, agris, pratis, campis, syluis, nemoribus, pertinencijs et appendijs vniuersis tenebit, habebit et pacifice possidebit tamdiu, quousque sibi dicte viginti marce monete eiusdem per nos vel successores nostros fuerint integraliter persolute. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in monasterio nostro *Landa* feria quarta ipso die beati Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. — Ad relacionem domini Manziconis pincerne domini regis.

Teka Naruszewicza 10 N. 87, z oryginału pargaminowego przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Morza*, wieś niegdy w wojew. i pow. kaliskim, dziś nie istnieje.

79. 1405. die 3. mensis Iulii, in *Łowicz.*

Ioannis filii Iacussii de *Iłów* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi de usu fluvii *Wisła* pactum.

Nos Wenceslaus iudex et Prawda subiudex terre Gostinensis, recognoscimus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium

literarum noticiam (habituris), quod cum iudicio serenissime principis et domine, domine Alexandre Dei gracia relicte Semouiti felicis memorie, ducisse Mazouie domineque Rawensis et Gostinensis terrarum cum magnificis strenuisque militibus, dominis Stanislao Grad pallatino Mazouie, Sassino castellano Plocensi, Warschone iudice Rauenensi, Michaele preposito sancti Michaelis Plocensis, Czamborio de *Gylowo* cancellario et canonico Plocensi, Nyemyerza capitaneo Plocensi, Derslao Copacz capitaneo Rauensi, Nicolao vevillifero Rawensi, Nicolao Gamba vexillifero Gostinensi, Marco subcamerario Gostinensi, Adam de *Ziczsko,* Swanthoslao de *Pyotrowo,* Szauischa de *Cunradzecz,* Martino de *Calinowa* Siradiensi, Martino de *Rythwani* pallatino, Iohanne de *Lichin* Srzemensi, Mathia Brzezinensi castellanis, necnon Andrea Cuyauiensi, Petro Siradiensi, Adam de *Thur* iudicibus de *Corona* Polonie, cumque multitudine 'aliorum dominorum tunc existencium, presencialiter pro tribunali sedebamus iudicantes, tandem constitutus personaliter in iudicio reuerendus in Christo pater, dominus et dominus Albertus Dei et apostolice sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ab vna, ac nobilis vir Iacobus de *Gylowo* notarius aule domine Allexandre ducisse Mazouie, et pro duobus fratribus suis Petro et Paulo de ibidem germanis compromisit et fideiussit ipse Iacobus, quod debent tenere, ab altera parte sita coram iudicio recognouerunt partibus ex utrisque, quando inter ipsos lis exorta fuit iudicialiter pro obstaculo, wlgariter *jasz* dicto, in fluuio *Wysla,* circa villam mense archiepiscopalis *Ostrowy*[1]) dictam, decurrenti, pro quo obstaculo ipse dominus archiepiscopus contra ipsum Iacobum ac ipsius fratres iam superius expressos testes ducere debuit et iurare corporali iuramento cum plenis testibus, ipse quoque Iacobus cum suis fratribus timens animam sui patris bone memorie offendere propter dampnacionem, ipsi domino archiepiscopo testes ducere iuramentumque facere non dedit, sed penitus promisit iam pro expresso obstaculo, quia ipsum obstaculum iuxta disposicionem contractus cum alijs vtilitatibus dominus archiepiscopus habeat. Qui contractus sequitur ad verbum et est tenor litere talis:

„Nos Iohannes Iacussij subvenator de *Gylowo* significamus tenore presencium vniuersis, quod cum reuerendo in Christo patre et domino, domino Nicolao sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopo talem, ut sequitur, fecimus contractum et ordinacionem, ymo verius permutacionem, quod pro eo, quia prefatus dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis suo et suorum successorum nominibus in toto fluuio suo et ecclesie Gneznensis sue predicte *Wysla* communiter dicte, villam mense sue *Ostrowy* wlgariter dictam, supra et infra iuxta longitudinem et latitudinem limitum seu granicierum predicte ville *Ostrowy* currenti cum omnibus rethibus magnis et paruis et signanter cum rethibus, que dicuntur *wirzthi,* nobis ac liberis et successoribus nostris legittimis necnon hominibus nostris et alijs, quibus nos et successores nostrj predicti hoc conueniemus et conuenerunt pro precio competenti, dedit, permisit, concessit, dareque, permittere et concedere debet cum omnibus successoribus suis predictis omnium piscium,

nullis exclusis, liberam piscaturam et piscandi ac piscaturas easdem alijs conueniendi seu exponendi omnimodam potestatem, perpetuis temporibus duraturam. Nos pro eo et in recompensam libertatis predicte nostro liberorumque et successorum nostrorum nominibus prefato domino Nicolao archiepiscopo et successoribus suis archiepiscopis Gneznensibus subscriptam similiter damus et concedimus libertatem, quod liceat sibi et eisdem successoribus suis ac hominibus ipsius domini archiepiscopi de villa *Ostrowj* antedicta in eodem fluuio nostro dicto *Wysla* videlicet per longitudinem et latitudinem limittum et granicierum hereditatis nostre *Pyeczowska*,[2]) a litore ad aliud litus alterius partis fluuij decurrentis cum parwis rethibus piscari et in eodem fluuio nostro ab vno littore seu rippa eiusdem fluuij ad aliud littus seu rippam, vbicumque sibi et suis successoribus placuerit, obstaculum dictum *yasz* pro capiendis sturionibus et salmonibus supra et infra facere, eosdemque struriones et salmones et quoslibet alios pisces in dicto obstaculo piscari et capere singulis annis temporibus perpetuis similiter duraturis. Hoc tamen excluso, quod idem dominus Nicolaus archiepiscopus neque successores sui nec per se, nec per homines suos cum magnis rethibus et signanter *wirzchi* wlgariter dictis, in eodem fluuio nostro piscaturas poterit aut poterint facere uel alijs conuenire, quas nobis et successoribus nostris (re)seruamus, sed obstaculo eodem et parwis retibus contentus et contenti debent esse, quod obstaculum in preiudicium obstaculi prefati domini archiepiscopi et successorum suorum neque nos neque successores aut liberj nostri in eodem fluuio nostro facere vnquam debemus neque poterimus, nec alijs, preterquam prefatis domino archiepiscopo et successoribus suis, concedere faciendum. Promittimus insuper (et) tam nos et nostros successores obligamus et obligare volumus per presentes, quod de villa nostra *Gylowo*[3]) per hereditatem nostram *Pyeczouiska* nuncupatam, viam liberam latam et bonam usque ad littus dicti fluuij nostri *Wysla* iuxta consuetudinem terre et aliarum viarum dare et exponere et in ipso littore nostro ad dextram et sinistram partes eiusdem vie liberam et sufficientem lignorum, roborum et omnium necessariorum ipsius domini archiepiscopi deposicionem facere, vbi videlicet ligna pro eodem obstaculo possint iacere et currus veniencium per eandem viam (cum) lignis predictis uel frumentis seu cum quibuscumque alijs necessarijs prefati domini archiepiscopi et suorum successorum possint facere et deponi quelibet necessaria supradicta. Quorum eciam lignorum et aliorum necessariorum vectoribus licebit in bonis hereditatis nostre *Pyeczowiska* antedicte absque preiudicio pratorum equos, equas seu boues in graminibus pabulare, ligna quoque pro igne ipsis in littore faciendo similiter absque dampno incidere libere et quiete. Vt igitur ordinacionis et permutacionis predictorum contractus perpetuam obtineat firmitatem, presentes literas scribi et nostri appensione sigilli curauimus communirj. Actum et datum in castro *Lowicz*, in crastino Visitacionis Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto. Presentibus honorabilj et nobilibus viris: Alberto scolastico Lanci-

[illegible]

[redacted]

ciensi, Nicolao de *Opporow* venatore Lanciciensi, Thomkone de *Walevicze* subpincerna Rawensi, Cristino de *Skrzinno,* Stanislao de *Byelawj* pincerna Lanciciensi, Leonardo de *Strzalkowo* marsalko reuerendi in Christo patris, dominj Nicolai archiepiscopi Gneznensis supradicti, et alijs multis fidedignis".

Quem contractum et ordinaçionem supradescriptam inter partes expressas iuxta dictarum parcium recognicionem palam et expresse factam coram multitudine dominorum prius descriptorum, nos confirmamus, ratificamus, approbamus decernentes robur perpetue firmitatis inuiolabiliter obtinere. In cuius rej testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Gostinino* feria sexta in crastino sancte Dorothee gloriose virginis, in presencia domine ducisse, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 5 verso.

[1]) Wieś *Ostrowy* w okolicy wskazanej dokumentem, dziś nie istnieje.
[2]) *Pieczyska iłowskie* wieś w pow. sochaczewskim, par. *Iłów.*
[3]) *Iłów* niegdy miasteczko dziś wieś parafialna w pow. sochaczewskim.

80. 1405. die 9. mensis Septembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis cuidam Alberto construendi novam molam aquariam in villa *Kozłów* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, ad perpetuam rei memoriam. Administracioni ecclesie Poznaniensis Domino disponente deputati, in votis gerimus continuis, vt bonorum ipsius ecclesie comoda augeamus et condicionem, quantum possumus, de bona faciamus meliorem. Inde nouerint vniuersi, presentes et futuri, quod nos attendentes, (quod) molendinum olim circa curiam nostram in villa nostra *Coslowo,*[1]) in Mazouia super fluuium *Brzura* per predecessores nostros locatum, extiterat minus vtile, obstaculis multis, aggeribusque pro reaggeracione et retencione aquarum indigere, frequenter quoque aquis decrescentibus et quandoque destructis aggeribus in molendo impediri, considerantes quoque industriam ingenij et laborum, super quibus Albertus laicus nobis extitit comendatus, predictum molendinum in *Coslowo* de nouo et in loco alio magis apto et congruo construendum et edificandum eidem Alberto de venerabilium fratrum nostrorum, prelatorum et canonicorum infrascriptorum capituli nostri Poznaniensis voluntate et consensu dedimus et contulimus, damusque et conferrimus, per ipsum Albertum et suos legittimos successores iure perpetuo tenendum, habendum, possidendum et cum nostro consensu vendendum seu alienandum ac vtifruendum, hoc ordine atque modo, quod videlicet ipse Albertus et succes-

sores sui molendinatores, qui fuerint pro tempore, terciam partem emolimentorum quorumcumque ex ipso molendino proveniencium, preterquam de grano, quod pro nostra curia moluerint, pro se recipiant et habebunt, duabus partibus ex eisdem emolumentis pro nobis cedentibus. Addamus eciam prefato Alberto et suis successoribus pratum inferius molendino iacentem circa fluuium ibidem *Brzura*, wlgariter *łąnk*, cum agro simul wlgariter a *Zymnawoda* tunc circa viam vsque ad rubum, wlgariter *do bdzencza*. Ceterum sepedicto Alberto et suis successoribus pro vtilitate sua in fluuio predicto piscaturam piscium, qualicumque rethe sibi poterit invenire, animo deliberato condonamus. Debebunt insuper tam Albertus, quam successores sui terciam partem impendere pecuniarum pro molaribus et ferramentis ad molendinum opportunis; vi vero ligna aliqua necessaria fuerint, nos proprijs laboribus adducere tenemur. Si vero homines ad opus edificacionis molendini necessarij fuerint, tunc nos debemus duos dare, Albertus vero cum successoribus suis tercium. Debebunt eciam tam Albertus quam successores sui menssas quoque, scabella pro nostro aduentu, hostia quoque, postes et waluas inveterata et putrefacta in *Coszlowo* ibidem in curia nostra reformare; datis sibi per nos lignis ad id necessarijs. In quorum omnium fidem et testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in curia nostra feria quarta infra octauam Natiuitatis Domini M° CCCC° quinto. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris, fratribus nostris, dominis: Petro de *Kobilino* decano, Pelka cantore, Nicolao de *Chlapowo* Poznaniensi, Conrado Srzemensi, Michaele Pczeviensi, Albrico Warschouiensi in ecclesia nostra archidiaconis, Symone custode, Nicolao Gorka cancellario, Michaele Bliden decretorum doctore, Iohanne Nepart, Iohanne officiali, Nicolao Stzessconis, Vincencio, Borcone, Przibislao, Alberto Gluschinensi preposito, Iohanne de *Scholouo*, Iohanne Budconis, Floriano Poklatka, Lodouico, Miroslao, Barthcone, Iacobo Grolog et Mathia Blida, prelatis et canonicis ecclesie nostre Poznaniensis ad sonum campane capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na sznurkach z jasno zielonego i ciemno fioletowego jedwabiu zawieszonemi. Z tych dochowała się tylko pierwsza sygnetowa, w zwykłym wyciśnięta wosku, która wyobraża dwa święte popiersia; u dołu w niszy klęcząca osoba, przy niej tarcza z herbem zda się Jastrzębcem.

¹) *Kozłów biskupi* wieś parafialna w pow. sochaczewskim.

81. 1405. die 2. mensis Octobris, in *Wschowa*.

Ioannes de *Rydzyna* Vincentio Drzeczkowski C marcas mutuatas soluturum sese obligat.

R. In Frawsthat feria sexta proxima post festum s. Michaelis archangeli. Od powyższych 100 grzywien obowiązuje się Jan Rydzyński wraz z synem swym Stefanem Wincentemu Drzeczkowskiemu corocznie na św. Michał opłacać 10 grzywien procentu aż do spłaty zupełnej kapitału; czego gdyby nie uczynił, ręczy za szkody, jakieby stąd Drzeczkowski poniósł u Chrześcian albo Żydów.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1428.

82. 1405. die 6. mensis Octobris, in *Brześć*.

Ioannis capitanei Cuiaviensis decretum, inter cmetones et scultetos villae regiae *Kłobia* de agris quibusdam litem dirimens.

R. Ian starosta kujawski wiadomo czyni, że gdy kmiecie wsi królewskiej *Kłobia*[1]) zaskarżyli przed nim Małgorzatę, Henka i Mikołaja dziedziców sołtystwa w tejże wsi o przywłaszczenie sobie pewnych pól i łąk, do tegoż sołtystwa nienależących, on starosta zawezwał starców z wsi okolicznych do rozpoznania granic. Dowiedziawszy się wszakże od nich, że ciż kmiecie już się byli w tej sprawie do Zakliki kanclerza królestwa polskiego odnieśli, a tenże spór ów na korzyść wspomnianych sołtysów rozsądził, on starosta posiadanie rzeczonych pól i łąk sołtysom przysądza. In *Bresth* feria 3. post festum s. Michaelis archangeli.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1457.

[1]) *Kłobia* wieś parafialna w pow. włocławskim.

83. 1405. die 14. mensis Decembris, in *Grocholice*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Paulo dicto Smaczyna molam in villa *Grocholice* sitam, vendit.

In nomine Domini amen. Quoniam multis dubiorum et errorum incomodis tunc prudenter occurimus, cum gesta etatis nostre literarum apicibus perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod considerata sagacitatis industria laboriosi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pauli dicti Smaczyna, molendinatoris molendini nostri ante villam mense nostre *Grocholicze.*[1]) in flumine *Wrzansawa* siti, dictum molendinum cum suis omnibus emolimentis prefato Paulo, liberis et suis successoribus legittimis vendidimus pro certa pecunie quantitate, per ipsum Paulum et successores suos legittimos predictos tenendum, comutandum, donandum, vendendum, de nostro tamen consensu speciali, aut per se iure hereditario possidendum, temporibus perpetuis duraturis. De quoquidem molendino ipse Paulus et posteritas sua supradicta vnam marcam cum octo scotis monete et numeri in regno Polonie communiter currencium, in festo sancti Martini pontificis et confessoris singulis annis pro censu nobis et nostris successoribus soluere sint astricti. Hoc edicto speciali, quod dictus Paulus et sua posteritas predicta frumenta pro aduentu nostro et necessitate curie nostre absque recepcione alicuius metrete molere, edificia quoque dicti molendini in totum erigere, molares et frumenta emere et aggerem reformare, nisi vehemens aque impetus ipsum aggerem destrueret, vbi tunc nos et successores nostri subsidium sibi dare debebimus, tenebitur. Preterea eidem Paulo et posteritati sue predicte vnum ortum ibidem circa molendinum, certum in *Coszle* rubetum pro agris extirpandis, prout potest agrum habere et ibi siluam secundum agrum pro prato reformando annectimus et donamus de gracia speciali. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum in *Grocholicze* feria II. in crastino sancte Llucie virginis, anno Domini quadringentesimo quinto. Presentibus honorabilibus et discretis viris, dominis Petro preposito Cwrzyelyewiensi, Benedicto rectore ecclesie de *Danczewo,* Clemente, Iacobo et Nicolao capellanis et notarijs aule nostre et alijs pluribus testibus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z pąsowego i niebieskiego jedwabiu pozostał.

[1]) ***Grocholice*** **zapewne niegdy miasteczko, obecnie wieś paraf. w pow. piotrkowskim.**

84. 1405. die 22. mensis Decembris, in *Winnagóra.*

Przybak subdapifer Calissiensis Wladislao II. regi Poloniae C marcas soluturum sese obligat.

Ego Przybak subdapifer Kalissiensis, per presentem literam meam recognosco, quibus expedit, vniuersis, me habuisse et in paratis pecunijs recepisse a nobili viro, domino Iohanne de *Czyrznyna* centum marcarum tercianorum numeri Polonicalis pecuniarum serenissimi principis et domini mei, domini Vladislai Dei gracia regis Polonie etc. pro magna et in magna necessitate mea. Quasquidem centum marcas sine omni dolo ac

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sine omni dilacione promitto ipsi domino Vladislao regi Polonie etc. in primo eius ingressu in Poznaniam ante festum beati Iohannis baptiste soluere proxime nunc venturum; quod absit autem, si predictas centum marcas ipsi domino meo, domino Vladislao regi Polonie in eius primo ingressu in Poznaniam, ante festum beati Iohannis baptiste proxime venturum non soluerim, extunc ipse dominus Vladislaus rex Polonie etc. datis et solutis mihi residuis pecunijs, quas in *Grabowo* villa sua in districtu Pyzdrensi in suis literis habeo conscriptas, habebit omnem potestatem intromittendi se in eandem villam Grabowo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Wynnagora* feria tercia ante festum Natiuitatis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto.

Teka Naruszewicza 10 N. 91 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, opatrzonego pieczęcią zawieszoną na pasku pargaminowym.

85. 1406. die 2. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis magistro Iacobo molitori erigendi molam ad fluvium *Warta* potestatem concedit.

R. Capitulum ecclesie cathedralis (Posnaniensis) molendinum suum aquaticum, in fluuio suo *Wartha*, in planicie super rippam prope ecclesiam Posnaniensem de nouo erigendum, confert magistro Iacobo molendinatori et successoribus eiusdem perpetuo possidendum ex tercia mensura cuiuslibet frumenti, capitulo pendenda. Cum condicione insuper apposita, vt idem molendinator suique successores duos porcos pro capitulo saginandos teneat, frumentaque dominorum istius, quam extraneorum molat. Datum in capitulo generali in crastino Circumcisionis Domini celebrato, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

86. 1406. die 5. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ecclesiam collegiatam Varsaviae erigit.

R. Littere ereccionis ecclesie collegiate Varsauiensis ad peticionem Iohannis ducis Mazouie ac Russie, per Albertum episcopum Posnaniensem emanate, qua nimirum ereccione tres prebende canonicales iuris patronatus eiusdem serenissimi ducis in ecclesia castri Czyrnensis fundate, cum archidiacono Czyrnensi Varsouiam transferantur. Ecclesia cathedralis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Posnaniensis mater respectu collegiate Varsouiensis declaratur; decanus, prepositus, custos cum alijs septem canonicatibus fundatur. Datum Posnanie in curia episcopali V mensis Ianuarij, anno millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

87. 1406. die 8. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis Ioanni de *Chlubice* villam *Grębków* ad eius vitae tempora confert.

R. Priuilegium Alberti episcopi vna cum recognicione Iohannis Chlanet heredis de *Chlubicze* in terra Masouiensi, quod sibi a prefato Alberto episcopo Posnaniensi hereditatem ecclesie Posnaniensis *Gramkowo*[1]) dictam, in terra Masouie, districtu Liuensi sitam, et nemora ad eam spectancia, in ordine eandem in agriculturam hominum adducendi et locandi habuerit concessam cum omni vsufructu ad vite tempora tantum possidendam, cum obligacione in se assumpta, in recognicionem dominii dandi quotannis episcopo vnam vrnam, que *pokow* dicitur, mellis. Datum Posnanie feria sexta infra Epiphaniam, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Grębków* wieś parafialna w pow. wągrowskim.

88. 1406. die 22. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, incolas oppidorum et civitatum archiepiscopi Gnesnensis medium tantummodo toloneum solvere debere, eidemque archiepiscopo locandi civitates iure Teutonico dat potestatem.

In nomine Domini amen. Cum inter huius marcescibilis vite delicias transeuntes prestancius bonum sit eternorum premiorum construere fundamenta, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythvanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod attentis multarum virtutum affectuosis meritis, que reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, sincere nobis dilectus, celsitudini nostre regie ac corone predictis a retroactis dudum temporibus vtiliter ac operose exhibuit et exhibere poterit feruencius in futurum, recepto ab eodem domino archiepiscopo tam nobilium quam ciuitatensium incolarum regni nostri testimonio fidedigno, quod incole opidorum et ciuitatum sua-

rum ac dicte Gneznensis ecclesie cum quibuscumque rebus seu mercimonijs et mercanijs suis per terras regni et dominiorum nostrorum transeuntes, medium theoloneum tantummodo soluere consueuerunt ex antiquo, ipsos circa eandem solucionem medij theolonei dumptaxat dimisimus et tenore presencium dimittimus, perpetuis temporibus duraturam, memoratoque domino Nicolao archiepiscopo et successoribus suis, dicte ecclesie Gneznensis archiepiscopis pro tempore, de innate nobis liberalitatis clemencia, vestigijs predecessorum nostrorum, regum Polonie inherentes, ob spem salutis eorum ac progenitorum nostrorum ac remissionem peccaminum meritis beati Adalberti martiris participes fierj cupientes, benigniter concessimus, permisimus, indulsimus ac presentibus concedimus, permittimus et idulgemus opida noua et ciuitates in bonis suis et dicte Gneznensis ecclesie iure Theutunico Sredensi erigere, locare, fora queque seu forum septimanale, nundinas seu annuale in eisdem ponere iuxta ipsius domini archiepiscopi et successorum suorum beneplacitum quacumque die: remouentes ab eisdem opidis seu ciuitatibus per ipsum dominum Nicolaum archiepiscopum et eosdem successores suos, archiepiscopos Gneznenses collocandis seu erigendis, omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutunicum Sredense predictum plerumque consueuerunt perturbare, vt ad eadem opida seu ciuitates, foraque septimanalia aut annualia populi vtriusque sexus vndecumque confluere et mercancias suas in eisdem liberas valeant exercere. Quorum opidorum seu ciuitatum incolas illo iure et priuilegio gaudere volumus, quo reliqua opida et ciuitates dicte Gneznensis ecclesie ac eciam nostre regales gaudere et potirj dinoscuntur. Insuper memorato domino Nicolao archiepiscopo ac eisdem successoribus suis et dicte Gneznensi ecclesie permittimus, indulgemus et de speciali gracia condonamus, quod bona sua dumptaxat, in quibuscumque rebus consistencia, nullis penitus exceptis et exclusis, siue per terras siue per aquas dominiorum nostrorum ac regni nostri ducere possit et valeat libere absque alicuius theolonei solucione, temporibus similiter perpetuis duraturis. Vt igitur predicta nostra indulgencia seu donacio robur obtineat perpetue firmitatis, presentes literas scribi et nostri appensione sigilli iussimus communirj. Actum et datum in *Iedlna* feria secunda post dominicam Esto michi. Presentibus strennuis militibus nostris dilectis: Iacobo de *Koneczpole* palatino Siradiensi, Cristino de *Ostrow*, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi et Woyniciensi castellanis, Iohanne Curopathwa iudice Lublinensi, Petro Safranecz subdapifero Cracouiensi et Petro Wlodkonis de *Charbinowicze* capitaneo Halliciensi et alijs multis fidelibus nostris fidedignis. Anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Z księgi rękopiśmiennej kapituły metropol. gnieźnieńskiej: Transumptum omnium et singulorum iurium et priuilegiorum ecclesie metropolitane Gneznensis", str. 79.

89. 1406. die 5. mensis Martii, Posnaniae.

Laurentius Vaszil proconsul Posnaniensis plebano ecclesiae ad s. Michaelem in *Uzarzewo* tres marcas census annui reemptionalis vendit.

R. Laurencius Vaszil, Stanislaus Borenewsky, Woythco, Andreas Clinkener, Petrus Goldiner, Fewer, Barthosius Ute, Iacussius Czol et Henricus Habenfrede, consules Poznanienses wiadomo czynią, że wobec nich i ławników miasta: Jana Czumper, Jana Phaffe, Jana Czecha, Szymona Stoyan, Bernarda pisarza Starego miasta, Mikołaja Gunterowego, Michała Starketil i Mikołaja Pałuki stanąwszy Wawrzyniec Vaszil burmistrz miasta Poznania, sprzedał na wyderkaf plebanowi kościoła św. Michała w *Uzarzewie,* 3 grzywny rocznego czynszu ze swego sklepu sukiennego, drugiego od końca po lewej ręce, idąc od bramy wrocławskiej ku rynkowi.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1441.

90. 1406. die 10. mensis Martii, Cracoviae.

Iudicii terrestris Cracoviensis decretum, Wladislao II. regi Poloniae oppidum *Szrem,* de quo eidem regi Vincentius castellanus Naclensis litem intendebat, addicens.

Nos Iohannes iudex et Dobeslaus subiudex terre Cracouiensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis. tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cum strenuus miles, dominus Vincencius de *Granow,* castellanus Naclensis, materiam questionis pro et super opido dicto *Srzem*[1]) cum ipsius pertinencijs contra et aduersus serenissimum principem, dominum et dominum Wladislaum Dei gracia regem Polonie etc. dominum nostrum graciosum mouisset et questionaliter proposuisset dicens, quomodo se sibi (s) idem dominus rex sua potencia de dicto opido contra literas pie recordacionis serenissime principis domine et domine Hedwigis Dei gracia olim regine Polonie etc. et eius munimenta intromisisset, in quibus continebatur munimentis, qualiter sibi predicta domina regina de dicto opido et eius pertinencijs ad tempora vite sue prouidisset et ipsam graciosus redonasset: tandem prenominatus rex volens veritati et iusticie obuiare ipsamque nulli poscenti denegare, dominos prelatos et barones, regni sui consiliarios, ad discernendum premissa deputauit et ipsos de sua speciali gracia collocauit. Qui domini preuaricati materia questionis in partes mota, sufficienterque auscultata et masticata, ipsorum suffulti consilio, iuxta tenorem et contenta priuilegij terre, (per) suam magnificenciam donati graciosius, prefatum opidum cum eius pertinencijs sepefato domino regi adiudicauimus et presentibus in perpetuum adiudicamus,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

memorato vero Vincencio Naclensi vt prefertur castellano abiudicauimus perpetuum sibi silencium imponentes. Harum quibus sigilla nostra appensa sunt testimonio literarum. Actum et datum Cracouie feria quarta ante dominicam Oculi, anno Incarnacionis Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus hijs venerabilibus et magnificis: Nicolao archiepiscopo Gnesnensi, Petro Cracouiensi, Alberto Poznaniensi episcopis, Iohanne Cracouiensi castellano, Petro Kmithe Cracouiensi, Cristino Sandomiriensi, Iohanne Liganza Lanciciensi palatinis, Gnewossio Sandomiriensi, Michaele Lublinensi, Cristino Sandecensi, Iohanne Lanciciensi, Nicolao Woyniciensi castellanis ceterisque quam plurimis fidedignis.

Teka Naruszewicza 10 N. 102 z oryginału pergaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiały pieczęcie dwie.

[1]) *Szrem* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

91. 1406. die 13. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae ecclesiam et monasterium Fratrum ordinis b. Mariae de Monte Carmeli in suburbio civitatis Posnaniae erigit atque dotat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam fonte plenissimo celestis gracie irrigante, spiritualium carismatum dona largiflua, pia donacione concessa, eo magis in possidencium cordibus exuberare noscuntur, quo magis in eorum suffragia diffundantur, quorum comentacio licet ex caritatis latitudine vniuersis fidelibus debeatur, in illis tamen dona ipsa specialis prerogancie merito ordo charitatis vberius erogare consueuit, quos singularis deuocionis exigencia commendabiles esse fatetur. Et cum itaque diuine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum indubitanter nos consequi credimus, dum diuini cultus augmento intendimus, dum pijs locis et ecclesiasticis dona per liberalitis nostre munificenciam graciosissime inpartimur, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanie princeps supremus, Pomoranie Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium omnibus et singulis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, quod ad instantes peticiones reuerendi in Christo patris, domini Alberti eadem gracia episcopi Posnaniensis, deuote nobis sincere dilecti, speciali, eciam zelo deuocionis accensi et condicionem fratrum ordinis sancte virginis Marie de monte Carmeli et religionis eorum, quam Pater luminum in domo sua syderea charitate fulgere constituit, singularis deuocionis affectibus contemplantes,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

cupientesque diem messionis extreme pijs affectibus preuenire et eternorum intuitu aligare(s) in hac mortali tellure de bonis ab alto nobis creditis seminare, quod cum multiplicato fructu in eterna beatitudine recolligere valeamus, per quod eciam illius superna Iherusalem, Iherusalem inquam, que edificatur vt ciuitas, participacionem eternam salubri commercio contrahamus, ecclesiam vna cum monasterio ordinis predicti in laudem omnipotentis Dei et in honorem sacrosancti Corporis Domini nostri Ihesu Cristi in suburbio ciuitatis nostre Poznanie, in loco, vbi ipsum Corpus dominicum miraculose olim inuentum esse dignoscitur, ob remissionem peccatorum nostrorum ac eciam inclitarum Heduigis defuncte et Anne moderne reginarum, conthoralium nostrarum fundauimus, ereximus, dedicauimus, prout et nunc fundamus, erigimus, dedicamus et dotamus. Cuiquidem ecclesie, monasterio, priori et conuentui ipsius pro locacione et area ipsorun in longitudine decem et septem, in latitudine vero quatuordecim iugera terre in loco et planicie, prout iam de facto ecclesia et monasterium ipsum edificantur per predictum dominum episcopum et capitaneum nostrum necnon consules civitatis predicte Poznaniensis ad mandatum nostrum emensurata, dimensurata et efficaciter limitata, et vnum molendinum cum quatuor rotis in fluuio *Vartha* de nouo construendum ex opposito allodij seu predij nostri *Rathaye*[1]) dicti, vnum ortum vini seu vineam olim cuiusdam dicti Stular in Noua villa et duos piscatores pro monasterio et conuentu ipso seruandos ad piscandum pro vsu et necessitate ipsorum licite et libere in aquis nostris vbilibet circa fluuium et in ipso fluuio *Vartha*, vnam quoque piscinam pro vsu monasterij retro ipsum monasterium in planicie et in alueo, qui procedit de fluuio *Vartha* vsque ad alium fluuium minorem progressiue versus quendam montem ibidem, que in parte occidentali fienda, construenda, edificanda et quomodolibet instauranda cum omnibus eorundem vtilitatibus, censibus, prouentibus, vsufructibus, piscaturis, emolimentis, vindemijs et obuencionibus vniuersis nunc existentibus vel fieri valituris quomodolibet in futurum, de certa nostra sciencia, baronum eciam nostrorum suadente consilio, perpetua et irreuocabili donacione dedimus, donauimus, attribuimus, incorporauimus, appropriauimus et exnunc damus, donamus, annectimus, attribuimus, appropriamus, incorporamus, conferimus et largimur per monasterium, priorem et conuentum eius predictos perpetue, libere, pacifice tenenda, habenda, possidenda, vtifruenda et ad vsus beneplacitos conuertenda. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Actum Cracouie die sabbato proximo ante dominicam Oculi mei in Quadragesima, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao superna gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Petro Cracouiensis et Alberto predicto Poznaniensis ecclesie eadem gracia ecclesiarum episcopis, nobis sincere dilectis, necnon nobilibus et strenuis viris: Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Iohanne Liganza Lanciciensi, Petro Kmitha Sandomiriensi palatinis, Cristino Sandomiriensi, Michaele Lublinensi castellanis et Clemente de *Moskorzow* castellano Wi-

[illegible]

[redacted]

sliciensi et capitaneo Cracouiensi, militibus nostris fidelibus dilectis et alijs quam plurimis fidedignis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta an. 1591—1593.

[1]) *Rataje*, wieś pod samym Poznaniem na południe położona.

92. 1406. die 30. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis vicariis ecclesiae Gnesnensis decimam de villa *Góry* confert.

In nomine Domini amen. Cum inter huius seculi marcescibilis blandientes delicias, prestancius sit desideriorum celestium construere fundamenta et eternorum intuitu seminare in terris, quod cum multiplicato fructu recolligere valeamus in celis, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus, significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod cupientes defectibus vicariorum ecclesie Gneznensis predicte succurrere et saluti nostre ac predecessorum et successorum nostrorum, archiepiscoporum Gneznensium vtilius prouidere, (ut) de consecutis rerum commodis ilum omnipotentem, a quo cuncta bona procedunt, eo feruencius deprecentur, et in oracionibus suis nostri ac nostrorum predecessorum et successorum nostrorum memoriam faciant qualibet feria quinta pro salute nostra incantata missa usque ad tempora nostre vite et post decessum nostrum feria secunda in missa defunctorum pro anima nostra Collectas inponendo, super quo consciencias eorum oneramus, et alias ecclesiastica onera non recusant, de venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli Gneznensis consilio et assensu decimam in villa *Gory*,[1]) in districtu Dzbarensi sitam, ad mensam nostram archiepiscopalem Gneznensem pertinentem, eisdem vicarijs Gneznensibus dedimus, addidimus, donauimus, appropriauimus et incorporauimus, ac presentibus damus, donamus, addimus, annectimus, appropriamus, ministramus et incorporamus, recepta ab ipsis vicarijs pro necessitate et fabrica dicte Gneznensis ecclesie certa pecuniarum quantitate, per ipsos vicarios Gneznenses predictos pro tempore tenendam, habendam, vtifruendam et possidendam temporibus perpetuis duraturis. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio literarum. Datum Gnezne vltima die mensis Aprilis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus venerabilibus et honorabilibus dominis: Nicolao Strosberg preposito, Petro cantore, Michaele scolastico, Iacobo custode, Kelcio cancellario, Dobeslao de *Czeschowo*, Petro de *Cobilino*, Lorcone, Borcone, Nicolao Gorka, Blisborio, Henrico Beel, Henrico Repti,

Nicolao Longo, Martino Chrabek et Nicolao Iarosky prelatis et canonicis predicte ecclesie nostre tunc capitulariter congregatis.

(na zakładce inną ręką): Transeat per manus Kelcij cancellarij.

Dokument pargaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 297), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na zielonych jedwabnych sznurkach uwieszonemi, po których tylko skorupy wosku bez wycisku pozostały.

[1]) *Góry*, któreby z licznych wsi tej nazwy były tu rozumiane, rozstrzygnąć nie umiem.

93. 1406. die 1. mensis Maii, Posnaniae.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Bodzantam heredem villae *Solacz*,[1]) partes suas hereditarias in villa eadem necnon partem hereditariam dictam *Daleke* Dobrogostio et Vincentio de *Szamotuły* C marcis grossorum Pragensium vendidisse.

R. In Poznania ipso die Philippi et Iacobi apostolorum. Testes: Petrus de *Staralanka*, Nicolaus de *Sepno*, Andreas et Phalibog de *Scorzewo*, Iohannes Durka de *Gnuschino*, Iohannes de *Gosczeyewo*.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 23), opatrzony jest małą pieczęcią herbową starosty Tomka, zawieszoną na zielonym jedwabiu, a wyobrażającą herb Jelita.

[1]) *Sołacz* niegdy *Niestachowo*, wieś w pow. poznańskim, parafii św. Wojciech.

94. 1406. die 8. mensis Maii, in *Kościan*.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Iacussium Cromnow Petro de *Woliszewo* hereditatem *Kuranowo* CC marcis vendidisse.

R. Nos Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Mayoris Polonie generalis, significamus ..... quod ..... nobilis Ianussius Cromnow dictus *Heszerhorn* ..... totam hereditatem *Curanowo*[1]) ..... nobili viro Petro heredi in *Woliszewo* pro ducentis marcis grossorum latorum ..... racionabiliter vendidit ..... In cuius rei testimonium sigillum presentibus est appensum. Actum et datum in *Costan* die sabbato infra octauas Inuencionis sancte Crucis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus nobilibus viris: Iarothe de Vilkowo castellano Radzimiensi, Iohanne Stopacz de *Morka*, Ireszech Cotwicz de *Zegrowo*,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

Stephano de *Carnino*, Andrea de *Boyanowo* et Vincencio de *Brzeczcowo* heredibus, alijsque pluribus fidedignis.

Z księgi ziemskiej poznańskiej, obejmującej lata 1407 do 1413 (str. 86) a przechowanej w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Kuranowo*, wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Goniebice* położona, dziś nie istnieje.

95. 1406. die 13. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae dotationem monasterii ordinis fratrum Praedicatorum in *Wronki* a Premislone olim duce Poloniae factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sane tunc diuine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum infallibiliter consequi credimus, dum personis ecclesiasticis et signanter religiosis, ad laudem et obsequium Dei deputatis, munificencie nostre dexteram liberaliter impertimur, vt ipsi cultui diuino liberius vaccare poterint et creatoris nostri clemenciam pro nobis suppliciter exorare. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostre maiestatis nostrorumque baronum venientes presenciam religiosi prior cum fratribus ordinis Predicatorum, monasterij et conuentus sancte Marie in *Wronky*,[1]) nobis quandam literam diue memorie incliti principis, domini Premysl olim ducis Polonie, super certis vtilitatibus per ipsum dicto ipsorum monasterio sancte Marie legatis, exhibuerunt demonstrando, in qua expresse contineri videbatur, quomodo idem dux Premysl pro salute anime sue et remissione peccatorum predecessorum ipsius, aream ibidem in opido nostro *Wronky* pro ereccione eiusdem monasterij sancte Marie et construccione ecclesie ac reparacione cimiterij legauerat, exardens feruide in amore Iesu Christi, addendo pro vsu et vtilitate fratrum in eodem monasterio cultui diuino continue inherencium, vnum ortum in littore ex alia parte fluuij *Wartha*, ex opposito curie ipsorum, perpetue dandoque et concedendo ipsis fratribus potestatem, fluuio medianti inter monasterium et ortum vti et in toto fluuio *Wartha* vtrumque littus attigende, ac in lacu *Wrzeczen*, cui pratum quoddam circumiacet, libere per ipsos aut ipsorum piscatores temporibus perpetuis exercere piscaturam, non obmittens ipsos libertare similiter perpetue a solucione metretarum molendini in littore ex illa parte fluuij *Wartha* deprope monasterij huiusmodi siti. In quo quidem molendino ipsis omnia frumenta et annonas eorum moli gratis sine solucione metretarum ipse dux Premysl instituit sine mora et contra-

diccione aliquali, quociens ipsis foret opportunum. Quibus et piscinam, quantam vellent, in summitate dicti molendini plenam parandi tribuit facultatem. Petentes humiliter mere propter clemenciam saluatoris, quatenus de innata nostre celsitudinis clemencia, ipsis huiusmodi legaciones, incorporaciones, prerogatiuas, concessiones et gracias, per prefatum ducem Premysl eis factas, nostris literis ratificare, gratificare, innouare, confirmare et approbare dignaremur. Quorum benemeritis zelo deuocionis accensi, acclinati peticionibus, ydoneaque predecessorum nostrorum sectare volentes vestigia, ipsis omnes huiusmodi legaciones, incorporaciones, prerogatiuas, libertates et gracias, per eundem ducem Premysl eis, vt premittitur, factas, et in presentibus articulatim descriptas, ratificamus, gratificamus, innouamus, approbamus et tenore presencium confirmamus, decernentes, easdem robur perpetue firmitatis obtinere. Mandantes omnibus et sigulis capitaneis, burgrabiis, procuratoribus, aduocatis, consulibus, scoltetis et ceteris regni nostri officialibus et subditis, quatenus eosdem fratres in eisdem . . . . Harum quibus] sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Poznanie die dominica infra octauas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus hijs: reuerendissimis in Christo patribus, dominis . . . . ecclesie] metropolitane Gnesnensis archiepiscopo . . . . episcopo Poznaniensis ecclesiarum, necnon validis, strennuisque viris: Iacobo de *Konyeczpolye* palatino Siradiensi, Moscicio Poznaniensi, Ianussio de *Sokolow* Gneznensi, Ianussio de *Tholiskow* Kalischiensi castellanis, [alijsque pluribus] nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Nicolai prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Z transumptu z r. 1480, przechowanego w oryginale bardzo uszkodzonym, z wytlalemi kilku dziurami, w archiwum rządowem w Poznaniu (Wronki Domin. N. 2).

[1]) *Wronki* miasto w księstwie poznańskiem, pow. szamotulskim.

96. 1406. die 14. mensis Iunii, Posnaniae.

Henigus Kenstet, Bernhardus de Ginsterberk et Borchardus Dawcz oppido et fortalitio *Walecz* Wladislao II. regi Poloniae cedunt.

Nos Henigus Kenstet, Bernhardus de Ginsterberk et Borchardus Dawcz notum facimus, quibus expedit, vniuersis, quod quamuis serenissimus princeps, dominus, dominus Vladislaus Dei gracia rex Polonie etc. dominus noster graciosissimus vnicuique volens iusticiam facere, nobis in facto oppidi municionisque et fortalicij *Walcz*[1]) pro iusticia facienda prelatos et barones sui consilij locare et ponere voluisset, nos tamen clemenciam ipsius omnibus graciosam sencientes, iusticiam cum ipso temptare

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

renuimus, nos ad graciam ipsius omnino submittentes, et hoc ipsum harum serie profitemus, quod omni accioni, repeticioni, potestati et iuri, siue ipsum habuimus siue non, abrenunciauimus et abrenunciamus perpetue et in euum. Pro quo nomine eiusdem domini regis Vladislai ad manus baronum infrascriptorum, videlicet dominorum Thomkonis de *Wangleschin* subpincerne Cracouiensis et capitanei Maioris Polonie, Sbignei mareschalci eiusdem domini regis Polonie, Nicolai de *Czarnkow* iudicis Posnaniensis et Dobrogostij de *Schamotuli* manus manibus stipulantes promisimus et tenore presencium promittimus pro nobis et nostris successoribus, quod nullam de facto oppidi et fortalicij *Walcz* predictorum eidem domino regi regnoque ipsius et corone ac successoribus ipsius amplius volumus nec debemus facere questionem, solumque in eo contentari volumus, quidquam nobis de sui gracia fecerit aut facere voluerit, et pro eo sue celsitudini regraciari iugiter et seruire. Cuius eciam proteccioni nos humiliter submisimus et tenore presencium submittimus cum bonis, que sub ipsius habemus maiestate. In quorum omnium testimonium et euidenciam pleniorem, has literas nostrorum sigillorum robore decreuimus roborandum ipsasque presentibus roboramus. Actum et datum Posnanie feria secunda infra octauas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 97, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiały na paskach pergaminowych trzy pieczęcie.

[1]) ***Wałcz*** **miasto powiatowe w Prusiech Zachodnich.**

97. 1406. die 24. mensis Iunii, in *Kościan.*

Wladislai II. regis Poloniae decretum, inter Ioannem abbatem monasterii Paradisiensis et capitaneum de *Miedzyrzecz* de officiis incolarum monasterii eiusdem litem dirimens.

R. Król poświadcza, iż kiedy był poraz pierwszy w klasztorze paradyskim i opat Jan skarżył się na starostę miedzyrzeckiego o przeciążanie wsi klasztornych różnemi powinnościami, wtedy król poruczył tę sprawę do zbadania Wojciechowi biskupowi poznańskiemu, Mikołajowi proboszczowi u św. Floryana w Krakowie, podkanclerzemu i Sędziwojowi z Ostroroga, podówczas staroście miedzyrzeckiemu, którzy wydali następujący wyrok. We wsiach klasztornych ma co trzech kmieci z każdego łanu osiadłego razem zorać jeden mórg pod oziminę, jeden mórg pod jarzynę i do siewu przysposobić, a co dwóch z każdego łanu siec siano z jednego morga i składać w kopy. Oprócz tego ma każdy kmieć na wezwanie corocznie zwozić do zamku dwa wozy drzewa. Na końcu dodaje król, że powyżsi kmiecie nie mają pól tych włóczyć (*arpicare*) i obsiewać

ani też zboża z nich żąć i zwozić. *Costan* die Natiuitatis b. Iohannis baptisto. Relacio Alberti episcopi Poznaniensis.

Kopia z XV wieku kilku dokumentów klasztoru paradyskiego, przechowana w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. F. 14).

98. 1406. die 25. mensis Iunii, in *Kościan.*

Iudicum quorundam decretum, inter Wladislaum II. regem Poloniae et Sifridum Kotwicz de villis *Krzycko* litem dirimens.

Nos Nicolaus heres in *Czarncowo,* iudex Poznaniensis generalis, significamus presentibus vniuersis, quibus expedit, quod sub anno Domini milesimo quadricentesimo septimo, feria sexta proxima ante festum sancti Iohannis baptiste, cum in domo prouidi Iaroslai Rorman ciuis in *Cosczan,* ibidem domino nostro Wladislao rege Polonie existente, cum strennuo milite, domino Iost de *Swebodzino,* ac nobilibus viris, dominis Niczcone Wnru Vyestsky, Petrassio Wrbanowsky, Iacobo Kotthoweczsky et Petrassio Gyrzeczsky heredibus, ac alijs quampluribus fidedignis sedebamus, ibique veniens nobilis Iohannes Czyrnynsky burgrabius Wschowensis, nunccius domini nostri regis predicti, nobis literam papiream apertam a iudicio regali Costinensi sub sigillo citatorio presentauit huiusmodi sub tenore:

„Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, Iacobus pallatinus Syradiensis, Thomco subpincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Ianussius Gneznensis, Ianussius Furman Medzirzecensis, Nicolaus Santhociensis, Iarotha Radzimiensis castellani, Nicolaus Lubathowsky dapifer Calisiensis, Tícze Ber alias de *Opalenicza* et Mroczko subiudex Poznaniensis generalis, nobili viro, domino Nicolao heredi de *Czarncowo,* necnon iudici Poznaniensi generali, amiciciam presinceram. Amice dilecte! Noueritis, quod anno Domini millesimo quadrincentesimo sexto, feria sexta in crastino beati Iohannis baptiste, cum in iudicio regali Costensi, in presencia domini nostri regis graciosi cum pluribus fidedignis et eciam vobiscum presidebamus, euasionem nobilis Zyfrydy Kothwicz in librum terrestrem fecimus inscribi, cuius tenor est talis: Item veniens Pasko Gogolewsky subcamerarius Poznaniensis, coram iudicio recongnouit, quod Zyfridus Kotthwicz de *Krzyczsko* iurauit erga serenissimum dominum nostrum regem pro eo, veluti dominus noster rex super ipsum accionem fecit, quod debuisset sibi scribere literam falsam super hereditates vtrumque *Crziczsko,*[1]) et pro illo ipsum Zyfridum erga dominum regem iustum fecimus et est conseruatus et dimissus, prout iudicantes decreuimus circa hereditates easdem, super quas hereditates dominus noster rex graciosus sibi literam dare debet nouam confirmacionis secundum consuetudinem et statuta terre Wschowensis, prout alijs terrigenis de gracia sua dare consueuit. Super omnia domino nostro regi in dictis hereditatibus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

vtroque *Crziczsko* adiudicauimus Ius supremum, wlgariter *wissze prawo*, ipseque Zywridus a data presencium statuere debet infra sex septimanas suos venditores, apud quos dictas hereditates emit, erga dominum nostrum graciosum coram iudicio ad obicienda respondere. Igitur petimus ex affectu, quatenus super huiusmodi cause effectum literam vestre adiudicacionis dare velitis, vestro sigillo roborantes. Datum et actum anno, die, loco et testibus premissis, quibus supra, citatorio sigillo subimpresso."

Nos vero predictam literam exaudientes et solum Deum pre oculis habentes, ex testimonio dominorum in ipsa consriptorum et eciam circa nos assessorum, ex informacione et mandato ipsorum speciali dicto domino regi super huiusmodi ius supremum literam adiudicatoriam scribere fecimus, in ipsa sibi adiudicauimus et presentibus adiudicamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum anno, die, loco et testibus, quibus supra. Iohannes Nicolai de *Grodzisco* huius scriba.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 304), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[1]) *Krzycko* wieś w pow. wschowskim położona.

99. 1406. die 4. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae monasterio Landensi villam *Kownaty* et silvam *Wąwal* confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria habeatur, oportunum existit, vt actus humani literarum apicibus ac testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque heres et dominus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo serenissima princeps, domina Heduigis, diue et recolende memorie regina Polonie et heres regni Hungarie, olim consors nostra charissima, dum adhuc in huius mundi maneret periodo seu vitam duceret in humanis, nobis replicatis vicibus supplicabat, vt pro commutacione cuiusdam molendini sub castro nostro Pyzdrensi situati, a monasterio Landensi dudum per antecessores nostros alienati, eidem monasterio syluam nostram, dictam *Wanual*, cum quadam villa deserta dicta *Kownaty* [1]) et ceteris coherencijs et attinencijs vniuersis, ad ipsam quomodolibet pertinentibus, appropriare, incorporare et adiungere dignati fuissemus. Et quamuis ipsa viuente hoc ipsum non

fecimus, nunc autem moti pietatis visceribus nostre et eiusdem domine Heduigis, ac domine Anne moderne consortis nostre saluti animarum consulere cupientes, speciali zelo deuocionis accensi, cupientesque diem horridi districtique iudicis operibus pietatis preuenire, eandem syluam *Wanual* cum villa deserta *Kownaty* et omnibus eius attinencijs, puta agris, pratis, pascuis, rubetis, borris, mellificijs, gaijs, aquis et aquarum decursibus, prout eadem ab antiquo longe lateque ab alijs circumferencialiter sunt distincta, cum toto iure et dominio dicto monasterio Landensi damus, conferimus, appropriamus, incorporamus, annectimusque et tenore presencium adiungimus, per cenobitas eiusdem monasterij perpetuis temporibus possidendam. Quamquidem villam et syluam predictam ijdem fratres monasterij Landensis tenebunt, habebunt, vtifruentur et perpetue pacifice possidebunt. Racione cuius donacionis abbates et fratres eiusdem monasterij, qui pro tempore fuerint, singulis diebus pro nostra earumque nostrarum consortum ac aliorum nostrorum antecessorum et successorum salute specialem memoriam circa diuina officia facere tenebuntur, missas pro nobis decantando speciales. Harum quibus sigillum nostrum presentibus appensum est testimonio literarum. Actum Lancicie dominico die infra octauas Visitacionis beate Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto. Presentibus hijs: domino Alberto Poznaniensi episcopo necnon validis strenuisque viris: Mathia de *Wansosche* Kalisiensi, Iacobo de Konieczpole Siradiensi palatinis, Gneuossio Sandomiriensi, Iohanne de *Tuliszkowo* Kalisiensi et Alberto Camienensi castellanis, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis domini Nicolai prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, regni nostri vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Nicolai aule regalis vicecancellarij.

Series privilegiorum monasterii Landensis lit. B, str. 74.

[1]) *Kownaty* wieś w woj. niegdy kaliskiem, pow. pyzdrskim, par. *Wilcza góra.*

100. 1406. die 15. mensis Iulii, Poznaniae.

Albertus de *Male* palatinus Lanciciensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Albertum de *Pakość*, castellanum Sremensem, V marcas annuas ex villa *Radłowo*[1]) altari ad s. Trinitatem in ecclesia de *Pakość* contulisse.

R. Czynsz powyższy ma pobierać Bartłomiej obecny ołtarzysta, a po nim jego następcy; Wojciech zaś Pakojski może ten czynsz z *Radłowa* przenieść na inne dobra. Poznanie feria V proxima ante festum s. Marie Magdalene. Testes: Dobrogost de *Schamotuli* Poznaniensis, Llaurencius Zaramba de *Calinowa* Siradiensis et capitaneus Vyelunensis, Iohannes

[illegible]

Lopata de *Calinowa* Santhoczensis castellani, Andreas de *Miruczino*, Iohannes de *Czecanowo*, Mathias de *Slachczino*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1455.

[1]) *Radłów*, niegdy *Radłowo* wieś w pow. mogilnickim, par. *Szczepanowo*.

101. 1406. die 31. mensis Augusti, in *Wloszczewice*.

Dobrogostius de *Wloszczejewice*, castellanus Gecensis, renovat donationem piscinae et aggeris in villa *Mastowo*, Alberto episcopo Posnaniensi iam pridem factam.

R. Priuilegium Dobrogostij castellani Geczensis, herêdis in *Wloszczeiewicze*, quo mediante sicut ob remedium anime sue, et gazophilacium domus domini, reuerendissimo in Christo patri Alberto Iastrzembiecz episcopo Posnaniensi ante annos tres in bonis ecclesie sue Posnaniensis piscinam et aggerem pro eadem secus viam, que ducit de *Dolsko* in *Drzonek* facienti et aquas reaggeranti, dederat et donauerat, ita et nunc premissa ratificat, approbat, dat et donat dicto domino episcopo et ecclesie Posnaniensi tantum de rippa in bonis et hereditate *Mastowo*,[1]) quantum aque dicte per dictos tres (annos) operuerunt et inundarunt et inposterum pro tempore operiênt et inundabunt, potestate tamen sibi et heredibus de *Mastowo* peccora et iumenta domestica in rippa et piscina ijsdem adequandi et sine damno pascendi reseruata. Actum in *Wloszczewicze* feria tercia ante s. Egidij. Presentibus dominis: Paszkone de *Gogolewo* succamerario Posnaniensi, Ianussio Furman Mederecensi, Nicolao de *Blociszewo* Santocensi castellanis, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

Teka Naruszewicza 10 N. 101 z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Mastowo* czy *Miastowo*, wieś tej nazwy w Wielkopolsce dziś nie istnieje. Ponieważ jednak nie mamy z oryginalnym dokumentem, lecz tylko z regestem z XVIII wieku dopiero pochodzącym, do czynienia, przeto można przypuścić mylkę przepisywacza przy odczytywaniu dokumentu. Może to być zatem albo *Masłowo*, położone niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Wieszczyczyno*, albo *Miaskowo*, wieś niegdy w temże woj. i pow. par. *Czerwona wieś*.

[illegible]

102. 1406. die 18. mensis Septembris, Leopoli.

Iacobus archiepiscopus Haliciensis episcopis quibusdam mandat, ut ecclesiam in villa *Gorzków,* a Nicolao vicecancellario regni Poloniae erectam, consecrent.

[Iacobus aposto]lice Sedis prouidencia archiepiscopus Haliciensis, venerabilibus in Christo patribus, dominis Nicolao episcopo Scarpatensi . . . . catholicis graciam et communionem Sedis apostolice et sui officij execucionem legittimam habentibus, ac eorum . . . . in spiritualibus vicarijs. salutem et perfectam in Domino caritatem. Vt in venerabilis domini Nicolai . . . . Floriani ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij, villa *Gorzcow*[1]) dicta Chelmensis dyocesis, cuius nos pronunc . . . . existimus, ecclesiam per ipsum dominum Nicolaum predictum de nowo fundandam, collocandam et dotandam, consecra . . . . ad eandem inuestire seu confirmare ac stipendijs spiritualibus dotare, vobis et vnicuique vestrum plenam damus [et omnimodam con]ferimus facultatem. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Lamburga sabbato, quo in ecclesia Domini cantatur: Venite adoremus, anno Domini M° CCCC° sexto.

Dokument pargaminowy, mocno zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 296), opatrzony jest jedną podługowatą pieczęcią z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć wyobraża pod gotyckim podniebiem Matkę Boską z dzieciątkiem w stojącej postawie. Z lewego boku biskup klęczący in pontificalibus. Napis otokowy: s. iacobi. archiepiscopi. haliciensis.

[1]) *Gorzków,* wieś parafialna w wojew. niegdy lubelskiem, pow. krasnystawskim.

103. 1406. die 25. mensis Septembris, in *Łowicz.*

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis villam *Mystkowice* cuidam Rinczka sculteto de *Mystkowice* in L marcis pignori obligat.

Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus tenore presencium vniuersis, quod a fideli nobis dilecto Rinczka scultheto nostro de *Myslcowycze* pro necessitate nostre Gneznensis ecclesie quinquaginta marcas grossorum monete currentis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, mutuo recepimus, habuimus et leuauimus in paratis nobis pecunijs numeratas. In quarumquidem quinquaginta marcarum grossorum predictorum recompensam, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum Gneznensis capituli, villam *Mislcowycze*[1]) ad mensam nostram archiepiscopalem pertinentem, cum censibus, allodio et omnibus vtilitatibus ad ipsam villam *Mislcowycze*

[illegible]

quomodolibet spectantibus, ac cum eodem iure, quo nosmet ipsi ipsam villam tenuimus, eidem Rinczce donauimus, dedimus, contulimus et presencium tenore damus, conferimus et donamus, per dictum Rinczkam, liberos et propinquiores successores suos legittimos tenendam, habendam, possidendam, regendam et vtifruendam tam diu, donec dicte quinquaginte marce grossorum monete similis per nos aut successores nostros sibi uel suis successoribus legittimis supradictis integraliter fuerint persolute. Nolumus autem, quod idem Rinczka uel liberi aut successores sui legittimi antedicti fructus eiusdem ville, quos sibi et eisdem successoribus suis legittimis pretextu seruiciorum suorum fidelium indulgemus, in sortem deducat uel deducant, neque propter hoc incurrant maculam vsurarie prauitatis. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio litterarum. Actum et datum in castro nostro *Lowycz* sabbato proximo post diem Mauricij et sociorum eius, martirum beatorum, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto.

(na zakładce inną ręką): Transeat per manus Kelcij cancellarij, duplici cera non obstante.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 298), opatrzony był dwiema pieczęciami, snać na paskach pargaminowych zawieszonemi, których dziś brak.

[1]) *Mystkowice*, wieś w pow. łowickim, par. Chruślin.

104. 1406. die 26. mensis Octobris, Gnesnae.

Thomco de *Węgleszyn* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Iacobum Paluka et Slawniconem de *Stare* necnon Nicolaum de *Miedzylesie*, domum et aream extra muros Gnesnenses capitulo Gnesnensi contulisse.

Nos Thomco de *Wangleschyn* suppincerna Cracouiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, tenore presencium significamus vniuersis, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, ad rei memoriam sempiternam, quomodo ad nostram aliorum(que) nobilium tunc presencium, venientes presenciam, honorabilis ac nobiles viri, domini Iacobus Paluka custos ecclesie Gnesnensis, Slawnyko frater eius germanus, heredes de *Stare,* et Nicolaus eorum filiaster, heres de *Medzylesze,* non compulsi, nec coacti, sed animo deliberato, sano suorum freti consilio amicorum, confessi sunt et recognouerunt publice, aream cum domo per eos emptas pro eorum pecunijs, ex oposito balnei murati extra muros Gneznenses, eundo de ecclesia kathedrali ad ecclesiam sancti Petri in manu dextra sitas, fore et esse capituli Gneznensis et ad ipsum capitulum iure hereditario perpetue pertinere, ipsamque aream et domum suo et omnium coheredum suorum nominibus coram nobis rite, sponte et

racionabiliter ipsi capitulo resignarunt. Nos itaque prefatas recognicionem et resignacionem sic factas, tamquam iustas et racioni consonas, auditas, receptas et admissas, ipsas in omnibus suis punctis, condicionibus, clausulis et articulis approbamus, ratificamus et tenore presencium perpetuis temporibus confirmamus, dictasque aream et domum cum omnibus suis pertinencijs, attinencijs et vtilitatibus quibuscumque, ad ipsas quomodolibet spectantibus, prelatis et canonicis ac toti capitulo Gneznensis ecclesie supradicte adiungimus, incorporamus et perpetuis temporibus inuisceramus, per ipsum capitulum tenendas, habendas, regendas et dictis perpetuis temporibus possidendas. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum ibidem Gnezne feria tercia proxima ante festum sanctorum Symonis et Iude apostolorum, anno Domini M° quadringentesimo sexto. Presentibus: reuerendissimo in Christo patre et domino, domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi ac nobilibus et strenuis viris, dominis Iaroslao vexillifero Poznaniensi, Alberto subagazone Poznaniensi, Iaschcone de *Sokolnyky*, Iacussio de *Rynarzewo*, Czestkone de *Wylczyna*, Iohanne de *Vlanow* et Mathia Warpans burgrauio Gneznensi et alijs quampluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (Nr. 300), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

105. 1406. die 28. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolai archiepiscopi Gnesnensis cum vidua Stephani de *Trląg*, filia Franczconis ne *Cerekwica* de villa *Lubcza* pactum.

Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod cum nobili domina . . relicta Stephani de *Trlang*, quondam subdapiferi Kalisiensis, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli Gneznensis pro et super villa mense nostre archiepiscopalis dicta *Lupcza*[1]) in districtu Zneynensi sita, talem fecimus composicionem et contractum, quod dicta domina . . relicta Stephani, filia quondam Franczconis de *Czirekwicza*, infra octo dies a data presencium computandos, literas tam predecessorum nostrorum archiepiscoporum Gneznensium, quam eciam capituli Gneznensis, quas habet super dicta villa *Lupcza*, aput discretum Bogutham vicecustodem Gneznensem debet repponere et posessionem dicte ville *Lupcza* in eisdem octo diebus Miroszconi procuratori nostro Zneynensi tradere et resignare, liberam, vacuam et expeditam, ad quod faciendum dicta domina relicta Stephani se tunc nobis obligauit pura fide. Nos vero in recompensam premissorum, si et in quantum dicta domina . . relicta Ste-

13*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

phani dictas literas apud eundem Bogutham reposuerit et de posessione antedicte ville *Lupcza* cesserit, prout iam tenetur ex contractu, extunc prout exnunc de pensione decem marcarum monete et numeri communiter in regno Polonie currencium, de censibus districtus nostri Zneynensis per Miroszconem procuratoren nostrum Zneynensem vel alium quemcumque procuratorem Zneynensem pro tempore singulis annis in festo sancti Martini confessoris soluendarum, necnon de decima manipulari in *Istebno*[2]) sub ratihabicione eorundem fratrum capituli Gneznensis, antedicte domine relicte Stephani filie Franczkonis promittimus prouidere pura fide et exnunc tenore presencium prouidemus, dictam quoque pensionem antedictarum decem marcarum in censibus nostris Zneynensibus ac decimam manipularem in *Istebno* memorate domine relicte Stephani damus, donamus, conferimus, per ipsam tenendas, habendas, possidendas, leuandas et in vsus suos beneplacitos conuertendas vsque ad tempora dumptaxat sue vite. Quaquidem domina relicta Stephani extincta et defuncta, huiusmodi pensio dictarum decem marcarum simul cum ipsa debet extingui et decima in *Istebno* ad mensam nostram et successorum nostrorum reuerti libere et absque aliqua contradiccione. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio literarum. Actum et datum Gnezne ipso die Simonis et Iude apostolorum beatorum, anno Domini M° CCCC° sexto.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 301). Na paskach pargaminowych wiszą małe ułomki dwóch pieczęci, pierwszy z czerwonego, drugi z zielonego wosku.

[1]) Jest *Lubcz* wieś w pow. mogilnickim i dwie *Lubcze Stara* i *Nowa* w pow złotowskim. Do którejby się z tych miejscowości nasz dokument odnosił, osądzić nie umiem.

[2]) *Izdebno* wieś parafialna w pow. mogilnickim.

106. 1406. die 19. mensis Decembris, Romae.

Gregorius XII. P. M. donationem XL marcarum annuarum ab Alberto episcopo Posnaniensi canonicis et vicariis ecclesiae cathedralis Posnaniensis factam, ratam esse iubet.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri . . episcopo Plocensi salutem et apostolicam benediccionem. Racioni congruit et conuenit equitati, ut ea, que de Romani pontificis gracia processerunt, licet eius superueniente obitu littere apostolice confecte non fuerint super illis, suum consequantur effectum. Dudum siquidem pro parte venerabilis fratris nostri Alberti episcopi et dilectorum filiorum capituli Poznaniensis, necnon presbiterorum et clericorum, vicariorum canonicalium nuncupatorum, in ipsa ecclesia beneficiatorum, felicis recordacionis Innocencio pape VII.

predecessori nostro exposito, quod olim predictus episcopus prouide attendens, quod in eadem ecclesia multi erant canonici et presbiteri ac clerici, vicarij canonicales nuncupati, sed propter exiles fructus, quos habebant, apud eandem ecclesiam minime residebant, et desiderans pio zelo dictus episcopus ipsos canonicos, vicarios et clericos allicere ad residenciam personalem faciendam apud ecclesiam per augmentacionem fructuum predictorum, ad hoc capituli prelatorum et canonicorum dicte ecclesie concordi interueniente consensu ac matura deliberacione prehabita, de quibusdam decimis siue redditibus episcopalis mense Poznaniensis, tamen eadem mensa illesa et cum debita prouisione remanente, quadraginta marchas grossorum monete Polonicalis de decimis villarum circa *Rogozno,* circa *Czarnkowo* et circa *Vscze*[1]) consistencium, uidelicet *Bobrowniki, Tlukawi, Iardanouicze, Gorzewo, Polayewo, Lubasch, Bzowo, Golcz, Slawno, Prussynowo, Mlynkowo, Szmyescheouo, Sarb, Cruschewo, Vscze, Nowavilla,* simul *Chrostowo, Nentanschkowo, Iablonowo, Miroslawye, Rathaye* et *Milcz,*[2]) Poznaniensis diocesis, in augmentum refectionum et quotidianarum distribucionum presentibus in diuinis in choro ipsius ecclesie dari solitarum, ipsisque refectionibus et quotidianis distribucionibus auctoritate ordinaria addiderat et eciam applicauerat distribuendas, certo modo tunc expresso, ac statuit et ordinauit eciam simili accedente consensu, quod in dicta ecclesia deinceps missa et omnes hore de beata Maria virgine per terciam partem eorundem presbiterorum et clericorum, ad illud opus certis uicibus mutandorum, in ipsa ecclesia quotidie dicerentur, sed relique due partes ipsorum presbiterorum et clericorum horas et officia diuina debita diebus singulis decantare similiter in eadem ecclesia tenerentur, quibus eciam redditus, census, obuenciones et prouentus quorumdam altarium in eadem ecclesia consistencium, tunc expressorum, que ad collacionem episcopi Poznaniensis existenti pro tempore pertinent, cum illa per obitum rectorum eorundem altarium, qui tunc erant, uacare contingeret; et eciam decimas, prouentus, census et obuenciones villarum circa *Kalis* et circa *Odolanow,* uidelicet *Glogowa, Bandzeschino, Crampa, Sczuri* utrunque, *Galanski, Iankowo, Nabyschicze, Lancoczini, Wyrzbno, Damschino, Guthouo, Beganyno, Raschkowo, Pogrzibowo, Rpischeuo, Przigodricze, Oczansche, Goluchowo, Bonino, Lewcowo, Boczkowo, Gnyazdowo, Gorzno* et *Benyno*[3]) dicte diocesis, que eciam mense predicte usque tunc tenebantur, et que deinceps annis singulis prouenirent, necnon decimas, offertoria, refecciones, funeralia, census et obuenciones, que intuitu vicariarum eorundem presbiterorum et clericorum quomodocumque et qualitercumque prouenirent, in auro et argento fusis uel in massis et pannis sericis et aurifrigatis et auratis, et gemmis oblatis uel cum funeribus apportatis, exceptis, equaliter inter presentes presbiteros et clericos in ipsa ecclesia tantum singulis septimanis post completorium sabbatis diebus diuiderentur, et quedam alia circa hec dictus episcopus fecit et ordinauit racionabilia et honesta, prout in quibusdam autenticis litteris, inde confectis, eorundem episcopi et capituli sigillis munitis, dicitur plenius contineri; quodque predicti episcopus, capi-

[illegible]

[redacted]

tulum ac presbiteri et clerici premissa ex eo, quod consensus loci metropolitani non interuenerat et forsan alie solemnitates iuris obseruate non fuerant in eisdem, aut alias timebant uiribus non subsistere, seque propterea posse illorum occasione imposterum molestari, et pro parte episcopi, capituli ac presbiterorum et clericorum predictorum dicto predecessori humiliter supplicato, ut premissis pro eorum subsistencia firmiori robur apostolice confirmacionis adijcere de speciali gracia dignaretur; dictus predecessor huiusmodi supplicacionibus inclinatus, uoluit et concessit uidelicet V kal. Iulij, pontificatus sui anno primo, certo iudici dari in mandatis, ut de premissis omnibus et singulis et eorum circumstancijs uniuersis se diligenter informaret, et si per informacionem huiusmodi reperiret, quod predicta mensa propter premissa non multum grauaretur, addiciones, appropriaciones, ordinaciones ac statuta predicta et quecumque inde secuta auctoritate apostolica confirmaret, supplendo premissos et omnes alios defectus, si qui forsan interuenissent in eisdem: constitucionibus apostolicis et alijs contrarijs non obstantibus quibuscumque. Ne autem pro eo, quod super uoluntate et concessione predictis ipsius predecessoris superueniente obitu, littere apostolice confecte non fuerunt, episcopus, capitulum, presbiteri et clerici huiusmodi uoluntatis et concessionis predictarum frustrentur effectu, uolentes et apostolica auctoritate decernentes, quod uoluntas et concessio predicte a dicta die, uidelicet V kal. Iulij perinde suum consequantur effectum, acsi super ipsis dicti predecessoris littere sub ipsius diei data confecte fuissent, prout superius enarratur, quodque presentes littere ad probandum plene uoluntatem et concessionem predictas ubique sufficiant, nec ad id probacionis alterius adminiculum requiratur, fraternitati tue, de qua in hijs et alijs fiduciam gerimus in Domino singularem, per apostolica scripta mandamus, quatinus uoluntatem et concessionem predictas predecessoris eiusdem in omnibus et per omnia, prout superius exprimitur, super quibus tuam conscienciam oneramus, eadem auctoritate apostolica exequaris. Datum Rome apud sanctum Petrum XIIII kal. Ianuarij, pontificatus nostri anno primo.

(na zakładce) Relata gratis. Io. de Tremosnicz.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest ołowianą bullą papieża Grzegorza XII, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

1) 2) 3) Przytoczone tu miejscowości już poprzednio przy dokumencie N. 39 z r. 1405 objaśnione zostały.

[illegible]

107. 1407. die 14. mensis Februarii, in *Pyzdry*.

Thomco subpincerna Cracoviensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam facit limitationem villarum *Wiorkowo* et *Brzezie*.

R. Rozgraniczenie powyższe uczynił Piotrasz z *Choisczy* pomiędzy wsią własną *Wiorkowo* a wsią *Brzezie* należącą do biskupa Wojciecha. Granica zaczyna się u stawu w *Brzeziu* i idzie strumykiem do niego wpływającym, aż do ostatniego kopca ku *Roniejewicom*. Oprócz tego biskup może oprócz młyna w Brzeziu, zwanego Korzecznym, wystawić drugi i usypać tamę pomiędzy *Chociczą* i *Olaczewem* dla zatrzymania dla niego wody. Datum in *Pysdrij* feria secunda Carnisprivii. Testes: Abraham Cracouiensis et Lanciciensis ecclesiarum prepositus, Przeczslaus plebanus in *Pysdri*, Lisco de *Orlow* castellanus Brzesinensis, Przeczslaus dictus Slotha de *Gosslawicze*, Iohannes de *Dzbirzino* et Martinus de *Roschcowo* heredes.

Dokument pargaminowy, własność dziedzica Winnogóry. Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

108. 1407. die 7. mensis Martii, Cracoviae.

Goworco Guth de *Dwiekozy* Wladislao II. regi Poloniae fidem promittit.

Nos Goworko dictus Guth, heres de *Dwecosz*, tenore presencium recognosco me et promitto, serenissimo principi et domino, domino Wladislao Dei gracia regi Polonie etc. necnon ipsius corone in nullo opponere sub fide et honore; alias si secus fecerim, quod absit, extunc debeo fide priuari et honore. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem sigillum meum presentibus est appensum. Actum et datum Cracouie feria secunda in crastino dominice Letare, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 302), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

[redacted]

109. 1407. die 8. mensis Aprilis, in *Kościół*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Nicolao cmetoni de *Swarawa* molam in villa *Kościół* confert.

In nomine Domini amen. Quoniam dignum fore dignoscitur, vt quociens bona temporalia in personas alienas transferuntur, tociens id litteris autenticis cum fidedignorum testimonio debeat roborari, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, ad vniuersorum, tam presencium, quam futurorum noticiam peruenire volumus presencium per tenorem, quod cupientes bona mense nostre archiepiscopalis in vsus deducere meliores et signanter molendini nostri prope curiam nostram in *Cosczol* et in terra Lanciciensi, in flumine *Brzura* siti, condicionem fieri meliorem, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum videlicet capituli Gneznensis, terciam metretam seu mensuram eiusdem molendini honesto viro Nicolao kmethoni de *Swarawa* exposuimus et vendidimus, exponimusque ac vendimus tenore presencium vendicione perpetua et irreuocabili pro certa peccunie quantitate. Cui eciam Nicolao molendinatori vnum ortum et vnum pratum in paludibus nostris prope dictum molendinum per nos assignandos et dimensurandos addimus et adiungimus ad metretam terciam antedictam. De quoquidem molendino nos uel nostri successores duas, dictus vero Nicolaus molendinator et sui successores vnam partes omnium emolimentorum in eodem molendino, frumentorum cuiuscumque grani fuerint, tollere seu recipere debebimus. Hoc quoque adiecto specialiter et expresso, quod quandocumque et quociensumque dictum molendinum de nouo construi seu in aliqua parte reformari aut lapides molares uel quecumque ferramenta aut alia necessaria pro eodem molendino comparari seu eciam aggerem, in quo ipsum molendinum situm est, emendari contigerit, tunc ad ea nos uel nostri successores duos, prefatus autem Nicolaus molendinator et sui successores vnum denarios dare ac impendere tenebuntur irrecuse; prefatus autem Nicolaus molendinator et sui successores legittimi terciam partem seu mensuram ipsorum dicti molendini cum orto et prato, sicuti premissum est, tenendi, habendi, possidendi, vtifruendi, vendendi, alienandi et commutandi, nostro tamen nostrorumque successorum ad id accedente consensu, temporibus duraturis perpetuo, habebunt plenam, liberam et omnimodam potestatem. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri sigilla appensa sunt testimonio litterarum. Actum et datum ibidem in *Cosczol* feria sexta proxima post dominicam Quasimodo geniti, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo. Presentibus discretis et nobilibus viris: Benedicto in *Ianczewo*, Clemente in *Dobrowo*, Vitali in *Vneyow* ecclesiarum rectoribus, Mroczkone notario, Leonhardo marschalco et Kmytha suppincerna curie nostre, alijsque pluribus testibus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 303), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na sznurkach z różowego i zielonego jedwabiu zawieszonych, z których po drugiej został tylko kawałek wosku zwietrzałego.

110. 1407. die 24. mensis Iunii, in *Ląd.*

Albertus de *Wszeradów,* castellanus Camenecensis, Wladislao II. regi Poloniae fidem promittit.

Nos Albertus de *Wscheradow* castellanus Camenecensis significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod licet nullius suspicionis de merito erga serenissimum principem, dominum Wladislaum regem Polonie argui videamur, tamen cupientes in fidelitate, quam in eis obsequijs studiosis conatibus se constancius ac magis fideliter exercere, et prout iustum est, ipsum in fidelitate sibi seruanda facere cerciorem, bona et sincera fide nostra necnon libera ac spontanea voluntate promisimus et tenore presencium promittimus sibi fidelitatem seruare et fidelis esse, quamdiu vitam duxerimus in humanis, nec vnquam ipsum exquisitis coloribus deserere et alium vel alios dominos preter ipsum querere, vel eius obsequio, auxilio, consilio seu quouis excogitato modo adherere. Promittimus insuper predictum dominum Wladislaum regem Polonie, dominum nostrum graciosum, ab omnibus insidijs, hostilitatibus, aduersitatibus, iusultibus et conspiracionibus, quecumque nobis cognite fuerint, fideliter et constanter premunire. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Landa* feria sexta ipso die beati Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 109, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego pieczęci brakowało.

111. 1407. die 23. mensis Iulii, in *Wiskitki.*

Semoviti ducis Masoviae decretum, inter Albertum episcopum Posnaniensem et oppidanos Sochaczovienses de decimis praestandis litem dirimens.

R. Semouitus dux Masouie sopiendo ortam materiam questionis et dissensionis inter Albertum episcopum Posnaniensem et capitulum suum, ab vna, et se, ducem ac oppidanos Sochaczouienses, necnon villanos (de) *Rybno, Koszki, Kosliaszow* et *Cirwonka* [1]) desuper decimis, parte ab altera, fert sentenciam diffinitiuam, quod amodo omnes et singuli agricultores vilarum *Rybno* et *Roszki* de agris suis excultis decimas manipulares omnium frugum singulis annis futuris et perpetuis, oppidani vero Sochaczouienses et villani (de) *Koszlaszow, Czerwonka* agros colentes, de quolibet manso per octo grossos, idque ad vite eiusdem ducis tempora soluere sint adstricti, eo vero e viuis sublato, oppidani Sochaczouienses et villani de *Koszlaszow* et *Czyrwonka* decimas manipulares temporibus euiternis epi-

scopo Posnaniensi extradant. Datum in *Wiszkitki* in crastino festi Marie Magdalene, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 110, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Sochaczew*, miasto powiatowe w wojew. mazowieckiem.
Rybno dziś w pobliżu *Sochaczewa* nie istnieje.
Koszki, zapewne przekręcone zamiast *Mostki*, wieś w powiecie sochaczewskim, par. *Trojanów*.
Kosliaszów, zapewne przekręcone zamiast *Rozlazłow*, wieś w pow. i par. *Sochaczew*.
Czerwonka wieś w tymże powiecie i parafii.

112. 1407. die 19. mensis Augusti, Posnaniae.

Canonici ecclesiae cathedralis Posnaniensis promittunt sese ab occupatoribus bonorum capituli invicêm tutari.

In nominė Domini amen. Cum non in seminibus, sed in protrussione fideli sit regnum Dei, et vbi Dei spiritus, ibi libertas, et nulli liberi sunt, nisi quos liberauit filius Dei, qui non venit legem soluere, sed adimplere . . . . . et cesari, que sunt cesaris et Deo, que sunt Dei dare mandauit, quique iure dominij vniuersalis sibi decimas omnium reseruauit et suis ministris, clero deputauit, eapropter nos Petrus de *Cobilino* decanus, Pelka cantor, Nicolaus de *Chlapow* Po[snaniensis, ... us Srzemensis, Michael Pczewensis, Albricus Warschouiensis in ecclesia Poznaniensi archidiaconi, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Petrus cantor, Michael scolasticus, Nicolaus Strzeschconis officialis Gneznenses (s), Michael Bliden decretorum doctor, [Petrus Wendeler decan]us Lubucensis, Iohannes prepositus sancti Spiritus, Iohannes de *Nepart*, Ianussius de *Scholowo*, Iohannes Budkonis, Kelčzo custos Lanciciensis, Mathias de *Kalis*, Vincencius de *Marczinkowo*, Paulus de *Czechowo*, Albertus prepositus Gluschinensis, Przibislaus de *Pnewa*, Florianus de *Poklathki*, Bartholomeus Rynkonis, Miroslaus de *Grambewo*, Petrus Luciani, Lodowicus, Mathias Blida, Nicolaus Lanthman, et Albertus de *Slachczino*, canonici ecclesie Poznaniensis, capitulum generale et speciale, reputantes coniunctim et diuisim et quilibet nostrum singulariter presentes, nostris ac absencium et futurorum omnium fratrum nominibus, contra omnes et singulos, qui decimas, census, pertinencias et quelibet iura ecclesie nostre predicte et ad nos seu dignitates, prebendas, beneficia etr efecciones et alias quomodolibet intuitu ipsius ecclesie communiter uel diuisim spectantes et spectatura invadere, extingwere, occupare, alienare, vsurpare, detinere, minorare, peiorare vel non soluere in parte uel in toto, aut ea uel nostras seu ministrorum ecclesie presencium et futurorum personas quouismodo indebite uel iniuriose ofendere temereve presumerit, nunc uel in posterum, promittimus et volumus . . . cere agendo iure et resistendo et omnibus defendendo et alterutrum vicis-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

sim tam ea, quam nostrum quemlibet presentem et futurum adherere, simul constanter astare et con . . . . . ere pro posse et iuxta taxam beneficiorum ab antiquo tentam, tam si opus erit alicui in causis suis occasione tantum dignitatis uel prebende sue, inquantum deficeret in proprijs, quam in capituli communibus causis et fideles ac sinceri vsque in finem bonum persistere atque secreta non proderi promittimus sub debito iuramenti in recepcione singulos nostrum . . . . firma et bona consciencia. Quisquis autem premissa violaret aut non faceret, eo ipso sit perpetuo priuatus iure et possessione percepcionis tam panis et vinalium quam pecunialium et aliarum quarumcumque prelatis et canonicis solitarum dari refeccionum et distribucionum communium, tum et a capitulo consilijsque et societate capituli. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, capituli mayus et nostra sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in . . . . sexta infra octauas Assumpcionis Marie, sub anno Domini millesimo quadringentesimo septimo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, znajduje się w opłakanym stanie. Pismo wyblakle i wytarte, nieraz niedoodczytania, uszkodzone przez wilgoć, nadto wielka dziura wybutwiała. Poniżej teksu, po obu stronach dokumentu, znajduje się 35 klauzul własnoręcznych, przez poszczególnych kanoników zamieszczonych, które w przeważnej części nie są już czytelne. Klauzule te położyli kanonicy:

1) Pelka cantor Poznaniensis,
2) Nicolaus de *Chlappow* archidiaconus,
3) Michael archidiaconus Pczewensis,
4) (Albricus archidiaconus) Warschouiensis,
5) Petrus Wendeler decanus Lubucensis,
6) Vincencius de *Marczinkowo* canonicus,
7) Przibislaus canonicus Poznaniensis.
8) Albertus prepositus . . tussiensis,
9) Paulus de *Czechowo* canonicus Poznaniensis,
10) Martinus de *Kalis* canonicus Poznaniensis,
11) Petrus . . . . . canonicus Poznaniensis;
12) Bartholomeus Rynkonis canonicus Poznaniensis.
13) Miroslaus de *Grambowo* canonicus Poznaniensis,
14) Florianus de *Poclatky* canonicus Poznaniensis,
15) Leduicus de . . . . ki canonicus Poznaniensis,
16) Iohannes Budkonis canonicus Poznaniensis,
17) Iohannes de *Neparth* canonicus Poznaniensis,
18) Ianussius de *Scholowo* canonicus Poznaniensis et Lanciciensis,
19) [Mathias] Blida canonicus Poznaniensis,
20) . . . . canonicus Poznaniensis,
21) . . . . canonicus Poznaniensis,
22) [Michael] Bliden decretorum doctor, canonicus Poznaniensis,
23) [Iohannes] prepositus sancti Spiritus, canonicus Poznaniensis,
24) Kelczo de *Kczewo* canonicus Poznaniensis,
25) . . . . custos Poznaniensis,
26) Nicolaus canonicus Poznaniensis,
27) Conradus archidiaconus Scrzemensis,
28) Nicolaus Bronissij canonicus Poznaniensis,

29) Miroslaus Kelczonis canonicus Poznaniensis,
30) Albertus Ade de *Slachczino* canonicus Poznaniensis,
31) Nicolaus Czolczani de *Nesluseh* canonicus Poznaniensis,
32) Sandko archidiaconus Pczewensis,
33) Borislaus de *Susxow* canonicus Poznaniensis,
34) Blisborius de *Qwiathcow* canonicus Gneznensis, Poznaniensis et Kalisiensis,
35) Abraham Abra . . . . . sis, Cracouiensis et Lanciciensis canonicus.

Klazule te, z których niektóre są zgoła nieczytelne, brzmią następnie n. p.

Et ego Blisborius de *Qwiathcow* Gneznensis, Poznaniensis et Kalisiensis ecclesiarum canonicus, presenti manu mea scripta promitto sicut supra tanguntur, omnia et singula firmiter obseruare et facere sub penis ibidem adiectis, vnde et sigillum meum eciam infra appendi.

U tego dokumentu uwieszonych było 41 pieczęci na paskach pargaminowych, z tych dochowały się tylko dwie, po innych pozostały częścią paski pargaminowe, lub nawet i paski nie pozostały. Na paskach jest zazwyczaj zanotowane, komu pieczęć należała, podajemy te notaty porządkiem kolejnym:

1) brak paska, 2) brak napisu, 3) brak paska, 4) s. Nicolai de *Chlapow* archid. Poznan. 5) brak paska, 6) sigillum M. (s) archid. Pczewe. 7) s. P. decani Lubucen. 8) wyobraża w obwodce ozdobnej z czterech łuków tarczę z herbem Nałęcz. Napis otokowy: † s. abrahe. prepositi cracovien . . . lanciciensis etc. 9) Sig. Lithman (?) s. 10) s. Bartholomei Rynkonis, 11) s. Nicol. Lanthman, 12) s. Floriani de *Poklathki*, 13) s. Miroslai de *Grambyewo*, 14) brak paska, 15) sigillum Vincencij de *Marczin*, 16) wyobraża trójkąt, w nim gałka, po bokach trójkąta dwie sześciopromienne gwiazdy; poniżej trójkąta S. ADE. I. C. Napis na pasku Sigillum Mathie de Kal. 17) s. Albrici archid. Varschouien. 18) s. Przibislai canonici de *Strzemen*, 19) s. Io. Budconis, 20) s. Mathie Blida, 21) bez napisu, 22) s. P. Luciani, 23), 24), 25), 26) pasków brak, 27) . . . . Poznanien, 28) paska brak, 29) bez napisu, 30) , ... aus Ade, 31) bez napisu, 32) napis zniszczony, 33) bez napisu, 34) paska brak, 35), 36), paska brak, 37) bez napisu, 38) paska brak, 39) i 40) bez napisu.

113. 1407. die 20. mensis Augusti, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Albertum episcopum et capitulum Posnaniense cum Grzimcone de *Gołąszewice* villam *Poświętne* villa *Gołąszewice* commutasse.

Nos Thomco castellanus Sandomiriensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam, videlicet reuerendus pater et dominus, dominus Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, honorabilesque viri domini Martinus Iastrabecz prepositus, Petrus decanus, Nicolaus Gorka cancellarius et Ianussius Scholowski canonicus Poznanienses ex parte et cum consensu tocius capituli eiusdem ecclesie Poznaniensis, non compulsi, sed beniuole et matura deliberacione, sano quoque consilio prehabito, hereditatem totam dictam *Poswyanthne*[1]) mense episcopalis, in districtu Costanensi sitam, cum omni iure et dominio, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, agris, pratis, campis et generaliter cum singulis vtilitatibus, vniuersisque pertinencijs, quomodocumque

ad eandem hereditatem *Poswyanthne* pertinentibus, nihil penitus iuris et dominij pro se et eorum successoribus relinquentes hereditate in eadem, nobili viro Grzimconi heredi in *Golanschewicze*[2]) pro eadem hereditate ipsius *Golanschewicze* commutauerunt et assignauerunt, per ipsum Grzimconem et suos posteros legittimos tenendam, habendam, vtifruendam, vendendam et in vsus eius beneplacitos conuertendam, coram nobis plenarie resignauerunt iure hereditario temporibus perpetuis possidendam. Ipse vero Grzimco prefatus beniuole maturaque animi ipsius deliberacione ac consilio amicorum suorum sano prehabito eandem totam ipsius hereditatem *Golanschewicze* cum omni iure et pleno dominio, velud solus tenuit et hereditarie habuit, eidem reuerendissimo in Christo patri, domino Alberto episcopo ac toti capitulo Poznaniensi pro antedicta ipsorum hereditate *Poswyanthne* dedit et commutauit et cum omnibus vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, agris, pratis, campanis (s), pascuis, siluis etc. et generaliter cum singulis vtilitatibus vniuersisque pertinencijs et adiacencijs, qualicumque modo ad eandem ipsius hereditatem *Golanschewicze* pertinentibus, nichil penitus iuris et dominij pro se et suis legittimis successoribus natis ac nascendis relinquens et reseruans hereditate in eadem, prout eciam ipsa hereditas *Golanschewicze* in suis metis et granicijs ab alijs hereditatibus est circumferencialiter distincta et limitata, coram nobis plenarie in titulo proprietatis, modo, iure et forma, quibus melius potuit, imperpetuum resignauit et tenendam, habendam, possidendam, vendendam, obligandam, commutandam, donandam, dandam, alienandam et in vsus eorum beneplacitos conuertendam, prout eidem domino Alberto episcopo et capitulo suo Poznaniensibus prefatis, vtilius et melius videbitur expedire. Nos autem commutacionem et resignacionem predictas, sic vt premittitur, per omnia habentes rata, grata atque beniuole facta, approbamus, ratificamus, affirmamus, innouamus et presencium virtute confirmamus. Harum quibus nostrum sigillum appositum est testimonio literarum. Datum et actum Poznanie die sabbato infra octauas Assumpcionis virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo septimo. Presentibus nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Pnewy*, Nicolao de *Bandlewo*, Martino Rosusch de *Arnoltowo*, Andrea et Vincencio dictis Kothwicz, fratribus germanis de *Syedlnicza* et Henrico de *Glowina* heredibus, alijsque pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituly katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z jedwabiu paliowego koloru pozostał.

[1]) *Pośrzętne*, wieś w pow. kościańskim. par. *Dłużyna*.
[2]) *Gołąszewice*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.

[illegible]

114. 1407. die 16. mensis Octobris, in Piotrków.

Palatini, castellani, barones, milites et nobiles regni Poloniae obligant sese regi Vladislao obedire et antiquas ordinationes inter Iaroslaum archiepiscopum Gnesnensem et Bodzantam episcopum Cracoviensem et regem Poloniae factas, observare et defendere.

In nomine Domini amen. Cum ab antiquis temporibus egrotis medica tristis flebilitas congruit et apparatur et oppressis remedium queratur et auxilium, proinde nos omnes et singuli palatini, castellani ac omnes dignitarij, barones, milites, nobiles et clientes ac tota vniuersitas de omnibus terris regni Polonie tocius, ad perpetuam rei memoriam et ad noticiam presencium et futurorum, quorum interest vel interesse poterit in futurum (deducimus), quod animaduertentes ac integerrime perpendentes maximam ac ingentem oppressionem et iniuarias, que nobis ac hominibus nostris et omnibus regni Polonie incolis a personis ecclesiasticis ac spiritualibus nobis (s) diuersimodo inferuntur, propterea racione dictarum iniuriarum et magnarum oppressionum conuencionem generalem hodie fecimus in *Pyotrkow*, quia diucius iniurias supradictas a prenominatis personis ecclesiasticis sustinere, pati ac tolerare non potuimus. In qua conuencione sub omnium nostrorum iuramentis in unum conuenimus et condiximus serenissimo principi ac domino, domino Vladislao regi nostro graciosissimo obedienciam cum firma fide, ut de iure tenemur; erga ecclesiam vero equitatem iuxta antiquam consuetudinem obseruare, ut nostri antecessores et progenitores ab antiquo tenuerunt et fecerunt, et circa iura nostra, antiquas consuetudines, ordinaciones ac priuilegia, per preclarum principem pie memorie, quondam regem nostrum graciosissimum, Kazimirum factas et ordinatas inter venerabiles olim dominum Iaroslaum olim archiepiscopum Gneznensem et suos suffraganeos ac omnes personas ecclesiasticas, in regno Polonie existentes, parte ab una, et nos omnes prescriptos, parte ex altera, prout in literis bone memorie nominati domini Iaroslai archiepiscopi ac felicis recordacionis domini Bodzanthe episcopi Cracouiensis plenius continetur. Circa que priuilegia ac omnia in eis contenta et iura nostra antiquitus a nostris antecessoribus tenta et obseruata, ordinaciones et consuetudines antiquas volumus tenere et obseruare, omnibus contradiccionibus proculmotis. Pro quibus priuilegijs, iuribus nostris et consuetudinibus antiquis simul ac vnanimiter stantes, promittimus vnus alium sub fide et honore rebus et corpore non dimittere sub iuramento prenominato, sed omnes et singuli ac unus alium iuuare debemus et tenemur, sumusque astricti temporibus perpetuis cum nostra posteritate duraturis. Si quis autem iura nostra infringere aut destruere vellet aut iniurias nobis inferret, illa defendere vnanimiter volumus bonis et corporibus nostris sub fide et honore. Super quibus iuribus, priuilegijs, antiquis consuetudinibus, ordinacionibus et libertatibus quelibet terra quatuor inter se eligere debet, ad quos communitas et singuli recursum habebunt pro iniu-

rijs a pretactis ecclesiasticis personis illatis et quo modo secundum consilia predictorum quatuor dominorum resistere debent et se defendere (ab) oppressionibus et iniurijs nominatis; taliter tamen: si aliquis nobiscum stare non curaret et nos iuuare non vellet, illum et illos de tota communitate regni eiicere volumus et permittimus bona et hereditates illorum destrui. In cuius rei testimonium sigilla nostra, terrarum infrascriptarum Polonie, Cuyauie, Siradie, Lanciciensis, Wyelunensis et Dobrinensis terrigenarum presentibus sunt subappensa. Actum et datum in Pyotrkow die dominico ipso die sancti Galli confessoris, anno Domini M. CCCC. VII.

Z kopii przechowanej w archiwum rządowem w Poznaniu, (archiwum Braci Czeskich w Lesznie).

115. 1407. die 23. mensis Octobris, Posnaniae.

Nicolaus de *Wierzenica* capitulo cathedrali Posnaniensi unam marcam annuam ex proventibus villae *Zalasowo* X marcis vendit.

In nomine Domini amen. Nos Boguslaus canonicus et officialis Poznaniensis generalis, omnibus et singulis, quibus expedit, per has nostras literas significamus profitentes, quod ad nostram presenciam coram notario publico et testibus infrascriptis nobilis Nicolaus in *Wyerzenicza* et in *Zalassowo* heres accedens, venerabilibus ac honorabilibus viris, dominis vniuersis prelatis et canonicis totique capitulo ecclesie Poznaniensis pro decem marcis grossorum latorum monete Pragensis et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in dicta *Zalassowo*[1]) hereditate sua vnam marcam latorum grossorum annui census monete et numeri superius descriptorum, non compulsus, non coactus, nec aliquo dolo circumuentus, sed de ipsius propria et libera voluntate, simqliciter et plane, nulla vsurarum adhibita prauitate, omnibus legalibus et iuris excepcionibus ac clausulis in contrarium editis, quibuscumque penitus seclusis et non obstantibus, iusto vendicionis titulo perpetuo vendidit, singulis annis in festo beati Michaelis archangeli tollendum, leuandum et exigendum, ita tamen, quod predictus nobilis Nicolaus ac scoltetus, vladarius omnesque et singuli kmethones in *Zalassowo* ibidem et quicumque successores uel possessores ac procuratores hereditatis *Zalassowo* . . . . . ad dictum terminum, videlicet ad festum sancti Michaelis dictam marcam monete et numeri superius descriptorum sine omni figura et strepitu cuiuscumque iudicij soluere debent et tenentur perpetuo sub penis excommunicacionis et interdicti sentenciarum, per nos et successores nostros aut alios officiales et ordinarios in eosdem ferendarum, tociens, quociens ipsos a solucione dicte marce census anuui deficere contingeret, quibus seipsum omnesque et singulos scoltetos, wlodarios, kmethones, legitimos successores et quoscumpue procuratores ville *Zalassowo* presentibus submisit. Eciam

saluo, exceptoque specialiter et expresso, quod dum prefatus nobilis Nicolaus uel sui successores legitimi aut quicumque possessores ville *Zalassowo* antedicte a dictis dominis de capitulo dictam marcam annui census reemere voluerint, predictas decem marcas monete et numeri superius descriptorum similiter reemere habeant omnimodam potestatem, censu tamen persesso annuo anni illius iuxta exigenciam temporis primitus exsoluto. Adiecto hoc, quod si dictos dominos de capitulo dampnum aliquale in exaccione dicti census annui pati contigerit ac expensas et lites facere, hoc prefatus Nicolaus ac scoltetus, wladarius vniuersique kmethones presentes et quicumque possessor ville *Zalassowo* memorate prefatis dominis de capitulo refundere et soluere tenebuntur et esse debent astricti. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum, presentes literas scribi fecimus nostrique et prefati nobilis Nicolai sigillorum appensione iussimus communiri. Actum et datum Poznanie die Solis XXIII mensis Octobris sub anno Domini millesimo quadringentesimo septimo. Presentibus ibidem discretis et nobili viris, dominis: Iohanne de *Gnezna,* Iacobo notario publico, Nicolao olim herede in *Roznowo,* Stanislao dicto Iwan sculteto et Iohanne kmethone in *Wyerzenicza,* testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Zalasowo,* wieś w pow. poznańskim, par. *Swarzędz.*

116. 1407. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Capitulum cathedrale Posnaniense cum Petro de *Kobylino,* decano Posnaniensi villam *Łagiewniki* villa *Dzięciołowo* commutat.

Id nomine Domini amen. Quoniam ea, que fiunt in tempore, cursum temporis consecuntur, nisi literarum testimonio roborentur, sciant igitur tam presentes, quam futuri, presentes nostras literas inspecturi, quod nos Conradus Srzemensis archidiaconus, Iohannes Nyeparth, Iohannes officialis, Michael Bliden decretorum doctor, Nicolaus cancellarius, Vincencius, Przibislaus, Albertus prepositus Gluschinensis, Florianus de *Poclathky,* Ianussius de *Scholowo,* Petrus decanus Lubucensis, Paulus de *Czechowo,* Petrus Luciani, Mathias Blida et Nicolaus Lanthman prelati et canonici ecclesie Poznaniensis, in capitulo generali ad sonum campane capitulariter congregati, volentes et intendentes fructus et vtilitates hereditatum nostrarum facere vtiliores et comodosiores, recognoscimus tenore presencium, quod villam nostram *Lagewniky* contiguam in limitibus et granicijs cum villa *Thulcze,* permutauimus et commutauimus pro hereditate *Dzanczolowo,* contigua in limitibus et granicijs cum villa *Golaszycze*[1]) in diocesi Poznaniensi cum venerabili viro, domino Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

fratre nostro dilecto, iuraque et dominia predicte ville *Lagewniky*, que possedimus, tenuimus et habuimus, assignauimus et resignauimus prefato domino Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi perpetuis temporibus cum omnibus vtilitatibus, fructibus, censibus, agris, pratis, allodijs, pascuis, campis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, virgultis, mellificijs, lacubus, piscinis et fossatis, piscaturis et fluuijs et fluminibus, riuis, aquis, molendinis et aquarum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis, ad dictam hereditatem *Lagewniky* spectantibus, nichil iuris et dominij in eadem pro nobis aut successoribus nostris reseruantes, tenendam, habendam, vendendam, obligandam, vlterius commutandam, alienandam, possidendam, vtifruendam et in vsus ipsius ac successorum eius beneplacitos conuertendam, prout sibi et successoribus suis melius et vtilius videbitur expedire. Nos vero permutacionem et commutacionem predictas ratas, gratas atque firmas habentes, ratificauimus, gratificauimus et confirmauimus, ratificamus, gratificamus, et presentibus confirmamus, perpetuis temporibus fore valituras. Harum quibus nostrum sigillum est appensum, presencium testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria tercia infra octauas beati Martini episcopi et confessoris, ab anno Domini millesimo quadringentesimo septimo, capitulo generali celebrato.

Dokument parganinowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest pieczęcią podługowatą, zawieszoną na sznurku z różowego i czarnego jedwabiu, której wycisk odpadł.

[1]) *Tulce*, wieś parafialna w pow. szredzkim. *Łagiewniki* dziś nigdzie w pobliżu *Tulec* nie istnieją, widocznie zatraciły swą nazwę. Wsie *Dzięciołowo* i *Gołuszyce* trudne są do oznaczenia. *Dzięciołów* leży w pow. kolskim, par. *Drzewce*, ale tam w pobliżu nie ma *Gołuszyc*; zaś *Gołuszyce* leżą w pow. świeckim, ale w ich pobliżu nie ma *Dzięciołowa*. Widocznie jedna z tych miejscowości zmieniła swą nazwę.

117. 1407. die 19. mensis Novembris, in *Niepołomice*.

Wladislaus II. rex Poloniae monasterio Landensi erigendi civitatem in villa *Zagórowo* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Tunc rei publice vtilitati bene consulitur, tunc regni gubernacula grato moderamine disponuntur, dum inter cetera desuper concessa principibus regiminis officia, vnicuique parcium regni ordinantur augmenta et condiciones earundem conuertuntur tam in genere, quam specie, tam in publico, quam priuato. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris, quibus

[redacted]

[illegible]

expedit, vniuersis, quomodo habito diligenti respectu ad vite laudabilis honestatem, et deuocionis constanciam religiosi viri Gerhardi abbatis vna cum fratribus suis conuentus in *Landa*, ordinis Cisterciensis, quibus in conspectu maiestatis nostre commendabiles esse plurimum meruerunt, ad instantes humilesque peticiones abbatis conuentusque predictorum, cupientes conuentus ipsius condicionem (facere) meliorem et vtilitates ipsius deducere in augmentum, de villa ipsorum dicta *Zagorowo*,[1]) in terra nostra Maiori Polonia, in districtu vero Conynensi sita, ciuitatem locare ibidem et efficere perpetuo duraturam, plenam damus et omnimodam concedimus facultatem tenore presencium: dantes et concedentes eidem ciuitati *Sogorow*(s) omnia iura ciuilia, quibus et cetere ciuitates regni nostri omnimode pociuntur. Et vt ciuitas ipsa *Zogorow* predicta eo melius collocari valeat et fieri populosa, ipsam de iure Polonico in ius Theutunicum, quod Meydeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum; remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutunicum Meydeburgense predictum perturbare consueuerunt et possent aliqualiter impedire. Eximimus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus aduocatum, ciues et incolas ciuitatis eiusdem ab omni iurisdiccione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, iudicum, subiudicum et quorumuis officialium (et) ministerialium eorundem, vt coram ipsis vel eorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis citati minime respondere debeant, nec aliquas penas soluere sint astricti; sed tantum opidani et incole oppidi seu ciuitatis eiusdem coram suo aduocato, qui pro tempore fuerit, aduocatus vero coram abbate suo, aut si abbas in reddenda iusticia negligens fuerit et remissus, tunc coram nobis aut nostro colloquio generali, dum per litteram nostram, nostro sigillo sigillatam, euocatus fuerit et citatus, non aliter tunc, quam suo iure Theutunico Meydeburgensi de se querulantibus tenebitur respondere; in causis autem criminalibus et capitalibus, puta furti, sanguinis, homicidij, membrorum mutilacionis et incendij et quibusuis alijs enormibus excessibus aduocato eiusdem oppidi seu ciuitatis, qui pro tempore fuerit, in metis et grenicijs eiusdem iudicandi, sentenciandi, corrigendi, puniendi, plectendi et condempnandi plenam damus et omnimodam tenore presencium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutunicum in omnibus suis punctis, condicionibus et clausulis postulat et requirit, iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Statuimus quoque in eodem oppido seu ciuitate *Zagorow* diem fori ebdomadalis singulis quartis ferijs absque ceterarum preiudicio ciuitatum perpetuo celebrandum; in quo quidem foro singulis et omnibus mercatoribus et quibuscunque hominibus licitum sit et liberum vendere, emere, commutare et quecumque mercimonia exercere. Harum quibus appensum est sigillum nostrum testimonio litterarum. Datum in *Nepolomice* ipso die sancte Elizabeth vidue, anno Domini M° CCCC° VII°. Presentibus reuerendis in Christo patribus et dominis: Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Alberto episcopo Poznaniensi, Iohanne de *Tharnow* castellano et capitaneo Cracouiensi, Petro Kmite Cracouiensi, Iohanne Liganza Lanci-

[illegible]

ciensi, Iacussio de *Koneczpole* Syradiensi palatinis, militibus nostris fidelibus dilectis et alijs quam plurimis fidedignis. — Ad relacionem venerabilis domini(s) regni Polonie vicecancellarij etc.

Z kołońskiego kopiarza przywileji łądzkich, karta 3.

[1]) *Zagorów* miasto w woj. kaliskiem, pow. konińskim.

118. 1408. sine die, mense et loco.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Stanislao Bienconis scultetiam in villa *Swarawa* vendit.

In nomine Domini amen. Nicolaus Dei gracia sancte ecclesie Gnesnensis archiepiscopus, attentis multiplicum seruiciorum studiosis obsequijs Stanislai Bienkonis, ad ea, que exaltacioni sui status respiciunt, non immerito inclinamus. Horum igitur intuitu prefato Stanislao sculteciam in villa nostra *Swarawa*,[1]) in terra Lanciciensi, de consensu venerabilium fratrum capituli Gneznensis donauimus, recepta ab eodem Stanislao pro necessitate ecclesie Gneznensis notabili et certa pecunie quantitate. Racione cuius scultecie eidem Stanislao duos mansos liberos in eadem villa cum pratis ad eosdem spectantibus et alijs pratis ibidem pro curia nostra falcari consuetis, necnon molendinum in fluuio *Nyr* situm, vnam tabernam et vnum hortum in villa supradicta ac tercium denarium iuramentorum et penarum cuiuslibet rei iudicate per ipsum Stanislaum ac ipsius successores tenenda, habenda et incolanda, vendenda de nostro et nostrorum successorum consensu speciali, hoc adiecto, quod idem Stanislaus et sua posteritas litteras nostras et successorum nostrorum ad proximiores scultetos villarum nostrarum portare vel mittere, (et) ad honores ac seruicia more aliorum sculteturum nostrorum impendere tenebuntur.

Emanauit priuilegium anno Domini MCCCCVIII.

Continet predicta hereditas mansos XVI omnes possessos, et computatis omnibus in vnum; censum, *krowne, pogowe*(s), singulis obuencionibus diuersis, que eciam diuersis temporibus soluebantur antea, soluunt incole ad presens pro festo santi Martini de laneo per mediam sexagenam minus duobus grossis, incluso eciam *wieczne*, que de laneo per duos solidos solui consuetum est. Item de singulo laneo soluitur per duos capones, per mediam sexagenam ouorum, per octo choros auene et per duos horos humuli. Taberne sunt tres possesse, de quibus per fertonem soluunt; agri tabernarum in suprascriptis XVI mansis includuntur. Item quociens dominus loci ordinarius hic Unieiouiam aduenit, de stacione de laneo per duos gallos, vti alie ville reddunt. Pro primo reuerendissimi domini Unieiouiam aduentu vnum pecus valoris viginti quatuor grossorum, vel ipsam pecuniam dant. Laborant duos dies in septimana in predio *Niemyslow* pro

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

antiqua consuetudine. In hoc tamen illis preiudicium videtur, quod omnes hos dies duos iunctim, alias *sprzęgą*, nunc vero seorsiue laborare subacti sunt: petunt iuxta veterem consuetudinem conseruari. Granicies hec hereditas habet cum hereditatibus nobilium, que infrascripto circumcirca procedunt ordine. Inprimis acialis scopulus hereditatem *Swarawa* et *Poddąbią* dislimitans, iacet circa molendinum *Chrobski*, a quo paries granicialis, quem scopuli in quibusdam locis et in alijs fluuius *Ner* liquido elucidet, protenditur inter hereditates *Swarawa* et *Chrobski* vsque ad scopulum acialem hereditatum *Male* et *Swarawa*. Tandem ab hoc aciali tenduntur granicies existentibus scopulis, lapidibus et alijs certis signis granicialibus satis notabilibus vsque ad scopulum acialem hereditates *Male*, *Swarawa* et *Golicze* dislimitantem, iacentem in loco dicto *Wikino*. Tandem ab isto *Wikino* tenduntur granicies recto tramite ad scopulos parietales in loco dicto *Zakarwowie*, iacentes circa piscinam domini Bratkowski satis notabiles. Ab his vero scopulis in dicta *Zakarwowie* iacentibus intermedijs fossis, que granicies elucidant, et piscina archiepiscopali, quam Bratkowski asciuit et circumsepsit ac funum pro se de eadem tollit, tenduntur granicies vsque ad scopulos in *Laski* iacentes. Tandem ab istis *Laski* tendunt granicies existentibus sex vel septem scopulis parietalibus iusto ordine et progressiue iacentibus vsque ad scopulum acialem hereditatis *Panossowo*. Ab hoc vero aciali protenduntur granicies publica siue magna via dicta, ad scopulos hereditatum *Cieszkowo* et *Liskowo*. Demum ab his granicies inter hereditatem *Swarawa* et *Poddąbice* sub tramite notabiliter protenduntur et veniunt ad scopulum parietalem magnum, iacentem in borra circa *Niwa*, a quoquidem scopulo magno paries granicialis nullis scopulis vel signis granicialibus determinatus et elucidatus, immo et annihilatis scopulis maximam partem hereditatis *Swarawa* heredes de *Poddąbice* in maximum preiudicium et iacturam hereditatis *Swarawa* pro se adimerunt et vsurparunt, protendit ad scopulos, qui iacent ex opposito agrorum dotis plebanalis[?] parochialis ecclesie in *Poddąbica*, quiquidem scopuli liquide elucidant granicies, tandem ab hijs scopuli ex opposito dictorum agrorum iacentibus, granicies vsque ad scopulum suprascriptum circa *Chrobski mlyn* iacentem acialem circumueniunt. Et sciendum est, quod vicini nobiles, maxime heredes de *Poddąbice* et dominus Bratkowski de *Golicze* moliuntur inferre iacturam bonis archiepiscopalibus hereditatis *Swarawa*, iamque maximam partem bonorum occuparunt et pro se usurparunt, denique maius sibi adhuc adsciscendo et appropriando, de proprijs pratis, agris ac pasuis hereditatis *Swarawa* pecora subditis archiepiscopalibus de villa dicta *Swarawa* abigebant et subditos expilabant ante biennium et nunc procul dubio in proprijs dictorum subditorum pascuis abigarent, nisi moderno domino capitaneo Unieouiensi partim pro illius hac in re peruigili cura, partim quod illi illius bona in eosdem obseruancia libenter differunt, ab huiusmodi abaccionibus et depilacionibus et fundi appropriacione abstinent. Necessario itaque sunt ille granicies faciende, etenim futurum est, quod per hanc negligenciam maxima pars hereditatis dicte per dictos vicinos adimetur. Vnde

[illegible]

incole nec pascua nec prata habituri sunt, ob quod certe villa illa desertaretur et annihilaretur.

Teka Naruszewicza 10 N. 120 z inwentarza kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej.

[1]) *Skorawa*, wieś w woj. kaliskiem, pow. warckim, par. *Uniejów*.

119. 1408. die 14. mensis Ianuarii, in *Miedzyrzecz*.

Iacussii de *Pawlikowice* et sociorum cum abbate monasterii Paradisiensis de iniuriis quibusdam pactum.

R. Iacus van *Pawlicowicz* und Zamolak Stinczer geborn in dir Maze, Pakos adir Petir van *Wola*, Petir van *Galanssek*, Mikolay van *Ostrowy*, an dem Sonnobind vor dem Suntag Omnis terra off dem Slosse czu *Meserecz*, oświadczają, że zostawszy za gwałty popełnione w dobrach klasztoru paradyskiego pojmani przez opata i oddani staroście, puszczają całe to zajście w niepamięć i obiecują nie mścić się w przyszłości, jakto już oświadczyli panu Milinskyemu.

Oryginał pargaminowy przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, z których dwie osobno luzem przechowane, wyobrażają Kotwicę. Napis nieczytelny.

120. 1408. die 21. mensis Ianuarii, in *Elbing*.

Ulricus de Iungingen magister generalis ordinis beatae Mariae hospitalis Ierosolimitani de domo Teutonica Vladislao regi Poloniae venandi in saltibus sitis inter fluvios *Bober* et *Suppe* dat potestatem.

Wladislao serenissimo et magnifico regi Polonie, supremo principi Litwanie et heredi Russie etc. frater Vlricus de Iungingen magister generalis ordinis beate Marie hospitalis Ierosolimitani de domo Theotunica, ad beneplacita regalis magnificencie indefessum animum et deuotum! Cupientes serenissime princeps nostre deuocionis insignia apud vestre preclare maiestatis fastigia vtcumque declarare, vigore presencium indulgemus vestre Serenitatis persone, ibi personaliter existenti, cum sua familia libertatem siue facultatem venandi secure cuiuslibet generis ferarum nostris in nemoribus et saltibus, sitis infra fluuios *Beber* et *Suppe*,[1]) quociens eidem Serenitati placitum visum fuerit et expediens, dumtaxat ad tempora vite vestre, que Omnipotens facere dignetur longiturna. Insuper quamdiu magnificencia vestra inibi venacionis studia exercuerit, pistacionis quoque graminum ac lignorum nostrorum pro necessitate ignis solummodo habendorum

eidem Serenitati vestre sit liber vsus. In cuius gratuite concessionis testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in castro nostro Elbing, ipso die sancte Agnetis*) anno Domini millesimo quadringentesimo octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 305). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

Jest i drugi oryginał tego dokumentu w temże archiwum metropolitalnem (N. 306) ze zniszczoną pieczęcią, której resztki przylepione do paska pargaminowego. W tym drugim egzemplarzu są następujące odmianki tekstku: 1) dodaje „necnon in silua siue solitudine *Rogismedis* alias *Rudzogi* dicta“, 2) Datum in castro nostro Mariemborg feria quarta proxima ante festum Palmarum.

121. 1408. die 2. mensis Februarii, (in *Lubin*).

Mathias abbas monasterii Lubinensis Stanislao quondam sculteto de *Żelazno* molam vento agitatam, Lubini sitam, IV½ marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ea, que geruntur in seculo, a memoria hominum de facili labuntur, idcirco necesse est, testibus publicis ac scripturis veridicis ea roborari. Igitur omnibus et singulis, presentibus et futuris, ad quos presens pagina deuenerit, publice innotescat, quod nos Mathias diuina paciencia abbas monasterij Lubinensis, ordinis sancti Benedicti, dyocesis Poznaniensis, vna cum conuentu fratrum nostrorum: Nicolao Rodzina priore, Nicolao Pyfkone clauigero, Thoma custode, Iaroslao infirmario, ceterisque fratribus conuentualibus, Deo et beate Marie in eodem monasterio militantibus, bona deliberacione maturoque prehabito consilio, molendinum nostrum ventile, ante curiam Lubinensem situm, pro quinta dimidia marcis grossorum vendidimus prouido et laborioso viro Stanislao quondam scolteti de *Zelasno*, sibi ac suis pueris legitimis natis et nascendis necnon ipsius successoribus perpetue tenendum, habendum, possidendum, vendendum et ad beneplacitos vsus conuertendum, velut ipsis melius ac vtilius videbitur expedire. Addidimus quoque dicto molendinatori vnum ortum cira lacum Lubinensem et penes viam, que ducit ad *Weszkowo;* sed dictus molendinator et sui successores de eodem molendino nobis ac nostris successoribus vnam marcam annuatim pro censu soluant. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum ipsa die Purificacionis Marie, sub anno Domini millesimo quadringentesimo VIII°. Presentibus hijs testibus: Phylippo de *Drzeczkowo*, Andrea vicario de *Lubin* et Czechoslao clerico et alijs quampluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś brak.

122. 1408. die 8. mensis Februarii, in *Szczecin*.

Conradi Haghemester decani ecclesiae Stetinensis ad s. Mariam decretum, inter Michaelem Bliden canonicum Posnaniensem et Bartholomaeum plebanum de *Szroda* de decima villarum *Czartki Wielkie* et *Male* litem dirimens.

Conradus Haghemester decanus ecclesie sancte Marie virginis Stetinensis, Caminensis diocesis, conseruator iurium et bonorum comendabilium virorum, dominorum . . prepositi . . decani et capituli singulorumque canonicorum ecclesie Poznaniensis, in forma, que incipit „Militanti ecclesie" a Sede apostolica specialiter deputatus, vniuersis et singulis, prelatis, plebanis, viceplebanis, presbiteris et clericis Poznaniensis, Gneznensis, Wladislauiensis, Cracouiensis et Ploczensis ecclesiarum, ciuitatum et diocesium ac alias vbilibet constitutis, presentibus requisitis, salutem in Domino sempiternam, et mandatis nostris ymo verius apostolicis firmiter obedire. Pro parte venerabilis decretorum doctoris magistri Michaelis Bliden, canonici Poznaniensis, nomine ipsius ecclesie propositum est coram nobis, quod dominus Bartholomeus plebanus de *Szroda*, Poznaniensis diocesis, prebendam dicte ecclesie Poznaniensis, quam dictus dominus Michael inibi obtinet, in assecucione decime vtriusque ville *Czartki*,[1]) ad ipsas ecclesiam et prebendam spectantis, iam quinque annis impediuit, et lata tandem inter eos infrascripta, nulla appellacione suspensa diffinitiua sentencia, ipse dominus Bartholomeus ipsam minime curauit obseruare, prout tenebatur. Petitum igitur exstitit auctoritate dictarum apostolicarum literarum per nos prouideri et sibi iusticie complementum. Tenor autem diffinitiue sentencie pretacte talis est:

„In nomine Domini amen. Pridem inter honorabilem dominum „Bartholomeum plebanum in *Szroda* nomine sue ecclesie et sue parrochie „vtriusque *Czarthki* villarum heredes siue dominos ex vna et venerabilem „decretorum doctorem, dominum Michaelem Bliden canonicum nomine „prebende sue ecclesie Poznaniensis ex altera parte, super decimis agro„rum dictarum villarum et earum iure suborta discordia in capitulo gene„rali coram reuerendo in Christo patre, domino Alberto Dei gracia epi„scopo Poznaniensi, idem dominus episcopus de consensu dictarum parcium „expresso et spontaneo, nos Iohannem de *Nepart* canonicum dicte ecclesie „Poznaniensis, plebanum in *Nepart* et vicarium in spiritualibus ipsius „domini episcopi generalem, iudicem et descisorem premissorum dedit et „concessit et fine debito ea descidenda commisit nobis; et ipse partes „sponte, fide data in bona consciencia, in manibus nostris promiserunt, „quod seruare et tenere vellent, quidquid declararemus, renunciantes „omnibus litis contestacioni ceterisque terminis et obseruancijs ac appen„dendi, suppendendi et ad arbitrium boni viri reducendi uel quibus contra „nostrum dictamen et pronunciacionem se tueri quomodolibet possent „iuris uel facti subsidijs et refugijs omnibus. Auditis autem hinciude per

„partes easdem propositis, petitis et productis et eorum testibus et regi-„stris regalibus et ecclesie Poznaniensis antedicte ceterisque probacionibus „earumdem in tantum, ut eciam veterioribus prouocacionibus renunciaret, „per pronunciacionem nostram debitis instancijs postularent. Cristi nomine „inuocato, pro tribunali sedentes et solum Deum pre oculis habentes, inuocato „consilio peritorum, quibus relacionem fecimus plenariam et per ea, que „ex attestacionibus et dictis testium coram nobis productorum in hac causa „vidimus et cognouimus videmusque et cognoscimus, per hanc nostram „sentenciam, quam in hijs scriptis ferimus, pronunciamus, decernimus et „declaramus in dictis villis, tam minori *Czarthki,* quam eciam maiori „*Czarthki* ab olim fuisse et esse agros prediales et allodiales, qui pro „dominis et heredibus villarum ipsarum, necnon et alios rusticales seu „censuales agros et mansos, qui per rusticos et kmethones pro tempore „in dictis villis inhabitantes et per ipsos arcibantur et colebantur, decimas „quoque omnium fructuum atque frugum, qui pro tempore excrescebant „in eisdem censualibus seu rusticorum agris titulo dotacionis et fundi ad „dictos canonicatum et prebendam, quos prefatus dominus Michael decre-„torum doctor in dicta ecclesia Poznaniensi optinet, de allodialibus vero „et dominorum agris et araturis ad dictam ecclesiam parrochialem in „*Srzoda* iure parrochiali et rectores pro tempore eorundem pertinuisse et „spectasse, ipsosque canonicatum et prebendam ac canonicos eorum pro „tempore in censualium et rusticalium, ecclesiam vero in *Srzoda* in pre-„dialium agrorum percepcione et possessione decimarum prescriptarum „fuisse et esse, et nunc restituendos et reintegrandos vtrobique fore et „restituimus ac reintegramus, ita videlicet, quod cum predicti agri prediales „et rusticorum adeo simul coniuncti et permixti sint atque confusi, vt ab „invicem, prout erant antiquitus, secerni non valeant, equitate et quantitate „atque qualitate dictorum vtrorumque agrorum pensata, et propter bonum „pacis et concordie perpetuo duraturum, predicti canonicatus et prebenda, „quas dictus dominus Michael optinet, et ipse dominus Michael ac succes-„sores eius, qui fuerint pro tempore, in dicta villa Maiori *Czarthki* de „omnibus agris sic permixtis, siue in posterum segregati siue locati legi-„time fuerint, tres partes seu valorem et estimacionem pro eisdem annis „singulis perpetuis ab ecclesia in *Srzoda,* a prefato domino Bartholomeo „eiusque, qui pro tempore fuerint, rectoribus, ipsi vero ecclesie in *Srzoda* „et eius rectori quartam partem, in villa vero Minori *Czarthki* similiter de „agris vtriusque, tam predialibus, tam rusticalibus, sic confusis, dicti cano-„nicatus et prebende et dominus Michael suique successores, canonici pro „tempore, duas partes estimacionis et valorem pro eisdem ab ecclesia in „*Srzoda* et domino Bartholomeo et alijs rectoribus eiusdem, qui pro tem-„pore fuerint, ipsi vero ecclesie terciam partem dicte decime omnium fru-„gum et fructuum, qui prouenient pro tempore, percipient, quam eciam „decimam ipse et successores sui, rectores ecclesie in *Srzoda,* pro tempore „colligere et decimare ac in loco vno locare et tam heredibus quam kme-„thonibus et hominibus alijs communibus in vtraque villarum predictarum

[illegible]

„ecclesiastica sacramenta sine difficultate ministrare teneantur. Quibus „quidem canonicatui et prebende Poznaniensi ac ecclesie in *Srzoda* huius„modi partes decime, sic, ut prefertur, adiudicamus, colonos vero seu agri„cultores ipsarum villarum ad soluendum, prout ante suluebant, prefato „domino Michaeli canonico census persessos a duobus annis et retentos, „compellendos fore et quantum in nobis, condempnamus et compellimus, „expensas hincinde factas obmittentes. Lecta et lata est hec nostra sen„tencia nostrumque dictamen in stuba nostra apud ecclesiam Poznaniensem „memoratam, nobis ibi pro tribunali ad iura reddenda sedentibus, anno „Domini M° CCCCVII, indiccione XV, pontificatus sanctissimi in Christo „patris et domini nostri, domini Gregorij diuina prouidencia pape XII „anno primo, die Saturni, quinta mensis Martij, hora causarum consueta „ante prandium. Et pro vtraque parte petita fuerunt instrumenta, que et „nos fieri mandauimus per nostrum scribam in hoc negocio infrascriptum „et nostri sigilli appensione decreuimus communiri. Presentibus: honora„bili viro, domino Iaschoni (s) in *Gosdowo* plebano, canonico, ac discretis „dominis Nicolao Russzyn et Nicola plebani, vicarijs canonicalibus dicte „ecclesie Poznaniensis et alijs fidedignis ad premissa. Et ego Symon „Martini de *Dambye*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali aucto„ritate notarius ac honorabilis viri, domini Iohannis de *Neparth* canonici „et vicarij in spiritualibus ecclesie Poznaniensis generalis iudicis predicte (s) „et cause presentis coram eo scriba, predictis sentencie diffinitiue prola„cioni omnibusque alijs et singulis premissis, dum sic, ut premittitur, age„rentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque „sic fieri vidi et audiui, sed me alijs prepedito negocijs per alium fidelem „conscripta, me hic propria manu subscribendo, de mandato dicti domini „Iohannis iudicis in hanc formam publicam redegi, signo et nomine meis „solitis vna cum appensione sigilli prefati domini iudicis consignando in „fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum".

Nos igitur Cunradus decanus prenominatus auctoritate, qua supra, vos dominum Bartholomeum plebanum in *Szroda* ac omnes alios et singulos, quorum interest in premissis et quemlibet vestrum singulariter requirimus et monemus primo, secundo, tercio et peremptorie per presentes, quatenus infra nouem dies publicacionem presencium in ecclesia Poznaniensi uel Szrodensi factam, immediate sequentes, dicte diffinitiue sentencie pareatis cum effectu, et ut obserueretur in futuris temporibus, prout ad vos spectat, efficiatis, et de hijs, que occasione premissorum tenemini, satis faciatis effectiue, quorum nouem dierum tres pro primo, tres po secundo et tres pro tercio et peremptorio termino et monicione canonica vestrum cuilibet singulariter assignamus; alioquin elapso dicto termino vos et vestrum quemlibet eo ipso sentenciam excommunicacionis, quam in hijs scriptis exnunc, ut extunc in vos non parentes ferimus, volumus incidisse, vobisque omnibus supra salutatis, presentibus requisitis, sub dicta excommunicacionis sentencia mandamus, quatenus infra triduum a requisicione currens, predicta publicetis adeo, vt ignorancia pretendi non valeat. Et si

[illegible]

[redacted]

ecclesie Poznaniensi et dicto domino Michaeli, ut premittitur, satisfactum non fuerit ac premissis paritum non erit, vos huiusmodi non parentes sine alterius exspectacione mandati denuncietis excommunicatos publice coram populo in ecclesijs capellisque vestris, donec a nobis aliud habueritis in mandatis, hesitantesque de huiusmodi nostra iurisdiccione . . . . . . oculatam fidem facientes termino et loco debito . . . . . sitis, reddentes presens nostrum ymmo verius apostolicum mandatum vestris sigillis cum cedulis transfixis diem, horam, locum et quibus punctis vna cum nominibus et cognicionibus vestris continens, sigillatum pena sub premissa. In quorum omnium et singulorum premissorum fidem et euidens testimonium premissorum, presentem nostrum processum per Iohannem Schumaker notarium publicum infrascriptum scribi et publicari mandauimus, nostrique appensione sigilli iussimus communiri. Datum et actum *Stetin* iu capella ecclesie collegiate beate Marie virginis gloriose, anno Domini M° CCCCVIII°, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Gregorij diuina prouidencią pape XII, anno secundo, die Mercurij, VIII mensis Februarij. Presentibus honorabili et discretis viris: Nicolao Warnow clerico, notario publico, Iohanne Kok et Laurencio Poley laicis Caminensis et Poznaniensis diocesium, testibus ad premissa vocatis specialiter atque rogatis.

S. N. Et ego Iohannes Schumaker clericus Roskildensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia huiusmodi proposicioni, suprascripti instrumenti publici et diffinitiue sentencie exhibicioni, presentisque processus peticioni et ipsius decreto, premisisque alijs omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur fierent et agerentur, vna cum prenarratis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et in hanc formam publicam proprio manu mea conscribens redegi, quam signo et nomine meis solitis et conswetis vna cum appensione sigilli venerabilis et circumspecti viri, domini Conradi Haghemester, decani prenominate ecclesie beate Marie virginis Stetinensis decani (s) consignaui rogatus et requisitus in fidem et euidens testimonium omnium et singulorum premissorum et protestacione de rasuris in diccione videlicet communicato factis non vicio, sed errore, quod signo meo approbo et affirmo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pierwsza wcale oderwana, po drugiej pozostał ułomek w woreczku zaszyty.

[1]) *Oxartki Wielkie* i *Małe*, wsie w pow. kaliskim, par. *Kalinowa*.

123. 1408. die 9. mensis Februarii, in *Plock*.

Iacobus episcopus Plocensis bullam quandam Gregorii XII. P. M. exsecutioni demandat.

R. Priuilegium donacionis decimarum in valore quatuor marcarum capitulo cathedrali Poznaniensi per Andream episcopum cum clero cathedrali, specialiter vicariis canonicalibus sub dato Posnanie die XIII Nouembris, anno millesimo quadringentesimo tercio emanatum, et per bullam Gregorij XII pape de dato Rome apud sanctum Petrum XIV kalendas Ianuarij, pontificatus sui anno primo, gracie anno millesimo quadringentesimo septimo approbatum, cuius bulle execucio pro verificacione narratorum per reuerendissimum Iacobum episcopum Plocensem, tanquam executorem literarum apostolicarum subsecuta de dato in *Ploczko*, die nona mensis Februarij, pontificatus sanctissimi eiusdem pape anno secundo, Christi millesimo quadringentesimo octauo.

Teka Naruszewicza 10 N. 119, z sumaryusza kapituły poznańskiej.

124. 1408. die 14. mensis Martii, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Sandivogium de *Uzarzewo*, Dobrogostium de *Sierakowo* et filos Benaconis de *Sierakowo* Ioanni de *Ianowiec* villam *Koldrąb* CCXL marcis vendidisse.

R. In Poznania feria quarta ante dominicam Oculi mei. Sędziwoj z *Uzarzewa* i Dobrogost z *Sierakowa* wraz z swymi synowcami Dobrogostem i Benakiem, synami ś. p. Benaka z *Sierakowa*, sprzedają Janowi dziedzicowi *Janowca* wieś *W. Kołdrąb*[1]) za 240 grzywien szerokich groszy praskich, wraz z wszystkiemi przynależytościami i prawem patronatu tamecznego kościoła. Testes: Albertus episcopus, Sandziwogius palatinus, Iaroslaus vexillifer, Nicolaus de *Czarncowo* iudex, Mroczko de *Cleszczewo* subiudex Poznanienses, Iacussius Iacca iudex Kalissiensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad an. 1419.

[1]) *Kołdrąb*, wieś w powiecie wągrowieckim.

125. 1408. die 13. mensis Aprilis, in *Kalisz.*

Ioannes Mężyk de *Dąbrowa* Wladislao II. regi Poloniae C marcas pro Ioanne Wałach fideiubet.

Ego Iohannes Monzik de *Dombrowa* significo tenore presencium quibus expedit, vniuersis, serenissimo principi domino Wladislao Dei gracia regi Polonie, domino meo graciosissimo, pro strennuo Iohanne Walach centum marcas in quibus idem Iohannes villam *Wroczonka,* quam ex indulto ipsius domini regis obligauit, dum de Hungaria, quo intendit proficisci, reuerteretur, debebit liberare, fideiubeo et fideiussi, in eisdem centum marcis me eidem domino nostro regi obligando, promitto ipsas sibi persoluere. Si, quod absit, ydem Iohannes de Hungaria reuersus, non liberauerit in eisdem centum marcis villam memoratam, extunc ego liberare promitto et obligo. In cuius rei testimonium meum sigillum est appensum. Datum in *Kalis* feria sexta festi Pasce, anno Domini millesimo quadringentesimo octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 307). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

126. 1408. die 26. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Budconi de *Skrońsko* scultetiam in villa Boleścino confert.

In nomine Domini amen. Quia tunc multis errorum incommodis prudenter occurrimus, cum gesta etatis nostre literarum apicibus cum annotacione testium perhennamus, proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus harum serie vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod mente sollicita perpendentes multiplicia ac diuturna nobilis Budconis de *Scronsko,* quibus nobis et ecclesie nostre Gneznensi a retroactis dudum temporibus complacuit, fidelitatis obsequia, ad ea, que status sui exaltacionem respiciunt, non immerito inclinamur; horum igitur consideracione prefatum Budconem specialium graciarum prerogatiua consolari et fauoribus nostris prosequi cupientes, sculteciam in villa nostra *Bolesczino,*[1]) ad mensam nostram archiepiscopalem pertinente, in districtu Vneyouiensi et in terra Syradiensi sita, sibi donauimus et tenore donamus presencium de consensu et ratihabicione venerabilium virorum, dominorum fratrum nostrorum, capituli Gneznensis, recepta ab eodem Budcone pro necessitate Gneznensis ecclesie predicte notabili et certa pecuniarum quantitate. Racione cuius scultecie eidem Budconi quinque mansos liberos, cum pratis ad ipsos spectantibus, molendinum dictum *Slop* in fluuio *Gosdnicza* situm, cum vna thaberna et orto vno in dicta villa nostra *Bolesczino,* ac tercium denarium . . . . . . penarum cuiusli-

bet rei iudicate adiungimus, annectimus et appropriamus, per ipsum Budconem et liberos ac poster . . . . tenenda, habenda, vtifruenda, commutanda, obliganda et vendenda de nostro tamen et successorum nostrorum consensu speciali, aut per se et liberos ac posteritatem suam possidenda temporibus perpetuis duraturis. Hoc adiecto speciali(ter), quod idem Budco, liberi et posteritas sua litteras nostras et successorum nostrorum ad proximiores sculteto villarum nostrarum portare et mittere et honores ac seruicia alia more aliorum scultetorum nostrorum nobis et eisdem successoribus nostris impendere tenebitur et omnino sit astrictus. Incole vero predicte ville nostre *Bolesczino* census, iura, labores et honores, vti prius soluere consueuerunt ab antiquo, nobis et successoribus nostris soluent et soluere tenebuntur. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne in crastino sancti Marci ewangeliste gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo octauo. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis; Iohanne Hanczel decano, Petro cantore, Iacobo custode, Kelczone cancellario, Nicolao Strzeszconis officiali, Dobeslao de *Czeschewo,* Nicolao Gorca, Alberto de *Byelawy,* Henrico Byel, Nicolao Longo, Borcone, Laurencio, Lorek, Nicolao de *Czesschewo,* Blizborio, Albrico, Martino Chrapek, Nicolao Bronislai et Miroslao, prelatis et canonicis dicte nostre Gneznensis ecclesie, tunc nobiscum capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 308), opatrzony jest dwiema pieczęciami, znacznie zniszczonemi, zawieszonemi na sznurkach z różowego i zielonawego jedwabiu. Pierwsza podługowata wyobraża pod gotyckiem poddaszem, wśród gotyckich słupków, wysoką postać biskupa in pontificalibus, z pastorałem w lewej, prawą wzniesioną do błogosławieństwa; u podnóża tarcza z herbem Szreniawa. Napis otokowy zniszczony. Druga pieczęć duża okrągła, to większa pieczęć kapituły katedralnej gnieźnieńskiej.

[1]) *Boleszczyn* wieś parafialna w wojew. kaliskiem, pow. warckim.

127. 1408. die 30. mensis Aprilis, Lucae.

Antonius episcopus Prenestinus cuidam Martino filio Mathiae clerico dioecesis Posnaniensis divina celebrandi in aliis dioecesibus dat potestatem.

R. Powyższe zezwolenie nadane zostaje na mocy pozwolenia papieskiego Marcinowi Maciejowiczowi tak w celu służby bożej, jako też w celu zarobku na utrzymanie, lubo to jest przeciwne statutom synodalnym prowincyi gnieźnieńskiej.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta anni 1415.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

128. 1408. die 1. mensis Iunii, Posnaniae.

Ioannes praepositus ecclesiae ad s. Spiritum, canonicus et officialis Posnaniensis inter Mathiam abbatem monasterii Lubinensis et Andream, Pribislaum, Ioannem, Vissacum necnon Claram de *Gryżyna* de villa *Wławie* litem dirimit.

R. Jan kanonik i oficyał poznański podaje naprzód do wiadomości bullę papieża Bonifacego IX z d. 22 listopada 1402, mocą której mianowany został sędzią w niniejszej sprawie, toczącej się pomiędzy klasztorem lubińskim a Andrzejem, Przybysławem, Janem i Wyszakiem z *Gryżyny* bracią, oraz Klarą wdową po Przybysławie z *Gryżyny* o wieś *Wławie*, jezioro pod wsią *Woneszecz* i tegoż odpływ, i oznajmia co następuje.

Na pierwszym terminie, który stronom naznaczył, stanął jako syndyk klasztoru Krzysztof z *Miłosławia*, bracia zaś Gryżyńscy wysłuchawszy skargi, prosili o kopią tejże i o nowy termin, na którymby na nią odpowiedzieli. Na drugim terminie stanąwszy Tomasz Mikołajowicz de *Opeczicze*, substytut Bartłomieja de *Girzino*, głównego zastępcy braci Gryżyńskich, podniósł przeciw skardze niektóre zarzuty, które gdy wzmiankowany Krzysztof z *Miłosławia* wysłuchał, prosił ze swej strony o nowy termin, aby na nie replikować. Gdy i ten nowy termin i inne jeszcze spełzły na niczem, oświadczyli naraz bracia Gryżyńscy, że od sprawy zupełnie odstępują, ponieważ nie oni wszyscy, lecz tylko brat ich Jan do wsi Wławie i wód pomienionych rości sobie pretensyę.

W rozpoczętej nanowo przeciw Janowi sprawie wniósł Krzysztof z *Miłosławia* nowe libellum, w którem oznajmił, że lubo Paweł, poprzednik obecnego opata Wacława, dał był tylko dożywociem ś. p. Wojciechowi z *Gryżyny*, podówczas sędziemu poznańskiemu, za zasługi jego względem klasztoru, prawo łowienia ryb we wspomnianych wodach, to jednak Jan bezprawnie sobie to prawo uzurpuje. Gdy potem jeszcze w dwóch następnych terminach, kolejno przez strony dla wzajemnego replikowania uproszonych, na których ze strony Jana Gryżyńskiego występowali magister Mikołaj z *Gwiazdowa* i jego substytut Mikołaj Maginka, strony wszystko już wypowiedziały, uchwalono obopólnie za zgodą Mikołaja syna Jana Gryżyńskiego, aby przesłuchanie świadków poruczyć Mikołajowi, plebanowi lubińskiemu i Szymonowi Marcinowiczowi de *Dambye* notaryuszowi publicznemu.

W końcu po przeczytaniu wszystkich starych i nowszych dokumentów wydaje Jan oficyał wyrok, mocą którego Jan Gryżyński od swych uroszczeń co do jeziora wonieckiego i jego odpływu wieczyście odsądzonym zostaje. Testes, religiosi fratres: Iohannes magister studencium, Iohannes predicator Theutonicorum de conuentu s. Dominici, Iohannes rector scolarum, Stanislaus Ventris clericus de monte s. Adalberti Poznanien.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin 37, a). Pieczęci brak.

129. 1408. die 10. mensis Iunii, in *Staw*.

Petrus de *Czekuszewo* cuidam Ioanni molitori molam exstruendi facultatem tribuit.

R. Petrus heres de *Cecusewo* pozwala Janowi młynarzowi wystawić młyn z prawem pobierania trzeciej miary według prawa młynarskiego. Młynarzowi ma być wolno w stawie zrobić jaz i łowić ryby pod pewnemi warunkami. Natomiast ma tuczyć dziedzicowi dwa wieprze a sobie trzeciego a na Zielone Świątki ma dać pół miary pszenicy. Dziedzic zaś na potrzeby młyna ma dawać 2 denary a młynarz trzeci, również ma dziedzic poprawiać groblę, to jest dwie części a młynarz trzecią, a na kamienie i żelastwo dziedzic 2 denary a młynarz trzeci. Młynarz dostaje oprócz tego ogród poniżej grobli.

In *Staw*, in die s. Trinitatis. Testes: Iohannes heres de *Brudzewo*, Domaczco quondam heres de *Scamppe*, Nicolaus dictus Szika heres de *Staw*, Mroczko heres de ibidem.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1418.

130. 1408. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicum quorundam decretum, inter Wladislaum II. regem Poloniae et Ivonem Marszałek de *Radomino* de X millibus florenorum litem dirimens.

Nos Andreas de *Wirzbiczko* iudex et Nicolaus de *Zlotopole* subiudex Dobrinenses, omnibus et singulis, presentibus et futuris et ad quos presentes deuenerint, publice profitemur et ad noticiam deducere volumus, quomodo serenissimus princeps et dominus, noster dominus Vladislaus Dei gracia rex Polonie et Dobrinie etc. de anno Domini millesimo quadringentesimo septimo Gnesne circa aduentum suum coram strenuis ac nobilibus viris, dominis Sandiuogio Posnaniensi, Mathia Kalissiensi, Creslao Brestensi, Iacobo Siradiensi palatinis, Thomislao Sandomiriensi, Clemente Wisliciensi, Iohanne Srzemensi, Ianussio Medzirzecensi, Georgio Biechouiensi, Martino Siradiensi castellanis, Pascone Poznaniensi, Alberto de *Trlank* Kalissiensi, Miklone Dobrinensi, subcamerarijs, Nicolao Posnaniensi, Iacussio Iaca Kalissiensi, Martino de *Baruchowo* Brestensi iudicibus, Iaroslao Posnaniensi, Nicolao Lanciciensi vexilliferis, Bodzantha subiudice, Sandziuogio subpincerna Kalissiensibus, ceterisque dominis iudicio regali tunc ibidem presidentibus, proposuit iudicialiter contra Iwonem dominum Marsalek de *Radomino* heredem, terrigenam Dobrinensem, inculpando ipsum in decem millibus florenorum; ex aduerso Iwo Marsalcus heres de *Radomino* respondit, dicens, se non teneri nec esse culpabilem predicto domino

Vladislao regi Polonie in dictis decem millibus florenorum. Tandem domini superius descripti auditis proposicionibus et responsionibus parcium predictarum, sentenciauerunt testes producere dicto Iwoni ad expurgandam innocenciam suam erga predictum dominum regem pro dictis decem millibus florenorum, terminum eidem in terra Dobrinensi super produccione testium assignantes et prefigentes. Quoquidem termino aduenientе, in quo testes producere debuit, eosdem testes producere non potuit; extunc senciens se causam suam amisisse et perdidisse et fore condempnatum, tunc veniens de anno Domini millesimo quadringentesimo octauo, sabbato proximo post festum Ascensionis Domini in Dobrin ad dominos Dobrinenses et ad ceteros, qui iudicio regali protunc presidebant, petiit se per ipsos Gnesnam ad ferendam sentenciam finalem remitti, vbi plures domini ad iudicium regale locarentur et presiderent eidem. Cuius peticionibus annuentes domini iudicio regali tunc in *Dobrin* presidentes, cumque iusta petentibus non est denegandus assensus, ipsum iuxta petita sua Gnesnam ad videndum et audiendum sentenciam ferri in causa et facto predicto remiserunt. Tandem veniente eodem termino, sibi Gnesnam, vt prefertur, per dominos tunc iudicio in *Dobrin* presidentes, assignato et prefixo, cum domini superius prescripti Gnesne de anno, ut supra, feria tercia proxima ante festum Corporis Christi, circa aduentum domini nostri, domini Wladislai regis predicti pro tribunali sederent ac ad iudicium regale locarentur, audita ergo recognicione et relacione dominorum Dobrinensium, quod testes erga dominum nostrum, dominum Vladislaum regem Polonie non produxit, ac meritis cause huiusmodi intellectis et cognitis, solum Deum pre oculis habentes, ex consensu vnamini et matura deliberacione prehabita sufficienti, adiudicauerunt quinque millia florenorum, (quia) nominatus dominus Vladislaus rex Polonie ad peticiones inclyti principis domini, domini Vitoldi ducis Lithuanie, ac magnifici domini, domini magistri generalis Cruciferorum dicto Iwoni Marschalco heredi in *Radomino* libere dimisit et indulsit. In quibus quidem quinque millibus florenorum nominate domino Vladislao regi Polonie etc. per dominos adiudicatorum in dicto Iwone, domini superius descripti sentenciauerunt demandantes intromittere et impossessionare predictum dominum Vladislaum regem Polonie etc. ad bona hereditaria dicti Iwonis, que bona predictus dominus Vladislaus rex Polonie tenebit et possidebit in eisdem quinque millibus florenorum tamdiu, quousque dicta sibi quinque millia florenorum per predictum Iwonem fuerint integraliter persoluta. Super quibus prefatus dominus Vladislaus rex Polonie etc. racione memorie soluit iudicatum ac ad maiorem euidenciam super omnia premissa et sentenciam contra predictum Iwonem de *Radomino* heredem, sic ut prefertur, de Iure latam, de iudicio postulauit literam habere iudicialem. Nos vero de mandato suprascriptorum dominorum et vnanimi consensu ipsorum presentem literam prenominato domino Vladislao Dei gracia regi Polonie dedimus, nostrorum sigillorum subappensione iuxta decreta dominorum prescriptorum. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Data et lata est sentencia

[illegible]

presens Gnesne feria tercia proxima ante festum Corporis Christi. Presentibus omnibus strenuis ac nobilibus dominis superius descriptis, sub anno Domini millesimo quadringentesimo octauo, vt supra.

Teka Naruszewicza 10 N. 114, z oryginału przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiały dwie pieczęcie na paskach pargaminowych.

131. 1408. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicum quorundam decretum, inter Sandivogium de *Skurki* et Ioannem de *Ianowiec* litem dirimens.

R. Albertus episcopus Posnaniensis, Sandiuogius Posnaniensis, Mathias Calissiensis, Iacobus Siradiensis palatini, Thomco capitaneus Polonie, Nicolaus Woyniciensis, Ianussius Medzirzecensis castellani, Petrus Saffranecz Cracouiensis, Albertus de *Trlang* Calissiensis subcamerarij, Nicolaus iudex Posnaniensis, Bodzantha subiudex Calissiensis, ceterique zupparii iudicio regali feria sexta in crastino Corporis Christi a. D. 1408 circa aduentum serenissimi principis Wladislai regis Polonie Gnezne presidentes, zawiadamiają Jakusza Jakkę z *Wilczyna* sędziego kaliskiego, który wraz z nimi w tymże sądzie zasiadał, że przed tymże sądem Ian dziedzic *Janowiec* odbył (*euasit*) Sędziwoja dziedzica *Skurki* o prawo, które sobie tenże rościł do pojenia bydła i moczenia konopi w jeziorze wsi *Janowej*, zwanem *W. Kołdrąb*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1419.

132. 1408. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ecclesiam parochialem in villa *Blociszewo* erigit et dotat.

R. Albertus episcopus Posnaniensis zważając, że wsie *Błociszewo*, *Gaj*, *Wronowo* i *Krzyżanowo*[1]) zanadto są oddalone od swych kościołów parafialnych, i uwzględniając prośby Jana dziedzica *Błociszewa*, i brata jego Mikołaja dziedzica *Brodnicy*, kasztelana santockiego, wznosi kościół parafialny w *Błociszewie*. Na utrzymanie proboszcza dają fundatorowie jeden łan, dla kleryka jeden łan i dla zagrodnika (ortulanus) grunta z ogrodami i łąką za gajem, wzdłuż drogi wiodącej do *Rąbina*, również zarośla po prawej stronie wzdłuż drogi wiodącej z *Wyrzeki* do *Błociszewa*,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

aż do granic *Rąbina*, oprócz tego na *Błociszewie* 2 grzywny, na *Wronowie* 1 grzywnę i na *Bytkowie* Dobrogosta 1 grzywnę rocznego czynszu. Oprócz tego dają fundatorowie proboszczowi wolność pasania trzody chlewnej na swych żołędziach i to osobno, nie razem z kmieciami. Testes: Nicolaus de *Thopola* archidiaconus Poznaniensis, Pelka cantor, Conrad Srzemensis, Michael Pczewensis archidiaconi, prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta obligationum de a. 1501.

[1]) *Błociszewo*, wieś parafialna w pow. szremskim.
Gaj i *Krzyżanowo*, wsie w pow. szremskim, par. *Błociszewo*.
Wronowo, wieś w pow. kościańskim, par. *Gołębin*.

133. 1408. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis erectionem altaris Visitationis b. Mariae virginis et s. Urbani in ecclesia parochiali Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam a Tilone Grazenaw et Petro Strosberg, civibus Posnaniensibus factam, ratam esse iubet.

R. Albertus episcopus Posnaniensis potwierdza erekcyę nowego ołtarza Nawiedzenia NPanny Maryi i św. Urbana w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny w Poznaniu, której dokonali Tile Grazenaw i ś. p. Piotr Strosberg, mieszczanie poznańscy. Pierwszy z nich darował w tym celu 4 grzywny na swym składzie sukienniczym, piątym od rogu idąc do sukiennic z ulicy wrocławskiej; Piotr zaś $^1/_2$ grzywny monety polskiej na młynie Wierzbięty Schildols pod Winiarami, co magistrat poznański potwierdził. Oprócz tego darował Tile Grazenaw 6 grzywien rocznego czynszu, to jest 3 grzywny na swym domu narożnym przy ulicy piekarskiej, 2 grzywny na domu Bernarda mieszczanina i pisarza, leżącym na rogu rynku, i 1 grzywnę na domu Jerzego Elischin przy ulicy koziej. Do tego dodała Juhta wdowa po Henszlinie Gradis, 1 grzywnę czynszu na domu Mikołaja krawca, leżącym pomiędzy domami Piotra rzeźnika i Wawrzyńca Jopenbecher przy rynku poznańskim. Tak jednak Tile Grazenaw, jak Jutta wymawiają sobie ten ostatni zapis na dożywocie. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego, oddaje dożywotnie prawo patronatu fundowanego ołtarza Mikołajowi Strosbergowi proboszczowi gnieźnieńskiemu, wujowi Thilego Grazenawa; po jego zaś śmierci ma ono spaść na synów Piotra Strosberga, synowców wspomnianego Mikołaja. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać dwie msze, to jest o NPannie Maryi i za zmarłych, z wyjątkiem Suchych dni i tygodni, wielkanocnego i Zielonych Świątek, w których regularne nabożeństwa mają być odprawiane. Presentes: Nicolaus de *Chlapowo* archidiaconus Posnaniensis, Pelka cantor, Conradus Srzemensis, Michael Pczewensis, Albertus Warszoviensis

archidiaconi, Nicolaus Gorka cancellarius, Iohannes s. Spiritus, Albertus Gluschinensis prepositi, Michael Blida decretorum doctor, Vincentius de *Marcinkowo*, Iohannes de *Neparth*, Iohannes Budkonis, Iohannes Scholowski, Mathias de Kalis, Petrus decanus Lubucensis, Przibislaus, Bartholomeus Rinconis, Paulus de *Czechowo*, Florianus de *Poklathki*, Miroslaus de *Brudzewo*, Nicolaus Bronislai, Mathias Blida, Loduicus, Miroslaus de *Moderzs*, Petrus Luciani, Nicolaus Lanthman, Albertus de Schlachcino prelati et canonici ecclesie Posnaniensis, in capitulo generali congregati.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1453 et 1619—1621.

134. 1408. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis scultetiam in villa *Iunikόw* Laurentio filio Martini, sculteto de *Krzyżowniki*, XI marcis vendit.

In nomine Domini amen. Cum inter cetera humane nature commoda, nichil dignius memoria habeatur, sagax prudentum adinuenit discrecio, vt contractus hominum, que fiunt sub tempore, ne simul labantur cum tempore, literarum apicibus et testium notamine roborentur. Proinde nos capitulum ecclesie Poznaniensis significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, noticiam habituris presencium, ad rei memoriam sempiternam, quod mente sollicita perpendentes longam desertacionem ville et hereditatis nostrarum *Vnykowo* [1]) dictorum, cupientesque ipsius hereditatis condicionem meliorem efficere, ut per ipsius locacionem nobis et successoribus nostris fructus et redditus proueniant ampliores, prouido et laborioso kmethoni Laurencio Martini, scolteto de *Crzyszownyky*, suis heredibus et successoribus legitimis scolteciam ibidem in *Vnykowo* vendidimus pro vndecim marcis grossorum Pragensium numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos computando in quamlibet marcam. Racione cuius scoltecie eidem Laurencio et dictis suis heredibus ac sucessoribus legitimis duos mansos liberos cum pratis, ipsos mansos in palude infra pratum molendinatoris et retro curiam subtus villam *Rudnycze* [2]) et circa siluam maiorem ac inter viam, que ducit de Poznania ad molendinum ipsius hereditatis et borram contingentibus, exepto prato maiori a dicta via usque ad maiorem siluam se protendente, quod pro curia et possessione ipsius ville reseruamus, in quo prato et ipse scoltetus cum suis successoribus penes dictam viam habebit spacium prati emensuratum pro tribus curribus paruis kmethonum, vnum ortulanum, vnum fabrum ac thabernatorem, de quibus pro se censum tollet, tercium denarium cuiuslibet rei iudicate penarum, vnum gayum in suis mansis, si voluerit, adiumgimus, damus, deputamus et perpetuo incorporamus. Licebitque

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

eidem Laurencio scolteto et suis successoribus in dicta hereditate gregem ouium habere et sine dampno pascere, valteres et canes venaticos tam pro capcione leporum, quam auium, eciam ñisum pro quisculis et alijs auibus capiendis tenere ac habere, ac eciam tria recia wlgariter dicta *wanczerze* et *bambenky* in aqua inter arborem magnum populum dictum *topola* et borram ipsius hereditatis ponere et ipsis vti. Preterea kmethones seu agricole quilibet de suo manso tredecim scotos grossorum Pragensium, ortulani tres et thabernatores, quotquot ibidem locari contigerit, octo similiter scotos et ipsi kmethones quilibet de suo manso in Pasche triginta oua, in Assumpcionis virginis Marie quatuor, ipsique orthulani et thabernatores per duos pullos, censum vero in sancti Martini festis nobis et nostris successoribus soluere sint astricti; duo prandia et ipse scoltetus tercium, aut pro quolibet sex scotos racione iudiciorum generalium nobis similiter aut dicte ville possessori uel procuratori annis singulis dare tenentur et ministrare. Ipse quoque Laurencius scoltetus et sui successores legitimi in equo duas marcas valente iuxta ritum et consuetudinem ceterorum villarum nostrarum scoltetorum, vbi missus fuerit, seruire tenebitur suis sumptibus et expensis. Qui scoltetus et sui successores vltra octo miliaria ab ipsa villa *Vnykowo* non debet quoquam mitti. Et insuper prefati kmethones, ortulani, thabernatores et quiuis dicte ville incole libertate per nos eis concessa, elapsa, ad labores, seruicia, onera et honores nobis et dictis nostris successoribus ac ipsius ville possessoribus perpetuo tenebuntur, prout in alijs villis nostri capituli fieri est consuetum. Volumus eciam, quod dicti scoltetus et sui successores, ac kmethones, ortulani, thabernatores et quiuis predicte ville incole omnibus iuribus, priuilegijs, libertatibus et emunitatibus gaudeant et vtantur, prout ceteri scolteti, kmethones et quiuis incole villarum nostrarum ius Srzedense et qualibet (s) Teutonicum habencium, communiter dictis iuribus pociuntur. Hoc adiecto et nullatenus pretermisso, quod idem Laurencius scoltetus et sui successores in dicta villa personaliter resideant ipsamque scolteciam cum suis omnibus pertinencijs et iuribus habeant, teneant et pacifice possideant, necnon vendant, commutent, dent, donent, alienent, obligent, de nostro tamen consensu, et ad usus beneplacitos conuertant, prout ipsis melius et vtilius expedire videbitur, temporibus perpetuis affuturis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Poznanie in capitulo generali, prima die mensis Iulij, anno Domini millesimo quadringentesimo octauo. Presentibus venerabilibus viris prelatis et canonicis ecclesie Poznaniensis, et in ipsa ecclesia: Nicola (s) de *Chlapow* archidiacono, Pelka Wlostyborij cantore, Nicolao de *Gorka* cancellario, Conrado de *Opol* Srzemensi, Michaele Pczewensi et Alberico de *Modlna* Warschouiensi archidiaconis, Michaele Blyde decretorum doctore, Iohanne de *Neparth*, Vincencio de *Marcynkowo*, Iohanne preposito sancti Spiritus, Ianussio de *Scholow*, Iasthkone Budkonis, Nicolao Bronislai, Paulo de *Czechowo*, Prybislao de *Pnewy*, Alberto preposito Gluschynensi, Floriano Poklathka, Lodwyko de *Komornyky*, Myroslao de *Grambowo*, Myroslao de *Brudzewo*,

[illegible]

[redacted]

Mathia Blida, Bartholomeo Rynkonis et Nicolao Lanthman ad sonum campane capitulariter congregatis. — Transeat per manus Nicolai de *Gorka* cancellarij Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańkiej, opatrzony jest najdawniejszą pieczęcią kapitulną ze zwykłego wosku, uwieszoną na sznurku z blado zielonego jedwabiu (Piekosiński N. 466).

[1]) *Junikowo,* wieś w powiecie poznańskim.
[2]) *Rudnicze,* kolonia należąca do *Junikowa.*

135. 1408. die 14. mensis Iulii, in *Uniejów.*

Ioannes de *Toliszkowo* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi L marcas pro Mathia de *Łabiszyno* fideiubet.

Nos Iohannes alias Ianussius de *Tholyschcowo* castellanus Kalisiensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod reuerendissimo in Christo patri, domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi, pro nobili domino Mathia alias Maczkone herede de *Labysschino* pro quinquaginta marcis grossorum in quartensibus minoribus numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, per eundem dominum archiepiscopum ipsi domino Mathie mutuatis, fideiussimus et fideiubemus per presentes, recognoscentes, nos prefato domino Nicolao archiepiscopo in dictis quinquaginta marcis ex causa huiusmodi mutui debitorie obligari. Quasquidem quinquaginta marcas grossorum in moneta simili memorato domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi et Petro fratri suo germano ac proximioribus successoribus eorum legittimis ad festum sancti Nicolai proxime nunc venturum, soluere promittimus et debemus sub honoris et fidei nostrorum puritate. Quod si non fecerimus, extunc omnia dampna, quecumque prefatus dominus Nicolaus archiepiscopus aut Petrus frater suus uel proximiores successores eorum legittimi propter non solucionem dictarum quinquaginta marcarum inter Iudeos et Christianos habuerint seu perceperint, ad simplicem eorum assercionem nobis debent computari et in nobis ac bonis nostris reppeti absque strepitu alicuius iudicij. Pro quibus quidem quinquaginta marcis et dicta caucione fideiussoria prefatum dominum Nicolaum archiepiscopum uel Petrum fratrem suum aut proximiores successores eorum legittimos nullo iure neque spirituali neque seculari nec aliqua temporis diuturnitate, neque aliquo modo uel colore exquisito, qui nobis prodesse et eidem domino Nicolao archiepiscopo uel Petro fratri suo aut successoribus eorum posset nocere, debemus euadere, sed omnia premissa fideliter adimplere pura fide. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum et actum

[illegible]

[redacted]

in *Vneyow* die sabbati in crastino sancte Margarethe virginis et martiris gloriose, anno Domini M° CCCC° octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 309). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

136. 1408. die 12. mensis Augusti, in *Miedzyrzecz.*

Iudicum quorundam decretum, inter Mathiam abbatem Lubinensem et Ioannem Grisinensem de villa *Wlaboje* litem dirimens.

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus heres in *Czarncowo* iudex Poznaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod anno Domini millesimo quadringentesimo octauo, feria sexta ante festum Egidij proxima, cum in hospicio nostro circa Petrum sutorem cum nobilibus viris, dominis Ianussio Iarognewsky, venatore Poznaniensi, Ramszone de *Coszonowo,* Wyszemiro et Dobeslao heredibus de *Bodcze,* Andrea Granowsky et Stanislao Danbrowsky et quam pluribus fidedignis presidebamus, vbi veniens religiosus et discretus vir Mathias abbas fratrum ordinis sancti Benedicti monasterij Lubinensis vnam literam papiream, apertam, ex parte iudicij regalis Costensis nobis presentauit, cuius litere tenor sequitur in hec uerba:

„Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, Sandiuogius Ostroroszsky palatinus Poznaniensis, Mathias palatinus Kalisiensis, Iacussius Iakka iudex Kalisiensis, Iarandus de *Grabye,* vexilifer Wladislauiensis, Stanislaus Colensky et Nicolaus Sepensky loco domini Thomconis capitanei, nobilibus viris dominis Nicolao heredi in *Czarncowo* iudici Poznaniensi, amiciciam presinceram. Domini ac amici diligendi! Noueritis, quod anno Domini millesimo CCCC° octauo, die dominico ante festum Asumpcionis beate Marie virginis in *Medzirzecz* [in] iudicio regali cum pluribus fidedignis et eciam vobiscum domine iudex presidebamus, acquisicionem venerabilis viri, domini Mathie abbatis et conuentus monasterij *Lubin* in librum terrestrem iudicij regalis Costanensis iussimus per nos ingrossari, cuius acquisicionis ingrossacio facta est in librum terrestrem anno, quo supra, feria quinta in crastino Decolacionis beati Iohannis baptiste tunc terminis particularibus celebratis, in presencia nobilium dominorum Nicolai Bloczeszewsky Santocensis et Dobrogostij Gecensis castellanorum, Petrassij Verzbensky, loco burgrabij, Paszconis Pyotrcowsky vice iudicis, Nicolai Szoldra vice subiudicis, Petrassij Gorzinsky vice vexiliferi, vbi eciam domine iudex cum ipsis presidebatis, et inuenimus conscriptum de uerbo ad uerbum, cuius tenor talis: „Item dominus Mathias cum conuentu de monasterio *Lubin* iusto iure et iudicio acquisiuit hereditatem *Wlaboye* cum omni iure et dino . . . cz super Iohannem Grisinensem et adiudicatum soluit.“ Igitur domini et amici dilecti petimus vos instanter ex affectu,

quatenus venerabili domino abbati et conuentui literam vestre adiudicacionis dare uelitis, prout moris terestris est et consuetudo sigillis vestris roboratam. Datum et actum anno, die, loco et testibus premissis, quibus supra, citatorio sub sigillo."

Nos vero iudex prefatus visa sufficienti attestacione et tenorem litere presentis plene intelligentes et exaudientes et solum Deum pre oculis habentes, ex informacione et mandato speciali et consensu vnanimi dominorum . . . . . . presentem literam duximus confirmandam et presentibus confirmamus, dictam hereditatem *Wlawye*(s) predicto domino abbati et conuentui adiudicantes, Io[hanni vero super] eandem perpetuum silencium imponentes, nostro sigillo roborato, quo . . . . Mroczconis de *Clesczewo* subiudicis Poznaniensis presentibus est appensum. Actum et datum anno, die, loco, testibus premissis quibus supra.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 28), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

137. 1408. mense Augusto, in *Podrzewie*.

Heredes de *Nandnie* ecclesiam ad ss. Simeonem et Iudam in villa *Kosieczyn* erigunt atque dotant.

R. Nicolaus Vatha, quondam Philippi heredis in *Nandnye*, cum filiis patrui sui Mathie, videlicet Petro, Dobrogostio, Nicolao, Samsone, Iohanne et Stanislao, necnon matre ipsorum Helena, heredes in *Nandnye* et in *Coszyczyno*, fundują za przyczynieniem się Wojciecha biskupa poznańskiego kościół w *Kosieczynie*[1]) pod wezwaniem św. Szymona i Judy apostołów. Na tę fundacyę dają 1 łan wolny, z każdego zaś własnego łanu po 4 gr. zwyczajnej monety, 30 drzew na barcie, jeden wolny gościniec, w jeziorze *Blandno* wolne łowienie ryb sieciami . „*slampi, wyrsche sicze,* gulgustris wlgariter *vassy, cosche* et *zayassa,* łąkę zwaną *karczmarska łąka,* dziesięciny polne w swych wsiach *Głuponie* i *Trzcianka,* z młynów co tydzień po ćwierć mąki z dwóch kół, miary, jaką się zwykła mąka mierzyć. W ogrodzie darowanym w *Nądni* mogą plebani osadzić zagrodnika, który może łowić ryby. Do kościoła tak ufundowanego przedstawiają na plebana Macieja syna Pawła, niegdy sołtysa w Jaromierzu. Testes: Iasko canonicus Posnaniensis, Iohannes capellanus episcopi Posnaniensis, Nicolaus plebanus in *Opalenycza,* Iacobus Iaka iudex Gneznensis, Nicolaus Zidowsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1468 et 1582—1586.

[1]) *Kosieczyn,* wieś w pow. miedzyrzeckim.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

138. 1408. die 18. mensis Iulii, Lanciciae.

Iudicum quorundam decretum, inter Nicolaum Strosberg praepositum Gnesnensem et capitulum cathedrale Gnesnense de villis quibusdam litem dirimens.

In nomine Domini amen. Hijs, que pro cultus diuini augmento personarumque ecclesiasticarum profectu et pace, cuius nonnisi in tempore bene colitur pacis auctor, solerter sunt discussa et salubriter ordinata, vt illibata permaneant et in prima discidia non resurgant, congruit adicere memoriam roboris oportuni. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Dobrinie, Lytwanie princeps supremus, Pomoranie, Russieque dominus et heres etc. et eadem gracia Nicolaus archiepiscopus Gneznensis, Iacobus Plocensis et Albertus Poznaniensis comprouinciales episcopi, necnon Cristinus Sandecensis, Clemens Wyslycensis, Ianussius Kalisiensis et Nicolaus Woynicensis castellani in regno Polonie, ac Iohannes de *Lubin* et Michael Bliden decretorum doctores, canonici Poznanienses, ad futuram memoriam omniumque et singulorum, quorum interest noticiam, deducimus per presentes, quod cum in nos tanquam arbitros, arbitratores et amicabiles compositores ac diffinitores venerabiles et circumspecti viri Nicolaus Strosberg prepositus suo et prepositure sue, ex vna, et Iohannes Hanczel decanus, Iacobus Paluka custos, Nicolaus Strzesconis, Dobeslaus de *Czeschewo*, Nicolaus vicecancellarius regni Polonie predicti, Nicolaus de *Gorka*, Albertus de *Modlna*, Blisborius de *Qwatkowo*, Lorco de *Vneow*, Nicolaus Bronisij et Daczbogius canonici ecclesie Gneznensis, suis et omnium singulorum prelatorum et canonicorum absencium tociusque capituli eiusdem ecclesie procuratoris nominibus, ex altera partibus, de et super villis inferius nominatis, que ville capituli ecclesie Gneznensis nunccupantur, et earum disposicione, donacione, ordinacione et prouisione, curijs quoque canonicalibus et ortis eis adiacentibus, alijs quoque iuribus et iurisdicionibus, necnon super displicencijs, discordijs, litibus, causis, questionibus et controuersijs eorum occasione inter partes easdem ab olim subortis, et tam in curia Romana, quam in partibus diucius et coram alijs diuersis iudicibus et compromissarijs ventilatis, commissis et pendentibus, sponte et concorditer compromisissent, libereque et communiter fecissent compromissum stipulacione solempni penaque vallatum, prout in instrumentis publicis duobus desuper confectis, plenius et lacius est expressum. Quorum instrumentorum tenores sequuntur de uerbo ad uerbum ad contextum.

„In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem mille„simo quadringentesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi „in Christo patris et domini nostri, domini Gregorij digna Dei prouiden„cia pape duodecimi, anno secundo ipsius, die Lune vicesima quinta mensis „Iunij, hora completorij uel quasi, in castro Poznaniensi, in dormitorio „regali, nostrorumque notariorum publicorum testiumque infrascriptorum

„ad hoc vocatorum et rogatorum presencia, personaliter constituti honora-
„biles viri domini Nicolaus Strosberg prepositus suo et prepositure sue,
„necnon Hanczel decanus, Iacobus custos, Nicolaus Strzesconis officialis,
„Lorko de *Vneow,* Blisborius de *Qwatkowo,* Nicolaus Bronissij ac Nicolaus
„vicecancellarius regie maiestatis, Nicolaus de *Gorka* et Albricus de *Modlna,*
„canonici et prelati sancte ecclesie Gneznensis, ex altera partibus, eorum
„et cuiuslibet eorum ac tocius capituli ipsius ecclesie Gneznensis nominibus
„asserentes se ad hoc habere plenum mandatum, quod tunc cum effectu
„sub publica et autentica manu producere promiserunt in loco et terminis
„oportunis, et ex certa eorum sciencia non vi, dolo, metu, swasione, sugge-
„stione aut fraude circumuenti, sed eorum bona et libera uoluntateque spon-
„tanea compromiserunt et compromissum fecerunt vnanimiter et concor-
„diter inter se de eorum communi voluntate, de alto et basso in serenis-
„simum principem et dominum, dominum Wladislaum Dei gracia regem
„Polonie, ibi tunc presentem et hoc compromissum de bona voluntate
„acceptantem, tamquam in arbitrum, arbitratorem et amicabilem composi-
„torem et laudatorem de et super omnibus et singulis inimicijs, iniurijs,
„displicencijs verbalibus et realibus, ac donacione, ordinacione et proui-
„sione villarum, que ville capituli ecclesie Gneznensis nuncupantur, quas
„villas prefati domini canonici et prelati ac capitulum pro capitulo ad se,
„ipseque dominus Nicolaus prepositus pro se et ad se ac sua prepositura
„Gneznensi asserebant pertinere, necnon super omnibus et singulis iuribus
„et iurisdiccionibus dicte prepositure Gneznensis, super quibus omnibus
„et singulis, ut dicte partes inuicem asserebant et rei experiencia demon-
„strabat, longo tempore tam in curia Romana, quam extra, coram diuersis
„dominis auditoribus, commissarijs, iudicibus delegatis et subdelegatis ac
„conseruatoribus, compromissarijs, arbitris, arbitratoribus ac amicabilibus
„compositoribus orta fuerat, erat et nunc est inter dictas partes materia
„questionis eorum et cuiuslibet eorum occasione, dantes et concedentes
„dicte partes et quelibet earum predicto domino regi, arbitro uel arbitra-
„tori seu amicabili compositori vigore presentis compromissi assumptis et
„receptis ad se tot personis ecclesiasticis et secularibus, reuerendis in
„Christo patribus, dominis, videlicet archiepiscopo et episcopis ac doctori-
„bus et iurisperitis, ut satisfiat iuri dicenti, laicum non posse arbitrari in
„bonis ecclesiasticis, necnon militibus, baronibus et alijs quibuscumque, quos
„duxerit vocandos et eligendos, plenam et liberam potestatem, auctoritatem
„et licenciam, ac eciam plenum et liberum arbitrium et irreuocabile man-
„datum, omnia et singula premissa simpliciter et de plano, sine strepitu
„et figura iudicij ac summarie in scriptis uel sine scriptis, visis tamen
„primitus et bene masticatis dictarum parcium iuribus, munimentis et
„literis ac informacionibus, que et quas dicte partes coram dicto domino
„rege realiter exhibuerunt et cum effectu, et quibus ipse partes vti vole-
„bant in hac causa, laudandi, sentenciandi, arbitrandi et amicabiliter com-
„ponendi partes antedictas et finiendi ac decidendi semel et pluries de
„iure et de facto, et de iure solum et de facto tantum, et partim de iure

„ac partim de facto, de bona ac de equa equitate secundum ipsius domini „arbitri ac amicabilis compositoris liberam voluntatem, partibus presen- „tibus siue absentibus, aut si ipse partes in maiori siue in minori uel „equali protunc in Lancicia, opido Gneznensis diocesis, post ipsius domini „regis arbitri et amicabilis compositoris ingressum, quem locum ipse domi- „nus rex arbiter tunc dictis partibus presentibus deputauit, et ipse partes „dictum locum acceptarunt, durandum vsque ad eius egressum abinde „extiterint seu existant, siue sedendo siue non sedendo uel stando, alte „uel basse, ac diebus feriatis uel non feriatis, vbi et quum, quando et „quociens alteri parti concedendi et donandi ac eciam attribuendi, prout „et sicut ipsi domino regi arbitro, arbitratori seu amicabili compositori „bona equitate pensata videbitur et placebit: promittentes et conuenientes „dicte partes inter se adinvicem ac vicissim, scilicet vna alteri parti et „alia alij per solempnem et legitimam stipulacionem hincinde interuenien- „tem, quod hoc presens compromissum et contenta in eo, ac omnia et „singula, que dictus dominus rex arbiter, arbitrator seu amicabilis compo- „sitor super contentis in presenti compromisso laudauerit, sentenciauerit „et arbitratus fuerit, attendere, facere, parere, soluere ac inuiolabiliter „obseruare et ipsius laudo, sentencie, ordinacioni et arbitracioni ac pre- „cepto parere, acquiescere et consentire et contra ea non facere uel uenire „per se uel per alium seu alios aliqua racione uel causa, de iure uel de „facto, in iudicio uel extra, et ab ipsius sentencia, laudo uel arbitrio tota- „liter uel particulariter et eciam per speciale mandatum et expressum fac- „tum bona fide non appellare, nec aliqua de nulitate uel iniquitate qua- „cumque racione apponere, petere uel excipere aut agere directe uel indi- „recte, quocumque ingenio uel colore, seu facere aut dicere in iudicio uel „extra, per que huiusmodi laudum, arbitrium seu sentencia uel pronunc- „ciacio totaliter uel particulariter posset irritari, anullari, cassari, infringi „uel quouis alio modo dissolui uel perturbari; sed omnia et singula, que „laudata, arbitrata et sentenciata fuerint per dictum dominum regem „arbitrum seu arbitratorem aut amicabilem compositorem, omni tempore „rata et grata habent et habebunt et ipsius laudum, arbitrium, composi- „cionem et ordinacionem aut pronunciacionem huiusmodi seruabunt et „hoc sub pena duorum milium marcarum grossorum Pragensium, quadra- „ginta octo grossis pro qualibet marca computatis, quam penam prefatus „dominus rex arbiter audita hincinde parcium voluntate predictarum, con- „tra non seruantem omnia et singula valauit soluendam, mediam partem „ipsi domino regi arbitro et aliam mediam partem pro fabrica ecclesie „Gneznensis, et ex speciali pacto et commisso inter dictas partes actum „eciam extitit expresse, quod aliqua ipsarum parcium non petat, proponat „alleget uel dicet, quod sic arbitranda et sentencianda deducentur ad arbi- „trium boni viri seu alicuius iudicis uel officialis sub pena duorum millium „marcarum antedictorum, et quod dicta pena tociens committatur et sit „commissa ac soluatur et solui debeat ipsi domino regi arbitro antedicto, „quociens per aliquam partem ipsarum parcium uel aliquam ex eisdem contra

[illegible]

„predictam seu aliquod de predictis uel infrascriptis non tentum, obtempe„ratum aut non paritum fuerit mandato, ordinacioni, declaracioni, disposi„cioni seu pronuncciacioni, sentencie seu arbitrio prefati domini regis „arbitri, arbitratoris seu amicabilis compositoris antedicti: renuncciantesque „quoad hoc dicte partes hincinde omni excepcioni doli mali, fori, vis, „metus, decepcionis et fraudis et cuiuscumque rei ita non geste et ita non „habite, aliter scripte, quam acte, ac iuri dicenti generalem renuncciacio„nem non valere, nisi precesserit specialis, ac iuribus dicentibus, quod in „laicum super rebus spiritualibus non compromittatur, necnon quod nullus „iudex secularis presbiterum neque diaconum aut vllum clericum sine „permissione pontificis per se restringere aut condempnare presumat, ac „sumptus et expense taxari, dampna, interesse probari debere, et genera„liter omni iuri canonico et ciuili ac vsibus, statutis et consuetudinibus, „quibus contra premissa uel eorum aliquid predicte partes hincinde per „se uel per alium seu alios venire possent uel aliquo se iuuare uel tueri. „Super quibus omnibus et singulis tam prefatus serenissimus dominus rex „quam partes antedicte pecierunt sibi fieri a nobis, notarijs publicis infra„scriptis, vnum uel plura, publicum uel publica instrumenta. Acta sunt „hec anno, indiccione, die, mense, pontificatu, hora et loco, quibus supra. „Presentibus: reuerendo in Christo patre et domino, domino Alberto epi„scopo Poznaniensi, cum strennuis militibus, dominis: Sandziuogio de „*Ostrorog* Poznaniensi, Mathia de *Wanszosche* Kalisiensi, Iacobo de *Conecz„pole* Syradiensi palatinis, Thomcone Sandomiriensi capitaneoque Polonie „generali, Clemente de *Moskorzow* Wysliciensi, Alberto de *Wscheradow* „Caminensi castellanis et Petro Schafranecz subcamerario Cracouiensi, „protunc marschalco curie regalis ac Floriano de *Poclatki* Poznaniensi „et Stephano de *Swarzandz* Gluschinensi, Poznaniensis diocesis canonicis, „testibus ad premissa vocatis et rogatis. Et ego Nicolaus quondam Iasch„conis de *Gwasdowo*, clericus Poznaniensis diocesis, publicus auctoritate „imperiali notarius, predictis compromisso, potestatis concessioni, pene „paccioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur, „fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus ac infrascripto notario „publico presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, manu propria „scripsi et in hanc formam publicam redegi, signo et nomine meis solitis „et consuetis signaui rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium „premissorum. Et ego Ianussius de *Scholowo* Iaschconis, clericus Gneznen„sis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predicto compromisso, „potestatis concessioni, pene paccioni, alijsque omnibus et singulis pre„missis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis „testibus et cum suprascripto notario presens interfui, eaque omnia et „singula sic vieri vidi et audiui meque hic manu propria subscripsi „et in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis „consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium pre„missorum."

Item tenor alterius instrumenti sequitur in her verba:

[illegible]

[redacted]

„In nomine Domini amen. Sub anno a Natiuitate eiusdem mille„simo quadringentesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi „in Christo patris et domini nostri, domini Gregorij diuina prouidencia „pape XII anno secundo, die Lune, XVI mensis Iulij, hora quasi comple„torij, in caminata alias in dormitorio regali castri Lanciciensis, Gneznen„sis diocesis, coram serenissimo principe et domino, domino Wladislao Dei „gracia rege Polonie, in nostrorum notariorum publicorum et testium „infrascriptorum, ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presencia, „constituti personaliter venerabiles viri, domini Nicolaus Strosberg prepo„situs, ex vna, Hanczel decanus, Iacobus custos, Nicolaus Strzeszconis „officialis, Dobeslaus de *Czeschewo*, Nicolaus vicecancellarius regni Polonie, „Albricus de *Modlna*, Lorco de *Vneow*, Blisborius de *Quathcowo*, Nicolaus „Bronissij, et Daczbogius, canonici sancte ecclesie Gneznensis, ex altera „partibus, cupientes, ut dicebant, omnibus et singulis causis, questionibus, „controuersijs et displicencijs, que inter eos hincinde de et super villis, „que ville capituli Gneznensis predicte nuncupantur, et earum disposicione, „donacione, ordinacione et prouisione, necnon curijs canonicalibus et ortis „circumcirca cathedralem et sancti Laurencij parochialem ecclesias Gneznen„ses adiacentibus, ac super iuribus, iurisdiccione prepositure Gneznensis ab „olim tam in curia Romana, quam in partibus, coram diuersis iudicibus ordi„narijs, auditoribus, commissarijs delegatis, subdelegatis et conseruatoribus, „compromissarijs, arbitris, arbitratoribus et amicabilibus compositoribus ver„tebantur et nunc vertuntur pendentque siue in palacio causarum apostolico „siue alibi et in partibus commisse et indecise, finem imponere et pro com„modo ac profectu eorum et dicte ecclesie Gneznensis ad bonum pacis per„uenire caritatisque mutue et fraterne pulcritudine se invicem prosequi et soli„dare: horum ergo affectu tam ipse dominus Nicolaus prepositus, quam eciam „prefati domini prelati et canonici superius nominati, presentes, suis et preser„tim dictus dominus Daczbogius canonicus substitutus procurator per discre„tum dominum Nicolaum de *Gosczino*, plebanum in *Strzezewo*, Gneznensis „diocesis predicte, procuratorem principalem capituli Gneznensis, potestatem „ad hoc habentem, ibidem coram me Iohanne notario et testibus infrascriptis „ad infrascripta et omnia alia, que in mandato dicti domini Nicolai sunt „expressa, facienda, suo ac omnium et singulorum prelatorum et canoni„corum dictique capituli absencium, et tam in curia Romana, quam alias „ubicunque existencium, nominibus, pro quibus et eorum ratihabicione et „consensu ad infrascripta per eos adhibendis, ijdem domini prelati et „canonici ac procurator presentes promittebant, compromisso pridem de „mense Iunio anni presentis, in dictum dominum Wladislaum regem coram „notarijs publicis et testibus de et super premissis et eorum quolibet „facto ac stipulacione solempni et pena vallato, omnibusque et singulis „obligacionibus, promissis, articulis, condicionibus et sentencijs in eodem „expressis et contentis, inherendo et ipsum compromissum de nouo appro„bando et ratificando, communiter consenserunt et concorditer conuene„runt in reuerendos in Christo patres dominos, dominos Nicolaum archiepi-

[illegible]

„scopum Gneznensem, Iohannem Wladislauiensem, Iacobum Plocensem et „Albertum Poznaniensem episcopos ac venerabiles viros, dominos Michaelem „Bliden canonicum Poznaniensem et Ianussium de *Lubin* altaristam eiusdem „Poznaniensis et rectorem parochialis sancti Stephani Cracouiensis eccle„siarum, decretorum doctores ac nobiles et ingenuos milites, dominos „Ianussium Kalisiensem, Cristinum Sandecensem, Nicolaum Woyniciensem „et Clementem Wysliciensem castellanos, per dictum dominum Wladislaum „regem, arbitrum et arbitratorem sibi in compromissarios et coarbitratores „ex potestate in dicto compromisso per partes predictas ad id tradita et „concessa ,et iuxta formam ipsius compromissi nominatos et assumptos, „tamquam in arbitros, arbitratores et amicabiles compositores ac amicos „communes ibi presentes et ipsum compromissum in se sponte recipientes. „Et insuper partes ipse compromissum huiusmodi et ea, que in eo neglecta „videbantur et obscura censebantur declarando et sentenciando (?) consen„serunt et voluerunt ipsum compromissum et potestatem in eo dictis domi„nis regi et ceteris compromissarijs supranominatis traditam, effectum „habere et vigorem obtinere ac extendi ad omnes et singulas villas, que „capituli Gneznensis nuncupantur, quarum nomina in carta papirea con„scripta, dictus dominus Nicolaus prepositus in presencia dictorum domi„norum prelatorum et canonicorum ac procuratorum ibidem auscultancium „in medium coram dictis dominis rege et ceteris compromissarijs produxit, „prout sic sequuntur per ordinem ad contextum. Sequuntur ville capituli „ecclesie Gneznensis in diocesi Poznaniensi: *Lubrza, Wlostowo, Smecziska*, „*Xanszno, Gorka* minor, *Czirnelyno* maius, *Czirnelino* minus, *Sulowo*, „*Opatowo, Campyel*. Sequuntur ville dicti capituli in districtu Gneznensi: „*Marzenino, Byuun* (?), *Paulowo, Baranowo, Zydowo, Walischewo, Bracze*„*schewo, Byskupicze, Popcowicze, Sczauino*. Sequuntur ville in *Paluky*: „*Woyuczino, Sczepankowo* magnum, *Sczepankowo* minus, *Parlyno* minus, „*Berlyno* opidum, *Nestronno* et *Belky* cum molendinis. Sequuntur ville in „*Dzbarzs: Slothcowo, Ostrowite, Polanowo, Vldrzichowo, Korithcowo, Cayewo*, „*Marquarcz, Iezerzice, Ostrow, Woyczicze, Gosczischyno, Parcewo, Slawo*„*mirzs, Budzislaw*. Nunc sequuntur ville prepositure, adiudicate per domi„num archiepiscopum et confirmate per Sedem apostolicam: *Gosdowo*, „*Mnichowo, Pisczyno* cum *Oborca, Parlyno* maius,[1]) ac ad earundem villa„rum curiarumque et ortorum disposicionem et ordinacionem, ad dampna„que ipsi domino Nicolao preposito in quibuscumque rebus in eisdem villis „seu earum aliquibus per dictum capitulum facta, necnon ad omnes et „singulas causas, questiones, lites, controuersias, displicencias, rancores, „odia et discordias, que, vt prefertur, inter partes easdem aut eciam inter „dictum dominum Nicolaum prepositum et nonnullas singularesve personas „dicti capituli de et super premissis vel eorum aliquo vertebantur seu „commisse pendent in quibuscumque punctis, statu et terminis, tam in „curia predicta, quam in partibus, ac ad dependencia, emergencia incidencia„que ex eisdem, et que vmquam premissorum uel alicuius eorum pre„textu moueri possent in futurum, dantes eciam et in supplementum dicti

[illegible]

[redacted]

„compromissi, quod in omnibus et per omnia robur suum voluerunt obtinere. Concedentes dictis dominis compromissarijs potestatem et mandatum super omnibus et singulis premissis, tam secundum formam et tenorem dicti compromissi, quam aliter, prout eis placuerit et melius videbitur arbitrandi, ordinandi, sentenciandi, componendi, mandandi, precipiendi et faciendi, et signanter dicto domino Nicolao archiepiscopo, eorum ordinario omnia et singula predecessorum suorum, archiepiscoporum statuta, ordinaciones, composiciones et arbitria premissis seu alicui ex eis, que dicti domini compromissarij arbitrati fuerint et ordinauerint in aliquo contraria et obsistencia, eciam iuramentis, promissis, obligacionibus, pactis et apostolicis et quibuscumque alijs confirmacionibus roborata et penis vallata, processus quoque et sentencias inde secutas et factas tollendi, anullandi, irritandi, cassandi et viribus vacuandi ac super huiusmodi iuramentis cum partibus eisdem dispensandi et arbitrandi ac statuendi partes ipsas omni commodo eorum carere et effectum sub pena in dicto compromisso adiecta et contenta. Super quibus omnibus et singulis premissis prefati domini arbitri et compromissarij partesque hincinde pecierunt sibi fieri et confici per nos notarios infrascriptos vnum vel plura et quodquot necessaria fuerint publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora, loco, quibus supra. Presentibus: preclaro principe domino Iohanne seniore duce Mazouie ac venerabili et nobilibus viris, dominis: Iohanne Pella preposito Cruszwiciensi et canonico Cracouiensi, Iacobo palatino Syradiensi, Petro Schafraniecz subcamerario Cracouiensi ac Iaroslao vexillifero Poznaniensi, testibus ad premissa rogatis. Et ego Iohannes Budconis de *Cyechel*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predictis, rathificacioni, approbacioni, declaracioni, potestatis tradicioni, et conuencioni, ac alijs omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur, per partes predictas fierent et agerentur, vnacum Benedicto Mathie de *Modla*, infrascripto notario publico et testibus supranominatis presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et simul cum ipso magistro Benedicto in notam conscripsi ac de mutuo et concordi consensu parcium predictarum me et ipso Benedicto alijs impeditis negocijs, per alium scripta, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium premissorum requisitus. Et ego Benedictus Mathie de *Modla* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predictis ratificacioni, approbacioni, declaracioni, conuencioni et potestatis tradicioni ac alijs omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur, per partes predictas fierent et agerentur, vnacum predictis Iohanne notario et testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et simul cum ipso Iohanne in notam conscripsi ac de mutuo et concordi consensu parcium predictarum, me alijs impedito negocijs, per alium scripta, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis consignando, requisitus in testimonium premissorum.“

[illegible]

[redacted]

Tandem nos Wladislaus rex, Nicolaus archiepiscopus, Iacobus et Albertus episcopi ceterique supranominati arbitri, arbitratores, amicabiles compositores ac diffinitores huiusmodi, recepto compromisso ad instantem peticionem parcium predictarum vigore et auctoritate eiusdem ac ex potestate nobis in eo tradita, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicij inter partes easdem procedentes, visis ac recensitis diligenter omnibus et singulis priuilegijs, literis, instrumentis, statutis, actis et iuribus ac munimentis alijs per partes ipsas hincinde productis et quibus se iuuabant maturaque deliberacione et sincero super eis et alijs vtrinque coram nobis propositis et oppositis ac responsis, consilio invicem prehabito et cum alijs communicato, ad nostram sentenciam arbitrariam, partibus eisdem vocatis, ferendam processimus, ipsamque sentenciam die et loco inferius annotatis dictis Nicolao preposito pro sua, necnon Iohanne decano, Iacobo custode Nicolao vicecancellario, Blisborio, Albrico, Lorcone, Nicolao Strzeszconis, Nicolao Bronissij et Daczbogio canonicis pro sua et dicti capituli ecclesie Gneznensis partibus comparentibus et ferri cum instancia petentibus, non obstante infirmitate et absencia dicti domini Iohannis episcopi Wladislauiensis, nostri compromissarij, in scriptis tulimus et per dominum Albertum episcopum Poznaniensem predictum coarbitrum vice nostrum omnium legi et pronunciari nobis presentibus voluimus et fecimus, tenorem, qui sequitur, continentem:

In nomine Domini amen. Etsi iusticia sit pacis amica, concordia tamen amorem nutrire non negatur. Quo attento honorabiles domini dilecti nobis Nicolaus prepositus ex vna, ac Iohannes Hanczel decanus, Iacobus Paluca custos, Nicolaus Strzeszconis, Dobeslaus de *Czeschewo*, Nicolaus vicecancellarius regni Polonie, Nicolaus de *Gorka*, Albertus de *Modlna*, Blisborius de *Quathcowo*, Lorco de *Vneow*, Nicolaus Bronissij et Daczbogius canonici capitulares, capitulum tam generale, quam speciale ecclesie Gneznensis representantes, ex altera partibus, grauaminibus, litibus, expensis, laboribus et fatigis, incommodis hincinde multis annis quassati super villarum ac aput ipsam et sancti Laurencij ecclesias Gneznenses consistencium, domorum, curiarum, arearum et ortorum et alias quorumcumque vbicumque sitorum capituli predicti distribucione, donacione et regimine et obuencionibus earumque occasione inquietacionibus, molestacionibus, inimicicijs et displicencijs, tandem tendentes ad quietem pacemque, sponte et libere se nostris decretacioni, pronuncciacioni, decisioni, disposicioni, statutis, statum ecclesie et personarum quomodolibet concernentibus, donacioni eciam immobilium capituli et cuique arbitrio sub pena duorum milium marcarum Polonicalium, quam prepositus, capitulum uel singulares persone capituli non seruantes uel contrauenientes ipso facto incident et luere teneantur tociens, quociens fuerit contrauentum, inter nos regem Polonie presentem uel qui pro tempore fuerit, ac fabricam ecclesie Gneznensis pretacte equaliter diuidendam, se submittere mature deliberati curauerunt, renunciantes omni iuri appellandi, excipiendi uel supplicandi ac alij cuicumque iuuaminum, quo possent contra infra con-

[illegible]

[redacted]

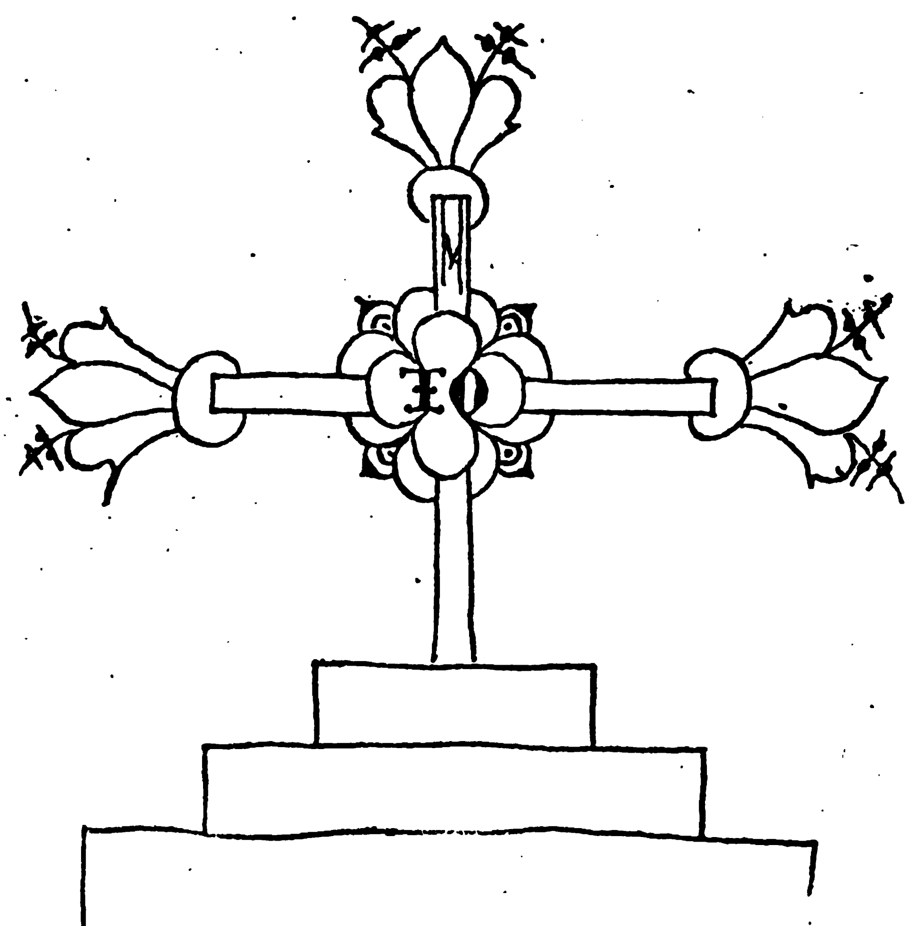
tenta uel eorum aliquod adiuuari, producentes hincinde iura sua, que pro se facere voluerint. Quibus visis, masticatis, ponderatis et deligenter recensitis, matura deliberacione premissa et deligenti sincero consilio invicem habito, solum Deum habentes pre oculis, Christi nomine inuocato, nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie etc. et eadem gracia Nicolaus archiepiscopus Gneznensis, Iacobus Plocensis et Albertus Poznaniensis comprouinciales episcopi, Cristinus Sandecensis, Clemens Wysliciensis, Ianussius Kalisiensis et Nicolaus Woyniciensis castellani regni Polonie pretacti, necnon Iohannes de *Lubyn* et Michael Bliden decretorum doctores, canonici Poznanienses, arbitri, arbitratores et diffinitores pretacti eciam nomine domini Iohannis episcopi Wladislauiensis infirmitate impediti, coarbitri nostri, in hijs scriptis laudamus, diffinimus et pronuncciamus concorditer: (§ 1) Inprimis, quod ville capituli presentes, videlicet *Lubrza, Wlostowo, Smecziska, Xanszno, Gorca* minor, *Czirnelyno* maius, *Czirnelyno* minus, *Sulowo, Opatowo, Campyel, Przicuti* prope *Mancznyky, Marzenyno, Paulowo* bynum, *Baranowo, Zydowo, Walischewo, Braczeschewo, Byscupicze, Popcowicze, Sczawyno, Woyuczino, Sczepancowo* magnum, *Sczepancowo* minus, *Parlyno* maius, *Parlyno* minus, *Byerlino* opidum, *Nestronno* et *Belky* cum molendinis, *Slothcowo, Ostrowite, Polanowo, Oldrzichowo, Corithcowo, Cayewo, Marquarcz, Iezercze, Ostrow, Woyczicze, Gosczischyno, Parcewo, Slawomirzs, Budzislaw* et *Pisczino* cum *Oborha* et future, ammodo non ad prepositi presentis uel futurorum, qui pro tempore fuerint, prepositorum, donacionem, disposicionem, regimen uel collacionem, sed ad procuratores capituli, quos prepositus et capitulum ad hoc duxerit eligendos, spectare et pertinere debent. Ita, ut procuratores ijdem census, fructus, redditus, obuenciones et prouentus de ipsis villis, allodijs, molendinis, pratis, pascuis, siluis, nemoribus, lacubus, piscarijs, aquis et possessionibus ipsius capituli presentibus et futuris prouenientes, fideliter colligant et inter personas capitulares, aput ecclesiam residentes, presentes in diuinis, singulis diebus et temporibus, per prepositum et capitulum deputandis, per annum distribuant equaliter, tam preposito, si presens fuerit, quam alijs; curias quoque, areas, domos et ortos pretactos et pretactas, vacantes et vacaturos seu vacaturas, prepositi, tam presens, quam futuri, existentes pro tempore, cum consilio et consensu ipsius capituli, in tunc proximo capitulo generali, si presens fuerit, alioquin eius vice senior prelatus uel canonicus presidens prelatis uel canonicis capitularibus dumtaxat conferre teneatur. Resque et cetera per intestatos decendentes canonicos, que in curijs, domibus, ortis uel areis fuerint relicta, sicut ius commune disposuit, deputentur. Ne autem prepositure aliquid abstractum uel sublatum videatur ex eis, super quibus, ut supra tangitur, prepositus et capitulum discordabant, ex villis capituli villas *Gosdowo* et *Mnichowo* ipsi prepositure exnunc addimus in proprietatem perpetuam, saluis eciam ipsi prepositure villa *Scarbimirzice* ac decimis et censibus ab olim ad fundum prepositure spectantibus, super quibus ipsi capitulo perpetuum silencium imponimus per presentes. Quas duas villas hij, qui ex capitulo nunc eas tenent,

[illegible]

eidem preposito infra hinc et instans festum sancti Iacobi teneantur presentare tradereque cum frumentis omnibus huius messis et animalibus ac supellectile curiarum et allodiorum eorundem. (§ 2). Decernimus ergo et precipimus exnunc omnes occasione premissorum acciones, discordias, lites et displicencias inter prepositum et capitulum singularesque personas capituli motas uel mouendas occasione actorum inter eos ante hodiernam diem, esse debere extinctas et penitus sopitas, futurasque inter eos questiones per archiepiscopum dumtaxat esse sopiendas. (§ 3). Attento denique honore ecclesie hucusque suis ministris et debitis seruicijs orbate, et personarum capitularium comodo, de consensu, vt premittitur, ipsius capituli presentibus statuimus, volumus et mandamus perpetuis temporibus obseruandum, vt scilicet omnes et singulariter singuli prelati, canonici et persone capitulares quicuncque nunc tenentes capituli villas, allodia, molendina, prata, nemora, siluas uel alios capituli fundos vsusue sub arenda, taxa uel ad vitam, uel procuratores eorum, qui sunt absentes, in proximo capitulo generali teneantur et debent ea omnia resignare et dimittere in manus procuratorum capituli decetero regendas modo supratacto, et quod decetero nulla villa uel allodium aut molendinum comendetur prelato uel canonico cuicumque siue sub arenda, taxa uel ad vitam. Reseruamus tamen ipsis nunc adhuc villas tenentibus prelatis et canonicis frumenta, blada et fructus huius messis de agris et allodijs, que suis laboribus et expensis seminauerunt, ac peccora, peccudes, animalia et res, quas ipsi induxerunt uel intus habent, que liberum sit eis metere, tollere, abducere et habere pro se, arando tamen et colendo atque de suo seminando agros ante futuram istam yempmem seminandos; census autem et obuenciones quascumque et quoscumque alios et alias capitulo in communi deputamus, quatenus prelati et canonici liberi a vilicorum occupacionibus, comode valeant in ecclesia predicta diuina officia complere ad Dei laudem. (§ 4). Statuimus eciam perpetuo seruandum, vt prepositus, prelati, canonici, personeque capitulares dicte ecclesie Gneznensis per ordinem, quilibet suam septimanam seruiet per se uel alium canonicum aut prelatum loco sui missam cantando summam diebus singulis, impedimento cessante canonico in altari summo, in quo preter archiepiscopum, episcopos, prelatos et canonicos nemo vnquam legere missam uel cantare presumat; negligentes per se uel per alium, ut premissum est, septimanam suam, soluere teneatur vnam marcam Polonicalem procuratoribus nomine capituli per eos ad hoc, si necesse fuerit, compellendus ecclesiastica censura. (§ 5). Insuper decernimus et presentibus mandamus rumpi, lacerari et ad nichilum redigi omnia et singula priuilegia, cyrographos, literas, instrumenta, acta et quecumque munimenta et statuta, lauda, arbitria, pronunciaciones cuiuscumque auctoritatis premissis uel eorum alteri contraria, per que vel per quod aut per quam premissa uel eorum aliquod posset infringi uel quomodolibet impediri, que, quod seu quam exnunc et inperpetuum declaramus et pronunciamus non tenere nec fidem facere, sed viribus carere penitus et ex toto.

[illegible]

Quaquidem sentencia nostra per nos lata et per dictum dominum Albertum episcopum vice nostrorum omnium sic pronuncciata et prelecta ac a partibus predictis ibidem presentibus, audita, partes ipse eandem hincinde sponte et libere acceptarunt, approbarunt et emologauerunt ac gratam et ratam habuerunt pecieruntque per notarium publicum infrascriptum sibi super ea fieri publica instrumenta. Vt autem hec perpetuam obtineant firmitatem et in ewm perseuerent inconwlsa, nostra et prepositi ac capituli memoratorum sigilla hijs statutis et disposicionibus, per notarium infrascriptum publicatis et subscriptis, duximus appendenda. Lecta lata et in scriptis, vt prefertur, pronuucciata est hec nostra sentencia arbitraria Lancicie, opido Gneznensis diocesis, in castro nostro regio, sub

anno omini millesimo quadringentesimo octauo, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Gregorij diuina prouidencia pape duodecimi anno secundo, die Mercurij decimaoctaua menis Iulij, hora quasi nona. Presentibus generosis et strenuis militibus: Petro Kmita Cracouiensi, Iacobo Syradiensi palatinis, Thomcone castellano Sandomiriensi et Polonie maioris, Iwone Cuiauie capitaneis,

Stanislao Czolkone cancellario ecclesie Plocensis et Petro notario, clerico Plocensis diocesis, testibus ad premissa vocatis.

Et ego Iohannes Budconis de *Czechel*, clericus Gneznensis diocesis publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis sentencie arbitrarie et statutorum pronuncciacioni et promulgacioni ac ordinacioni eorumque acceptacioni, aprobacioni et omologacioni ac alijs omnibus et singulis premissis, dum sic, vt prefertur,. per prefatos serenissimum principem et dominum, dominum Wladislaum regem Polonie etc. necnon reuerendos in Christo patres et dominos, dominos Nicolaum archiepiscopum Gneznensem, Iacobum Plocensem et Albertum Poznaniensem episcopos ceterosque eorum coarbitros et coarbitratores supranominatos et coram eis fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideoque in notam conscribens alijs impeditus negocijs, per alium scribi procuraui manuque propria subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo quoque et nomine meis solitis et consuetis consignaui, dictorum dominorum arbitrorum ac parcium sigillis sigillanda, requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 310), opatrzony był pierwotnie dziewięciu-pieczęciami, na sznurkach z białego i różowego jedwabiu uwieszonemi, które tak są zanotowane: 1) domini regis, 2) domini archiepiscopi, 3) domini Plocensis, 4) domini Poznaniensis, 5) prepositi, 6) capituli, 7) Cristini Sandecensis, 8) Ianussij Kalisiensis, 9) Nicolai Woyniciensis. Z pieczęci tych dochowały się tylko: druga, mała, okrągła, w czerwonym wyciśnięta wosku, nieco uszkodzona, wyobraża w tarczy herb Drużynę lub może Szreniawę. Napis nieczytelny. Trzecia pieczęć podługowata wyobraża ponad-poprzeczną przełęczą trzy nisze: w środkowej pod baldachimem Matka Boska z dzieciątkiem w stojącej postawie; w prawej kardynał, w lewej rycerz święty z mieczem, również w stojącej postawie. Pod przełęczą w niszy biskup w stojącej postawie, po bokach niszy tarcze z herbem Syrokomla. Napis otokowy s. reuerendi. in chro pris. et dni dni iacobi. dei. gra. epi. plocen . . . . Siódma pieczęć, okrągła w zielonym wyciśnięta wosku, wyobraża w tarczy herb Lis. Napis otokowy: s. cristini sand . . . . Jedna pieczątka oderwana, okrągła, w czerwonym wyciśnięta wosku, wyobraża popiersia św. Piotra i Pawła obok siebie. U dołu w niszy klęczący biskup, pod nim tarcza z herbem Jastrzębiec. Napis otokowy nieczytelny.

1) *Lubrze* wieś w powiecie szredzkim.
Włostowo albo w pow. kościańskim, par. *Krobia*, albo *Włostowa* w pow. pyzdrskim.
Śmieciska, wieś parafialna w pow. szredzkim.
Księżno, wieś w powiecie wrzesińskim.
Górka mała, wieś w pow. krobskim.
Czerlelino, wieś niegdy parafialna w woj. i pow. poznańskim.
Czerlelinko, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Czerlelino*.
Sułów, wieś w pow. poznańskim.
Opatowo, tej wsi odszukać nie zdołałem.
Kąpiel, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Marzenin, wieś w pow. wrzesińskim.
Bynum (?), tej miejscowości odgadnąć nie mogłem; może to oznacza bynum = binum *Pawłowo*.
Pawłowo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Baranowo, wieś w tymże powiecie.
Żydowo, wieś parafialna w pow. gnieźnieńskim.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Waliszewo, wieś parafialna w pow. gnieźnieńskim, a może też przedmieście miasta *Poznania*.
Braciszewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Biskupice, może wieś w pow. gnieźnieńskim.
Popkowice, wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Sławno*.
Szczawin, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Wojuszyno, miejscowości tej odszukać nie zdołałem.
Szczepankowo, wieś w pow. mogilnickim.
Parlinek, wieś w pow. mogilnickim, par. *Parlin*.
Berlino, tej miejscowości odszukać nie zdołałem.
Niestronno, wieś parafialna w pow. mogilnickim.
Belki, i tej miejscowości odszukać mi się nie udało.
Złotkowo, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Sobota*.
Ostrowite prymasowskie, wieś w pow. i par. *Gniezno*.
Polanowo, wieś pow. gnieźnieńskim.
Uździszchowo, tej miejscowości odszukać nie zdołałem.
Korytkowo, wieś w pow. mogilnickim.
Kajewo, wieś niegdy w woj. i pow. kaliskim.
Marchwacz, wieś w pow. kaliskim, par. Rajsko.
Jezierzyce, wieś w pow. kościańskim.
Ostrów, któryby był z licznych wsi tej nazwy, ocenić nie umiem.
Wojczyce, tej miejscowości odszukać nie zdołałem.
Gościeszyn, wieś w pow. mogilnickim.
Parczewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
Sławomirz, wieś w pow. wągrowieckim.
Budzisław, wieś w pow. mogilnickim.
Gozdowo w pow. wrzesińskim.
Mnichowo w pow. gnieźnieńskim.
Pyszczyn, w pow. gnieźnieńskim.
Obórka, wieś w pow. i par. *Gniezno*.
Parlin, wieś par. w pow. mogilnickim.

139. 1408. die 21. mensis Augusti, in *Podrzewie*.

Albertus episcopus Posnaniensis ecclesiam parochialem in villa *Kopanica* erigit et dotat.

R. Albertus episcopus Posnaniensis a. 1408 die 21. Augusti in *Podrzewe*, pisze do rządcy kościoła parafialnego wsi *Siedlec*, iż zważywszy, że wsie *Kopanica*, *Kargowa* i *Chwalim*,[1]) leżące na pograniczu dyecezyi, odłączone są rzeką *Obrą* i niebezpieczną przez nią przeprawą, a wieś *Jaromirz*,[2]) poprzednim przyległa, gęstemi lasami od wsi swej parafialnej *Niałek*[3]) i blisko o $1^1/_2$ mili odległa, co wiernym i proboszczowi nader utrudnia służbę bożą, postanawia w *Kopanicy* wznieść kościół parafialny, aby powyższym niedogodnościom zapobiedz i granice swej dyecezyi w całości zachować. W tym celu nadaje dwa łany na uposażenie probostwa i plac wraz z ogrodem i łąką za plebanią, gać na rzece *Obrze* i rybaka z wolnym ogrodem z prawem łowienia ryb na wodach do *Kopanicy* należących, a na

[illegible]

młynie cotydzień jeden wiertel (*quartale*) mąki żytniej i kopę drzew na barcie w lasach tamecznych. Na wsiach zaś *Jaromirz, Kurgowa, Chwalim* i *Manchowno* dziesięciny folwarczne. Mieszkańcy tych wsi do nowej parafii wcieleni zostają, gdzie mają przyjmować sakramenta i inne parafialne obrzędy. Proboszczem mianuje biskup księdza Jana, dotychczasowego proboszcza w *Komorowie*, za zezwoleniem króla, który również na fundacyę tej nowej parafii dał swe przyzwolenie. Poleca zatem biskup wspomnianemu proboszczowi z *Siedlca*, aby proboszcza z *Nialka* o tem rozporządzeniu zawiadomił a ks. Jana na nowe probostwo wprowadził.

Powyższy akt zatwierdził król Kazimirz Jagielończyk, Piotrcoviae in conventione generali, feria III proxima ante festum bb. Simonis et Iudae apostolorum a. 1463.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1598—1600.

[1]) *Siedlec, Kargowa, Kopanica* i *Chwalim* wsie w powiecie babimojskim.
[2]) *Jaromirz*, wieś nad Obrą w pow. babimojskim położona.
[3]) *Nialek*, wieś również w tym powiecie.

140. 1408. die 31. mensis Augusti, (Posnaniae).

Nicolai de *Czarnków* iudicis terrestris Posnaniensis aliorumque iudicum decretum, inter Mathiam abbatem Lubinensem et Ioannem Gryżyński de villa *Wlawie* litem dirimens.

R. Nicolaus heres in *Czarncowo* iudex Posnaniensis, feria sexta ante festum s. Egidij proxima, in hospicio circa Petrum Skoray, podaje wraz z Januszem Jarogniewskim, łowczym poznańskim, Ramszem z *Koszanowa*, Wyszemirem i Dobiesławem, dziedzicami de *Bodcze*, Andrzejem Granowskim i Stanisławem Dąbrowskim, z którymi wspólnie zasiadał, do wiadomości pismo otwarte sądu królewskiego kościańskiego, wręczone sobie przez Macieja opata lubińskiego. W piśmie tem Wojciech biskup poznański, Sędziwój z *Ostroroga* wojewoda poznański, Maciej wojewoda kaliski, Jakusz Jakka sędzia kaliski, Jarand de *Grabye* chorąży inowrocławski, Stanisław Koleński i Mikołaj Sepeński w zastępstwie starosty Tomka piszą do Mikołaja sędziego i Mroczka z *Klesczewa* podsędka poznańskiego, że gdy w r. 1408 dnia 12 sierpnia wraz z nim i wielu innymi na sądach królewskich w *Miedzyrzeczu* zasiadali, wtenczas kazali wpisać do księgi ziemskiej sądu królewskiego kościańskiego wyrok, przysądzający Maciejowi opatowi lubińskiemu wieś *Wlawie*[1]) przeciw Janowi Gryżyńskiemu, co też na roczkach mniejszych w *Kościanie*, odprawianych d. 30 sierpnia tegoż roku w obecności Mikołaja Błociszewskiego santockiego, Dobrogosta gieckiego kasztelanów, Piotrasza Wirzbieńskiego zastępcy burgrabi, Paszka Piotrowskiego zastępcy sędziego, Mikołaja z Szołder,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

zastępcy podsędka, Piotrasza Gorzyńskiego zastępcy chorążego, pod prezydencyą wzmiankowanego Mikołaja sędziego zasiadających, wykonanem zostało. Uprasza zatem biskup wraz z resztą assesssorów sędziego i podsędka, aby opatowi wydali powyższy wyrok, opatrzony pieczęciami swemi jak tego zwyczaj ziemski wymaga. Któremuto wezwaniu sędzia i podsędek zadość czynią.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin 28), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, których dziś brak.

¹) *Wławie*, wieś niegdy w województwie poznańskiem, powiecie kościańskim, parafii *Wyskoć* położona.

141. 1409. die 19. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae commutationem medietatis villae *Bukownica* uno manso agri in *Krobia stara* ab Alberto episcopo Posnaniensi cum heredibus de *Bukownica* factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Thomko castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium et dominorum venientes presenciam, reuerendissimus in Christo pater et dominus, dominus Albertus Dei gracia episcopus Poznaniensis, ex vna, et Katherina conthoralis nobilis Smislai, ac Pelka filius ipsorum, heredes de Minori *Bukownicza* parte ex altera, permutacionem talem hereditatum ipsorum inter se fecerunt, videlicet, quod dicti heredes de Minori *Bukownicza*, totam medietatem eiusdem hereditatis Minoris *Bukownicza*¹) pro vno manso agri cum domo et edificijs, ac omnibus agris, pratis et alijs quibusuis pertinencijs, ad predictum mansum agri quomodocumque pertinentibus in Antiqua *Crobya*, cum addicione centum marcarum grossorum latorum Pragensium et numeri Polonicalis consueti dederunt, modo, iure, via et forma permutacionis supradicte. Tandem quoque medietatem hereditatis Minoris *Bukownicza* cum omni iure et pleno dominio, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, reditibus, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, borris, rubetis, mellificijs, aquis, stangnis, paludibus, piscinis, piscaturis, lacubus, fluminibus, molendinis, et generaliter cum singulis vtilitatibus et vniuersis pertinencijs, quomodocumque ad eandem medietatem hereditatis pertinentibus, nichil penitus iuris et dominij pro se et eorum legittimis successoribus reseruantes, coram nobis plenarie resingnauerunt, per ipsum reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Albertum episcopum et

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

successores ipsius ac mensam episcopalem tenendam, habendam, commutandam, donandam, alienandam et temporibus perpetuis possidendam, et in vsus suos et successorum suorum conuertendam. Smislaus vero predictus cum alio filio suo Boguphaele debent venire ad nostram presenciam et huiusmodi permutacionem infra octo dies approbare et similiter resignare, pro quo fideiusserunt coram nobis Pasko Potrkowsky et Schamko Lubonsky ac dictus Pelka filius Smislai predicti manu coniuncta, vnus pro alio soluendo, nec alter per alterum se excusando. Quod si non facerent dictam resingnacionem memorate hereditatis medietatis Minoris *Bukownicza* infra dictos octo dies, tunc omnia dampna, quecumque faceret dictus dominus episcopus uel suus burgrabius de *Crobya*, in dictos fideiussores et in eorum quemlibet debent redundari et retorqueri. Que dicti fideiussores promiserunt soluere integre absque iuramento dicto domino episcopo uel suo burgrabio in *Crobya*, qui fuerit pro tempore constitutus. Nos igitur Thomco capitaneus Polonie Maioris predictus permutacionem et resingnacionem predicta, sic uti premittitur, per omnia habentes rata, grata atque beniuole facta, approbamus et presencium virtute confirmamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum in Poznania in crastino sancte Prisce virginis, anno Domini M° quadringentesimo nono. Presentibus nobilibus viris, dominis: Bodzantha de *Chlapowo*, subiudice Calissiensi, Nicolao de *Zidowo*, Petro Kordzbog de *Camenecz*, Prandotha de *Grzebeniczsko*, Nicolao de *Brodowo* et Nicolao de *Piglowice* heredibus alijsque pluribus fidedignis etc.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukownica*, wieś w pow. krobskim.

142. 1409. die 2. mensis Februarii, Posnaniae.

Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae commutationem medietatis villae *Bukownica* uno manso agri in *Krobia stara* a Smislao et Boguphalo de *Bukownica* cum Alberto episcopo Posnaniensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Thomco castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis significamus, quibus expedit, tenore presencium vniuersis, presentibus et futuris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam nobiles viri Szmislaus et Buguphal filius suus, heredes in Minori *Bukownicza*, non compulsi, nec coacti, nec per aliquem errorem seducti, sed beniuole, vsi amicorum suorum consilijs et matura prehabita deliberacione, mente et corpore existentes (sani), cum reuerendissimo in

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Christo patre et domino, domino Alberto Dei gracia episcopo Poznaniensi, permutacionem talem hereditatum inter se fecerunt, videlicet quod Smislaus et Boguphal predicti totam medietatem ipsorum hereditatis Minoris *Bukownicza* [1]) cum omni iure et domino, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, rubetis, borris, mellificijs, aquis, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis, fluminibus, lacubus, riuulis, molendinis et generaliter cum singulis vtilitatibus et vniuersis pertinencijs, quocumque ad eandem medietatem hereditatis Minoris *Bukownicza* pertinentibus, nichil penitus iuris et dominij pro se et eorum legittimis successoribus reseruantes, medietate hereditatis in eadem, pro vno manso agri cum domo et edificijs ac omnibus agris et pratis, campis et pascuis, quomodolibet ad ipsum mansum pertinentibus in antiqua *Crobya* cum addicione centum marcarum grossorum latorum Pragensium et numeri Polonicalis consueti dederunt modo, via et forma permutacionis supradicte, per ipsum reuerendum dominum Albertum Dei gracia episcopum Poznaniensem et successores suos ac mensam episcopalem tenendam, habendam, possidendam, vendendam, obligandam, commutandam et in vsus ipsius voluntarios conuertendam, prout sibi domino episcopo et suis successoribus vtilius videbitur expedire, coram nobis plenarie tytulo proprietatis in perpetuum resingnauerunt. Szmislaus vero predictus fideiussit pro nepotibus suis, videlicet pro pueris filie fratris sui germani Cunradi, ita quod nepotes sui predicti infra tres menses ad nostri presenciam venire debent et eidem domino episcopo similem predicte medietatis hereditatis Minoris *Bukownicza* facere resignacionem et dictam approbare permutacionem; si autem predicti nepotes dictam resingnacionem medietatis hereditatis Minoris *Bukownicza* infra prenotatos tres menses non fecerint, tunc omnia dampna, quecumque ipse dominus episcopus fecerit, in ipsum fideiussorem Szmislaum debent redundari. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in Poznania ipso die Purificacionis Marie, anno Domini M° quadringentesimo nono. Presentibus strenuo nobilibusque viris, dominis: Bogussio commendatore circa sanctum Iohannem ante Poznaniam, Wysschotha de *Lang*, Wincencio Kothka de *Iasschenye*, Nicolao de *Sepno*, Martino Rosust de *Iarnoltowo* et Michaele de *Miroslawice* heredibus, alijsque plurimis fidedignis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z fioletowego jedwabiu pozostał.

[1]) ***Bukownica*, wieś w pow krobskim.**

[illegible]

143. 1409. die 28. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae civibus de *Wschowa* octo mansos agri in villa *Przyczyna* sitos, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Vbi vtilitatis et commodorum habetur racio, ibi iura libertatum merito per principes et legum latores debent augmentari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod sane consideratis fidelium obsequiorum constancijs, quibus ciues et incole ciuitatis nostre *Wschowa*, nostram hactenus venerati sunt magestatem et imposterum aucto fidelitatis studio poterint prestancius venerari, volentes ipsos nostre specialis gracie prerogatiua prosequi et letari ampliori, vt nostris suffulti munificencijs se ad seruicia nostra propensius redderent prompciores, ipsis octo mansos in villa eorum *Przyczyna* [1]) dicta cum octo marcis annui census in eisdem, quos Sigfridus de *Cono* habuit et tenuit et consors eius legittima racione et nomine veri dotalicij sui ad tempora vite ipsius possidebat, qui octo mansi post decessum predicti Sigfridi et sue consortis antedicte ad nostram fuerunt et sunt deuoluti maiestatem, donauimus, appropriauimus, dedimus, adscripsimus et incorporauimus, damusque tenore presencium, appropriamus, incorporamus, adscribimus, adiungimus de plenitudine nostre regie potestatis liberaliter et donamus donacione perpetua et in ewm. Quosquidem octo mansos cum octo marcis annui census in eisdem, necnon cum omnibus pertinencijs et attinencijs vniuersis eorumdem, predicti ciues tenebunt, habebunt, vtifruentur et possidebunt perpetuis temporibus duraturis cum potestate vendendi, obligandi, commutandi de nostro duntaxat consensu speciali, et in vsus ipsorum vberiores conuertendi. Racione cuius donacionis predicti ciues ciuitatem nostram *Wschowa* supradictam muro et fossatis bene fortificare, murosque et fossata vetera reformare debent et tenentur. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum in *Celna*(s) feria tercia Carnisprivii, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao archiepiscopo Gneznensis, Alberto episcopo Poznaniensis ecclesiarum, necnon validis strenuisque viris; Iohanne de *Tarnow* castellano Cracouiensi, Cristino de *Ostrow* Sandomiriensi, Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Iacobo de *Konieczpolye* Siradiensi palatinis, Vincencio de *Granow* castellano Naklensi et Iohanne de *Czurnina* alias de *Ridzin* herede, Costanensi et Wschouiensi capitaneo, alijsque quam pluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus domini Nicolai prepositi sancti Floriani extra muros Cracouie ciuitatis, nostrique regni vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

[illegible]

[redacted]

Ad relacionem eiusdem domini Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII w. str. 22. (Poznań, arch. rządowe).

[1]) *Przyczyna*, wieś w pow. wschowskim, tuż pod *Wschową* położona.

144. 1409. die 28. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae civibus de *Wschowa* quasdam leges confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Vbi vtilitatis et commodorum habetur racio, ibi iura libertatum merito per principes et legum latores debent augmentari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod sane consideratis fidelium obsequiorum constancijs, quibus ciues et incole ciuitatis nostre *Wschowa* nostram hactenus sunt venerati maiestatem et in posterum aucto fidelitatis studio poterint plus venerari, ad instantes peticiones ipsorum ciuium viduali statui semper compacientes et compati volentes affectu, quibus vtique reliquis post decessum maritorum varie turbaciones et plurima occurrunt incommoda, hanc legem perpetuis temporibus tenendam statuimus circa distribucionem bonorum, post mortem maritorum ipsarum viduarum et relictarum derelictorum et remanencium, quod quandocumque aliquem ciuem aut incolam eiusdem ciuitatis decedere ab hac luce contigerit, consorte sua legitima superstite remanente, quamuis vxori sue predicte nichil de bonis suis racione dotalicij assignauerit, dum vitam ducebat in humanis, nihilominus tamen tercia pars omnium bonorum mobilium et immobilium debet cedere vxoribus post decessum suorum maritorum et ad proprietatem earum deuenire, iure ipsorum Magdeburgensi in contrarium edito, non obstante. Si quid autem vltra terciam partem maritus consorti sue legitime predicte assignauerit coram capitaneo vel iudicio, dum viuerit, illud eciam vxor cum tercia parte predicta debebit sine difficultate obtinere post mortem mariti sui, vt premittitur, et decessum. Pueri vero, si fuerint, duas partes predictorum bonorum aut amici proximiores defuncti obtinebunt. Quia vero communitatis inordinata disposicio sine superiori consilio solet sepius in ciuitatibus deuiare, volumus statuentes, vt omnes mechanicorum artifices et magistri suis proconsuli et consulibus ciuitatis predicte, per capitaneum electis, debitam faciant obedienciam et in omnibus eorum ordinacionibus, statutis et preceptis omnino eis sint subiecti, ipsorumque regiminibus et disposicionibus in statuendis empcionibus et vendicionibus se opponere non debeant, nec eis quomodolibet contraire.

illo eciam apposito specialiter et adiecto, quod quicumque in ciuitate cuiuscumque status vel condicionis extiterit, extraxerit gladium vel cultellum causa et intencione occidendi vel eciam vulnerandi, pro extraccione gladij nomine pene in mediam marcam, de cultelli vero extraccione in vnum fertonem ad pretorium pro municione et structura ciuitatis incidat et incurrat ipso facto; qui vero cum extracto et nudo cultello ausu temerario in aliquem proiecerit, proiiciens vnam marcam pro pena soluere teneatur, ad castrum videlicet octo scotos, aduocato octo et ad pretorium octo dare sit adstrictus. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum in *Iedlna* feria tercia Carnispriuij, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Alberto episcopo Poznaniensi, necnon validis strenuisque viris: Iohanne de *Tarnow* castellano Cracouiensi, Christino de *Ostrow* Sandomiriensi, Sandziuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Iacobo de *Konieczpole* Siradiensi palatinis, Vincencio de *Granow* castellano Naklensi et Iohanne de *Czirnina* alias de *Rydzyn* herede, Costanensi et Wschouensi capitaneo, alijsque quam pluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus domini Nicolai prepositi sancti Floriani extra muros Cracouiensis ciuitatis, nostrique regni vicecancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII wieku str. 25 (Poznań, Archiwum rządowe).

45. 1409. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolai archiepiscopi Gnesnensis cum terrigenis dioecesis Gnesnensis de decimis reddendis pactum.

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus diuina prouidencia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, vnacum venerabilibus dominis, fratribus nostris, capitulo eiusdem ecclesie Gneznensis, ad perpetuam rei momoriam et ad vniuersorum, quorum interest, noticiam presentibus volumus peruenire, quod cupientes controuersias inter nos et ecclesiam nostram, ex vna, necnon nobiles et terrigenas nostre dyoecesis ex altera partibus, super infrascriptis articulis et alijs dudum exortas, modo, quo possumus, meliori pro qualitate temporis currentis conplanare, cum eisdem nobillibus et terrigenis talem fecimus ordinacionem et concordiam futuris temporibus duraturam. Videlicet, quod de antiquis villis et de agris locatis et possessis uel decima manipulatim, vbi decime solui consueuerunt, secundum antiquam consuetudinem, ad quos pertinent, soluantur; et vbi antiqua villa de iure Polonico in ius Theutunicum transferetur, in quo territorio sita fuerit, illius loci iure fruetur, scilicet quod pro decima campestri

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

soluant incole ville illius census medietatem, videlicet sex mensuras triplicis grani, vt prefertur, cum sex grossis Pragensibus de quolibet manso Sredensi, et dicti mansi duo in vnum non coniugentur neque aliter dilatabuntur. In territorio vero Naklensi, inter Pomeraniam et *Nothesch* pro decimis, que manipulatim solui deberent, de quolibet manso Culmensi uel Sredensi per tres scotos grossorum eorundem in festo sancti Martini confessoris incole villarum dicti territorij persoluere tenentur. Sculteti insuper villarum, in quibus per kmethones maldrate soluuntur, per quatuor mansos liberos et non plures habebunt, de quibus plebano, a quo audient officia diuina et percipient ecclesiastica sacramenta, more antiquo soluent missales annonas, de quolibet manso mensuram siliginis et mensuram auene, ita quod quilibet ipsorum sculletorum in sua scultecia maldratas cum peccunijs sit astrictus recolligere fideliter et reponere in loco tuto ac seruare, et demum illi, ad quem pertinent dicte maldrate, cum pecunijs presentare; non soluentes vero et soluere retardantes ipsi sculteti ad estimacionem debiti debent inpignorare et sub penis certis infra vnius mensis spacium a die inpignoracionis, prout arcius poterunt, compellere ad soluendum, alias ipsi sculteti et kmethones in toto uel in parte non soluentes, tam diu post dictum mensem executentur, quousque integraliter dictus census fuerit persolutus. De quibus siquidem quatuor mansis predicti sculteti uel alter eorum, si aliquem vendiderint, obligauerint seu alijs ad arandum concesserint uel quoquomodo alienauerint, de illis, qui eos arabunt, vna cum villanis decimam aut maldratas cum censibus soluent, vbi villani soluere consueuerunt. Insuper quociens aliquem mansum in villa locata quouismodo desertari contingat arcius illum preter dominum ville, in campo decimam persoluet manipulatim, quousque locetur, et census cum maldratis persoluantur. Item rectores ecclesiarum et alij quicumque presbiteri Gneznensis dyocesis pro columbacione, pro baptismo, pro copula, pro extrema vnccione nichil petant, sed quod ipsis dabitur caritatiue, recipiant et gratuite. Vbi autem sacerdotem uel clericum in sacris constitutum wlnerari, capi uel occidi contigerit, locus ille tamdiu sit interdictus, quousque maleficium huiusmodi commitens, ecclesie satisfaciat, uel ipsi ecclesie pro pena tradatur, aut homines loci eiusdem sacramentum prestiterint, quod eis operam non dantibus neque detinere valentibus, idem aufugit malefactor, et extunc in dicto loco diuina relaxabuntur. Eciam non cessetur a diuinis propter aduentum ad aliquem locum alicuius excommunicati, ne iusti diuino officio indebite priuentur. Preterea fabrica ab ecclesijs, vbi dominus noster rex Polonie habet iuspatronatus, non requiratur. Item statuimus cum dictis nobilibus et terrigenis, quod vbicumque miles militi obligat hereditatem, de agris, quos obligans colebat, recipiens obligacionem teneatur decimare, vbi ille, qui obligauit, decimabat. Si vero occuparet et exararet plures agros, repellens de illis kmethones, in *gonythwam* decimabit. Item ordinamus, quod maldrate de villis domini nostri regis Polonie ac nobilium et terrigenarum predictorum nobis non ducantur; sed qui ducere voluerint, non prohibeantur. In cuius rei testimonium

[illegible]

nostrum et dicti capituli nostri Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne ipso die sancti Marci ewangeliste, anno Domini M° CCCC° IX. Presentibus honorabilibus viris dominis: Nicolao Strosberg preposito, Petro cantore, Nicolao archidiacono, Iacobo custode, Kelczone cancellario, Abraham preposito Lanciciensi, Nicolao Strzeschconis officiali, Borcone, Nicolao Gorca, Lorcone, Nicolao de *Czesschewo*, Nicolao Longo, Adam, Marino, Miroschcone, Albrico, Henrico et Nicolao Bronislai, prelatis et canonicis dicte ecclesie nostre Gneznensis tunc nobiscum capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 311), opatrzony był pierwotnie dwoma pieczęciami, zawieszonemi na sznurkach z białego, różowego i czarnego jedwabiu, których wyciski wyłupane.

146. 1409. die 28. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Stresconis officiali et Boguslao vicario in spiritualibus Gnesnensibus mandat, ne litem, quam Ioannes filius Glinski Nicolao Felker advocato Plesseviensi intendebat, diiudicare praesumant.

R. Zakaz powyższy wydany zostaje z tego powodu, ponieważ spór ów dotyczy sprawy dziedzicznej, należy więc takową do właściwego sądu odesłać. In *Kalis* feria secunda infra octauas s. Agnetis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1409.

147. 1409. die 7. mensis Iunii, in *Sienno*.

Martinus de *Kalinowo* castellanus Siradiensis Wladislao II. regi Poloniae fidelitatem promittit.

Nos Martinus de *Kalinowo* castellanus Syradiensis, significamus, quibus expedit, vniuersis, quod cupientes se in fidelitate, quam erga serenissimum principem et dominum, dominum Wladislaum regem Polonie et dominum nostrum graciosissimum et Coronam ipsius regni Polonie gerimus, constancius exercere, ipsius Maiestati sue fidei et honoris nostri puritate nos submittimus et tenore presencium pollicemur, quod Celsitudini et Corone ipsius fidelis esse volumus et ipsum tanquam dominum nostrum graciosissimum ab omnibus insidijs quorumlibet premuniri, eumque nullis exquisitis coloribus deserere, sed ei et regno ipsius Polonie assistere, nulli alteri preter ipsum adherendo. In cuius rei testimonium

sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Sneno* feria sexta in crastino Corporis Cristi, anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 313), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, z której pozostał tylko mały ułomek, wyobrażający herb Sulimę.

148. 1409. die 7. mensis Iunii, in *Sienno*.

Iacobus de Koniecpole palatinus Siradiensis Wladislao II. regi Poloniae fidelitatem promittit.

Nos Iacobus de *Koneczpole* palatinus Syradiensis, significamus, quibus expedit, vniuersis, quod cupientes se in fidelitate, (quam) erga serenissimum principem et dominum, dominum Wladislaum regem Polonie etc. dominum nostrum graciosissimum et Coronam ipsius regni Polonie gerimus, constancius exercere, ipsius maiestati sub fidei et honoris nostri puritate nos submittimus et tenore presencium pollicemur, quod celsitudini et Corone ipsius fidelis esse volumus et ipsum tamquam dominum nostrum graciosissimum ab omnibus insidijs quorumlibet premunire, eumque nullis exquisitis coloribus deserere, sed ei et regno ipsius Polonie assistere, nulli alteri preter ipsum adherendo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Sneno* feria sexta in crastino Corporis Cristi, anno Incarnacionis Domini millesimo quadringentesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 312), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

149. 1409. die 10. mensis Iunii, in *Trzęsacz*.

Stephanus molitor de *Trzęsacz* Mathiae abbati monasterii Bissoviensis octo mensuras siliginis soluturum sese obligat.

Nos Nicolaus heres in *Iastrambe*, Iaszek de *Ganthcze*, Sbylud Szambowszky, Stanislaus Bolemiszky, Nicolaus Sanszadi, iudicio terrestri in *Transzacz* presidentes, significamus omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris, necnon ceteris, quibus expedit, vniuersis, quod veniens Stephanus molendinator de *Transzacz*[1]) cum omnibus et singulis fratribus suis, qui ad predictum molendinum ius patronatus habuerunt, bannita ad iudicia tam Theutunicalia, quam Polonicalia, publice profitendo recognouit, se debitorie teneri et obligari venerabili viro, dominio Mathie abbati

de *Byssowna* ac toto conuentui octo last. siliginis de antiquo censu, cuius quidem siliginis prius nominatus Stephanus debet et est astrictus ad soluendum IIIIor last. super festum Penthecostes proxime nunc venturum, et alias IIIIor last. super aliud festum Penthecostes, continue se sequentes, nullam exclusionem de censu annuali faciendo, sed quolibet anno de censu IIIIor. last. ad soluendum est astrictus. Si et inquantum prius fatus Stephanus molendinator de *Transzacz* uel eius successores legittimi non curarent predictam siliginem super terminum primum exsoluere uel super secundum, extunc dominus Mathias abbas cum toto conuentu eius debet se intromittere predictum in molendinum, quod molendinum iusto iure acquisiuit; quod quidem molendinum debet et potest tenere, habere, possidere libere, pacifice et quiete, cum omni iure et pleno dominio ac omnimoda proprietate iure hereditario patronatus. Si eciam contingeret prelibatum Stephanum molendinatorem hocidem molendinum vendere, nulli hominum viuenti potest vendere, nisi prehabita licencia domini Mathie abbatis ac eius conventus, uel eundem ad soluendum erit primordialis ac principalis, et prius tactus venerabilis pater Mathias abbas ac eius totus conuentus predicto cum Stephano paratus est quauis cum persona mundi viuente iusticie complementum facere, regula iuris dictante et exigente. Et super hoc venerabilis dominus Mathias abbas iudicio banitho Theutunicali dedit solucionem testimonialem et nobis iudicio in terrestri IIIIor grossos adiudicatum. In cuius rei testimonium presenti litere sigilla nostra sunt appensa. Datum in *Transzacz* feria secunda infra octauas Corporis Christi, anno Domini M° CCCC° nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Koronowo N. 138), opatrzony jest pięcioma malemi, okrągłemi pieczęciami z zielonego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza wyobraża herb Rolę. Napis: s. Nicolai de Iast. Druga herb Leliwę. Napis otokowy nieczytelny. Trzecia herb Pomian. Napis otokowy również nieczytelny. Czwarta herb Ramult. Napis otokowy nieczytelny. Piąta klucz Jasieńczyka. Napis: s. Nicolai de . . . .

²) *Trzęsacz*, wieś w pow. bydgoskim, par. *Włóki*.

150. 1409. die 3. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis cum Smislao et filiis eius Boguphalo et Pelca, necnon Smislao filio Conradi unum mansum agri in *Krobia stara* medietate villae *Bukownica mała* commutat.

R. Poznanie feria quarta infra octauas ss. Petri et Pauli apostolorum. Testes: Pelka cantor, Nicolaus Poznaniensis, Conradus Srzemensis, Sandko Pczewiensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Iohannes officialis, s. Spiritus prepositus, Michael Blida decretorum doctor, Vincencius de *Marcinkowo*, Albertus de *Slachcino*, Petrus Luciani, Bartho-

lomeus Rinconis, Petrus decanus Lubucensis, prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Gnesnensis, acta de a. 1598—1604.

151. 1409. die 28. mensis Iunii, in *Kalisz*.

Nicolaus Szyczek civis Calissiensis cum filio suo Petro ecclesiae parochiali Callissiensi ad s. Nicolaum duas marcas annuas in vim reemptionis confert.

R. Paulus Golisch proconsul, Iohannes Renis, Henricus Schelesil, Iacobus institor, Petrus Bochner et Martinus Hendloff consules, Nicolaus Cranch, Thomas Wartinberg, Vincencius institor, Erasmus Maregrephe, Nicolaus Swalin, Cloze braseator et Hannus arcufex, scabini Calissienses, feria sexta in vigilia bb. Petri et Pauli apostolorum poświadczają, iż stanąwszy przed nimi w sądzie gajonym wobec wójta Jakuba syna Zacharyaszowego, Mikołaj Szyczek ich współobywatel, wraz z swym synem Piotrem, darowali 2 grzywny czynszu rocznego na ich domu narożnym, leżącym w rynku miasta obok domu Jana kaletnika, na utrzymywanie lampy przed ołtarzem św. Trójcy w kościele parafialnym św. Mikołaja, któreto pieniądze mają być wypłacane na ręce Jakusza Byalorzytha i Michała Korabia, dozorców światła w tymże kościele. Czynsz ten może być skupionym za 20 grzywien monety, mianowicie 10 grzywien groszy szerokich i 10 grzywien tojaków (*tercianorum*), które jednak do użytku kościoła mają być obrócone.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, ad a. 1452.

152. 1409. die 8. mensis Iulii, in *Szrem*.

Wladislaus II. rex Poloniae dat Adae dicto Rinda treugas pacis cum civibus de *Kościan*.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Litphanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo consideratis displicencijs et rancorum materijs, que inter ciues nostros de *Costan*, puta consules, iuratos, totamque communitatem ex vna, et Adam alias Rinda suosque filos consanguineos, parte ab altera uertebantur et de die in diem inflammari et crescere sperabantur occasione duorum maccellorum ibidem in *Costen*[1]) existencium, que dicto Ade alias Rinda ponderatis et ad mentem reductis suis fidelibus obsequijs,

quibus nobis multipliciter placere meruit, erga nos et eandem ciuitatem nostram *Costan* se exercendo fideliter, constanter et ipsi ciuitati plurima commoda felicia procurando, de nostra mera liberalitate dare et donare dignati sumus graciose solita nostra consolacione, qua cunctos fideliter nobis seruientes, consolare consueuimus, ipsum animaduertentes reddere consolatum, quarum itaque flammas volentes extinguere et earum fomenta ac scintillas suffocare, et ipsum Adam alias Rinda suosque filios et consanguineos ciuibus et incolis Costensibus continere et in fauorem pristinum reducere, vt vnanimes in pace et amoris intimi dulcedine valeant permanere, eidem Ade alias Rinda eiusque filijs et consanguineis treugas pacis dedimus perpetuas et per quosuis ciues et incolas Costenses sub pena et vadio certo duorum milium marcarum, quod inter ipsos vallauimus et vallamus presentibus, inconcusse et inviolabiliter obseruandas firmiter, decernentes, quod nullus penitus ipsorum ciuium predictis Ade uel eius filijs seu eciam consanguineis in facto donacionis eorundem duorum maccellorum, per nos ita liberaliter facte, debet mencionem facere uerbo et facto seu quocumque alio modo famam ipsorum detractiuam (s), sed quod omnino ab impeticione et obieccione note infamie talismodi sint liberi, mundi et soluti. Si uero quispiam ausu temerario ductus, secus in premissis attemptare presumserit et ipsis lingwa indomita et efrena aliquid detractiuum honori dixerit, obiecerit seu eciam aliquam fecerit memoriam, ante omnia ciuitas Costanensis predicta nobis uel nostris successoribus predictam penam et vadium vallatum duorum millium marcarum soluere tenebitur; is autem, qui huiusmodi infamie fulminator fuerit, incurret contumaciter et subici debebit dispendio colli et honoris. Vobis igitur Iohanni de *Czirmina* capitaneo, aduocatisque, consulibus, iuratis et incolis nostre ciuitatis *Costan* vniuersis modernis et alijs pro tempore existentibus, presentibus requirendis, nostris firmis damus regalibus in mandatis, quatenus predictis Ade Rinda eiusque filijs et consanguineis treugas pacis huiusmodi, per nos ipsis datas, inuiolabiliter seruare debeatis et eas per quempiam firmiter et inconcusse seruandas, in ecclesijs, foris et locis, in quibus maior hominum confluit multitudo, exclamare faciatis sub pena et vadio suprascriptis. Pro firmiori huiusmodi nostri decreti treugarum et composicionis tencione et efficacia,, horum seriem plenarie ad libros terrestres et ciuiles insribi facientes. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Szrem* feria secunda infra octauas Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, anno Domini M° CCCC° nono. — Ad relacionem Nicolai regni Polonie vicecancellarij.

Księga ziemska kościańska z lat 1406—1412, str. 251.

¹) *Kościan* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

[illegible]

[redacted]

153. 1409. die 19. mensis Iulii, Lanciciae.

Petrus Szafraniec subcamerarius Cracoviensis et capitaneus Lanciciensis testatur, Iacussium de *Slupcza* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi partem villae *Slupcza* villa *Tarnówka* commutasse.

In nomine Domini amen. Quoniam multis dubiorum incommodis tunc prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Petrus Schaffranecz subcamerarius Cracouiensis et capitaneus Lanciciensis, significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod ad nostram et multorum baronum ac nobilium nobis assidencium, veniens presenciam nobilis Iacussius heres de *Slupcza,* sanus mente et corpore, non coactus nec compulsus, neque aliquo errore seductus, sed de certa sua sciencia spontanea, suorumque fretus consilio amicorum, totalem et totam partem suam, quam in dicta villa *Slupcza,*[1]) in terra Lanciciensi sita, ex paterna successione habuit, cum agris, pratis, campis, siluis, mericis, quercetis, nemoribus, borris, mellificijs, molendinis, emolimentis, lacubus, piscinis, piscaturis, censibus, redditibus, omnibusque vtilitatibus iam factis existentibus et fiendis, quibuscumque nominibus vocitentur, prout dicta pars predicte ville *Slupcza* ab alijs partibus et villis in suis limitibus longe lateque, circumferencialiter est distincta, et prout ipsam partem solus tenuit, cum omnibus suis pertinencijs, nichil iuris, dominij uel proprietatis in eadem parte pro se uel suis successoribus legittimis reseruando, cum reuerendo in Christo patre, domino Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo pro villa *Tharnowca*[2]) in terra Maioris Polonie sita, receptis ab eodem domino Nicolao archiepiscopo in supplementum valoris predicte partis sue quadringentas marcss latorum grossorum Pragensium permutauit et iusto permutacionis titulo coram nobis resignauit, per prefatum dominum Nicolaum archiepiscopum Gneznensem et successores suos archiepiscopos Gneznenses et dictam Gneznensem ecclesiam tenendam, habendam, regendam, vendendam, commutandam, obligandam, alienandam et in vsus ecclesie Gneznensis predicte conuertendam, aut per se et mensam suam archiepiscopalem possidendam temporibus perpetuis duraturis. Nos igitur permutacionem et resignacionem predicta rata et grata habentes, presentibus approbamus, ratificamus et de nostra certa sciencia confirmamus, decernentes ea obtinere robur perpetue firmitatis. In cuius rei testimonium presentes scribi et nostri appensione sigilli iussimus comuniri. Actum et datum Lancicie feria sexta post festum sancti Allexij confessoris, anno Domini M° CCCC° IX. Presentibus nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Lankoschin* castellano, Clemente de *Zychlin* vexillifero, Nicolao de *Opporow* venatore, Stanislao de *Byelawy* pincerna Lanciciensibus, necnon

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

Lyscone de *Orlow* castellano Brzezinensi, Pučzkone de *Nandzerzewo* et alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 314), opatrzony jest jedną pieczęcią na sznurku z białego i czarnego jedwabiu zawieszoną, po której tylko skorupa wosku bez wycisku pozostała.

[1]) *Słupcza*, wieś tej nazwy w ziemi łęczyckiej dziś nie istnieje.
[2]) *Tarnówka*, wieś zapewne w powiecie kolskim.

154. 1409. die 26. mensis Iulii, in *Inowlodź*.

Thomco de *Węgleszyn* castellanus Sandomiriensis et capitaneus Maioris Poloniae Wladislao II. regi Poloniae cum certo numero hastarum famulari sese obligat.

Ego Thomco de *Wangleschin* castellanus Sandomiriensis et Maioris Polonie capitaneus, notum facio, quibus expedit, vniuersis, quod pro quadringentis marcis grossorum Pragensium, in quibus racione . . . . . . serenissimo principi, domino Wladislao regi Polonie etc. domino nostro gracioso obligor et astringor, dum et quando regnum ipsius Polonie contra quoscumque eius inimicos exircitualiter se mouebitur, cum certo numero hastarum promitto eidem domino regi famulari et quadringentas marcas predictas promereri; et si hoc ipsum facere non potuero aut neglexero quouismodo, extunc ad solucionem earundem quadringentarum marcarum domino regi predicto me obligo et astringo. Harum quibus sigillum meum appensum est testimonio literarum. Datum in *Inowlodz* feria sexta in crastino beati Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 315). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

155. 1409. die 30. mensis Iulii, iu *Radoszyce*.

Wladislaus II. rex Poloniae Martino de *Sławsko* villam *Ceków* in XXX marcis pignori obligat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grate et multum accepte fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Martinus de *Slawsco* subdapifer Poznaniensis, miles noster fidelis, nobis multipliciter placere

meruit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialis gracie prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere continuo prompciorem, sibi in et super villa nostra *Czecowo*[1]) in districtu Kalisiensi sita, quam alias a nobis habuit in tenuta, de triginta marcis numeri Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, graciose prouidimus et prouidemus harum serie mediante. Quamquidem villam *Czecowo* idem Martinus (cum omni iure et dominio), quibus ipsam soli habuimus, cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, coherencijs, pertinencijs, appendijs ad eam quomodolibet ab antiquo spectantibus, habebit, tenebit, vtifruetur et pacifice possidebit, quousque sibi vel suis successoribus per nos aut successores nostros dicte triginta marce persolute fuerint integre et de pleno; quibus exsolutis prefate ville possessio ad nos uel successores nostros deuolui debet pleno iure. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Datum in *Radoschicze* feria tercia proxima post diem sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — Relacio Sbignei marschalci.

Teka Naruszewicza 10 N. 126, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego na pasku pargaminowym wisiała pieczęć z czerwonego wosku.

[1]) *Cekfów*, wieś w wojew. i pow. kaliskim, par. *Kosmów*.

156. 1409. die 23. mensis Augusti, in *Bukownica*.

Pribislaus Gryżyński ecclesiam parochialem in *Włoszakowice* iterum erigit et dotat.

R. Przibislaus Griszynski heres in *Brenno* dominusque in *Bukowyecz* et *Lloszakowycze* a. D. 1409 in vigilia b. Bartholomei apostoli, anno, quo ecclesia predicta est erecta et de nouo edificata, cum maxima gwerra et altercacio est facta inter serenissimum principem Wladislaum regem Polonie et Cruciferos, za zgodą braci swych rodzonych Andrzeja, Jana i Wyszaka, funduje na nowo kościół parafialny NMaryi Panny i Wszystkich Świętych we wsi *Włoszakowice*,[1]) ponieważ obecny jego rządca ks. Piotr Bronski dla zupełnego upadku fundacyi dłużej się utrzymać nie może, a i przedtem z tegoż powodu probostwo to przez dłuższy czas wakowało. Fundator przeznacza na wspomożenie 2 grzywny groszy rocznego czynszu, które zapisuje na swej wsi *Bukownica*,[2]) dalej jednę grzywnę zapisaną na wsi *Grotniki*[3]) i jednę grzywnę zapisaną na *Włoszakowicach;* gdyby zaś wsie te przez nieszczęście opustoszały, wtenczas proboszczowie mają pierwsi swój czynsz z nich pobierać i z wszystkich ich dochodów n. p. z młynów. Oprócz tego otrzymują proboszczowie młyn we *Włoszakowicach*, zwany Mały młyniec, wraz ze stawem i dopływem i odpływem tegoż i wolnem

rybołostwem na swój stół, równie wolny wrąb w lesie na budulec i opał, za co młynarz ma wolność mielenia dla mieszkańców wsi i obcych, dając za to dziedzicowi rocznie 4 kapłony na Boże Narodzenie. Nadto otrzymują proboszczowie dziesięciny snopowe na folwarkach wsi *Włoszakowice* i *Koly* i wolność paszenia owiec, bydła i świń na żołędziach, nadto jeden ogród. Przytem przyrzeka fundator *sub fide et honore*, że gdyby kiedy wykupił od biskupa wiardunki ze wzmiankowanych wsi za swe pieniądze, wtedy złoży 20 grzywien on lub jego spadkobiercy, z których czynsz mają proboszczowie pobierać. W końcu wzywa klątwy kościelne na swych następców, gdyby który z nich powyższą darowiznę miał naruszyć.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ann. 1591—1593.

1) *Włoszakowice* wieś paraf. w woj niegdy poznańskiem, pow. kościańskim.
2) *Bukownica* jedna leży w pow. krobskim, druga w ostrzeszewskim.
3) *Grotniki* leżą w pow. wschowskim.

157. 1409. die 16. mensis Septembris, Vladislaviae.

Ioannes vicarius in spiritualibus Wladislaviensis canonicatum in ecclesia Crussviciensi ad s. Vitum Nicolao praeposito ecclesiae ad s. Florianum confert.

Iohannes scolasticus Wladislauiensis, vicarius reuerendi in Christo patris et domini, domini Iohannis episcopi Wladislauiensis in spiritualibus generalis, discretis viris, dominis . . ebdomadarijs sancti Petri Cruszuiciensis ac vniuersis et singulis vicarijs sancti Viti in castro Cruszuiciensi ecclesiarum collegiatarum, qui presentibus fuerint requisiti, salutem in Domino. Vacantibus canonicatu et prebenda in dicta ecclesia sancti Viti per mortem domini Nicolai de *Chrobrza*, vltimi et inmediati prebendarij eorundem, extra Romanam curiam defuncti, ad presentacionem serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie etcetera, ius patronatus dictorum canonicatus et prebende obtinentis, honorabili viro, domino Nicolao preposito ecclesie collegiate sancti Floriani extra muros ciuitatis Cracouiensis,[1]) et in ipsius absencia discretis viris domino Clementi plebano in *Brest*, procuratori suo legittimo, presencium exhibitori prouidimus et presentibus prouidemus, ipsumque per bireti nostri imposicionem de eisdem inuestiuimus et presentibus inuestimus, instituentes eundem canonicum prebendatum ecclesie sancti Viti supradicte. Quocirca vobis et cuilibet vestrum, qui presentibus fuerit requisitus, in uirtute sancte obediencie districte precipiendo mandamus, quatenus memoratum dominum Nicolaum aut dictum suum procuratorem in possessionem dictorum canonicatus et prebende, iurium et pertinenciarum eorundem nostra auctoritate inducatis legittime corporalem, asignatisque sibi stalo in choro

loco uocem in cappitulo cum plenitudine iuris canonici ipsum recipiatis et ab alijs canonicis eiusdem ecclesie recipi faciatis in canonicum et in fratrem, facientes inducto de redditibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis ipsius prebende a reddituarijs et censuarijs integre respondere. Datum Wladislauie die XVI mensis Septembris, anno Domini millesimo quadringentesimo nono, nostro sub sigillo.

Dokument pargaminowy, nieco zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 316), opatrzony jest małą pieczątką okrągłą, z ciemnego wosku, uwieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć wyobraża popiersie Matki Boskiej z dzieciątkiem, otoczone promieniami. W otoku napis acz wyraźny, przecież nieczytelny.

[1]) Kościół niegdy kollegiacki św. Floryana na *Kleparzu* pod *Krakowem*.

158. 1409. die 28. mensis Octobris, in *Opatów*.

Wladislaus II. rex Poloniae civibus de *Rydzyn* immunitates quasdam confert.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ob merita fidelium obsequiorum, quibus Iohannes de *Ridzin* noster fidelis dilectus, nobis placere meruit et adhuc prestancius poterit complacere, ad instantesque peticiones ipsius ciuitatis *Ridzini*[1]) condicionem volentes facere meliorem, omnibus et singulis mercatoribus et cuiuscumque status et condicionis hominibus cum peccoribus et frumentis vel alijs ibi emptis recedendi plenam et omnimodam concedimus tenore presencium facultatem, ad nostre dumtaxat beneplacitum voluntatis. Vobis igitur capitaneis, burgrabijs, procuratoribus, viceprocuratoribus alijsque regni nostri officialibus et eorum vicesgerentibus, nostris certis damus regalibus in mandatis, quatenus omnes et singulos homines cum ipsorum pecoribus et frumentis in *Ridzin* transeuntes et transire volentes vel abinde recedentes, nulla presumatis impedire racione tamdiu, quousque a nobis aliud habueritis in mandatis. Datum in *Opatow* feria secunda in die Simonis et Iude beatorum (apostolorum), anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — Relacio domini Nicolai vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 136 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Rydzyn* miasteczko niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

159. 1409. die 21. mensis Novembris, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae Thomconi Komornicki villam *Wroblów* in CXL marcis pignori obligat.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo Thomkoni Komornicki, nostro fideli dilecto, villam nostram *Wroblow* in terra et districtu Welunensi sitam, in centum marcis grossorum Pragensium, in quibus ipsam dudum tenuit a nobis obligatam, et quadraginta monete communiter decurrentis, quas ab ipso effectualiter accepimus, obligauimns et tenore presencium obligamus, cum omnibus et singulis ipsius vtilitatibus, censibus, fructibus, molendinis, prouentibus et alijs pertinencijs, ad ipsam spectantibus, per ipsum habendam, tenendam quiete et pacifice possidendam, tamdiu, quousque sibi dicte centum marce grossorum Pragensium et quadraginta monete decurrentis per nos vel successores nostros ex integro fuerint persolute. Quibus solutis villa predicta ad nos et nostros successores redire debebit pleno iure, sic eciam, quod eandem nonnisi proprijs pecunijs tantummodo pro nostra necessitate redimere debemus. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Cracouia feria quinta proxima post festum beate Helizabeth, anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — Relacio domini Nicolai vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 10 N. 134 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, opatrzonego pieczęcią zawieszoną na pasku pargaminowym.

160. 1410. die 20. mensis Februarii, Sandomiriae.

Pribislaus de *Gryżyn* Wladislao II. regi Poloniae D marcas ad manus Ioannis de *Rydzyn* solvere sese obligat.

Nos Przibislaus de *Grizin* promittimus bona fide quingentas marcas grossorum latorum Pragensium, numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, ad manus Iohannis de *Rydzin* pro serenissimo principe et domino, domino Wladislao rege Polonie, ad festum Pasce proxime venturum sine omni dilacione ad racionem mille marcarum, in quibus nobis oppidum *Costczan* [1]) obligauit, quarum iam de facto in paratis quingentas exsoluimus sue Serenitati, reponere et soluere sine falso(?). Quas si ad predictum festum Pasce proxime afuturum non soluerimus, extunc de omnibus bonis nostris hereditarijs, que possidemus, cedere debemus, de quibus ipse dominus rex intromittendi se liberam habebit facultatem et ea pro se retinere. Harum quibus sigillum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Sandomirie feria quinta proxima post dominicam Reminiscere, anno Domini M° CCCC° decimo

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 317), opatrzony był małą pieczęcią okrągłą z zielonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, po której tylko ułomek niewielki pozostał.

[1]) *Kościan* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

161. 1410. die 29. mensis Aprilis, Cracoviae.

Petrus episcopus Cracoviensis notificat Wladislao II. regi Poloniae bullam quandam Alexandri V. P. M.

Serenissimo principi et domino, Wladislao Dei gracia regi Polonie illustri, salutem in Domino et regie maiesta . . . . Petrus eadem gracia episcopus Cracouiensis et Sedis apostolice nunccius, per sanctissimum in Christo patrem et dominum, dominum Allexandrum [diuina prouidencia papam] quintum ad vestrum regnum Polonie et ad totam prouinciam Gneznensem cum concessione [variarum] facultatum specialiter [deputatus . . . . facultates vestre regie maiestati, vt indulgenciam, que in concilio Pysano existentibus est concessa, per certe tenoris litteras nobis . . . . est commissum. Cuius quidem facultatis tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

„Allexander episcopus seruus seruorum Dei, venerabili [in Christo „fratri] episcopo Cracouiensi, apostolice Sedis nunccio, salutem in Domino „et apostolicam benediccionem. Cum te ad Polonie regem et nonnullas „alias . . . . . . nonullis nostris et Romane ecclesie negocijs presencialiter „destinemus, nos volentes ea tibi commoda, per que te possis alijs reddere „gratum . . . . sum Fraternitati tue concedendi auctoritate nostra, caris„simo in Christo filio Wladislao regi, tum . . . . et carissime in „Christo filie . . . . . Anne regine Polonie illustribus cum duodecim, ac „dilecto filio nobili viro Allexandro duci Lithuanie eciam cum duodecim „[personis], quas rex, regina et dux prefatus duxerint eligendas, vt . . . . . „. . . . . . quilibet ipsorum et personarum prefatarum duxerit eligendam, „omnium peccatorum suorum, de quibus corde contrito et ore confessionis „. . . . . enses postquam . . . . . . lis concesseris, semel et alias „pos . . . . . mortis articulo eciam semel plenam remissionem auctoritate „apostolica . . . . valeat, eciam si talia fuerint, propter „que [Sedes apostolica] foret merito consulenda tenore presencium conce„dimus facultatem. Datum . . . . pontificatus nostri „anno primo".

. . . . nos in dicto vestre Serenitatis regno essemus constituti, fuit pro parte vestre regie maiestatis supplicatum, quatenus vobis

[illegible]

regi et viginti alijs personis, per vos eligendis, eandem indulgenciam, quam prefatus dominus noster Allexander papa quintus nuper illis, qui in concilio generali Pysano fuerunt, concessam, videlicet vt confessor seu confessores, quem vos et quelibet dictarum viginti personarum, per vos ad hoc eligendarum, duxeritis seu duxerit eligendum, omnium peccatorum vestrorum et suorum, de quibus corde contriti et ore confessi fueritis et fuerint, infra duos menses a data presencium affuturos semel et postea in mortis articulo eciam semel plenam remissionem auctoritate apostolica concedere valeant, tenore presencium indulgemus. Que omnia et singula vobis domino regi et alijs quibuscumque intimamus, insinuamus et notificamus et ad vestram et cuiuslibet vestrum noticiam deducimus et deduci volumus per presentes. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes litteras nostro sigillo consueto fecimus communiri. Datum et actum Cracouie anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, indiccione tercia, hora terciarum vel quasi, in domo nostre habitacionis, die penultima mensis Aprilis, pontificatus prefati sanctissimi in Christo domini nostri, domini Allexandri anno primo. Presentibus ibidem honorabilibus viris, dominis Iohanne custode et canonico Cracouiensi et Michaele scolastico Gneznensi, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 318), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu pozostał.

162. 1410. die 19. mensis Maii, in *Gliniany*.

Wladislaus II. rex Poloniae Ioanni de *Kalinowa* CC marcas in villa *Maczow* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo attendentes fidei constanciam constantisque fidelitatis merita, quibus nobilis Iohannes de *Kalinowa*, fidelis noster dilectus, nobis complacuit et aucto fidelitatis studio in posterum prestancius poterit complacere, horum intuitu meritorum ipsum volentes nostrarum graciarum speciali prerogatiua preuenire (et) ad nostra seruicia continuo reddere prompciorem, in et super villa nostra *Maczow* [1]) et allodio dicte ville, in districtu Kalissiensi sitis, sibi ducentas marcas numeri et ponderis Polonicalium, scilicet quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, centum videlicet et quinquaginta marcas, quibus de nostra voluntate et consensu predictam villam et eius allodium redemit, et quinquaginta marcas racione ipsius fidelium obsequiorum denuo assignauimus graciose et tenore presencium mediante in villa et allodio supradictis donamus, damus, conferimus et asscribimus. Quamquidem villam

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Maczow cum suo allodio Iohannes predictus cum omni iure et dominio, agris, pratis, campis, borris, syluis, gaijs, mericis, nemoribus, aucupacionibus, venacionibus, mellificijs, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, aquis, molendinis et emolumentis, censibus, fructibus, prouentibus, redditibus, pertinencijs, appendijs et coherencijs vniuersis, prout predicta villa et ipsius allodium in suis limitibus et granicijs ab alijs circumferencialiter est diuisa et distincta, tenebit, vtifruetur et quiete possidebit tamdiu, quousque predicte ducente marce sibi vel suis legittimis successoribus per nos aut nostros successores integraliter fuerint persolute. Quibus ducentis marcis predictis solutis dicta villa cum allodio ad nos vel ad successores nostros pleno iure deuolui et redire debebit. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in *Glinani* feria secunda in crastino sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo.

Teka Naruszewicza 10 N. 146 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

¹) *Maczów*, wieś tej ani podobnej nazwy na obszarach dawnej rzeczypospolitej obecnie nie istnieje; jakaby zaś tu miejscowość rozumianą była, oznaczyć nie umiem.

163. 1410. die 16. mensis Iulii, prope *Hasterad*.

Wladislai II. regis Poloniae ad Albertum episcopum Posnaniensem de pugna Grunvaldensi litterae.

Princeps presul eximie, pater in Christo reuerende! Heri audientibus nobis missarum solemnijs magister generalis Cruciferorum cum omni sua potencia, quam habuit, ad nostros appropinquans exercitus, siciens nobiscum preliari et nostrorum fundere sanguinem, nobis et domino Wytoldo fratri nostro carissimo duos gladios direxit sic inquiens: ecce vobis duos gladios dirigimus in vestrum subsidium, vt hodie per conflictum campestrem duellare debeatis nobiscum et locum certaminis nobis indicite aut ipsum vobis indicendum requiratis. Quibus tandem in mansuetudine animi nostri respondimus: gladios nobis per vos missos suscepimus et sic suscipere volumus vobiscum, quia Christi nomine inuocato per conflictum volumus decertare; locum autem certaminis vobis indicare non possumus neque scimus, sed omnipotens Dominus, qui cuncta regit et disponit vniuersa, locum, in quo vobiscum pugnaturi sumus, iam vobis preparauit. Denique statim sine mora exercitibus nostris ordinatis et instructis, ipsos dimissimus contra hostes transituros in conflictum, vbi non in virtute brachij nostri vel gencium multitudine armatorum, sed solius Dei potestate et virtute, qui nos semper ab aduersis dignatus perseuerare, paucis valde de nostris, nullis vero notabilibus interfectis, omnes exercitus inimicorum prostrauimus et ipsum magistrum generalem et mareschalcum

[illegible]

Swarczybog cum alijs multis commendatoribus Cruciferis peremimus et captiuos infinitos ad nostra tentoria deduximus et habemus captiuos, inter quos ducem Conradum iuniorem ducem Stetinensem, Christophorum et alios hospites valde multos, quorum numerum ignoramus, recepimus et in captiuitatem adduximus, sicque hostibus prostratis et in fugam conuersis, qui remanserant superstites, licet pauci, ipsos in propria persona similiter insecuti et insequi exercitibus nostris per quatuor milliaria mandauimus, vbi iterum infiniti ex ipsis fugientibus sunt perempti et alij in vndis fugientes sunt submersi. Nos vero Deo nostro de triumpho nobis concesso gracias agentes, per duo milliaria vltra ipsos insequentes, ad tentoria nostra rediimus sani et incolumes, nobis diuina clemencia fauente et fortuna. Ideo Paternitatem vestram petimus et hortamur, quatenus diuinam clemenciam, que nos nullis nostris meritis precedentibus, tantis donauit beneficijs, deprecari velit, vt eandem in nobis continuare pietatem dignetur et concedere in hostibus incepte victorie triumphum consummare. Datum prope *Hasterad* in campo prelii nostri, feria quarta in crastino Diuisionis apostolorum. — Eciam feria sexta, cum a ciuitate nostra *Hoynsteyn* recedere voluimus, venerunt ad nos nobiles Cruciferorum et ciues de districtu et ciuitate *Huldenburg*, castrum bonum valde nostre subicientes dicioni. Anno Domini M CCCC X.

Teka Naruszewicza 10 N. 151, gdzie dokument ten jest zatytułowany: Vladislaus Dei gracia rex Poloniae etc. domino Alberto episcopo Posnaniensi post pugnam Grunvaldensem.

164. 1410. die 20. mensis Iulii, in Elbing.

Consules civitatis Elbingensis Wladislao II. regi Poloniae nuntium suum commendant.

Aller durchluchtichster ffurste vnde grossmechtiger gnediger konig vnde here. Euwere grossmechtige konigliche gnade czu ir guttlichen nemen wellen, das wir rathmanne vnde die gemeyne der stat Elbing dissen erbarn man, ein prior des klosters mit vns czum Elbinge vorgeschreben an euwere hochwirdige koniglige gnade senden, vnde wir mit demuttlichem dinste euwere hochgeborne koniglige gnade bitten, wes desser kegenwertiger bryffczeiger van vnses geschefftis wegen an euweren konigeligen gnaden worbende is, das euwere gnade vff syn wort vnde gewerben ganczen louben hongen welle in aller wys, ab wir alsampt vor euwern gnade do solbis kegewertig weren. Geschreben am sontage nehst vor Magdalene vidue, vnder der stat secret Elbing borger ruckelinge off dissen bryff gedrucket, des wir alsampt hir czu no czur czyt gebruchen, im iare des hern Christi XIIII C X.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej. Pieczęć, która po stronie adresowej wyciśniętą była, wykruszyła się zupełnie.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

165. 1410. die 21. mensis Augusti, in Fredek.

Designatio rerum pretiosarum a Wilhelmo de Rosenberg quondam commendatore in Strasberg, Wladislao II. regi Poloniae traditarum.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo decimo, indiccione tercia, die dominico, vicesima prima mensis Augusti, hora vesperorum vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij, anno ipsius primo, in comodo testidunato immediate circa refectorium castri episcopalis *Fredek,* in mei notarij publici testiumque infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum presencia, personaliter constitutus venerabilis et religiosus vir, dominus Wilhelmus de Rosenberg, quondam commendator in Strasberg, Culmensis dyocesis, in presencia reuerendi in Christo patris et domini, domini Arnoldi episcopi Culmensis et honorabilis et strennui militis domini Ianussij de *Kretkow,* aperuit quendam cistam, ferreis laminibus circumdatam et tribus clauis desuper conclauatam, quam cum aperuisset, ex ea recepit et exhibuit et postea in eandem cistam reintrudi fecit argentea sollempnia clinodia infrascripta cum reliquijs sanctorum interclusis. Primo vnam magnam crucem argenteam, desuper deauratam et lapidibus preciosis ornatam, cum notabili pede argenteo; item vnam monstranciam argenteam; item vnam mediocram monstranciam, que ambe monstrancie pulchris disposicionibus sculpturis fuerunt adornate. Item vnam magnam tabulam cum reliquijs, habens a sinistris et dextris tabulas varijs reliquijs impletas. Item mediocrem tabulam argenteam habens consimiliter tabulas a dextris et sinistris reliquijs impletas. Item vnam paruam tabulam argenteam reliquijs impletam. Item vnum preciosum altare portatile argenteum et deauratum. Item vnum magnum calicem cum patena. Hec omnia premissa dominus Wilhelmus predictus de cista predicta exhibuit et comodo, quo eam inuenit et exhibuit, sic asserebat, se de castro Strasberg ad castrum Fredek transmisisse et illesa sine diminucione exhibuisse. Item predictus dominus Wilhelmus quondam commendator in Strasberg exhibuit duas cappas chorales de *sammat;* item exhibuit vnum ornatum ecclesie integrum cum argenteis clinodijs, scilicet vnam casulam flaueam et cappam choralem flauei coloris argenteis clinodijs ornatas, et duas tunicas dalmaticas sine clinodijs flauei coloris, quas casulam, cappam et dalmaticas duntaxat predictus dominus Wilhelmus asseruit et recognouit, reuerendo in Christo patre ac domino Arnoldo episcopo Culmensi sibi et ecclesie sue in bona fide sua donasse et dedisse tunc temporis, quando castrum Strosberg rexisset et possedisset. Item dictus dominus Wilhelmus publice consensit et ei placuit, vt omnia supradicta serenissimo et magnifico principi et domino, Wladislao regi Polonie per predictum dominum episcopum Culmensem tradi posset nomine sui et ordinis sui. De et super quibus omnibus et singulis exhibicionibus predictorum et recognicione reuerendus in Christo pater, dominus Arnol-

dus episcopus supradictus et dominus Ianussius de *Kretkow* sibi per me notarium publicum infrascriptum fecerunt(s) sibi fieri vnum vel plura publicum vel publica instrumentum vel instrumenta; et vt cercior fides premissis exhiberetur, predictus reuerendus in Christo pater et dominus Arnoldus episcopus Culmensis, dictus dominus Wilhelmus Rosenberg et dominus Ianussius de *Cretkow* sigilla sua per me notarium publicum fecerunt appendere. Acta sunt hec anno, indiccione, mense, die, hora, loco et pontificatu quibus supra. Presentibus ibidem venerabilibus et religiosis viris, dominis: magistro Nicolao Girko, vicario domini episcopi suprascripti et Iohanne Schauwenworst scolastico, canonicis ecclesie Culmensis, necnon et Iohanne plebano in *Llubonia* et Iacobo Doring notario publico, Culmensis et Wladislauiensis dyocesis clericis, testibus fidedignis ad premissa, vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Iacobus Schonezee de *Swecza,* clericus Wladislauiensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predicte ciste appercioni, clenodiorum exhibicioni atque ac predicti domini Wylhelmi recognicioni et requisicioni, necnon omnibus et singulis suprascriptis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui, ideo ad requisicionem domini episcopi, domini Wilhelmi et domini Iohannis de *Kretkow* prenominatorum, hoc presens publicum instrumentum per alium fidelem, me alijs occupato negocijs fideliter scriptum, hic me manu propria subscripsi, publicaui et premissa in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione sigillorum supradictorum dominorum consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 319), opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pierwszej brak zupełny, dwie drugie wyłupane.

166. 1410. die 12. mensis Novembris, Posnaniae.

Nicolaus et Iacobus de *Górka,* necnon Margaretha et Anna de *Gilowiec* altare ad s. Venceslaum in ecclesia cathedrali Posnaniensi erigunt et dotant.

R. Nicolaus cancellarius Posnaniensis et Iacobus fratres germani, heredes de *Gorka,* necnon Margaretha et Anna de *Gylowyecz* Minori, fundują w kościele katedralnym poznańskim w kaplicy *in ambitu* po lewej stronie idąc do zakrystyi, ołtarz na cześć św. Wacława i Zygmunta męczenników oraz Leonarda, Maryi Magdaleny i Doroty. Na utrzymanie ołtarza i ołtarzysty przeznaczają fundatorowie 11 grzywien monety polskiej, to jest

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

na *Oporówku*[1]) 3 grzywny, na *Roszkowie*[2]) trzy grzywny, na *Iłowcu małym*[3]), 5 grzywien rocznego czunszu, który tak długo ma być wypłacanym, puki go następcy fundatorów nie wykupią a to na *Oporówku* 35 grzywnami na *Roszkowie* 35 grzywnami a na *Iłowcu małym* 50 grzywnami, za które sumy natychmiast inny czynsz ma być zakupionym. Posnanie in die b. Martini episcopi a. D. 1410.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1483.

[1]) *Oporówek*, zapewne w pow. inowrocławskim.
[2]) *Roszków* zapewne wieś w pow. kościańskim, a może i inna, gdyż jest więcej miejscowości tej nazwy.
[3]) *Iłowiec mały* wieś w pow. szremskim.

167. 1410. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris Inventionis s. Crucis in ecclesia cathedrali Posnaniensi a Ioanne Czyrniński de *Rydzyno* factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia episcopus Posnaniensis ad perpetuam rei memoriam. Etsi cunctorum pie mentis ad cultum diuinum, quod nostris desideramus temporibus, adaugendum, deuocio sit promptis studijs amplectenda, eorum tamen supplicum vota a nobis conuenit nedum deuocioribus prosequi fauoribus, verum eciam eos specialibus in se et suis attolli honoribus, quos erga nos et ecclesiam nostram Poznaniensem commendat ingencior excellencia meritorum. Inde est, quod cum dilectus in Christo nobilis Iohannes Czirnynski dominus de *Rydzino* nostre diocesis, de sua suorumque ac honorabilis Symonis de *Kaczkowo* canonici ecclesie nostre Poznaniensis parentum salute animarum recogitans, cupiensque terrena in celestia et transitoria in eterna felici commercio commutare, personaliter coram nobis constitutus, de bonis a Deo sibi collatis viginti marcharum numeri et monete Polonicalium pensionem annuam in et de censibus suis, prouenientibus in villis ipsius diocesis nostre in *Damecz* videlicet octo, in *Robczisko* quatuor, in *Cloda* quatuor et in *Pawlouicze*[1]) quatuor marchas in redditus et prouentus ecclesiasticos pro altari ad laudem et gloriam Dei et sub vocabulo Inuencionis sancte Crucis, et Concepcionis sancte Marie virginis in ecclesia nostra Poznaniensi, erga quem zelo pie deuocionis ardet accensus, fundando et de nouo erigendo et ministro seu rectori in ipso altari Domino perpetuo seruituro, pie dedicauerit et deuote in dotem obtulerit annectendum ac per incolas pro tempore villarum ipsarum in festo sancti Martini episcopi et confessoris annis singulis futuris ministro seu rectori eidem dandum et soluendum tamdiu, donec ipse Iohannes uel heredes seu successores seu domini vi-

altarum earundem pro tempore pro ducentis marcis grossorum Pragensium numeri prescripti census seu pensionem alios perpetuos in alijs certis bonis pro dictis altari et ministro eius pro tempore . . . . consensu capituli Poznaniensis et ministri predicti emerint et in redditus et prouentus ecclesiasticos altari et ministro eisdem incorporari et intitulari procurauerint loco vig[inti marcharum pre]scriptarum. Nos supplicacionibus deuotis prefati Iohannis inclinati, votaque suaque laudabilia eo eciam ad cultum diuinum augendum digne promouenda commendantes ac volentes eum in se . . . . . . pro suis meritis, quibus apud nos et ecclesiam nostram dignum se reddidit et probatum, in ipsa ecclesia specialiter honorare, ut ceteri exemplo eius ducti laudabili ad deuocionem et fidelitatem erga ipsam ecclesiam nostram atque nos ardencius inflaminentur, altare predictum per eum consensimus et concessimus erigendum et fundandum, ac ad honorem Dei et Inuencionis sancte Crucis, Concepcionisque beate Marie virginis ereximus et erigimus ex certa nostra sciencia in capella ambitus penes locum capitularem in dextra parte chori dicte ecclesie nostre versus occidentem constructa, quam eciam capellam in suis tectis et testudinibus atque pauimentis dum et quociens expedierit reparandam, ius quoque patronatus et nominandi ac presentandi ministrum seu rectorem pro tempore eiusdem altaris ipsi Iohanni et liberis suis ac eciam domus et clenodij suorum heredibus propinquioribus, per lineam masculinam ab eo descendentibus, de venerabilium fratrum nostrorum, capituli nostri Poznaniensis consensu perpetuo dedimus et donauimus, damusque et donamus ac census prescriptos dicto altari in dotem anneximus et intitulauimus ac incorporauimus, annectimus, intitulamus et incorporamus, ipsosque census inantea, redditus et prouentus ecclesiasticos fore censendos et censeri, et ut tales ad forum et iurisdicionem ecclesiasticos spectare, libertatibusque et immunitatibus ecclesiasticis comunicare ac reddituarios eorum pro tempore, si et quociens neglexerint, ad solucionem debitam ipsorum per penas et censuras ecclesiasticas compelli debere decreuimus et decernimus per presentes. Et cum propter officium fiatur beneficium, et ne dictus Iohannes votis suis, suique et dicti Symonis parentes salubribus frustrentur suffragijs, dictum altare et eius ministrum pro tempore oneramus tribus missis, vna videlicet de sancta Cruce, secunda vero de beata uirgine Maria, et tercia pro defunctis singulis septimanis anni, diebus, quibus magis digne et deuocius poterit, per eundem ministrum uel alium pro eo presbiterum in ipso altari legendis, exceptis tamen Quadragesime diebus et septimanis Natiuitatis Resureccionisque Domini atque Penthecostes alijs quoque festis celebribus in suis officijs peragendis, de quibus tunc misse loco supranominatorum complebuntur. Que omnia et singula sic disposita et ordinata vt firma permaneant, presentis scripti patrocinio confirmamus perpetuo duratura. In cuius rei testimonium nostrum et capituli nostri predicti sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie XVII die mensis Novembris, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo. Presentibus et consencientibus venerabilibus fratribus nostris: Pelka pre-

posito, Nicolao de *Chlapouo* Poznaniensi, Santhcone Pczeuensi archidyaconis, Nicolao cancellario, Michaele Bliden decretorum doctore, Vincencio de *Marczinkowo,* Iohanne Nepart, Przibislao, Alberto preposito Gluschinensi, Bartholomeo, [Iohanne] Budkonis, Nicolao Lanthmani, Petro Luciani, Floriano de *Poklathki,* Nicolao Czothczani, Albrico de *Costczino,* Mathia [Blida, Loduigo] canonicis ecclesie nostre Poznaniensis, ad sonum campane more solito capitulariter congregatis.

Oryginał pargaminowy, znacznie podniszczony, przechowany w archiwum kapituły poznańskiej, opatrzony jest dwiema pieczęciami podługowatemi ze zwykłego wosku, zawieszonemi na sznurkach z zielonego i różowego jedwabiu. Pierwsza wyobraża w tarczy herb Jastrzębiec, ponad tarczą popiersia św. Piotra i Pawła. Napis otokowy:

† s. maiva. alberti. iastrambecz. episcopi. poznaniensis

Druga jest pieczęcią kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Damice,* wieś tej nazwy dziś nie istnieje.
Robczysko, wieś w pow. wschowskim.
Kłoda i *Pawłowice* wsie również w pow. wschowskim.

168. 1410. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem altaris ad s. Venceslaum in ecclesia cathedrali Posnaniensi a heredibus de *Gorka* et *Gilowiec* factam.

R. Biskup potwierdzając ową fundacyę, nadmienia, że fundatorowie zobowiązali się jeszcze do reparacyi kaplicy, w której ołtarz wystawili, ilekroć tego będzie potrzeba. Prawo patronatu zlewa biskup na fundatorów i ich spadkobierców a ostatecznie na ich krewnych, tegoż samego herbu w linii męskiej; na ołtarzystów nakłada następujące obowiązki. Najpierw mają odprawiać tygodniowo trzy msze, to jest do św. Trójcy, do NPMaryi i za zmarłych, w dniach, które sobie wybiorą, wyjąwszy wielkie święta, w których nabożeństwo ma się w sposób przepisany odprawiać. W dnie św. patronów ołtarza mają kaplicę otworzyć i innym, którzy chcą mszę odprawiać, wszystko do tego przysposobić a nadto $1/2$ grosza zapłacić; wikaryuszom zaś katedralnym zapłacić mają 1 grzywnę w dniu po św. Maryi Magdalenie za odprawienie anniwersarza za dusze Wojciecha i Katarzyny, rodziców wspomnianych Mikołaja, Jakuba i Małgorzaty. Nadto mają każdocześni ołtarzyści w Suchedni odprawić wigilie 9 lekcyj za dusze fundatorów, zawsze przy katedrze przemieszkiwać i żadnego innego beneficium nie poszukiwać, któreby się temu sprzeciwiało. Testes: Pelka prepositus Posnaniensis, Nicolaus de *Chlapowo* Poznaniensis, Sandco Pczewiensis archidiaconi, Iohannes de *Nyeparth,* Michael Blyden decretorum doctor, Vincencius de *Marczynkowo,* Bartholomeus, Przybyslaus, Albertus prepositus Gluschynensis, Nicolaus Lanthman, Petrus, Lucianus, Iohannes

de *Czechel,* Nicolaus Czyoczany, Albertus de *Costrzyn,* Florianus de *Pokhlathky,* Mathias Blyda et Loduigus, prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta anni 1483.

169. 1410. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Alberti episcopi Posnaniensis cum Iohanne plebano de *Poniec* de decimis fertonalibus quibusdam pactum.

R. Wojciech biskup poznański czyni za pośrednictwem swej kapituły ugodę z Janem plebanem w Poniecu o wiardunki (*fertones*) dziesięcinne z wsi *Gościejewice, Rokossowo, Drzewce, Dzięczyna* i *Śmiłowo,*[1]) które tenże proboszcz przywłaszczał sobie na mocy sfałszowanego dokumentu jakoby Andrzeja biskupa poznańskiego, a które właściwie do stołu biskupiego należą. W skutek tego zatrzymuje biskup dla swego stołu wiardunki z *Gościejewic* i *Rokossowa,* a z *Drzewców, Dzięczyny* i *Śmiłowa* odstępuje kościołowi ponieckiemu. Nadto dla pewności na przyszłość spisuje wsie, które do tegoż kościoła należą: *Police* z przynależytościami i folwarkiem kościoła *Schybe,* leżącym obok młyna, 8 ogrodów pod *Poniecem, Drzewce, Dzięczyna* i *Śmiłowo* z dziesięcinami i mesznem, miasto *Poniec,* wie *Gościejewice, Rokossowo, Sarbinowo, Sowiny, Zawady, Waszkowo, Janiszewo, Maczyno, Lubonia, Mierzewo, Czarnkowo* i *Stara Golina*[2]) z dziesięcinami i mesznem, z każdej po 2 miary żyta i owsa. Testes: Pelka prepositus, Nicolaus de *Chlapowo* Posnaniensis, Sandco Pczewensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Michael Bliden decretorum doctor, Vincencius de *Marczinkowo,* Iohannes de *Nyeparth,* Bartholomeus, Przibislaus, Albertus Gluschinensis, Nicolaus Lanthman, Petrus Luciani, Iohannes de Czechel, Nicolaus Czothczyany, Albertus de *Costrzyn,* Florianus de *Poklyathki,* Mathias Blida et Ludvigus prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis acta de a. 1555.

[1]) *Gościejewice,* wieś w pow. krobskim.
Rokossowo, wieś w tymże powiecie.
Drzewce, Dzięczyna i Śmiłów, wsie w tymże powiecie.

[2]) *Police,* wieś niegdy pod *Poniecem* położona, dziś nie istnieje.
Poniec miasteczko, *Sarbinowo* i *Golina* wsie w pow. krobskim.
Sowiny i *Janiszew,* wsie w tymże powiecie.
Schybe, Maczyno, Mierzewo, Lubonia i *Czarnkowo* dziś w pow. krobskim nie istnieją.

170. 1410. die 30. mensis Novembris, in *Polapy*.

Wladislaus II. rex Poloniae episcopo Cracoviensi Nicolaum canonicum Cracoviensem et Sandomiriensem ad ecclesiam in *Polapy* praesentat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie, principi, presuli eximio, patri reuerendissimo . . . . Cracouiensi . . . . dilecto, graciam nostram et omne bonum. Quia ecclesia P . . . . collacionis per mortem magistri Iohannis . . . . . . olim nostri predicatoris, vltimi et immediati . . . . ipsius vacat et ad presens vacare . . . . ideo honorabilem dominum Nicolaum Cracouiensis et Sandomiriensis ecclesiarum canonicum, aule nostre notarium fidelem dilectum vestre Paternitati in Christi nomine . . . . affectantes, quatenus ipsum de eadem canonice . . . . . investire, curam spiritualium . . . . temporalium sibi in ipsa commitere adhibetis . . . . . . et solempnitatibus circa talia solitis et consuetis, prout ad vestre Paternitatis pertinet officium pastorale. Datum in *Polapi* loco venacionum [nostrarum, in die] sancti Andree apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo.

Dokument pargaminowy, w skutek wilgoci i zbutwienia prawie wcale nieczytelny, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 320), opatrzony był srednią pieczęcią królewską z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, po której tylko mały ułomek pozostał.

171. 1411. die 10. mensis Februarii, in *Kalisz*.

Wladislaus II. rex Poloniae Barthossio de *Plomykowo* villas *Torzykowo, Niedamirz* et *Wronczyno* CCC marcis pignori obligat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes pure fidei constanciam et constantis fidelitatis merita, quibus strenuus Barthossius de *Plomycowo*, miles noster fidelis nobis complacuit et adhuc aucto fidelitatis studio in futurum prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad nostra obsequia continuo reddere prompciorem, sibi in et super villis nostris *Thorzycowo, Nedamyrze, Wronczyno,*[1]) in districtu Pyzdrensi sitis, tricentas marcas numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, damus, donamus, deputamus et assignamus, per ipsum et eius successores in eisdem tricentis marcis cum omnibus et singulis ipsius vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis, ad ipsam quomodolibet spectantibus ab antiquo, prout in suis metis et granicijs longe-

…ie et circumferencialiter est distincta, habendum, tenendum, vtifruendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque sibi vel ipsius successoribus per nos vel nostros successores tricente marce predicte fuerint persolute integraliter et ex toto: exceptis contribucionibus nobis pro stacionibus nostris …ri solitis, quas pro nobis reseruamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in *Kalisch* in die beate Scolastice, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Teka Naruszewicza 11 N. 3, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Torzykowo*, dziś nie istnieje.
Niedamirz, również nie istnieje.
Wronczyno, wieś niegdy parafialna w pow. gnieźnieńskim.

172. 1411. die 17. mensis Februarii, in *Łagów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao archiepiscopo Gnesnensi CCC marcas soluturum sese obligat.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod reuerendissimus in Christo pater dominus Nicolaus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et vicarius regni nostri Polonie generalis, trecentas marcas monete in medijs grossis et numeri in regno nostro predicto Polonie communiter currencium, quadraginta videlicet octo grossos in quamlibet marcam computando, nobis in peccunijs numeratis mutuauit. Quasquidem trecentas marcas monete et numeri predictorum promittimus eidem domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi in paratis peccunijs sub verbo regio, dolo et fraude quibuslibet postergatis, persoluere ad festum Natiuitatis beati Iohannis baptiste proxime nunc venturum. Insuper promittimus similiter sub verbo regio, doloque et fraude postpositis, quod mox et quamprimum gwerre, que nunc inter nos et . . regem Hungarie emergunt et vertuntur, sedate, complanate et semote fuerint, de capitaneatu Cracouiensi disponere volumus iuxta omnem et totalem predicti domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis voluntatem. Ceterum promittimus modo, quo supra, quod omnes alias literas nostras, quas predictus dominus - Nicolaus archiepiscopus Gneznensis a nobis habet super alijs peccunijs per ipsum nobis mutuatis, in omnibus punctis et clausulis ipsarum tenebimus et obseruabimus inuiolabiliter et inconcusse. Preterea promittimus modo superius descripto, quod reges et regine Polonie, successores nostri, omnes litteras nostras super omnibus debitis peccunialibus per nos apud predictum dominum Nicolaum archiepiscopum Gneznensem contractis, firmiter et inuiolabiliter obseruare in punc-

tis et clausulis ipsarum vniuersis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in opido *Lagow* prope Caluum montem feria tercia proxima post diem beati Valentini episcopi et martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 321). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

173. 1411. die 8. mensis Martii, in *Wieleń*.

Thomas abbas monasterii Velenensis testatur, fratrem Ioannem Czerbist eidem monasterio IV marcas annuas contulisse.

In nomine sanctissime et indiuidue Trinitatis. Nos frater Thomas abbas monasterij in *Velen*, ordinis Cisterciensis, Poznaniensis diocesis, ad noticiam deducimus vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencia visuris et audituris, quod deuotus in Christo noster dilectus frater Iohannes Czerbist, senior abbas nosterque professus, traditum terrene substancie sibi talentum tamquam prudens dispensator, non in temporalibus bonis lucrum studuit expendere, ymmo maluit ipsum talentum ad depositum magis tutum reponere, ubi nec a vermibus corroditur, nec usu hominum illicito consumitur. Attendens hon improuide dictus frater ecclesiam nostram luminaribus et ceteris attinencijs necessarijs carere, stipendijsque et fructibus adeo exilem existere, quod verisimiliter decore congruo usque huc nullo potuit decorari, vnde predictus frater ad decorem domus Dei, gloriam eius, necnon ad laudem intacte virginis Marie genitricis ipsius, et ad salutem et redempcionem animarum Katherine Hendillinne et Iutte Vulyngynne et parentum atque progenitorum ipsarum dedit, donauit ac deputauit pro necessarijs usui et utilitatibus dicte ecclesie in et super bonis et hereditatibus validi viri, videlicet Remschilini heredis de *Smygla* et *Kossznow* quatuor marcas grossorum Bohemicalium annui census, per custodem nostri monasterij, qui pro tempore fuerit, super festo beati Martini omni anno subleuandas, colligendas et percipiendas. Dedit nichilominus predictas quatuor marcas ac deputauit usui ecclesie predicte presertim ex eo, quod hec inconcusse atque irretractabiliter per ipsum custodem debeant et teneantur perpetuis temporibus obseruari, quorm modum et formam hic subiungimus. Primo et principaliter faciat custos, qui pro tempore fuerit, iugiter ardere lampadem coram summo altari, que lumine clare, lucide et splendide die noctuque luceat et ardeat inextingwibiliter, deinde singulis diebus, dummodo completorium decantatur, tunc ad incepcionem psalmj videlicet, qui habitat in adiutorio, idem custos duo lumina ponat super candelabra ferrea, que incessanter ardere permittat usque ad finem ipsius completorij et precipue post complecionem antyphone, scilicet Salue Regina; item quando seu quociens dies anniuersarius Katherine et Iutte

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fassus est, villam suam dictam seu nuncupatam *Mothiczno,* cum omni iure et toto dominio, necnon omnibus vtilitatibus, censibus, redditibus, agris, campis, pratis, aquis, paludibus, stagnis, siluis, mericis, virgultis, rubetis, arwis et generaliter omnibus et vniuersis vsibus ad dictam villam quomodouis spectantibus, que nunc sunt uel imposterum quoquomodo fierj possint, secundum prout eadem villa *Mothyczno* in suis granicijs et limitibus late longeque est limitata et distincta, sicut solus tenuit et habuit, nichil sibi uel suis proximioribus in predicta villa iuris uel dominij reseruando, nobili Iacussio heredi de *Prothkouicze* et ipsius successoribus racione commutacionis pro villa dicta *Przegrzeb* et pro tringentis marcis latorum grossorum Pragensium numeri Polonici consueti XL(VIII) grossos marca pro qualibet computando, commutauit, vendidit ac perpetualiter, realiter et cum effectu resignauit et debet ipsum intercedere pro eadem uilla uel ipsius posteros ab omni impedimento cuiuslibet persone iuxta consuetudinem terrestrem, sub dampno iuris terrestris. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum in *Thanczin* feria quinta proxima ante diem Spiritus sancti, anno Domini M° CCCC° XI°. Presentibus his nobilibus: Ianisio de *Bambelno,* Ianisio de *Boriszouicze,* Dobcone de *Chomanthow* olim, Ianissio de *Lyppa,* Petrassio de *Ninostouicze,* Nemyerza de *Lukowa* heredibus et alijs quam pluribus testibus fidedignis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 105 v.

176. 1411. die 22. mensis Maii, in *Krobia.*

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, heredes de *Bukownica Minori,* partem suam eiusdem villae cum Alberto episcopo Posnaniensi uno manso agri in *Krobia stara* commutasse.

Nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam, nobiles Msczysko, Pelka, Bogufalus et Luchna germani, Swachna, Nicolaus et Agnes, heredes de Minori *Bukownicza,* Cunradi pueri, non coacti, non compulsi, nec aliquo errore seducti, sani mente et corpore existentes, maturo amicorum suorum consilio prehabito, totam ipsorum partem in *Bukownicza,*[1]) quam ibi habent, commutacione cum reuerendissimo in Christo patre, domino Alberto episcopo Poznaniensi facta, pro vno manso libero in Antiqua *Crobya* et centum marcis grossorum latorum, sibi dicto domino episcopo Poznaniensi et ipsius successoribus canonice intrantibus, rite et racionabiliter vendiderunt et ascripserunt, cum omnibus

vtilitatibus et obuencionibus vniuersis, videlicet campis, agris, pratis, siluis, borris, gaijs, mericis, nemoribus, rubetis, aquis et earum decursibus, molendinis, piscinis, lacubus, fossatis, fluuijs et generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus, qui in eadem parte sunt uel fieri possunt, nichil iuris nec dominii in eadem parte hereditatis pro ipsis reseruando, coram nobis perpetuo resignauerunt tenendum, habendum, possidendum, obligandum, vendendum, commutandum. Quam commutacionem vnacum resignacione admisimus, ratificauimus, admittimus et presentibus confirmamus fore perpetuo tenendum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Crobya*, in crastino Ascensionis Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. Presentibus nobilibus viris, dominis: Nicolao de *Morka*, Rulanth de *Gluchowo*, Przybakone de *Conary*, Michaele de *Crzekothowicze*, Martino de *Pacoslaw*, Nicolao de *Tworzyanky* et alijs quampluribus heredibus fidedignis, ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukownica*, wieś w pow. krobskim.

177. 1411. die 8. mensis Iunii, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet commutationem quartae partis villae *Szymanowice* uno manso agri in *Nosków*, a Nicolao de *Szymanowice* cum Dobrogostio et Marcussio de *Marsyelewo* factam.

R. Starosta Sędziwój wiadomo czyni, iż przed nim i wielu innymi szlachtą stanąwszy Mikołaj z *Szymanowic* zamienił z Dobrogostem i Markuszem braćmi z *Marsyelewa* czwartą część wsi *Szymanowic*[1]) za jeden łan wolny w *Noskowie*[2]) i za 50 grzywien gotówki. Gnezne feria secunda in Crastino s. Trinitatis. Testes: Sandivogius de *Scurky*, Andreas de *Grabyenicze*, Symon de *Sirniky*, Iohannes de *Brudzewo*, Sandivogius de *Brudzewo*, Falantha de *Lubecz* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1428.

[1]) *Szymanowice*, wieś parafialna w woj. kaliskiem, pow. konińskim.
[2]) *Nosków*, wieś w woj. i pow. kaliskim, par. *Dobrzec*.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

178. 1411. die 8. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter capitulum Gnesnense et heredes de *Szolowo* de via quadam litem dirimens.

Nos Iacussius Iacca iudex et heres de *Wilczina*, Bodzantha de *Chlappowo* subiudex Calisienses generales, significamus tenore presencium, quibus epedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo, feria secunda in crastino sancte Trinitatis, in domo nostre habitacionis, in suburbio Gneznensi sita, nobis literam in papiro scriptam, sigillo citatorio iudicij regalis districtus Kalisiensis sigillatam, presentauit,(s) ipsam per nos volentes confirmari, huiusmodi sub tenore:

„Nobilibus dominis Iacussio Iacca heredi in *Wilczina*, iudici generali et Bodzanthe de *Chlappowo* subiudici Kalisiensibus, dominis et amicis nostris dilectis, Nicolaus Baworowsky, burgrauius, Nicolaus Pywonsky vicepalatinus et vicesubcamerarius, Petras[sius . . . . . bowskj viceiudex, Iohannes Strz . . . wsky vicesubiudex et loco subcamerarij et Ianussius vexillifer iudicio regali feria quarta post diem [sancti] Vrbani anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo in *Kalis* presidentes, seruicium et sinceri fauoris continuum incrementum! Nobiles domini! Ad vestram noticiam deducimus per presentes, quomodo venerabile capitulum Gneznense iusto iure et vero iudicio euasit heredes de *Scholowo*, videlicet Iaskonem patrem, Ianussium, Dobessium et Wirzbantham filios pro via, que vadit et facta est de fine ville *Cayewo*[1]) circa fluuium *Lanczinoga* versus *Iankowo*,[2]) in quo fluuio est piscina ville *Cayewo*, et pro palis *koli* wlgariter dictis et quartis sepi *przansla* nuncupatis, circa eandem viam septis et factis, et super hoc predictum capitulum iudicatum soluit".

Nos igitur Iacussius et Bodzantha iudices memorati visa litera et causa dominorum predictorum, de consilio iurisperitorum ac inter nos matura deliberacione prehabita diligenti, ipsam confirmauimus et presentibus sentencialiter confirmamus. Harum quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum anno, die et loco, presentibus, quibus supra. Per manus discreti Nicolai de *Strzedzewo* transiuit hec litera, qui hoc habuit in commisso.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 322), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, które wraz z paskami pargaminowemi odpadły.

[1]) *Kajew*, wieś w pow. pleszewskim.
[2]) *Janków* wieś w tymże powiecie.

[illegible]

179. 1411. die 9. mensis Iunii, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet venditionem villae *Byszewa* a Sandivogio de *Skurki* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi CCC marcis factam.

Nos Sandziuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum terre eiusdem nobilium presenciam veniens nobilis Sandziuogius de *Skurky*, non coactus, non compulsus, nec aliquo errore seductus, sanus mente et corpore existens, ex deliberato animo, maturo consilio amicorum suorum prehabito, suam totam villam et hereditatem *Bysseiwa*[1]) in districtu Gneznensi sitam, pro trecentis marcis grossorum latorum, numeri Polonicalis, reuerendissimo in Christo patri, domino Nicolao archiepiscopo et ecclesie sue sancte Gneznensi ac ipsius successoribus, canonice intrantibus, rite et racionabiliter perpetuo vendidit, cum omnibus vtilitatibus et appendencijs, videlicet campis, agris, allodijs, pratis, pascuis, siluis, borris, gaijs, mericis, nemoribus, rubetis, mellificijs, lacubus, fluuijs, piscinis, fossatis, piscaturis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs, nichil iuris et dominij pro se et suis successoribus reseruando, coram nobis more solito resignauit, perpetuo tenendam, habendam, possidendam, vendendam, obligandam, alienandam, arrendandam et in vsus suos ac suorum beneplacitum(s) conuertendam, prout sibi dicto domino archiepiscopo uel ipsius ecclesie sancte et successoribus melius et utilius uidebitur expedire. Quam vendicionem et eciam resignacionem admisimus, ratificauimus et confirmauimus, admittimus, ratificamus et presentibus confirmamus perpetuo fore tenendam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne feria tercia post festum sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. Presentibus strennuis et nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Krolicowo* Gneznensi, Iohanne de *Toliscowo* Kalissiensi castellanis, Iacussio Iaka de *Vilczina* iudice Kalisiensi, Iaroslao Poznaniensi, Petro de *Zyrzniky* Kalisiensi vexilliferis et Iohanne Brzozoglowi de *Sulanczyno* capitaneo Bydgostiensi ac alijs pluribus testibus fidedignis ad premissa vocatis et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 323), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z pąsowego jedwabiu pozostał.

[1]) *Byszewa*, dziś wieś tej nazwy w pow. gnieźnieńskim nie istnieje.

180. 1411. die 29. mensis Iunii, Romae.

Ioannes XXIII. P. M. episcopis Misnensi, Wratislaviensi et Lubusensi mandat, ut ecclesiae Posnaniensi contra raptores bonorum ecclesiasticorum opem ferant.

Kopia pargaminowa z XV w. przechowana w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu Dipl. F. 14).

181. 1411. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis constituit fines ecclesiarum parochialium de *Chrzypsko, Biezdrowo, Otorowo* et *Psarskie.*

R. Wojciech biskup poznański, mając na względzie niestósowność podziału wsi pomiędzy parafiami *Chrzypsko, Biezdrowo* i *Otorowo* pod względem ich odległości, odłącza od parafii chrzypskiej wsie *Białokosz* i *Gruszyn,* wieś *Orle* od parafii biezdrowskiej, wieś wreszcie *Buszewo* od parafii otorowskiej i takowe do parafii *Psarskie* przyłącza.[1]) Poznanie in crastino beatorum Petri et Pauli apostolorum. Testes: Pelka prepositus, Nicolaus archidiaconus Poznanienses, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Simon custos Poznanienses, Kyelcz custos Lanciciensis, Iohannes de *Nyeparth,* Michael Bliden decretorum doctor, Nicolaus Strzesconis officialis Gnezuensis, Petrus decanus Lubucensis, Mathias Kalysch, Santco archidiaconus Pczewensis, Ianussius de *Solowo,* Vincencius de *Marczinkowo,* Bartholomeus Rinkonis, Przibislaus, magister Blysborius, magister Strzesko, Petrus Luciani, Florianus de *Poklathky,* Albertus de *Costrzino,* Nicolaus Bronissij, Nicolaus Czothczani, Nicolaus Lanthman, Mathias Blida, Lodwigus canonici Poznanienses.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1453.

[1]) *Chrzypsko,* wieś paraf. w pow. międzychodzkim.
Biezdrowo i *Otorowo,* wsie paraf. w pow. szamotulskim.
Białokosz i *Orle,* wsie w pow międzychodzkim.
Gruszyn dziś nie istnieje.
Buszewo, wieś w pow. szamotulskim.
Psarskie wieś paraf. w tymże powiecie.

182. 1411. die 16. mensis Augusti.

Iasco et Paulus fratres germani cuidam Margarethae XLV marcas soluturos sese obligant.

R. Iaszko et Paulus fratres germani poręczają szlachetnej pannie Małgorzacie 45 grzywien monety praskiej zwyczajnej na przyszłe Boże Narodzenie. Czego gdyby nie uiścili, zapisują tejże pannie 4 grzywny na kmieciach. Gdyby tego wszystkiego jednak nie uskutecznili, biorą na siebie wszystkie szkody, któreby stąd Małgorzata poniosła, czyto u żydów czy u ludzi, pomiędzy niebem a morzem. Na świadectwo przywieszone zostają pieczęcie wspomnianych braci a nadto Wawrzyńca i Michała braci de *Witakowicze*. Dominica infra octauas Assumpcionis b. Marie virginis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

183. 1411. die 4. mensis Octobris, in *Gliniany*.

Pactum Nicolai archiepiscopi Haliciensis cum Alberto episcopo Posnaniensi de assequenda dignitate archiepiscopi Gnesnensis.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Litwanieque princeps supremus et heres Russie etc. notumfacimus vniuersis presencium noticiam habituris, quod promittimus et fideiubemus bona fide per presentes pro reuerendo in Christo patre, domino Nicolao archiepiscopo Haliciensi, quod quamcito fauente Domino assequetur ecclesiam Gneznensem et ad ipsam promouebitur per Apostolicam Sedem, reuerendo in Christo patri, domino Alberto episcopo Poznaniensi, tamquam benemerito, de mensa archiepiscopali Gneznensi graciam faciet et prouisionem in villis et decimis infrascriptis, videlicet opido *Grzegorzow, Kelczow, Zymnawoda, Skobyelicze, Sobothka, Lanka, Rudoltowo, Koczawye* et *Krzykossy*,[1]) literisque suis et capituli Gneznensis roborabit cum appensione sigillorum, per ipsum dominum Albertum episcopum dictum opidum et villas cum earum censibus, decimis, molendinis, fructibus, redditibus et appendijs vniuersis tenenda, habenda, possidenda et vtifruenda pacifice per spacium annorum quatuordecim sese continue sequencium; quibus annis elapsis idem dominus Albertus episcopus restituere debebit et tenebitur dictas villas archiepiscopo Gneznensi et sue mense archiepiscopali absque contradiccione: non obstante, quod idem dominus Albertus episcopus hereditates *Pyeczewo*,[2]) cum libertatibus, quas locare poterit, et *Krzepoczino*[3]) cum earum vsufructibus in prouisionem et graciam pro suis fidelibus seruicijs per bone memorie dominum Dobrogostium, quondam Gneznensem archiepiscopum, de consensu capituli Gneznensis sibi factas et donatas tenebit et possidebit, cum prime prouisioni

hec sequens in nullo debet derogare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus et appensum. Datum in *Glynany* ipso die sancti Francisci confessoris, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Dokument pargaminowy anihilowany, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 324), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

[1]) *Grzegorzów*, niegdy miasteczko w pow. kolskim.
Kiełczew, wieś w tymże powiecie, par. *Wrząca wielka*.
Zimnawoda, miejscowości tej oznaczyć nie umiem.
Skobelice, wieś w tymże pow. par. *Grzegorzew*.
Sobótka, wieś w tymże pow. par. *Dąbie*.
Rdułtów, wieś par. w pow. kutnowskim.
Kocewie, wieś w tejże parafii i powiecie.
Krzykosy, wieś w pow. kolskim, par. *Borysławice*.
[2]) *Pieczew*, wieś w pow. łęczyckim.
[3]) *Krzepocino*, wieś w tymże pow. par. *Leśnica wielka*.

184. 1411. die 19. mensis Octobris, in *Medyka*.

Wladislaus II. rex Poloniae irrita facit decreta a iudicio Calissiensi contra Mathiam palatinum Gnievcoviensem in contumaciam lata.

R. Król pisze do Sędziwoja wojewody poznańskiego i do sądu królewskiego w Kaliszu, że gdy Maciej wojewoda gniewkowski i starosta włocławski miał naznaczone termina jako zastępca Wichny wdowy po Sędziwoju wojewodzie kaliskim i córki jej Małgorzaty, swej żony i Anny, na terminach tych się nie stawił, natenczas został zaocznie zasądzony. Ponieważ jednak tenże Maciej znajdował się wówczas na zjeździe z Krzyżakami in *Grabye*, a na wniosek niektórych żydów został skazany na zapłacenie pewnych pieniędzy, następnie zaś został przez króla posłanym do Torunia dla odebrania pieniędzy od Krzyżaków, zaczem rozkazuje król, aby wszystkie wyroki przeciw niemu i pomienionej Wichnie zapadłe, zostały cofnięte, a zasądzenie tej sprawy aż do przybycia króla do Wielkopolski odroczono. In *Medica* feria secunda in crastino s. Luce euangeliste.

Liber terrestris Calissiensis de anno 1416.

185. 1411. die 21. mensis Octobris, in *Lubin*.

Scedricus Konarski, Ioannes Dokowski de *Sarb* et Hinczca Groblicki de *Domaslawki* fideiubent Mathiae abbati Lubinensi pro Margaretha et Elisabetha filiis Petrassii Girecki venditionem villae *Girka*.

R. Sczedrzyk Konarsky, Iohannes Dokowsky heres in *Szarb*, Hinczszka Grobliczszky in *Domaslawky*, poręczają Maciejowi opatowi lubiń-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

skiemu za córki wdowy po ś. p. Pietraszu Gyreczskim, mianowicie za Małgorzatą i Elżbietą, iż skoro dojdą dwunastego roku swego wieku, w następnych trzech latach mają *exbrigare wlgariter wyczszlycz* dziedzictwo *Irkę* od wszystkich powinowatych i takową w obecności starosty wielkopolskiego klasztorowi lubińskiemu za 1500 grzywien sprzedać, a zarazem wszelkie przywileje tak na dziedzictwo, jak na sołtystwo według zwyczaju ziemskiego opatowi wręczyć. Co gdyby nie nastąpiło, poręczyciele biorą wszystkie szkody, stąd wynikłe, na siebie. In *Lubin* ipso die Undecem millia virginum. Testes: Nicolaus Lubatowszky dapifer Poznaniensis, Czewleqius Belewszky, Wylim Gostkoszky, Baworius Wiszkotha, Mathias Grika et Paulus vinarij Srzemenses.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był niegdy trzema pieczęciami, których dziś brak.

186. 1411. die 27. mensis Octobris, in *Szroda*.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae venditionem villae *Girka*, a quibusdam Czema et filiastris eius Mathiae abbati Lubinensi factam, ratam esse iubet.

Nos Sandziuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium presenciam venientes nobiles Czema cum filiastris suis Margaretha et Elizabet, non coacti, non compulsi, nec aliquo errore seducti, sani mente et corpore existentes, totam villam et hereditatem *Gyrkam*[1]) racione commutacionis in mille cum quingentis marcis grossorum, religioso ac deuoto viro, domino Mathie abbati et toti conventui monasterij Lubinensis rite et racionabiliter perpetuo vendiderunt et cum omnibus vtilitatibus, videlicet campis, agris, allodijs, agris, pascuis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, mericis, mellificijs, lacubus, piscinis, piscaturis, fossatis, fluminibus, riwis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus, nichil iuris et dominij pro se et suis legittimis successoribus reseruando, coram nobis more solito in perpetuum resignarunt, tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, vendendam, obligandam, et in vsus ipsius ac conventus beneplacitos conuertendam, prout sibi melius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Srzoda* feria tercia proxima post festum Vndecem milia virginum, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. Presentibus strenuis et nobilibus viris, dominis: Ianussio de *Neszamisl* Medrirzeczensi. Mathia Koth Naklensi castellanis, Nicolao de *Lubyatowo* dapifero Poznaniensi, Ianussio de *Iaro*-

gnewicze, Bawor de *Czremenewo*, Andrea de *Grizina*, Iacobo de *Gorka* heredibus et alijs quam pluribus testibus fidedignis ad premissa vocatis et rogatis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 29), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z jasno zielonego jedwabiu pozostał.

Powyższy dokument zatwierdził król Władysław Jagiełło przywilejem: Actum in Poznan feria quarta festi Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quarto. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo ac strenuis et nobilibus viris: Sandiuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi, Maioris Polonie capitaneo, Mathia de *Wansosche* palatino Calisiensi, Petro de *Wloszczowa* Dobrinensi, Nicolao de *Bloczischow* Santhocensi castellanis, Nicolao de *Czarncow* iudice Posnaniensi etc. Datum per manus venerabilis Donyn Sedis apostolice prothonotarij regni Polonie vicecancellarij. — Ad relacionem eiusdem venerabilis domini Donyn regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 31), sznurek z białego i blado różowego jedwabiu.

[1]) *Górka*, wieś tej nazwy dziś w Wielkopolsce nie istnieje.

187. 1411. die 27. mensis Octobris, in *Góra*.

Arbitrorum quorundam decretum inter Petrum Kot de *Tarnowa* et capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis de mola in villa *Prądno* litem dirimens.

Compromissum inter Mroczkonem subiudicem Posnaniensem et Petrum Koth heredem in *Tarnova* ipsiusque molendinum in *Prądno* ex vna, et venerabilem Vincencium de *Marcinkowo* decanum Gnesnensem, canonicum Posnaniensem, ville *Gora* regentem, necnon totum capitulum ipsiusque molendinum in *Gora* parte ab altera, sub superarbitro Petrassio herede in *Wronczyno* initum et definitum in hunc modum, quod predictus Petrus Koth ab aggere seu rota sui molendini *Prądno*[1]) deorsum propter decursum aque fossatum licite facere poterit in littore hereditatis *Gora* sine damno ecclesie vsque ad lacum et limites iuxta antiquam obseruanciam secundum antiquum decursum aque *Cybina*. Prata vero ad vtramque partem spectabunt. Piscatura piscium in fossato ad Goram seorsum ad *Prądno*, sursum prout limites demonstrant pertinebit. Datum in *Gora* feria tercia ante festum Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

Teka Naruszewicza 11 N. 8, z sumaryusza kapituły katedralnej poznańskiej.

[1]) *Prądno*, wieś w pow. szredzkim, par, *Pobiedziska*.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

188. 1411. die 29. mensis Octobris, in *Lubin*.

Czema Girecki et Olbracht Krakwicz promittunt Mathiae abbati monasterii Lubinensis exbrigare hereditatem *Girka* dictam.

Nouerint, quibus expedit, vniuersi, uel quorum audiencie presens scriptum fuerit deuolutum, quod nos Czema pridem Gyreszky, tamquam actor seu debitor principalis, necnon Olbracht Krakwycz in Ruffa Ecclesia veluti fideiussor legittimus, promittimus et in presenti fideiubemus omni dolo et fraude depositis, coniunctim venerabili in Christo patri et domino Mathie diuina prouidencia abbati et ipsius omnibus et singulis fratribus conuentualibus monasterij Lubinensis, pertinere(s), exbrigare, expagare, expedire, quod wlgariter *wyczlycz*, per tres annos iuxta iura et morem terrestrem ab omnibus hominibus cuiuscumque status, condicionis et vtriusque sexus fuerint uel exstiterint, prout in suis metis et graniciebus est circumferencialiter distincta et limitata. Quod si, quod absit, non fecerimus et ipsam exbrigare, ut premittitur, non potuerimus dictam hereditatem, extunc quodcumque dampnum idem dominus Mathias abbas et suus conuentus antedicti perceperint, illud omne dampnum iuxta et secundum morem, consuetudinem et iura regni Polonie in nobis omnino recuperabunt et in nobis penitus redundabit. Harum quibus specialiter harum sigilla nostra videlicet supradictorum fideiussorum sunt appensa. Datum in monasterio *Lubin* feria quinta proxima ante diem Omnium Sanctorum, sub dominice Incarnacionis anno millesimo CCCC° XI°.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 30), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, z których po jednej tylko pasek pargaminowy pozostał.

Wieś, o którą w niniejszym dokumencie się rozchodzi, a której nazwa w tekście dokumentu przez nieuwagę pisarza opuszczoną została, jestto wieś *Girka*, dziś nieistniejąca, do której się także i przytoczony przez nas powyżej dokument N. 186 odnosi.

189. 1411. die 14. mensis Novembris, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae inscriptionem dotalitii LX marcarum grossorum latorum Pragensium a Nicolao herede de *Kazanowo* Beatae uxori eius in eadem villa *Kazanowo*[1]) factam, ratam esse iubet.

R. Poznanie die sabbato in crastino Briccij. Testes: Predslaus de *Grizina*, Andreas frater ipsius de ibidem, Kyebel de *Grodzisko*, Vassilo de *Dobyeschowycze*, Bartholomeus de *Tymenyecz*, Sandko de *Dzeczino*, Claws de *Costan heredes*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1411.

[1]) *Kazanowo*, dziś wieś tej nazwy w dawnej Wielkopolsce nie istnieje.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1411. die 27. mensis Novembris, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Polonie Nicolao castellano Santocensi L marcas illa *Nowawieś* inscribit.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, ersis, quomodo attendentes pure fidei constanciam et fidelitatis stu obsequia, quibus strenuus Nicolaus (castellanus) Santhocensis, miles er fidelis dilectus, nostre maiestati complacuit, et adhuc aucto fideli studio potuerit prestancius complacere in futurum, horum intuitu entes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad nostra icia continuo reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra *Nowa* nuncupata, sita in districtu Obornicensi, quinquaginta marcas numeri ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam putando, ad alias pecunias, quas in eadem villa habere dinoscitur, ddimus, damusque et addimus generose harum serie mediante, per um et ipsius successores legittimos cum omnibus ville predicte vtilita, censibus, redditibus, fructibus, pertinencijs, coherencijs et appendijs uersis, ad ipsam quomodolibet spectantibus ab antiquo, habendum, endum, vtifruendum et pacifice possidendum, prout ipsam hactenus buit, tenuit et possedit, tamdiu, quousque sibi vel ipsius successoribus ttimis predicte quadraginta(s) marce per nos vel nostros successores rint integraliter persolute; quibus solutis villa nostra predicta ad nos ad nostros successores reuertetur viceuersa pleno iure. Contribuciones tem et quascumque daciones pro stacionibus nostris et consortis nostre eadem villa dari solitas et consuetas, pro nobis et successoribus nostris aliter reseruamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testinio literarum. Datum Cracouie feria sexta proxima post festum beate therine, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo. — Relacio mini Nicolai archiepiscopi Haliciensis, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 11 N. 10, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy archiwum koronnem, u którego atoli brakowało już pieczęci. W nagłówku dokumentu kopii podano, że ten Mikołaj kasztelan santocki, pisał się »de *Bloczeszow*«.

1. 1411. die 30. mensis Novembris, in *Ląd*.

Gerhardus abbas monasterii Landensis cum Petro sculteto de *Zagó Nowe* alias de *Drzewiec*, scultetiam in *Kownaty* sculteta in *Drzewiec* mutat.

In nomine Domini amen. Ne res geste in tempore simul cum tericione temporis euanescant, expedit, vt quilibet tractatus, qui deberet

in posterum tractari, litterarum apice ac fidedigna testium subscripcione firmiter roboretur. Hinc est, quod nos frater Gerhardus abbas in *Landa* ordinis Cysterciensis, Gneznensis diocesis, scire volumus quoslibet inspectores seu auditores tam posteros, quam modernos, quod communi consensu nostrorum seniorum prehabito, permutacionem fecimus et presencium testimonio permutamus iure, modo et forma, quibus moris et consuetudinis est permutari, cum prouido viro Petro sculteto in Nouo *Sagorowo*,[1]) alias *Drzewycz* nuncupato, suisque successoribus legittimis, dantes eidem Petro sculteto pretaxato successoribusque legitimis suis mansum cum medio in *Cownathi*[2]) villa nostra situatis (s) cum scultecia eiusdem ville nostre *Cownathi* antedicte, pro suo altero medio manso et suis pertinencijs omnibus et singulis cum scultecia in *Drzewycz* predicta villa nostra situatis, super quibus idem Petrus scultetus prefatus, suique successores legitimi plane et omnimode abrenunciant, nullum sibi ius in eadem hereditate et scultecia penitus reseruantes, omni dolo et fraude exclusis, talibus tamen sub condicionibus infrascriptis. Primo quidem, quod eidem Petro sculteto sepefato vendidimus ac pro presenti vendimus mansum cum medio in *Cownathi* villa nostra prefixa, pro quibus ipse nobis duodecim marcas latorum grossorum, XLVIII grossos pro qualibet marca computando, dedit, persoluit totaliter et assignauit, sic tamen, quod idem scultetus suique successores legitimi ibidem in *Cownathi* villa nostra sepefata tres mansos habebunt libere, pacifice et possidebunt. Insuper scultetus a data presencium libertatem habebit viginti quatuor annos duraturam, simili modo et kmethones a tempore, quo aduenerint, computando, viginti annos libertatem se nouerint dubio procul modo habituros. Eciam eidem sculteto nostro dedimus et assignauimus, ac per presentes damus et assignamus vnum iuger arabile exceptis tribus mansis pretaxatis, super quod eundem licenciamus ortulanum siue ortulanos, tabernatorem, secundum quod sibi placitum fuerit, collocandum. Item idem scultetus pistrinum, fabrum, sutorem et maccellum supra suam hereditatem, vbicumque sibi visum fuerit, edificare et construere poterit, nostra de licencia, consensu et voluntate. Eciam prefatus scultetus suique posteri ad omnia seruicia nobis obligantur, quibus alij nostri sculteti seruire sunt astricti, ad que seruicia vnum equum de tribus marcis latorum grossorum tam ipse, quam sui posteri habebunt et seruabunt; ac eciam ipse suique successores tercium denarium de qualibet re iudicata habebunt, eademque libertate gaudebunt, qua sculteti in alijs nostris villis constituti, frui hactenus consueuerunt. Insuper kmethones in dicta nostra villa residentes, de quolibet manso post decursum eorum libertatum singulis annis ad festum sancti Martini marcam latorum grossorum dabunt, assignabunt totaliter et soluent. Eciam predicti nostri kmethones ad festum Assumpcionis beate Marie nobis per duos pullos et ad festum Pasche per mediam sexagenam ouorum quolibet anno dare sint astricti; scultetus vero in magno iudicio, quod secundum communem consuetudinem terre anno quolibet obseruatur, nobis sex scotos, kmethones vero mediam marcam soluere, dare et assignare

prorsus sunt astricti. Simili modo et kmethones in dicta villa nostra de quolibet manso nobis quolibet anno tribus vicibus ac qualibet vice vnum ager arare tenebuntur. Insuper vt omnis disceptacio inposterum super seruicio et libertate kmethonum funditus subtrahatur, ad omnia, ad que kmethones militum sunt astricti, kmethones nostre ville memorate nobis modo simili obligantur. In quorum omnium testimonium et robur perpetue firmitatis, presentem litteram cum nostro ac nostri conuentus sigillis fecimus muniendam. Datum in monasterio nostro *Landa*, sub anno Domini M° CCCC° undecimo, in die s. Andree apostoli. Presentibus discretis et religiosis viris, fratribus: Felice priore, Philippo antiquo abbate, Iohanne suppriore, Geblino bursario, Syffrido celerario ac alijs pluribus fidedignis ad hoc vocatis specialiter et rogatis in testimonium premissorum omnium et singulorum.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 29 N. 64 i karta 36 N. 77.

[1]) *Zagorów* niegdy miasteczko, dziś wieś paraf. w pow. słupeckim.
[2]) *Kownaty*, wieś w pow. słupeckim, par. *Wilczyn*.

192. 1412. die 19. mensis Februarii, in *Wschowa*.

Consules et scabini civitatis *Wschowa* Ioanni Czedlicz VIII marcas annuas LXXX marcis in vim reemptionis vendunt.

R. Henricus Kowfman preconsul, Andreas Meder, Petrus Scheydemanthil, Buchwalder, Stephanus pellifex consules, Iohannes Grosman, Nicolaus Hubener, Petrus Kythe, Iohannes Slager, Iohannes Reithehanczel, Iohannes pellifex, Nicolaus Hubener, scabini ciuitatis *Wschowa*, oświadczają, iż za zezwoleniem starszych przysięgłych i majstrów cechowych, jakoto Macieja i Henlina Mewtenerów, rzeźników, Piotra Doringk i Marcina Czecha piekarzy, Jana Luffin i Piotra Vuzwe szewców, Mikołaja Wayner i Macieja Grymeberg tkaczy czyli płócienników, Eliasza Swajder i Cenke krawców, Wawrzyńca Moreysin i Macieja Cleysmeth cieśli, sprzedali 8 grzywien szerokich groszy praskich rocznego czynszu ze swego ratusza Ianowi Czedlicz za 80 grzywien. Czynsz ten ma być przeznaczony na anniwersarz lub też na fundacyę jakiego ołtarza w jednym z kościołów miasta *Wschowy*, którego patronem ma być szlachetny Bernard Oderwolff i jego synowie a w braku tych magistrat miasta. In *Wschowa* feria sexta ante dominicam Invocauit.

Dokument powyższy zatwierdził Andrzej biskup poznański w r. 1418 dnia 10 listopada w Poznaniu z dodatkiem, że ołtarz wspomniany ma być fundowany w kościele parafialnym NP Maryi we *Wschowie* pod zawołaniem św. Katarzyny, Doroty i Barbary i potwierdza prawo patronatu szlachetnego Bernarda Oderwolffa dziedzica Mierucina i jego synów.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

Powyższe zatwierdzenie potwierdził znów Andrzej biskup poznański w r. 1456 dnia 27 grudnia w Poznaniu.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1459.

193. 1412. die 9. mensis Martii, in *Olobok.*

Benedicta abbatissa monasterii de *Olobok* Nicolao Stressconis officiali Gnesnensi, Martinum clericum dioecesis Wladislaviensis ad praeposituram in *Łubnica,* vacantem post mortem Caspri praepositi praesentat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta anni 1412.

194. 1412. die 19. mensis Martii, Gnesnae.

Petrus episcopus Dalmaciensis testatur, sese Andream filium Petri de *Pobiedziska* ad gradum accolitae promovisse.

R. To wyświęcenie Andrzeja Piotrowego z Pobiedzisk do stopnia akolity nastąpiło przez wspomnianego wyżej biskupa na skutek polecenia Mikołaja Strzeszkowego kanonika i administratora, podczas opróżnienia stolicy arcybiskupiej, po poprzednim egzaminie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1424.

195. 1412. die 22. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, ratam esse iubet venditionem tertiae partis villae *Tulce*[1]) a Miroslao quodam fratri eius Nicolao factam.

R. Poznanie feria tercia post dominicam Iudica. Testes: Vincencius decanus Gnesnensis, Nicolaus de *Czarncowo* iudex Poznaniensis, Nicolaus de *Splawye,* Derslaus de *Krzisslicza,* Nicolaus et Petrus fratres de *Woynowo.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1419.

[1]) *Tulce,* wieś paraf. w pow. szredzkim.

196. 1412. die 22. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet divisionem villae *Tulce*[1]) a Miroslao, Nicolao et Dobessca, heredibus villae eiusdem, inter sese factam.

R. Poznanie feria tercia post dominicam Iudica. Na podstawie tego działu otrzymał Mirosław główne podwórze ojcowskie i trzecią część ogrodu, leżącego około dworu i trzecią część czwartego kmiecia, oprócz tego dwóch zagrodników, jeden gościniec obok cmentarza i trzecią część latorstwa w kaplicy leżącej opodal kościoła. Resztę wsi otrzymać mają Mikołaj wraz z Dobieszką. Testes: Nicolaus de *Czarncowo* iudex Poznaniensis, Nicolaus de *Splawye,* Derslaus de *Krzanslicze,* Nicolaus, Petrus et Vincencius heredes de *Woynowo.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1419.

[1]) *Tulce,* wieś paraf. w pow. szredzkim.

197. 1412. die 22. mensis Martii, Romae.

Ioannes XXIII. P. M. officiali Gnesnensi mandat, ut ab ecclesia ad s. Hedvigim in *Pępów*[1]) illicite alienata, eidem ecclesiae restitui procuret.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

[1]) *Pępowo,* wieś paraf. w pow. krobskim.

198. 1412. die 11. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus Strzessconis officialis et administrator in spiritualibus ecclesiae Gnesnensis sede vacante, praeposito de *Mileszyno* mandat, ut Martinum filium Hartmani de *Strzelno* in praeposituram ecclesiae de *Lubnica* introducat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

199. 1412. die 26. mensis Aprilis, Siradiae.

Nicolaus palatinus Sandomiriensis ac capitaneus Siradiensis et Martinus de *Dambsko* Nicolaum officialem Gnesnensem de concordia inter

Nicolaum Iarocki canonicum Gnesnensem, Iarandum plebanum de *Mala Charłupia*[1]) et Spitconem de *Cosczeryno* facta, certiorem reddunt.

R. Syradie feria secunda, ipso die s. Marci.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412. U oryginału wisiały niegdyś dwie pieczęcie, jedna przedstawiała herb Poraj i napis otokowy: s. Nicolai de Chonow; druga herb Zarembę i napis otokowy: s. Martini de Dambsko.

¹) *Charłupia mała* wieś paraf. w pow. sieradzkim.

200. 1412. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Pactum Nicolai plebani de *Chomiąża* cum Adalberto plebano de *Ostrożec* de decima villae *Nowawieś*.

R. Układ ten przychodzi do skutku za pośrednictwem Wojciecha archidyakona warszawskiego a kanonika gnieźnieńskiego i Bogusława czyli Boguty kanonika kollegiaty uniejowskiej, podkustoszego i ołtarzysty gnieźnieńskiego. Tym układem przyznane zostają dziesięciny z pól dziedziców Nowejwsi kościołowi chomiąskiemu na mocy dokumentu erekcyjnego; przyczem pośrednicy oświadczają, że kościół w Ostrożcu na mocy przywileju arcybiskupa Ianusza Suchywilka żadnych praw do tych dziesięcin rościć sobie nie może, w skutek czego też odnośny ustęp wzmiankowanego przywileju unieważniają.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1462.

201. 1412. die 21. mensis Maii, Posnaniae.

Nicolai de *Czarnków* iudicis Posnaniensis decretum, abbatissae de *Owińska* ambo littora fluvii *Warta* inter villas *Owińska* et *Nosilin* sita, addicens.

R. Nicolaus heres in *Czarnkow*, iudex Poznaniensis generalis wiadomo czyni, że gdy w czasie i miejscu poniżej wskazanem, zasiadał wraz z szlachetnymi panami Przybysławem Gryżyńskim, Wyszakiem z *Brenna* i *Bonikowa*, Janem i Maszkiem z *Gielatkowa*, Nasiłem burgrabią poznańskim i Wincentym ze *Zborowa*, wtedy otrzymali od Mikołaja Żydowskiego pismo opatrzone pieczęcią od pozwów (*sigillum citatorium*) od sądu królewskiego, w którem jego członkowie, mianowicie Sędziwój wojewoda poznański, starosta wielkopolski, Ianusz miedzyrzecki, Mikołaj santocki kasztelanowie, Pasek podkomorzy poznański, Mikołaj Lubiatowski stolnik

kaliski, Pasek Wiscotha, Iura z *Bielaw* i Mikołaj Baworowski piszą do niego i do Mroczka z *Kleszczewa* podsędka poznańskiego, że gdy dnia 17 maja w Poznaniu w sądzie królewskim na rokach zasiadali, wtenczas przysądzone zostały ksieni z Owińska oba brzegi rzeki *Warty* i gać (*structura*) na tejże rzece pomiędzy *Owińskiem* i *Nosilinem*,[1]) jak to w księdze ziemskiej zapisano. Proszą zatem wspomnieni członkowie sądu królewskiego sędziego i podsędka, aby ksieni owińskiej dokument przysądny, pieczęciami swemi opatrzony, wystawili wedle zwyczaju ziemskiego.

Liber iudiciorum terrestrium Posnan. de a. 1412 w Archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Owińsk* wieś paraf. w pow. poznańskim.
[2]) *Nosilin*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.

202. 1412. die 24. mensis Maii, Siradiae.

Nicolai palatini Sandomiriensis ac capitanei Siradiensis et Martini de *Wrancza* ad Nicolaum Stressconis officialem Gnesnensem et administratorem dioecesis sede vacante, litterae de non exsequenda concordia inter Nicolaum archidiaconum Calissiensem et Iarandum plebanum de *Mala Charlupia*,[1]) canonicum Crussviciensem facta.

R. Mikołaj wojewoda sandomirski a starosta sieradzki i Marcin z Wrzący piszą do Mikołaja Strzeszkowicza oficyała i administratora dyecezyi sede vacante gnieźnieńskiego, że kiedy byli pogodzili Mikołaja archidyakona kaliskiego i Jaranda plebana z *Małej Charłupi*, kanonika kruszwickiego, wtedy ciż sami za pośrednictwem innych kanoników o te dziesięciny również się byli ułożyli. Proszą zatem wspomnianego administratora dyecezyi, ażeby z wydaniem ostatecznego wyroku doputy się wstrzymał, dopuki się z tymi kanonikami, którzy się sądu byli podjęli, osobiście nie porozumieją.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412.

[1]) *Charłupia mała*, wieś paraf w pow. sieradzkim.

203. 1412. die 8. mensis Iunii, Budae.

Wladislaus II. rex Poloniae protestatur innocentiam Henrici episcopi Warmiensis.

Nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. omnibus et singulis, ad quorum noticiam

presentes litere peruenerint, volumus esse notum, quod cum nuper de anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, per Magistrum et ordinem Cruciferorum de Prussya cum eorum complicibus nobis et illustri principi domino Allexandro alias Wythowd magno duci Lythwanie et Russie, frati nostro bellum ex causis minus iustis hostiliter motum fuisset, ipsisque per nos et nostros omnipotentis Dei adiutorio valide prostratis, ad fines territorij episcopatus seu ecclesie Warmiensis paucis diebus decursis venimus, intellectoque ibidem ipsius ecclesie bona consistere, eandem ecclesiam primo et alias ecclesias ac ipsarum bona et subditos Dei et predicte ecclesie ac ceterarum ecclesiarum terre Prussie episcoporum laudabilis fame intuitu a deuastacione et dampnis, quantum nobis possibile extitit, preseruandum duximus, ad viam aliam ab earundem ecclesiarum territoriis declinando; demum vero arrepto per illustrem fratrem nostrum, magnum ducem predictum, itinere ad subiugandum et compescendum quedam predicti ordinis territoria et castra, que nobis resistere conabantur, reuerendus in Christo pater, dominus Henricus, prefate Warmiensis ecclesie episcopus, ad instanciam quorundam commendatorum et fratrum de Lyuonia, se apud dictum magnum ducem fratrem nostrum interposuit et vna cum commendatore de Goldingen et magno procuratore de Lyuonia, qui sub ipsius fratris nostri saluo conductu, eis per eundem fratrem nostrum ad peticionem dicti domini episcopi prestito, propterea ad ipsum fratrem nostrum venerant, treugam pacis ad quindenam inter nos hincinde et nobis adherentes, preterquam existentes in castro Marienburg firmiter obseruandam tractauit, sic quod ipsi commendatores et fratres de Lyuonia infra quindenam huiusmodi cum trecentis equis sub dicti domini magni ducis, fratris nostri securo et saluo conductu, ad nostram et ipsius fratris nostri presenciam ante dictum castrum Marienburg venirent, vt ibidem de perpetue pacis obseruancia et sedacione gwerrarum ac litium posset inter nos hincinde comodosius pertractari; verum ut intelleximus, supradictus reuerendus pater, Warmiensis episcopus, quasi in premissis et alijs inter nos factis et tractatis aliquid contra predictum Ordinem machinatus fuerit, graues obloqucionum molestias et exilium ab ecclesia sua contra Deum et iusticiam passus est et patitur de presenti; cum tamen idem dominus Henricus episcopus nichil contra ipsum Ordinem excesserit, prout et alij episcopi terre Prussie, ad quorum omnium deuotas peticiones et instantes, vnam ecclesiarum suarum nostram recepimus in tutelam, ne ab exercitibus nostris miserabiliter dampnaretur, cupientes igitur eundem dominum Henricum Warmiensem episcopum, quantum nobis rectitudo consciencie nostre suadere poterit, a nota infamiarum et obloqucionum contra ipsum fallaciter emissarum, expiare, in puritate fidei nostre et in verbo regali recognoscimus ac sine admixcione alicuius doli tenore presencium profitemur, quod idem dominus Henricus Warmiensis nunquam apud nos aliquid mali per suas suggestiones aut quascumque operas contra predictum Ordinem est seu fuit machinatus, sed reuera pro bono tam ipsius Ordinis, quam incolarum et terre Prussie diligencius insti-

tit, cum ab inuasione quasi dimidie partis terre Prussie, ad quam nobis et nostris protunc, nisi per territorium Warmiensis ecclesie patebat accessus, ne ipsa ecclesia, quam vnacum alijs ecclesijs ibidem in tuicionem et proteccionem nostram de intuitu suscepimus, ut premissum est, per nostrum ac dicti fratris et exercitus nostri pertransitum ad terras huiusmodi dampnificaretur, ad peticionem humilem ipsius domini Warmiensis episcopi supersedimus graciose. In quorum omnium fidem et testimonium presentes literas fieri et nostri sigilli appensione fecimus communiri. Datum Bude anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo die octaua mensis Iunij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 327), opatrzony jest średnią pieczęcią królewską z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

204. 1412. die 3. mensis Iulii, in *Lubin*.

Dobrogostius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Mathiam abbatem monasterii Lubinensis Nicolao de *Lubiatów* dapifero Posnaniensi villam *Starygród*[1]) D marcis vendidisse.

R. In *Lubin*, in crastino Visitacionis b. Marie virginis. Mikołaj Lubiatowski przyjął na siebie nadto warunek wyclić (*exbrigare*) wieś *Irkę* od niedorosłych niegdy jej dziedziców; czego gdyby nie uczynił, wszelkie szkody, jakieby stąd dla klasztoru wynikły, na niego spaść mają.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęć, która niegdy u tego dokumentu była uwieszona, obecnie osobno przechowana, wyobraża w tarczy pochylonej herb Nałęcz i klejnot na hełmie. Napis otokowy uszkodzony: s. Sandivogi . . . . . . palat

205. 1412. die 27. mensis Augusti, Romae.

Ioannes episcopus Ostiensis, camerarius collegii cardinalium s. Romanae ecclesiae, Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem MXLVII florenis solutum reddit.

Iohannes miseracione diuina episcopus Ostiensis, sancte Romane ecclesie cardinalis, camerariatus officium sacri collegij reuerendissimorum in Christo patrum, dominorum sancte Romane ecclesie cardinalium regens, in absencia reuerendissimi in Christo patris, domini Amadei cardinalis de Salucijs, ipsius sacri collegij camerarij, . . vniuersis et singulis, presentes literas inspecturis, salutem in domino! . . Vniuersitati vestre notum faci-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

mus per presentes, quod reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis, pro totali solucione sui communis seruicij, in quo camere dicti collegij sub certis penis et sentencijs ac termino nondum elapso racione dicte sue ecclesie extitit efficaciter obligatus, mille florenos auri de Camera, necnon pro totali solucione sui minuti seruicij, in quo familiaribus et officialibus dicti collegij sub eisdem penis et sentencijs ac terminis eciam tenebatur, quadraginta septem florenos auri predictis similes, triginta vnum solidum monete Romane, nobis pro collegio et familiabus ac officialibus predictis recipientibus, per manus venerabilis viri, domini Blisborij canonici Gneznensis, die date presencium et tempore debito solui fecit realiter et cum effectu. De quibus sic solutis prefatum dominum archiepiscopum eiusque ecclesiam et in ea successores ac suos heredes quoscumque, suaque et eorundem heredum et successorum bona quecumque mobilia et immobilia, presencia et futura, tenore presencium quittamus, absoluimus et penitus liberamus. In quorum testimonium presentes literas fieri fecimus et sigilli cameriariatus officij iussimus appensione muniri. Datum Rome sub anno a Natiuitate Domini millesimo CCCC dudecimo, indiccione quinta et die vicesima septima mensis Augusti, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape XXIII anno tercio. — fl. IIII, gross. IIII.

(na zakładce) A. de. Salerno clericus collegij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 328), opatrzony jest pieczęcią podługowatą z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, zupełnie zniszczoną.

206. 1412. die 29. mensis Augusti, in *Konin*.

Iacussius Iakka de *Wilczyna*, iudex terrestris Calissiensis, ratam esse iubet limitationem villarum *Swiątniki* et *Rzgowo*.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Iacussius Iakka iudex terre Calissiensis generalis et heres in *Wilczyna*, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo, feria tercia ante festum s. Martini proxima, in domo nostre habitacionis in *Wilczyna* sita, nobis literam in papyro scriptam, sigillo citatorio iudicij regalis districtus Koninensis sigillatam, presentarunt, ipsam per nos volentes confirmari, huiusmodi sub tenure;

„Strenuo militi, domino Iacussio Iacca iudici Kalisiensi generali. Laszcz heres in *Bieganowo* burgrabius Koninensis, Nicolaus de *Slugocino* iudicis, Spitko de *Modla* subiudicis, Tworco palatini, Pelca de *Kucharg* vexiliferi et Swenca subcamerarij vices gerentes, ceterique domini supparij et officiales iudicio regali feria secunda prope diem Decollacionis sancti Iohannis Baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo in

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Konin presidentes, promptum famulatum. Sinceritati vestre presentibus significamus, quomodo veniens Martinus ministerialis recognouit in iudicio, limitacionem fore factam et ex vero et iusto iudicio per dominum abbatem de *Landa* et suum conuentum, acquisitam et lucratam super nobilibus dominis: Andream, Cristinum et Nicolaum heredes de *Rzgowo*, inter villas, puta *Swantniki*[1]) domini abbatis et conuentus ipsius, et *Rzgowo*[2]) heredum predictorum. Ad quam quidem limitacionem fuerunt specialiter rogati strenui ac nobiles domini Iohanes de *Krolikowo* castellanus Gnesnensis: Dobrogostius de *Marzelewo* et Michael Barski ex parte domini abbatis; ex vero heredum de *Rzgowo* nobiles Nicolaus de Minori *Slawsko* et *Spala*. Que limitacio incipit a decursu aque wlgariter *Bystrzec* vsque ad insulam *Dambrowica*, et ab insula *Dambrowica* usque ad *Zimnego dolu*, a *Zimny dol* vsque ad insulam *Kleczyska* et ab ista insula *Kleczyska* vsque ad pratum dictum *Popowa lanka*, quod pratum iacet in hereditate domini abbatis et eius conuentus *Swantniki*, et a *Popowa lanka* vsque ad insulam *Zbozne*, puta *Ostrow*, et ab insula *Zbozne* vsque ad insulam *Pasiecznik*, et a *Pasiecznik* recte transeundo per siluam dictam *Roztocznik* alias *Rostoki* vsque ad matricem fluuij aque, wlgariter *do samice* prope molendinum dictum *Popowy mlyn*. Et hec limitacio completa est cum scopulorum notabilium fundacione et ereccione ex vtraque parte facta".

Nos itaque Iacussius Iakka iudex prefatus, visa litera et causa parcium predictarum, volentes facere cuilibet iusticie complementum, vt tenemur iuris ex forma, solum Deum ante oculos habentes, ipsam confirmauimus et presentibus generaliter ad perpetua tempora confirmamus, et dictis heredibus, videlicet Andree, Cristino et Nicolao, et qui pro tempore fuerint ibidem de *Rzgowo*, perpetuum silencium duximus imponendum limitacionem per eandem. In huius rei testimonium nostrum et nobilis Bodzanthe de *Chlapowo* subiudicis Calissiensis sigilla in robur firmius presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die et loco, presentibus quibus supra. Scriptum per manus Nicolai de *Strzedzewo* notarij, qui hec habuit speciali in commisso.

Series privilegiorum monasterij Landensis str. 84.

[1]) [2]) *Rzgów* wieś paraf. w pow. konińskim; ale *Swiątniki* dziś w sąsiedztwie Rzgowa nie istnieją.

207. 1412. die 22. mensis Novembris, in *Bierzglin*.

Iacussii Iakka de *Wilczyna* iudicis Calissiensis decretum, Dobrogostio, Marcussoni et Nicolao de *Marzelewo* miedietatem villae *Szymankowice* addicens.

R. Iacussius Iacca iudex Calissiensis generalis et heres in *Wilczina*, in domo sua in *Birzglino*, in die s. Cecilię ogłasza, że mu przedsta-

[illegible]

wionem zostało pismo, do niego wystósowane, w którem mu Ianussius burgrąbius, Nicolaus Pywonski palatini, Petrassius Iacubowsky iudicis, Iohannes de *Strzeszewo* subiudicis, Ianussius vexilliferi loca tenentes, donoszą, że gdy w r. 1412 feria tercia post festum s. Mathei ewangeliste na roczkach (*termini particulares*) w Kaliszu zasiadali, wtenczas stanąwszy przed nimi Dobrogost, Markusz i Mikołaj z *Marzelewa* zyskali na Ianie Przosna i dzieciach Stanisława de *Lubyen* połowę wsi *Szymankowice*,[1]) którąto połowę bracia Marzelewscy mają wykupić od Jana Prosny i dzieci Stanisławowych za 43 grzywien groszy szerokich na przyszłe Boże Narodzenie.

Sędzia powyższe przysądzenie zatwierdza przywieszeniem pieczęci swojej i Bodzanty z Chłapowa podsędka kaliskiego.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1427.

[1]) *Szymankowice*. Wieś tej nazwy dziś nie istnieje. Jestto więc albo *Szymankowo* w pow. obornickim, par. *Łukowo*, albo *Szymanowice* wieś paraf. w pow. słupeckim.

208. 1412. die 21. mensis Decembris, in *Kościan*.

Consules civitatis Costanensis capellano capellae ad s. Crucem et s. Eustachium in *Kościan* VII marcas annuas de praetorio conferunt.

R. Stephanus Scharaz preconsul, Claws Adam, Iohannes Kowfman, Hanlinus Iagier, Iacobus Herman et Iohannes Ravole consules oppidi Costanensis,[1]) wystawiwszy przed bramą głogowską po lewej ręce kaplicę św. Krzyża i św. Eustachego, w której mają się odprawiać msze, wyznaczają kapelanowi tejże 7 grzywien groszy praskich ze swego ratusza, wymawiając sobie prawo patronatu.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1460—1467.

[1]) *Kościan*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

209. 1412. die 28. mensis Decembris, Posnaniae.

Albertus episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem ecclesiae parochialis in *Nowe miasto* renovat.

R. Wojciech biskup poznański na prośby Jana dziedzica i patrona oraz Henryka proboszcza *Nowego miasta*,[1]) wznawia przywilej tegoż probostwa, ponieważ przywilej erekcyjny zaginął. Według przysięgi świadków dochody tego probostwa były następujące: wieś *Sabaszewo*[2]) z wszelkiemi dochodami, w *Nowem mieście* trzy ogrody, we wsi *Laskowie*[3]) wiardunki ze zbożem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

mesznem, we wsi *Klęka*[4]) po 8 groszy z każdego łanu ze zbożem mesznem, we wsi *Strzelce*[5]) dziesięcina snopowa po pługach wszystkich rolników, we wsi *Szypłowo*[6]) dziesięciny folwarczne ze zbożem mesznem, we wsi *Komorze*[7]) po 6 gr. z łanu i zboże meszne wraz z dziesięciną folwarczną. Oprócz tego z każdego koła młynów w parafii nowomiejskiej 1 miara mąki, w Nowem mieście kwarta od każdego mieszczanina, a w *Pogwizdowie*[8]) od przewoźnika i każdego rybaka corocznie po 1 groszu. Poznanie in die Innocencium.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta an. 1612—1613.

[1]) *Nowe miasto*, miasto w pow. pleszewskim.
[2]) *Sabaszewo* i [3]) *Lasków* dziś w parafii nowomiejskiej nie istnieją.
[4]) *Klęka* wieś w pow. pleszewskim.
[5]) *Strzelce* nie istnieją w par. nowomiejskiej.
[6]) *Szypłowo* i [7]) *Komorze* wsie w pow. pleszewskim, par. Nowemiasto.
[8]) *Pogwizdów* w par. nowomiejskiej nie istnieje.

210. 1413. die 16. mensis Ianuarii, in *Siedzimowo*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem, quam Dzeznar plebanus de *Ianczewo* de decimis villarum *Wola* et *Kożuszkowo*[1]) intendebat, diiudicet.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta an. 1412—1413.

[1]) *Kożuszkowo*, wieś w pow. inowrocławskim.

211. 1413. die 20. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Andreas Krupka de *Skorzewo* capitulo cathedrali Posnaniensi unam marcam census annui reemptionalis X marcis vendit.

Nos Michael Bliden decretorum doctor, canonicus et officialis Poznaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et testium infrascriptorum nobiles Andreas Krupka de *Scorzewo*, debitor principalis, et Nicolaus de *Chomanczicze* fideiussor, heredes, non compulsi, non coacti, nec aliquo errore seducti, sed bona mente et voluntate propria accedentes presenciam, publice recognouerunt, quia dictus Andreas titulo vendicionis vnam marcam latorum grossorum annui census vendidit in dicta sua hereditate *Scorzewo*[1]) pro decem marcis grossorum Pragensium numeri Polonicalis, quas recepit ab honorabili viro, domino Iohanne de *Nepart* canonico et procuratore capituli Poznaniensis. Et Nicolaus fideiussor pro eodem et coniuncta manu promisit, tam dictus

[redacted]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Andreas principalis cum suis kmethonibus in *Skorzewo*, quam Nicolaus fideiussor et ipsius legittimi successores nostris excommunicacionis sentencijs et successorum nostrorum censuris subdiderunt soluere dictum censum in festo Natiuitatis Christi ecclesie et capitulo Poznaniensi, ita tamen, quod dictus Andreas in predicto festo Natiuitatis Christi censum vnius marce soluto primitus censu in termino, cum decem marcis reemendi, seque et fideiussorem liberandi habebit omnimodam potestatem. In cuius rei testimonium nostrum et dictorum Andree principalis et Nicolai fideiussoris sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in domo habitacionis nostre, feria sexta ante diem sancte Agnetis, sub anno Domini M° CCCC° XIII°. Presentibus discretis et nobili viris, dominis: Iohanne Choynicza et Nicolao Puzil vicarijs, Iohanne altarista Poznaniensibus et Iohanne de *Ladza* herede, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie trzema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi. Pierwsza podługowata, w ciemnym wyciśnięta wosku, wyobraża zakonnika klęczącego w lewo zwróconego, trzymającego podniesioną do góry księgę, na której siedzi orzeł z nimbem około głowy. Przed klęczącym zakonnikiem tarcza herbowa, wyobrażająca pomiędzy dwoma orlemi skrzydłami bliźniemi dwa ostrzewie w słup bez sęków. Tło założone gałązkami. W otoku napis:

SIGILUM. MICHAELIS BLID . . . . M. DOCTORIS.

Po drugiej pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy z napisem: Andree Krupka principalis; po trzeciej także pasek z napisem uszkodzonym . . . . Choma . . . . . .

[1]) *Skorzewo*, wieś paraf. w pow. poznańskim.

212. 1413. die 25. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Ioannem Kołaczek de *Pigłowice* duas partes villae eiusdem *Pigłowice*[1]) uxori suae Margarethae dotalitii causa contulisse.

R. Sabbato die Annunciacionis b. Marie virginis. Testes: Petrus decanus Poznaniensis, Nicolaus de *Slawanczicze*, Sandivogius de *Iaroczino*, Nicolaus de *Granovo*, Sigismundus de *Zelanczino*, Sambor de *Malochowo* castellanus Dzbansensis, heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1436.

[1]) *Pigłowice*, wieś w pow. szredzkim, par. *Mądre*.

213. 1413. die 19. mensis Aprilis, in *Grodno.*

Wladislaus II. rex Poloniae Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem inter Ioannem Byrzwensky et Vincentium plebanum de *Gostyczyna* de debitis quibusdam pendentem, diiudicet.

R. Zakaz powyższy wydany został z tego powodu, iż sprawa powyższa przed forum świeckie należy. In *Grodna* feria quarta post dominicam Ramispalmarum. — Relacio Cristini castellani Sandecensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1412—1413.

214. 1413. die 6. mensis Iunii, in *Wojkowo.*

Nicolaus de *Michałów* palatinus Sandomiriensis et capitaneus Siradiensis testatur, limitationem factam esse villarum *Wrząca, Włocina, Krzymowo* et *Godzieszewo.*

Nicolaus de *Michalow* pallatinus Sandomiriensis et capitaneus Siradiensis et Iacobus de *Rogossno* succamerarius etiam Siradiensis, significamus tenore presencium vniuersis, quod orta inter reuerendum in Christo patrem, dominum Nicolaum Dei et apostolice Sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum ex vna, et nobilem Petrum de *Wrancza* ac strennuum dominum Martinum Dambsky, tutorem dicti Petrj, pro et super granicijs seu limitibus villarum *Wrzancza, Wloczino* et *Crymaczowo*[1]) dicti Petrj ex vna, necnon *Godzeschowo*[2]) prefati domini archiepiscopi et ecclesie Gneznensis, ex altera partibus, materia questionis, huiusmodj limites cum prefatis nobilibus Petro et Martino pro parte eorum, et honorabilibus ac nobilibus viris, dominis Swanthopelkone cancellario, Blisborio, Przeduogio et Iacobo canonicis Gneznensibus, Bogussio de *Gambycze* subagazone Lanciciensi et marsalko curie dicti domini archiepiscopi et Stanislao Pella de *Byernaczicze* tribuno Siradiensi, pro parte dicti domini archiepiscopi, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo, sexta die mensis Iunij sic distinximus, fecimus et per certos cumulos, dictos wlgariter *kopcze* designauimus, ymmo ponentes tres cumulos dictos *wangyelniky,* quorum maior dictus et cognominatus est *proboscz* prope siluas dictas *Korzen, Chansna;* item alij tres cumuli continuo se sequentes, inter predictas siluas et vnum signum, wlgariter *granicza* circa antiquam siluam; item per ipsam siluam *Chansna* eundo decem signa in arboribus et duo cumuli ex vtraque parte silue; item eundo ab ipsa silua *Chansna* usque ad siluam dictam *Glynka* quatuordecem cumulj et in arboribus quatuor signa, et per ipsam siluam eundo in arboribus noua signa et ex vtraque parte silue vnus item cumulus; item a silua predicta *Glinka* usque ad siluam dictam *Mocre,* ex vtraque parte silue vnus; item a predicta silua *Mokre* eundo

ad siluam dictam *Byala gora* duo cumulj et sedecem signa in arboribus et pertranseundo ex alia parte fluuij predicti usque ad finem quinque cumuli et in fine tres cumuli circa antiquum cumulum, quorum maior cognominatus est *marsalek*. Vt autem huiusmodj nostra limitacio robur obtineat perpetue firmitatis, presentes literas cum designacione cumulorum et signorum predictorum scribi et nostrorum appensione sigillorum fecimus communirj. Actum et datum in *Woykowo*, anno, die, mense, quibus supra. Presentibus strennuo milite, domino Iohanne de *Tholiskowo* castellano Kalisiensi et nobilibus viris, dominis: Iacobo de *Wynarj*, Iohanne de *Gruszczicze*, Nicolao dicto *Dzegyecz* de *Sandzicze*, Nicolao Czeczothka de *Mikulicze*, Iohanne Koszuszek de *Mnychowo* heredibus et alijs multis circa premissa fidedignis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1478 fol. 96.

[1]) *Wrząca*, wieś w woj. kaliskiem, pow. i par. *Konin*.
Włocino, wieś nieodgadniona.
Krzymowo, wieś par. w temże województwie i powiecie.
[2]) *Godzieszewo*, wieś tej nazwy dziś w powiecie konińskim nie istnieje.

215. 1413. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicii regalis Calissiensis decretum, inter Boguphalum quondam scultetum de *Bielsko* et Leonardum praepositum monasterii Strelnensis de agris quibusdam litem dirimens.

Nos Iacussius Iacca heres in *Wilczyna* iudex, et Bodzantha de *Chlappowo* subiudex Calisienses generales, notum facimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod feria quinta post festum Penthecostes terminis anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo Gnezne celebratis, serenissimo principe domino Wladislao Dei gracia rege Polonie in loco tunc presente, in quibus strennui ac nobiles domini Nicolaus Sandomiriensis, Ianussius de *Koszczelecz* Gnewcouiensis palatini, Thworco de *Chonthnicza*(s) Wisliciensis, Ianussius de *Crolicowo* Gneznensis, Ianussius Ffurman Medzirzecensis, Albertus de *Wszeradowo* Caminensis, Nicolaus Santhocensis castellani, Albertus de *Trlang* subcamerarius Calisiensis, ceterique domini et officiales iudicio regali vna nobiscum pro iusticia reddenda presidebant, ibi in presencia nostri veniens personaliter nobilis Boguphael scultetus olym de *Byelsko* proposuit verbo contra et aduersus venerabilem virum, dominum Leonardum, prepositum de *Strzelno* pro tercio manso scultecie villa in eadem *Byelsko*, ex aduerso dominus prepositus memoratus respondit, requirens eundem: quamdiu non esset in possessione huiusmodi tercij mansi, qui respondit confitens, se non habere possessiondm eiusdem a quadraginta quinque annis, nec gaudere eodem.

Nos itaque iudices prefati audita proposicione et responsione hincinde parcium predictarum, Deum solum pre oculis habentes, dicimus, decernimus et sentenciamus perpetuam euasionem predicto domino preposito et conuentui suo, dictum Boguphaelem pro huiusmodj tercio manso dicte scoltecie in villa *Byelsko* racione sortis ipsius, ut asserebat, et propinquitatis ipsum tangente et concernente, duobus mansis circa eundem Boguphaelem duntaxat reseruatis et retentis. Super quibus omnibus dictus dominus prepositus iudicatum soluit. In huius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die et loco, presentibus, quibus supra. Scriptum per manus discreti Nicolai de *Strzedzewo*, qui hec habuit in commisso.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Strzelno N. 41) opatrzony jest dwiema małemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza wyobraża hełm turniejowy, bokiem w prawo zwrócony, na hełmie w klejnocie Poraj. Napis otokowy nieczytelny. Druga wyobraża w tarczy herb Dryję. Napis otokowy również nieczytelny.

216. 1413. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Petro plebano de *Rzgowo* et Ioanni vicario de *Grabienice* mandat, ut Bodzantam plebanum de *Krzymowo*, coadiutorem praepositi de *Grabienice*,[1]) in officium coadiutoris intromittant.

R. Ustanowienie koadjutora następuje w skutek tego, ponieważ Michał proboszcz grabienicki z powodu starości ani obowiązków duchownych wypełniać ani posiadłościami kościoła zarządzać nie jest w stanie.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1415.

[1]) *Grabienice*, wieś paraf. w pow. konińskim.

217. 1414. die 15. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Martino vicario de *Wronczyn* curam animarum in *Wronczyn* ad tres annos demandat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1415.

218. 1413. die 18. mensis Iunii, Gnesnae.

Boguslai marsalconis curiae archiepiscopi Gnesnensis et iudicis ab eodem archiepiscopo delegati decretum, inter Niclosum familiarem capitanei de *Żnin* et Nicolaum advocatum de *Sempolno* de XX marcis litem dirimens.

Nos Boguslaus Podkone(s) Lanciciensis et marsalko reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Nicolai sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, quia de anno Domini millesimo CCCC° tredecimo, cum dominus archiepiscopus fuit Gnezne constitutus super festum Penthecostes, vbi veniens Niclos familiaris domini Nicolai capitanei Sneynensis ad curiam domini, wlgariter *na podworze*, citauit nobilem Nicolaum filium olim Miroszkonis, ad domini archiepiscopi presenciam feria secunda infra octauas Penthecostes, aduocatum in *Sampolno* pro XX marcis, octo latorum grossorum et XII currentis monete, quas patri suo pie memorie accomodauit. Tandem dominus archiepiscopus nos ipsis pro iudice statuit et deputauit. Tandem cum in iudicio sedimus cum dominis, videlicet domino Ianussio castellano Kalisiensi, Benessio cancellario domini, Nicolao de *Wanzirow* capitaneo Snynensi et alijs tunc temporis nobiscum sedentibus, Niclos egit et proposuit iudicialiter super Nicolaum pro XX marcis grossorum, quas patri eius felicis memorie accomodauit et hec litera patris sui approbauit. Tandem nos videntes eius Niclosonis approbacionem, sibi ex informacione dominorum nobiscum in iudicio sedencium, lucrum dictarum XX marcarum adiudicauimus et presentibus adiudicamus, et super isto Niclos dedit nobis adiudicatum. Deinde statim idem Niclos contra eundem Nicolaum aduocatum in *Sampolno* proposuit coram nobis pro XX marcis dampni, cui cum capitales pecunias adiudicauimus, eciam dampnum adiudicamus viginti marcas prescriptas: et eciam super isto Niclos dedit adiudicatum. Tunc nos habuit requisitos, vbi deberet acquisicionem super quo dictarum pecuniarum attemptare; tandem adiudicauimus, quod Nicolaus aduocatus faceret sibi solucionem iuxta moris terre conswetudinem; si non faceret, tunc dominus Nicolaus capitaneus Sneynensis debet ei dare intronizacionem in aduocaciam in *Sampolno*, et ipse tenere debet, quousque pecunie sue plene persoluantur. Et in huius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Gnezne die, anno, quibus supra etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 329), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, w zielonym wosku wyciśniętą na pasku pargaminowym uwieszoną, po której pozostał tylko mały ułomek, wyobrażający herb Iastrzębiec.

219. 1413. die 21. mensis Iunii, Posnaniae.

Iudicii regalis Posnaniensis decretum, inter hospitale Posnaniense ad s. Spiritum et Andream molitorem molae „*walkmol*“ dictae, litem dirimens.

R. Sandivogius heres in *Ostrorog*, palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Sbigneus marszalko regni Polonie, Ianussius Kalisiensis, Albertus Caminensis castellani et Dobrogostius de *Camyona* loco iudicis, donoszą Mikołajowi z *Czarnkowa* sędziemu i Mroczkowi z *Kleszczewa* podsędkowi poznańskiemu, że kiedy w czasie i miejscu poniż wyrażonem zasiadali na sądach królewskich i oglądali wyrok ostateczny wydany przez Pełkę proboszcza poznańskiego i wikaryusza *in spiritualibus* przeciw Andrzejowi młynarzowi młyna *Walkmol* pod Poznaniem w sprawie ze Szpitalem św. Ducha tamże, wydali następujący wyrok: to co od dawnych czasów posiadacze młyna *Walkmol* dla ubogich (*personae miserabiles*) Szpitala wspomnianego dawali, mianowicie na adwent pół beczki śledzi a na Dni krzyżowe dwie kopy bułek, to na wieczne czasy ciż posiadacze z trzeciej miary młyna, im przynależnej, dawać mają, nie tykając dwóch miar królewskich, grodowi poznańskiemu należnych. Co gdyby nie nastąpiło, natenczas każdoczesny zawiadowca pomienionego Szpitala ma objąć wspomniony młyn na tak długo, dopuki cały dług z owej trzeciej miary nie zostanie wyrównany. Wyrok ten został zapisany w księgę ziemską; sędzia zaś i podsędek ziemscy poznańscy zostają wezwani, aby wspomnianemu zawiadowcy Szpitala św. Ducha wydali wyrok przysądzający, wedle zwyczaju ziemskiego spisany i pieczęciami opatrzony. In pretorio Posnaniensi feria quarta in vigilia Corporis Christi.

Regest sporządzony przez ś. p. Zakrzewskiego bez podania źródła.

220. 1413. die 23. mensis Iunii, Posnaniae.

Michael Szontak civis Posnaniensis Nicolao Hanczkonis unam marcam census annui reemptionalis X marcis vendit.

R. Lucas prothoconsul, Petrus Goldenar, Wyrzbantha, Iohannes Falkenhayn, Iohannes Taffko, Ian Grzimala, Hanko Raderberg, Iohannes Bem, consules civitatis Posnaniensis, wiadomo czynią, że w sądzie gajonym, gdzie zasiadali także ławnicy miasta Kasper Taffkonis, Jan Berger, Zygmunt Calthwasser, Andrzej Srzimski, Mikołaj Beme, Ian Czippel, Jerzy Howfman i Andrzej Beme, a któremu przewodniczył wójt miasta Falkerus Stowbin, stanąwszy Michał Szontak, mieszczanin poznański, sprzedał jednę grzywnę rocznego czynszu ze swego domu, leżącego przy ulicy Wodnej pomiędzy domami Krzysztofa rzeźnika i Dobka krawca, za 10 grzywien monety polskie Mikołajowi Hanczkowiczowi na rzecz jego ołtarza, wniesionego w kaplicy

[illegible]

Nowego Szpitala pod wezwaniem NPanny Maryi, św. Jana Ewangelisty, św. Mikołaja wyznawcy i św. Anny. Czynsz ten po śmierci księdza Mikołaja ma przejść na jego następców, ale dopiero po śmierci Gertrudy Peszkowej, której ma służyć dożywotnie. Datum feria sexta ante festum s. Iohannis Baptiste.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1458.

221. 1413. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis cum Sandcone archidiacono Pczewiensi villam *Witomyśle* IV marcis annuis ex villa *Łagwy* percipiendis, commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, tenore presencium significamus vniuersis, quibus expedit, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod difficultatum dispendia euitare et vtilitatum comoda nobis et nostris heredibus ac successoribus legitimis procurare cupientes, cum venerabili viro domino Sandcone archidiacono Pczewensi in ecclesia Poznaniensi de speciali sciencia et consensu reuerendi in Christo patris et domini Petri Dei gracia episcopi Poznaniensis, necnon venerabilium virorum dominorum capituli ecclesie Poznaniensis, pro villa seu hereditate *Wythomisle*,[1]) que fundus prefati archidiaconatus Pczewensis exstitit, sita in districtu Costanensi, talem fecimus permutacionem, temporibus perpetuis duraturam, videlicet quod nos pro nobis, nostris heredibus ac successoribus legittimis huiusmodi villam seu hereditatem cum omnibus suis pertinencijs, fructibus et vtilitatibus vniuersis, necnon censibus, redditibus, prouentibus, agris, pratis, campis siluis, borris, rubetis, quercetis, gaijs, aquis, fluuijs, aquarum decursibus, molendinis et specialiter cum iurepatronatu, nocnon cum singulis iuribus et dominijs, prout ipse solus dominus Sandco archidiaconus et sui predecessores ipsam hereditatem tenuerunt, possederunt et habuerunt, nichil iuris et dominij pro ipso domino Sandcone uel suis successoribus inibidem reseruatis, recepimus. In cuius permutacionis recompensam prefato domino Sandconi et suis successoribus, archidiaconis Pczewensibus, qui pro tempore fuerint, ymmo ipsi archidiaconatui quatuor marcas grossorum latorum Pragensium, numeri Polonicalis consueti, annis singulis in festo sancti Martini confessoris per nostrum scultetum de villa *Lagwi*,[2]) sita in districtu Costanensi, circa ecclesiam Poznaniensem presentandas, in eadem villa *Lagwi* et de censibus ipsius ville assignamus, ascribimus et temporibus perpetuis incorporamus. Hoc specialiter adiecto et expresso, quod si, quod absit, prefatam villam *Lagwi* nostram vmquam desertari in parte conti-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

gerit, nichilominus homines residui ibidem residentes ad solucionem huiusmodi quatuor marcarum, sic ut premittitur, sint astricti. Si vero pauci homines ibidem remanserint, ita quod in censibus non reperiantur quatuor marce predicte, nec de alijs vtilitatibus, videlicet de lacubus, agris, pratis, allodio seu lignis poterint ibidem reperiri, extunc quantum tantum de huiusmodi censu et prouentibus quomodocumque prouenientibus, in ipsa villa *Lagwi* repertum fuerit, hoc totum pro solucione predictarum quatuor marcarum grossorum ipsi domino Sandconi archidiacono Pczewensi uel suis successoribus integre assignare; si autem prefatam villam *Lagwi* per hostilem manum potentem, quod absit, in toto desertari contigerit, nec nos aut successores nostri uel heredes in ipsa hereditate aliquid utilitatis et prouentuum de solucione lacuum, molendinorum, pratorum aut agrorum uel lignorum percipere poterimus, extunc ipse dominus Sandco archidiaconus et sui successores solucione predictarum quatuor marcarum carebunt tamdiu, quousque prefata villa collocetur, uel nobis aut successoribus nostris in prefata hereditate aliquid quomodocumque proueniat de prouentu; hoc eciam non obmisso, quod iamdictus dominus Sandco archidiaconus suo et suorum successorum nominibus de sciencia et consensu supradictis a iure decime, si quod habuit in prefata villa *Wythomisle*, pro rectore ecclesie in *Wythomisle* cessit pure et libere propter Deum. In cuis rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie die sabbati in octaua sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo. Presentibus nobilibus viris, dominis: Ianussio castellano Kalisiensi, Nicolao de *Czarncow* iudice Poznaniensi, Bodzantha de *Chlapowo*, subiudice Kalisiensi, Dobrogostio et Vincencio de *Schamotuli* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, a opatrzony był pierwotnie pieczęcią, po której tylko sznurek różowego jedwabiu pozostał.

Powyższy dokument zatwierdził król Władysław Jagiełło przywilejem „in *Costczan* feria tercia infra octauas Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo. Presentibus nobilibus et strenuis: Petro de *Wlosczowa* castellano Dobrinensi, Nicolao de *Bloczeschowo* castellano Santhocensi, Sbigneo de *Brzeze* marschalco regni Polonie, Iaroslao de *Gywno* vexillifero Poznaniensi, Paulo de *Chranstowo* venatore Kalisiensi et Vincencio de *Syrakowo* suppincerna Poznaniensi, militibus nostris fidelibus dilectis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni nostri Polonie cancellarij, nobis sincere dilecti.

I tego przywileju oryginał pargaminowy przechowany jest w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, u którego po pieczęci sznurek tylko z blado różowego jedwabiu pozostał.

[1]) ***Witomyśl***, **wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim położona.**
[2]) ***Łagwy***, **wieś w pow. bukowskim.**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

222. 1413. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

Petrus episcopus Posnaniensis renovat privilegium erectionis et dotationis ecclesiae in *Otorów*.

R. Piotr biskup poznański na prośbę Adama proboszcza z *Otorowa*,[1]) który utrzymywał, że przywilej erekcyjny i inne dokumenta dotyczące fundacyi tego kościoła, zaginęły i zażądał wznowienia takowych ze strony biskupa, polecił zbadanie sprawy na miejscu Janowi z Niepartu kanonikowi poznańskiemu. Z zeznań świadków zgodnych z podaniem księdza Adama okazało się, że do fundacyi kościoła otorowskiego należy następujące uposażenie: podwórze, pola, folwark, łąki i t. d. w *Otorowie* nad strumieniem zwanym *Struga*, który je oddziela od wsi *Koźle*,[2]) dalej 4 ogrody i pola, które z dawiendawna są wymierzone, następnie w *Swiączynie*[3]) pola zwane *poswanthne* i dziesięciny i meszne; w samym *Otorowie* dziesięciny snopowe z pól kmiecych i szlacheckich z dziesięciną lnu lub pół grosza za takową, w *Swiączynie* dziesięcina snopowa z ról sołtysa i kmieci i także dziesięcina lnu, w *Krzeszkowicach*[4]) dziesięcina snopowa z pól szlacheckich, mianowicie Przezdrewa, Gniewomira, Swiąszka, Jakuba i wdowy po Czaczonie, a z pól kmiecych z łanu po jednej miarze żyta i owsa; w *Przystanowicach*[5]) dziesięcina snopowa z ról szlacheckich i kmiecych; w *Lubosinie*[6]) dziesięcina snopowa z ról szlacheckich i kmiecych wraz z mesznem: z łanu po 2 miary żyta i owsa; w *Buszewie*[7]) dziesięciny snopowe z ról szlacheckich i kmiecych, w *Koźlu*[8]) dziesięcina z pól szlacheckich a z kmiecych osiadłych po 2 miary żyta i owsa; w *Brodziszewie*[9]) meszne z każdego łanu po 4 korce tak żyta jak owsa, w *Lipnicy*[9]) z ról szlacheckich meszne z łanu po 2 miary żyta i owsa; w *Buszewku*[10]) mesznego z ról szlacheckich tyleż. Biskup fundacyę tę nowym przywilejem zatwierdza. Poznanie feria tercia infra octauas Visitacionis b. Marie virginis. Testes: Petrus de *Cobilino* decanus, Nicolaus de *Chlapowo* archidiaconus, Pelca cantor, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Simon custos, Olbricus Warsouiensis, Sandco Pczeuensis archidiaconi, Nicolaus Strzesconis thezaurarius Gneznensis, Iohannes Nyeparth, Przybislaus de *Crziczsko*, Vincencius decanus Gneznensis, Florianus Poklathka, Petrus Luciani, Ianussius de *Solowo*, Nicolaus Czotczani, magister Strzesco, Bartholomeus Rinconis, Stanislaus Pyoro canonici Poznaniensis ecclesie.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis acta de anno 1455.

[1]) *Otorowo*, wieś paraf. w pow. szamotulskim.
[2]) *Koźle*, wieś w tymże powiecie.
[3]) *Swiączyn* dziś w pow. szamotulskim nie istnieje.
[4]—[10]) *Krzeszkowice*, *Przystanki*, *Lubosin*, *Buszewo*, *Brodziszewo*, *Lipnica* i *Buszewko* wsie w pow. szamotulskim.

[illegible]

223. 1413. die 20. mensis Augusti, in *Koźmino*.

Barthossius Sokołowski de *Koźmino* et *Borzęcice* ecclesiam parochialem in *Borzęcice* agris quibusdam dotat.

R. Barthossius Socolowski heres in *Cozmino* et in *Borzecice* na prośby Piotra Hanczka i brata jego Janszyka, kmieci z *Borzęcic*,[1]) wziąwszy od nich 10 grzywien groszy, oddaje 1 łan w *Borzęcicach* i przyłącza go do plebanii tamecznej. Połowa tego łanu leży obok plebańskich gruntów, wraz z ogrodem obok dworu plebańskiego, przytykającym idąc ku Koźminowi, do drogi wiodącej wzdłuż plebanii, drugi zaś ogród leżący nad drogą Koźmińską dla siebię zatrzymując. Druga zaś połowa łanu leży pomiędzy rolami folwarcznemi a strumieniem, zwanym *Samica*. Oprócz tego otrzymuje pleban staw, w którym gdyby woda wyschła, wtedy dziedzic ma szkodę wynagrodzić. Za to wszystko mają plebanowie rocznie dawać ½ grzywny na potrzeby kościoła NPMaryi w Borzęcicach, to jest na wino, wosk i t. p. In *Cosmino* die dominica infra octauas Assumpcionis b. Marie virginis. Testes: Nicolaus Cothczani canonicus Posnaniensis, Michael Cozminens. plebani, Albertus de *Iarocino*, Petrassius Passierbowski, Nicolaus Ostrowski.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta anni 1610—1612, gdzie zanotowano, że pieczęć uwieszona u oryginału, zatarta, przedstawiała podkowę z krzyżem we środku (herb Bolešcic).

[1]) *Borzęcice*, wieś w pow. krotoszyńskim.

224. 1413. die 19. mensis Novembris, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Stanislaum de *Imielno male* Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi IV marcas annuas vendidisse.

R. Czynsz powyższy ma być namienionemu kanclerzowi lub jego spadkobiercom na dzień św. Mikołaja uiszczany; co gdyby nie nastąpiło, ów kanclerz prawo mieć będzie objąć dobra *Jemielno*[1]) w posiadanie i trzymać aż do wypłacenia długu. Poznanie in die s. Elizabeth. Testes: Miroslaus de Bythyn canonicus Posnaniensis, Nicolaus Baworowsky, Nyemerza de *Gora*, Nyczko Woyth he *Wyasth*, Ianussius advocatus de *ObornIky* et Iohannes Coza de *Domaslaw* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta anni 1436.

[1]) *Imielno*, wieś par. w pow. gnieźnieńskim.

225. 1413. die 27. mensis Decembris, in *Kościan*.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae et alii milites constituunt fines villarum *Wonieść*, *Gniewowo* et *Gryżyna*.

R. Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis, Iarotha de *Wilkowo* castellanus Radzimiensis, Nicolaus Tumigrala de *Sziekowo*, Nicolaus de *Bandlewo* et Andreas de *Boianowo* heredes, na prośby Macieja opata lubińskiego oraz Borka wraz z braćmi, dziedziców *Gryżyny*, ustanawiają granice pomiędzy wsiami klasztornemi *Wonieść* i *Gniewowo* a wsią wspomnianych braci *Gryżyna*:[1]) klasztor lubiński ma nadal posiadać jezioro pomiędzy *Wonieściem* a *Gryżyną* leżące, z obiema brzegami tak daleko, jak woda z nich występuje. Odpływ tegoż jeziora ma również należeć do klasztoru aż do znaków, które w tymże są wbite, to jest trzy pale, również z oboma brzegami, od tych zaś granic ma odpływ ten posiadać Borek aż do granic wsi *Nielęgowo*.[2]) Idąc od jeziora tym odpływem i od tych znaków, ma błoto leżące po lewej ręce należeć do klasztoru, po prawej zaś do Borka i jego braci; nikomu zaś na tym odpływie nie wolno robić grobli ani stawiać młynów lub *sepes alias* płotów, wolno zaś stawiać jazy do łowienia ryb, jednak bez uszkodzenia drugiej strony. Wreszcie wszystkie przywileje dawne i wyroki w tej sprawie uzyskane w sądach duchownych i świeckich uznają się za nieważne. In *Costen* in die b. Iohannis apostoli.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1550—1560.

[1]) *Wonieść*, *Gniewowo* i *Gryżyna*, wsie w pow. kościańskim.
[2]) *Nielęgowo*, wieś w tymże powiecie, par. *Gryżyna*.

226. 1414. die 9. mensis Februarii.

Pasco Gogolewski constituit fines villarum *Uniączyce* et *Dryszpułowo*.

Nos Pasko Gogolewsky subcamerarius Poznaniensis, significo tenore presencium omnibus et singulis, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram presenciam venientes heredes de *Vnyączycze:* Nicolaus, Thomislaus, Ianussius, Andreas necnon honorabilis vir dominus Florianus canonicus Poznaniensis cum Scarbkone subequite *brzezsky* capitanei tenute Crobensis et *Dolsko*, instrumento cum publico a reuerendo in Christo patre et domino, domino Petro Dei gracia episcopo Poznaniensi destinatus, qui dominus Florianus talem vigorem habuit in limitacione granicierum et gadium, qualem haberet reuerendus in Christo pater et dominus, dominus Petrus Dei gracia episcopus Poznaniensis, si presens interesset, in measque manus vtraque

pars commisit. Egoque limitaui granicies et gades inter *Vnyczycze* et inter *Driszpulowo*,[1]) adhuc inter *Vnyczycze* et opidum *Crobya*[2]) ita, quod predicta limitacio ab vtraque parte debet inuiolabiliter et in perpetuum obseruari, ita, quod heredes de *Vnyczycze* cum suis hominibus possint suas pecudes et sua peccora in piscina domini episcopi adaquare ad tres annos; elapsis vero tribus annis minime possunt. Adhuc heredes de *Vnyczycze* piscinam possunt parare in extremitate hereditatis *Iadamowo* absque nocumento piscine domini episcopi. In huius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Actum et datum feria sexta in octaua Purificacionis Marie, sub anno Domini M° quadringentesimo XIIII. Presentibus hijs testibus: Wyrzbenta Krotoszinsky, Nicolao Nepartsky, Ianussio Strzeleczsky, Sobkone Zytowoczsky et alijs quamplurimis fidedignis, ad hoc vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy anihilowany, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

1) ***Uniączyce*** **i** ***Dryszpułowo*** **dziś nie istnieją.**
2) ***Krobia*** **miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.**

227. 1414. die 20. mensis Martii, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet commutationem tertiae partis villae *Dąbrowa wielka* villa *Rczelino* a Ioanne de Niepart canonico Posnaniensi cum heredibus de *Rczelino* factam.

In nomine Domini amen. Dum viuit litera, viuit et accio litere comissa, cuius assercio nutrit memoriam et labiles semper perpetuat acciones. Proinde nos Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram aliorumque eiusdem terre nobilium presenciam venientes, honorabiles et nobiles viri, domini Iohannes de *Neparth*, canonicus ecclesie Poznaniensis, heres de Maiori *Dambrowa*, Wincencius cum Anna vxore sua et Nicolao suo filiastro, heredes de *Rczelino*, commutacionem villarum ac hereditatum infrascriptarum, videlicet tercie partis Maioris *Dambrowa* cum addicione ducentarum marcarum grossorum latorum monete Pragensis et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos ad quamlibet marcam computando, pro totali villa et hereditate *Rczelino* talem inter se fecerunt. Ita tamen, quod prefatus dominus Iohannes de *Neparth* canonicus Poznaniensis, ad tempora vite sue, post mortem vero, cui ipse dictam hereditatem dederit, donauerit, legauerit aut asscripserit, tenebunt, habebunt, regent, gubernabunt et temporibus perpetuis posside-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

bunt, tali condicione, quod ipse et sui successores ac heredes legitimi eo- dicte hereditatis possessores octo marcas grossorum latorum de prefata hereditate census annui, veri et legitimi soluant et soluere sint astricti temporibus euiternis altariste ac altari beate Marie virginis et sanctorum Iohannis Baptiste et Iohannis ewangeliste ac Adalberti martiris in dicta ecclesia Poznaniensi sitis; et prefati Wincencius cum Anna conthorali sua legitima ac Nicolao filiastro terciam partem hereditatis Maioris *Dambrow*, eciam perpetuis temporibus possidebunt, cum omnibus earum vtriusque partis hereditatum vtilitatibus, fructibus, censibus, prouentibus, agris, pratis, allodijs, pascuis, campis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, mericis, virgultis, mellificijs, lacubus, piscinis, fossatis, piscaturis, fluminibus, fluuijs, rivis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis, ad easdem hereditates vtriusque partis spectantibus, nichil iuris et dominij in eisdem pro se et eorum successoribus reseruando, coram nobis more solito, rite et racionabiliter, non coacti, non compulsi, nec aliquo errore seducti, sani mente et corpore existentes, vsi amicorum suorum consilio, sibi inuicem perpetuo resignarunt mutuo tenendum, habendum, vendendum, obligandum, vlterius commutandum, alienandum, possidendum, vtifruendum, et in vsus ipsorum ac successorum beneplacitos conuertendum, prout ipsis et successoribus melius et vtilius videbitur expedire. Nos vero dictas commutacionem cum addicione et resignacionem ratas, gratas atque firmas habentes, ratificauimus, gratificauimus, confirmauimus, ratificamus, gratificamus et presentibus confirmamus perpetuis temporibus fore valituras. Nichilominus eciam adiungendo, quod prefata hereditas *Rczelino* in ius spirituale de iure seculari sit redacta et resignata, et iam de facto redigatur, ipsamque ab omnibus exaccionibus, solucionibus, expedicionibus, seruicijs regalibus libertavimus et presentibus libertamus, et quod ea, qua omnes alie ville mense episcopalis et capituli Poznaniensis gaudeat libertate, duobus grossis de quolibet manso exaccionum regalium soluere consuetarum dumptaxat exceptis. Harum quidem sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria tercia post dominicam Letare in summis terminis protunc celebratis, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto decimo. Presentibus venerabilibus ac nobilibus viris, dominis: Wincencio de *Marczincowo*, decano Gneznensis, Nicolao de *Gorca* cancellario, Paulo de *Czechowo* canonico Poznaniensis ecclesiarum, Nicolao de *Czarncow*, iudice, Mroczcone de *Cleszczewo* subiudice, Paskone de *Rosdrazewo* subcamerario Poznaniensibus, Derslao de *Crzyslicze*, Kussone de *Golancza*, Andrea Crupca de *Scorzewo* heredibus, et alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis in fidem et testimonium omnium premissorum. Per manus Nicolai de *Dobyeszewo* plebani Poznaniensis, nostri notarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z blado różowego jedwabiu pozostał.

[illegible]

Powyższy dokument zatwierdził król Kazimirz Jagiellończyk przywilejem dtto in monasterio Landae feria secunda infra octauas sancti Iohannis baptiste anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. Presentibus ibidem reuerendo domino, magnificis et generosis: Andrea episcopo Poznaniensi, Nicolao et Iohanne de *Coszczelecz* Brestensi et Wladislauiensi palatinis, Andrea de *Borzyszewicze* serenissime principis domine Elizabeth regine Polonie magistro curie, Iohanne Curopathwa succamerario Lublinensi, capitaneo Chelmensi, et Petro Donyn de *Prawkowi*-*cze* curiensi et alijs fidedignis testibus circa premissa. Datum per manus venerabilis Iohannis de *Brzesze,* doctoris in vtroque, sacri palacij apostolici causarum auditoris, archidiaconi Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilecti. — Relacio eiusdem venerabilis Iohannis de *Brzesze* doctoris in vtroque, archidiaconi Gneznensis, r. P. vicecancellarij.

I tego przywileju oryginał przechowany jest w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, pieczęć wszelako, która u niego na sznurze jedwabnym uwieszoną była, dziś nie istnieje.

228. 1414. die 20. mensis Martii, Posnaniae.

Pelcae cantoris, Nicolai de *Górka* cancellarii, Ioannis de *Niepart,* Bartholomaei Rinconis et Alberti de *Costrin* canonicorum Posnaniensium decretum, inter Mathiam abbatem monasterii et Nicolaum praepositum de *Lubin,* litem dirimens.

R. Wyrok ów tak opiewa. Opaci mają nadal dawać proboszczom po sześć chlebów se stołu opackiego codziennie, po jednej ćwierci (*quartale*) piwa, miary używanej w gospodach lubińskich, a w razie nieobecności proboszcza temu, kto się w jego imieniu zgłosi. Drzewo na budowę i opał ma być plebanom wolno rąbać w lasach klasztornych, wyjąwszy drzew owocowych. Kmiecie wsi *Siemowa* mają rocznie płacić proboszczom z każdego łanu po 6 szkojców, łąki zaś, pastwiska, pola i lasy kościoła mają ciż proboszczowie tak jak dawniej użytkować. Testes: Szemantha plebanus de *Ridzin,* Iohannes de *Chanczini.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ad a. 1442.

229. 1414. die 18. mensis Aprilis, Gnesnae.

Arbitrorum quorundam decretum, inter Nicolaum Grosman rectorem ecclesiae de *Waliszew* et cmetones de *Komorowo* de missalibus annonis litem dirimens.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo XIIII, indiccione VII, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij anno ipsius quarto, die Mercurij, XVIII mensis Aprilis, hora quasi vesperorum, in domo habitacionis honorabilis viri domini Boguslai alias Bogute canonici Vneouiensis, vicecustodis et altariste Gneznensis, sita circa ipsam ecclesiam Gneznensem, in mei notarij publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presencia, constituti personaliter discretus vir, dominus Nicolaus Grosman altarista Gneznensis et rector parochialis in *Valiszewo* ecclesiarum, suo et dicte ecclesie sue parochialis nominibus, ex vna, et prouidi viri omnes et singulariter singuli: Hancel wlodarius, Bedko, Vach, Michael, Nicolaus, Stephanus, Petrus, Pyoch filij Bagnueuicz, Woydilo, Stanislaus, Firley, Bartholomeus, Petrassius, Vitoslaus, Albertus gener Vanczkonis, Nicolaus Raboczycz, Nicolaus alias Mixa, Wawrzantha, Paulus Przybconis, Martinus et Albertus Wanszouicz, kmethones in *Comorowo* Gneznensis dyocesis, parte ab altera, in causa, quam idem dominus Nicolaus plebanus eisdem wlodario et kmethonibus super duabus mensuris puri bladij, vnius videlicet siliginis et alterius auene, racione missalium annonarum et earum occasione singulis annis de quolibet manso, coram eodem domino Boguslao iudice commissario honorabilis domini Nicolai Strzesconis protunc officialis Gneznensis, in prima auctoritate ordinaria et vigore rescripti auctoritate apostolica coram honorabili viro domino Iohanne Iancouicz de Namislauia, canonico et officiali Wratislauiensi, similiter iudice commissario dictis partibus a Sede apostolica specialiter deputato, in secunda instanciarum mouebat et mouet de presenti, volentes, vt dicebant, eidem cause ac omnibus et singulis controuersijs, litibus, displicencijs et discordijs exinde exortis propter bonum pacis, amicicie et comodi parcere, non coacti, con compulsi, nec aliquo errore seducti, sed de eorum bona, libera et spontanea voluntate et vnanimi conssensu in honorabiles viros, dominos Boguslaum canonicum prenominatum et Domkonem altaristam Gneznensem et plebanum ad sanctum Laurencium in suburbio Gneznensi ecclesiarum, tamquam in arbitros, arbitratores, laudatores et amicabiles compositores sollempni stipulacione preuio de alto et basso in forma, que excogitari poterit, meliori compromiserunt, dantes et concedentes prenominatis dominis Bogute et Domkoni arbitris plenum mandatum et omnimodam potestatem in omnibus et singulis premissis, ut possint simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicij cognoscere, examinare, iudicare, arbitrari, laudare et amicabiliter componere, et auditis dictis partibus et earum iuribus, allegacio-

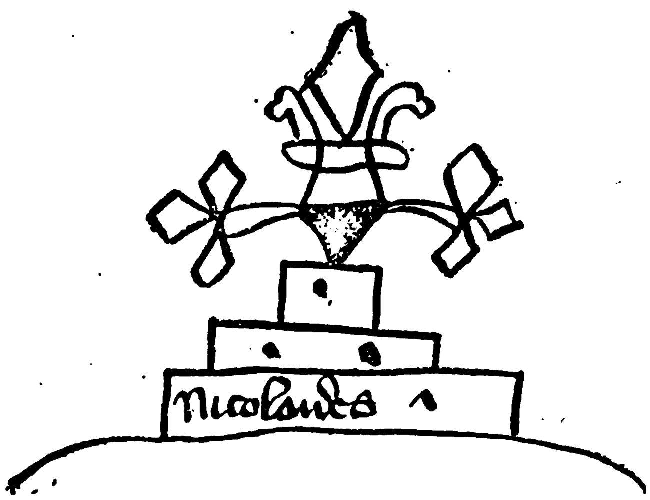
nibus cognitis et discussis, fine amicabili terminare, dictas partes ad audiendum eorum voluntatem, sentenciam, laudum, arbitrium, preceptum et aliam quamcumque diffinitiuam pronuncciacionem ad certos terminos pro pena euocare, citare, contumacem tam in pena, quam in expensis punire, loca ad comparendum, cognoscendum et pronuncciandum statuere diebus feriatis uel non feriatis, stando uel sedendo, in scriptis uel sine scriptis, in huiusmodi negocio procedere iuris ordine seruato uel non seruato, partibus presentibus uel absentibus, seu vna absente et alia presente, prout ipsis melius videbitur expedire, et quod possint semel uel pluries uel quociescumque ipsorum arbitrium et sentenciam interpretare, declarare, corrigere ac in melius reformare, penas vallare et alia omnia et singula, que circa premissa sunt necessaria, facere, eciam si de aliquibus in presenti compromisso non esset cogitatum, renunciantes omnibus et singulis legibus, iuribus, excepcionibus, statutis, consuetudinibus, defensionibus, contradiccionibus, proteccionibus et quibusuis alijs tuicionibus, per que presens arbitrium seu laudum ac pronuncciacio seu diffinicio ex ipsa poterit restringi seu quomodolibet anulari. Promiserunt insuper dicte partes modo, quo supra, parere et in omnibus obedire dictis dominorum Boguslai canonici et Domkonis arbitrio, pronuncciacioni, diffinicioni, laudo, precepto, arbitrio, sentencie, pennis vallacioni per ipsos factis vel faciendis, huiusmodi factis, pronuncciatis, diffinitis et prolatis stare et ea recipere, ac in omnibus punctis et clausulis dicti compromissi et sentencie fiende aprobare et in nullo per se uel alium, directe uel indirecte, oculte uel manifeste repugnare uel contradicere quacumque racione uel causa aut modo, iure uel facto, tacite aut expresse hijs omnibus, que inter dictas partes dicti domini arbitri fecerint, preceperint, pronuncciauerint, sentenciauerint seu fuerint arbitrati. Qui dominus Boguslaus canonicus et Domko arbitri predicti mox recepto huiusmodi sponte compromisso, visis et diligenter inspectis iuribus, allegacionibus et disputacionibus, quibus dicte partes tunc inter se uti volebant et voluerunt et ipsis de iurisperitorum consilio matura deliberacione discussis, eisdem partibus petentibus et consencientibus, inter easdem partes per modum infrascriptum uerbo pronuncciauerunt, declarauerunt, diffiniuerunt, sentenciauerunt et sunt arbitrati. Primo videlicet, quod dicti vlodarius et kmethones in *Comorowo*[1]) debent et ex presenti sentencia arbitrali sunt astricti prefato domino Nicolao plebano et ecclesie sue in *Valiszewo*[2]) iamdicte soluere et dare, omni contradiccione proculmota, de quolibet manso per duas mensuras puri bladij, videlicet vnam siliginis et aliam auene, mensurando iuxta consuetudinem regni et ecclesie Gneznensis singulis et perpetuis temporibus et alias iuxta formam et tenorem sentenciarum diffinitiuarum sepefatorum dominorum iudicum predictorum, pro dicto domino Nicolao et ecclesia sua predicta et contra prefatos wlodarium et kmethones racione dictorum missalium alias latarum, quas diffinitiuas sentencias in omnibus clausulis suis et punctis idem dominj arbitri Boguslaus et Domko quas(s) ad huc in suo robore perpetuis temporibus duraturas conseruauerunt. Item

[redacted]

sepedicti vlodarius et kmethones pro omnibus fatigis, expensis, vijs et frumentis, per ipsos a quinque annis perceptis et persessis, litibus, controuersijs necnon dampnis eidem domino Nicolao et ecclesie sue decem marcas soluere tenentur et sint astricti ad solucionem, videlicet quinque ad festum sancti Bartholomei apostoli et quinque ad festum sancti Martini confessoris proxime venturum, et cum hoc viginti mensuras auene: decem mensuras auene infra duas septimanas, datam presencium sequentes, et decem mensuras ad festum s. Bartholomei prenominati soluant. Item dicti wlodarius et kmethones in *Comorowo* prefatas missales annonas annis singulis perpetuis temporibus, ut prefertur, ad dotem ipsius plebani in *Valiszewo*, qui pro tempore fuerit, infra duas septimanas, festum sancti Martini confessoris inmediate sequentes, deducant et hincinde rancores, displicencias, fatigas et expensas et dampna parcere et remittere et ad invicem debent amiciciam(?) et reconciliari sub penis inferius annotatis, videlicet sub pena centum marcarum latorum grossorum monete Pragensis parti dictam composicionem et sentenciam dictorum dominorum Boguslai et Domkonis arbitrorum tenenti, quinquaginta marcas ecclesie Gneznensi pro muro et residuas quinquaginta marcas per partem, que in aliquo contra premissa seu aliquod premissorum venerit, fecerit aut quomodolibet attemptauerit eandem composicionem, diffinicionem, pronuncciacionem et laudacionem in toto aut in parte non seruanti, ac expensas et interesse, quas uel que per partem huiusmodi diffinicionem tenentem facere contingerit uel eciam sustinere, sicut suo simplici declarauerit uerbo, alijs probacionibus et declaracionibus cessantibus, irremissibiliter soluere debet et de presenti arbitrio sit astricta, ita, quod dicta pena semel uel pluries ab eo, qui contra premissa uel aliquod premissorum aliquid fecerit seu attemptauerit, dicte parti tenenti et ecclesie Gneznensi soluatur et nichilominus solucione huiusmodi pene non obstante, dictum arbitrium et laudum debet a dictis partibus inviolabiliter perpetuis temporibus obseruari. Quam diffinicionem, laudacionem et pronuncciacionem prefate partes mox et in continenti receperunt, approbauerunt, emologauerunt et ratificauerunt, promittentes arbitrio eidem, sentencie et penis inde vallatis stare, obedire et in nullo per se uel per alium, directe uel indirecte, iure uel facto et quouis alio colore quesito contrauenire. Super quibus omnibus et singulis prefatus dominus Nicolaus plebanus a prenominatis dominis Boguslao canonico et Domkone tamquam arbitris literas ipsorum sigillis sigillatas presentis diffinicionis et confirmacionis ac me notario publico subscripto vice et nomine omnium et singulorum premissorum sollempniter stipulati pecijt sibi presens publicum instrumentum confici et in hanc formam publicam redigi. Datum et actum Gnezne, anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus ibidem discretis viris, dominis: Nicolao Calws presbitero generali et Alberto Odrzygost alias Rzymsky clerico curie Gneznensis, testibus circa premissa.

Et ego Iohannes Nicolai de *Grodzisko*, clericus Poznaniensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, dictorumque dominorum Bogu-

slai canonici Vneowiensis, vicecustodis et Dompconis, altaristarum Gneznensis ecclesiarum, arbitrorum et amicabilium compositorum et presentis facti et negocij coram ipsis protunc scriba, predictis sentencie arbitralis peticioni et ipsius pronuncciacioni, laudacioni, diffinicioni, arbitracioni, recepcioni, approbacioni, emologacioni et rathificacioni ac pene summissioni necnon instrumentorum hincinde super premissis peticioni alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic ut premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, alijsque occupatus arduis negocijs per alium fideliter scribi procuraui, manu propria me subscribens, in hanc formam publicam redegij, signoque et nomine meis solitis et consuetis consignaui, sigillisque memoratorum dominorum Boguslai et Dompconis arbitrorum de mandato ipsorum speciali subappensis, in pressuris pargameneis sigillaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituly metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 330), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zwieszonemi, których dziś brak.

¹) ²) *Komorowo* i *Waliszew*, wsie w pow. gnieźnieńskim.

230. 1414. die 20. mensis Aprilis, Bononiae.

Ioannes XXIII. P. M. episcopo Plocensi, abbati monasterii Wratislaviensis ad s. Mariam et archidiacono Piriciensi mandat, ut praeposito et capitulo Poznaniensibus in vindicandis bonis iniuste ablatis, opem ferant.

Iohannes episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri . . episcopo Plocensis et dilectis filijs . . abbati monasterij sancte Marie in Arena, Wratislauiensis diocesis ac . . archidiacono Piriciensi in ecclesia Caminensi, salutem et apostolicam benedictionem. Militanti ecclesie licet immeriti disponente Domino presidentes, circa curam ecclesiarum et monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa soliciti, ut iuxta debitum

231. 1414. die 28. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus Engelweyd vicarius perpetuus ecclesiae Gnesnensis Benedicto Mathiae archidiacono Lanciciensi de canonicatu et praebenda in eadem ecclesia providet.

In nomine Domini amen. Sub anno a Natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo quarto decimo, indiccione septima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini nostri Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij, anno quarto, die Saturni, vicesima octaua mensis Aprilis, hora terciarum vel quasi, in ecclesia metropolitica Gneznensi, in mei notarij publici et testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum, presencia, constitutus personaliter honorabilis vir, dominus Nicolaus de *Gosczino* canonicus sancti Georgij in castro Gneznensi, procurator procuratorio nomine honorabilis viri, domini Benedicti Mathie, archidiaconi Lanciciensis, de cuius procuracionis mandato mihi notario infrascripto per publica constabat documenta, tenens in manibus suis literas seu processus reuerendi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis, eius vero sigillo in filis sericeijs rubei coloris de cera ab extra glauca et communi, ab intus vero rubea appendenti sigillatas, sanas, saluas et integras et in nulla parte sui suspectas, manu discreti Pauli de *Bresth*, clerici Wladislauiensis diocesis, publici imperiali auctoritate notarij scriptas, graciam de canonicatu sub expectacione prebende et dignitatis, personatu uel officio in ecclesia Gneznensi vigore facultatis per eundem dominum nostrum papam dicto domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi concesse, eidem domino Benedicto archidiacono Lanciciensi per prefatum Nicolaum archiepiscopum Gneznensem factam, in se continentes, canonicatum et prebendam dicte ecclesie Gneznensis vacantem per obitum quondam Nicolai dicti Longus, vltimi et immediati rectoris eorundem canonicatus et prebende, si et in quantum eidem domino Benedicto et nulli alteri vigore dicte gracie debentur, modo et forma melioribus, quibus potuit, in nomine Domini acceptauit, protestans solempniter et expresse, quod si ius eidem domino Benedicto in dictis canonicatu et prebenda non competeret, quod extunc dicta gracia et ius salua et illesa maneant ad alios canonicatum et prebendam ac dignitatem, personatum vel officium acceptanda. Et ibidem idem dominus Nicolaus de *Gosczino* dicto nomine procuratorio prefati domini Benedicti mox et in continenti vigore earundem literarum et processus et requisiuit honorabilem virum, dominum Nicolaum Engelweyd vicarium perpetuum in dicta ecclesia Gneznensi, ibidem presentem et audientem, tamquam subexecutorem dicte gracie, quatenus sibi nomine dicti domini Benedicti de dictis canonicatu et prebenda dicte ecclesie Gneznensis sic, ut prefertur, per obitum dicti quondam Nicolai Longus vacantibus et per ipsum dicto nomine acceptatis, prouideret sub penis et censuris in dictis processibus contentis. Quiquidem dominus Nicolaus Engelweyth subexecutor predictus mox et in continenti prefatis

..teris a dicto domino Nicolao de *Gosczino* manualiter receptis, volens umquam filius obediencie mandatis huiusmodi humiliter obedire, mox et in continenti eidem domino Nicolao de *Gosczino* procuratori nomine dicti domini Benedicti principalis de dictis canonicatu et prebenda dicte ecclesie Gneznensis modo premisso vacantibus, in nomine Domini prouidit ...umque dicto nomine prefati domini Benedicti de eisdem per birreti tradicionem et capiti suo imposicionem inuestiuit, de eisdem curam et administracionem spiritualium et temporalium eidem committendo in eisdem, possessionemque eorundem canonicatus et prebende, quantum in eo fuit, assignauit eidem, in quantum ius eidem domino Benedicto vigore dicte gracie competit in eisdem. Super quibus omnibus et singulis premissis prefatus dominus Nicolaus de *Gosczino* pecijt sibi a me notario publico infrascripto fieri et confici vnum vel plura publicum seu publica instrumentum et instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus discreto et nobili viris, dominis: Nicolao Thomasconis vicario perpetuo predicte ecclesie Gneznensis et Iacussio herede de *Gosczino*, testibus circa premissa.

Et ego Martinus Pauli de *Goloczicze*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis acceptacioni, protestacioni, prouisioni et institucioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo presens instrumentum manu propria scribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, rogatus et requisitus in fidem omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 331). Pieczęcią nie był nigdy opatrzony.

232. 1414. die 2. mensis Maii, Posnaniae.

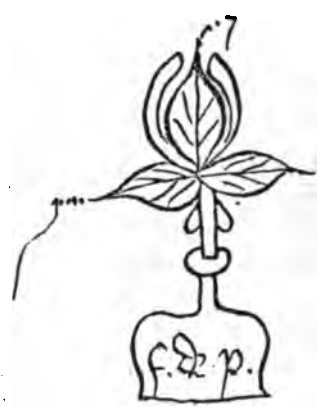
Exsecutio ultimae voluntatis Bartholomaei clerici, filii Michaelis dicti Sturkethel civis Posnaniensis.

In nomine Domini amen. Coram nobis Michaele Blyden decretorum doctore, canonico et officiali, necnon reuerendi in Christo patris et domini, domini Petri Dei gracia episcopi Poznaniensis viccario generali, pro tribunali ad reddenda iura sedenti, in domo nostra Poznanie aput ecclesiam cathedralem anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo, indiccione septima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidencia pape vicesimi tercij, anno ipsius quarto, die Mercurij secunda mensis Maij, hora terciarum uel quasi, in nostri consistorij notarij et testium infrascriptorum presencia, constituto personaliter honorabili viro, domino Bartholomeo concanonico nostro, necnon sorore honesta domina Katherina matre bone memorie Bartholomei clerici, filij Michaelis dicti Sturkethel, quondam ciuis Poznaniensis et dicte Katherine mariti, dum viueret, dictus dominus Bartholomeus, dicti defuncti clerici curator et testamenti sui et vltime voluntatis sue executor, per ipsum clericum electus et per nos datus et deputatus, de ipsius Bartholomei clerici defuncti bonis sic testamentaliter meliori iure et modo, quibus potuit, de dicte Katherine, ipsius clerici matris, expresso et voluntario consensu libero disposuit in hunc modum. Inprimis deputauit et assignauit dicte Katherine, matri dicti Bartholomei clerici defuncti et sorori ipsius domini Bartholomei canonici censum, qui prouenire poterit de centum et quinquaginta marcis numeri Polonicalis, videlicet septuaginta latorum grossorum et viginti marcis currentis monete in opido *Gostina,* necnon sexaginta marcis super domibus in ciuitate Poznaniensi, scilicet quinque de domo Grodis et viginti de domo Fedelar in platea aquatica, quinque de domo Franzel ante valwam magnam, qua itur ad ecclesiam cathedralem et decem de balneo Troychtel in platea, qua itur ad ecclesiam Corporis Christi, necnon decem marcas de domo Palucze in circulo circa molendinum castrense sita, que nunc soluunt de bonis et domibus iamdictorum, ita tamen, ut ipsa Katherina de huiusmodi summa principali centum et quinquaginta marcas siue resignando, uel resignata percipiendo uel distrahendo aut ad suum nutum, quo impediri infrascripta valeant, disponendo, nullam penitus habeat potestatem, sed eius principalis summe censibus duntaxat utatur, quoad vixerit in humanis. Hoc saluo, quod ipsa de dictis quinquaginta marcis triginta marcas cum eorum censu possit im(s) pios tamen usus in vltima sua voluntate legare dicti sui filij defuncti nomine, et non alias; ipsa uero defuncta dicta summa centum marcarum debent(s) ante omnia ipso facto devolui cum suis censibus et vtilitatibus ad ecclesiam cathedralem Poznaniensem pro libris uel alijs necessarijs eius iuxta . . . . . domini Bartholomei, si vixerit, et capituli; alioquin solius capituli Poznaniensis voluntatem com-

[illegible]

parandis. Quod uero deductis dictis centum et triginta marcis supererit, decreuit dispensari, ut pro anniuersario, parentibus et ipsi(s) defuncto per plebanum, altaristas et vicarios ecclesie parrochialis ciuitatis Poznaniensis perpetuo seruando cedant decem marce cum censu suo, residuum uero, si quid superfluerit assig . . · . pro] pauperibus hospitalis sancti Spiritus ante Poznaniam, eciam cum censu suo. Item alias residuas centum marcas aput nobilem Vincencium heredem in *Schamothuli* bonorum ..cti clerici defuncti ipse . . . . Bartholomeus prenominatus assignauit pro altari aliquo fundando et dotando in ecclesia cathedrali Poznaniensi in honorem Omnium doctorum, magistrorum et scolarium sanctorum [col]lacione seu iurepatronatus ipsius altaris sibi ad vitam, post hoc dicte Katherine et Aggnethi vxori prouidi Henrici ciuis Poznaniensis ac eorum Aggnete et Henrici liberis: Iohanni, Luce, Henrico, Mathie et Petro et Gregorio, necnon Erasmo fratri ipsius domini Bartholomei et Nicolao filio ipsius Erasmi, nunc viuentibus, reseruatis. Post eorum uero obitum idem ius patronatus ad capitulum ecclesie Poznaniensis cathedralis deuoluatur, ita, ut ipso altari vacante pro predicatore sit stipendium, et ipse predicator, quam diu officium predicacionis et confessionis per se exercerit, ipsius altaris sit verus rector et cessanti ab officio predicacionis et confessionis, altare cedat surrogando. Dictaque domina Katherina premissa proprio motu, sponte et cordetenus, ut apparuit, cum graciarum accione consensit, promittens, quod nec uerbo nec facto per se uel per alium quocumque quesito colore vmquam premissa uel aliquod eorum velit impedire uel impedire procurare sub pena perdicionis supra sibi assignatorum, quam, si contrafecerit, eo ipso debet et wlt incidisse, ipsaque sibi assignata eo ipso ad cathedralem et parrochialem ecclesias et hospitale supratacta modo premisso, sicut per ipsius Katherine mortem, ita per eius quocumque quesito colore contradiccionem devoluantur et eorum sint; triginta uero marce, quas ipsa Katherina, ut supra, disponitur, potuisset in suis extremis legasse ad dictarum cathedralis et parrochialis ecclesiarum fabricas, equis porcionibus diuidende deuoluantur eo ipso. Petiueruntque tam ipsa Katherina, quam dominus Bartholomeus predictus frater eius per nos predicta approbare, in acta recipi et litteris opportunis roborari. Nos igitur Michael Blyden decretorum doctor etc. eorum deuocioni condescendentes, premissa et eorum quodlibet de speciali mandato dicti domini nostri, domini Petri episcopi Poznaniensis viue vocis oraculo nobis facto, suscepimus et approbamus, rata et grata habentes, in Dei nomine in hijs scriptis confirmamus, inhibentes districcius, ne quis cuiuscumque preeminencie, dignitatis, status, condicionis uel sexus fuerit, premissis uel eorum alicui contraire temere presumat uel quomodolibet ea impedire uel infringere; contrafacientes enim indignacionem Dei omnipotentis et beatorum apostolorum Petri et Pauli atque nostram ordinariam excommunicacionis sententiam, quam in hijs scriptis ferimus in Dei nomine, eo ipso exnunc decernimus et volumus incidisse. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras approbacionis et confirmacio-

nis literas per Florianum notarium consistorij nostri infrascriptum scribi et publicari nostrique maioris sigilli appensione fecimus communiri. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus ibidem discretis viris, domino Nicolao Magnika viccario perpetuo ecclesie Poznaniensis, Iohanne de *Warschowa*, clerico Poznaniensis et Iohanne Bruschwicz altarista altaris beati Erasmi in *Tuczno*, clerico Camyenensis dyocesium, testibus circa premissa constitutis.

Et ego Florianus Petri de *Pabyanowicze* clericus Gneznensis diocesis, publicus apostolica auctoritate notarius, quia predictorum deputacioni, assignacioni, legacioni, decreto dispensacioni, consensui, pene subdicioni, peticioni, suscepcioni, approbacioni, iurispatronatus reseruacioni, inhibicioni et (contra) contrafacientes excommunicacionis sentencie promulgacioni et confirmacioni vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula premissa, dum sic, ut premittitur, fierent et agerentur, sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens publicum instrumentum manu mea propria scriptum, me huic subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione maioris sigilli prefati domini Michaelis Blyden decretorum doctoris etc. consignaui in fidem et testimonium omnium ot singulorum premissorum etc.

Dokument pargaminowy, nieco uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z zielonego i różowego jedwabiu pozostał.

233. 1414. die 20. mensis Maii, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis praeposito et vicariis ecclesiae Gnesnensis ad s. Nicolaum mandat, ut Domconem praepositum ecclesiae ad s. Laurentium coram Nicolao Gosczyński canonico ecclesiae ad s. Georgium citent.

R. Mikołaj arcybiskup gnieźnieński poleca proboszczowi i wikaryuszom kościoła św. Mikołaja w Gnieźnie, iżby zawezwali Domka proboszcza u św. Wawrzyńca tamże, aby się dnia feria quarta post Penthecostes stawił przed Mikołajem Gosczyńskim, kanonikiem kollegiaty św. Jerzego na zamku gnieźnieńskim i sprawił się przed nim o zarzut niedbalstwa w wykonywaniu swych obowiązków, zadany mu przez Wojciecha, Mikołaja i innych dziedziców *Drachowa.*[1])

Takieżsamo wezwanie arcybiskupa i na tej samej karcie wystósowane jest do wikaryuszów u św. Wawrzyńca, aby spowodowali Domka do stawienia się przed arcybiskupem trzeciego dnia po jego przybyciu do Gniezna. Jako dziedzice *Drachowa* wymienieni tu są: Wojciech, Teodoryk i Gerhard. Datum Gnesne sabbato in vigilia Pasche.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1412—1414.

[1]) *Drachowo*, wieś w pow. gnieźnieńskim.

234. 1414. die 30. mensis Maii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae litteras Sandivogii de *Ostroróg* monasterio Lubinensi anno 1411. de villa *Irka* datas, ratas esse iubet.

R. Akt Sędziwoja z *Ostroroga* nosi datę; feria tercia proxima post festum 11 millia Virginum in *Srzoda*, anno 1411. Przywilej zaś króla Władysława nosi datę; feria quarta festi Penthecostes, in Poznan. Testes: Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis, Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis, capitaneus Maioris Polonie, Mathias de *Wansosche* palatinus Calisiensis, Petrus pe *Wloszczowa* Dobrinensis, Nicolaus de *Blocischow* Santhocensis castellani, Nicolaus de Czarncow iudex Posnaniensis. Datum per manus venerabilis domini Donyn prothonotarij, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin 31), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, zawieszoną na sznurze z białego i czerwonego jedwabiu, której dziś brak.

235. 1414. die 1. mensis Iunii, in *Slesin*.

Iacussius de *Sarnowo* et Boguphalus de *Szissino* Preclao praeposito de *Slesin* V marcas mutuatas soluturos sese obligant.

R. In *Slessyno* feria sexta infra octauas Pentecostes. Jakusz Sarnowski i Bogufał Szyszyński zeznają, iż pożyczyli od Przecława proboszcza ślesińskiego 5 grzywien, które dnia trzeciego przed Bożem Narodzeniem obowiązują się oddać; co gdyby nie nastąpiło, mają na następne Boże Narodzenie oddać 10 grzywien bez żadnej przysięgi, *vulgo na prosta pmowa*. Gdyby zaś który z nich miał umrzeć, natenczas Przecław ma swoich 10 grzywien poszukiwać na dobrach ich spadkobierców. Testes:

Andreas rector scole et Iohannes clericus de *Slessyno*, Stanislaus carpentarius et Sedliszo kmethones de *Sziszino*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1417. Oryginał opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami z czarnego wosku, wyobrażającemi w tarczy scanę (herb Godziemba). Na jednej widniał napis: s. Bogufalonis de S. nad drugiej: s. Iacobi here...

236. 1414. die 14. mensis Iunii, in *Grzegorzewo*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem inter Michaelem de *Stryków* et Petrum, Boguslaum, Bolestam necnon Ioannem, et Ioannem de *Pyerszkowicze*, Zavissam de *Smolice* necnon Mieczconem de *Mały Stryków* de iure patronatus ecclesiae in *Stryków*[1]) agitatam, dirimat.

R. Zakaz powyższy wydany zostaje z tego powodu, że się zanosi na wojnę przeciw Krzyżakom; że zaś wojna głównie na szlachcie polega, przeto sprawę aż do daj Boże szczęśliwego ukończenia wojny zawiesić należy.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412—1414.

[1]) *Stryków* wieś w pow. poznańskim.

237. 1414. die 25. mensis Iunii, in *Ląd*.

Wladislaus II. rex Poloniae, Michaeli scholastico et officiali Gnesnensi mandat, ne litem inter Ioannem clericum de Lancicia et Ioannem Gosdz de *Oczicze* necnon Euphemiam uxorem eius agitatam, dirimat.

R. In Landa feria secunda in crastino s. Iohannis baptiste. Zakaz powyższy wydany zostaje z powodu, ponieważ postanowiono, aby w czasie gotującej się wyprawy wojennej nikogo, kto w niej udział ma brać, sprawami sądowemi nie molestowano; więc i tę sprawę aż do ukończenia wojny odroczyć należy.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta anni 1412—1414.

238. 1414. die 26. mensis Iunii, in *Szroda*.

Blizborius de *Odęchów* et Petrus de *Nowiec* canonici Posnanienses, Ioanni de *Niepart* canonico Posnaniensi LXXX marcas soluturos sese obligant.

Nouerint vniuersi, ad quorum noticiam presens scriptum fuerit deuolutum, quod nos Blizborius heres in *Odanchowo* et Petrus heres in *Nowyecz*, necnon canonici ecclesie Poznaniensis, non compulsi, nec coacti, sed bona et matura deliberacione nobiscum prehabita diligenti, coniuncta manu fideiussimus et tenore presencium fideiubemus honorabili viro Iohanni de *Neparth* canonico Poznaniensi, octuaginta marcas monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, a festo Natalis Cristi proxime venturo, ad vnum annum inclusiue interiecto videlicet in festo Natalis Cristi dare et soluere quauis occasione proculmota, pro serenissimo principe et domino, domino Wladislao Dei gracia rege Polonie etc. Sin autem, quod absit, dictas octuaginta marcas prefato domino Iohanni de *Neparth* vel cui ipse demandauerit aut testamentaliter legauerit, infra terminum predictum, videlicet festum Natalis Cristi non soluerimus, extunc sub fide et honore nostris prefato domino Iohanni de *Neparth* promittimus de hereditatibus nostris paternis supradictis easdem octuaginta marcas dare et soluere. Si vero, quod absit, predicta minime adimpleuerimus, extunc quodcumque dampnum predictus dominus Iohannes de *Neparth* uel cuicumque easdem donauerit uel legauerit, exinde perceperint aut fecerint, siue sit magnum, siue parwm, inter Iudeos uel Christianos, nostrum et non ipsius domini Iohannis erit. Eciam nullo iure spirituali vel seculari, anno vel annis aliquibus, nec aliquo edicto regio uel expedicione aut constitucionibus terrestribus et penitus omnibus occasionibus demptis promittimus euadere predictum dominum Iohannem, uel cui easdem legauerit, sed super simplicem assercionem seu relacionem predicti domini Iohannis vel quo . . . . absque omni iuramento dampna predicta soluere tenebimur. Insuper submittimus nos eciam penis ac censuris ecclesiasticis episcopi aut sui vicarij in spiritualibus generalis ecclesie Poznaniensis, si predicta non curauerimus adimplere. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Srzoda*, feria tercia proxima post festum sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo. Presentibus honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Gorca* cancellario Pelka cantore, prelatis, Barth, Thomco Rinconis Poznaniensibus et Nicolao Gosczinsky sancti Georgij in castro Gneznensi canonicis testibus circa premissa.

Dokument pergaminowy, w dwóch miejscach silnie poplamiony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[illegible]

239. **1414. die 24. mensis Iulii, ante *Zakroczym*.**

Wladislaus II. rex Poloniae testatur, Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem et Albertum episcopum Cracoviensem, quemlibet eorum cum uno vexillo armatorum hominum contra Cruciferos auxilium sibi ferre promisisse.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanie princeps supremus Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo venerabiles in Christo patres, domini Nicolaus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et Albertus episcopus Cracouiensis, videntes et sencientes grauia et intollerabilia pericula, incommoda et iacturas regno nostro Polonie ex disturbijs gwerrarum per Cruciferos de Prussia nobis et regno nostro motarum, imposterum imminere, ad peticionem et requisicionem nostram specialem libere et spontanee, sine derogacione iurium et libertatum ecclesiarum predictarum, quilibet ipsorum cum vno bannerio seu vexillo armatorum hominum contra insultus hostiles regni nostri et (pro) defensione patrie proprie subsidium nobis fecerunt et subuenerunt. Et ne ipsorum sincera et deuota intencio, quam habent, ut premissum est, pro defensione patrie, trahatur in malam consuetudinem et sequelam, bonumque pro commodo regni et pro vtilitate ecclesiarum per ipsos factum, in malignitatem conuertatur, et per consequens iura et libertates ecclesiarum infringantur, tenore presencium promittimus et vouemus, quod amplius et amodo talia subsidia armatorum contra iura et libertates ecclesiarum ab eisdem dominis Nicolao archiepiscopo Gneznensi et Alberto episcopo Cracouiensi et eorum successoribus nolumus exquirere, sed pocius ipsorum ecclesias circa iura et libertates cum omni deuocione conseruare, ymmo et pro istis seruicijs et subsidijs per ipsos nobis pro tanta necessitate regni et corone nostre exhibitis et impensis, ipsis digne satisfaccionis volumus gratam facere recompensam. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in loco stacionis, quam cum exercitibus nostris fecimus ante opidum *Zacroczim*, in vigilia beati Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo. Presentibus validis viris: Cristino castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi palatinis, Michaele de *Bogumilowicze* Sandomiriensi, Cristino de *Kozeglowi* Sandecensi, Iohanne de *Tholiszkow* Kalissiensi castellanis et Barthosio Wlodhkonis de *Charbinouicze* succamerario Sandomiriensi, multisque alijs nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus predicti venerabilis in Christo patris, domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem domini Alberti episcopi Cracouiensis r. P. cancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 332), opatrzony większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

240. 1414. die 28. mensis Iulii, Bononiae.

Ioannes XXIII. P. M. alienationes quasvis bonorum ecclesiae Gnesnensis illicite factas, irritas declarat et innanes.

Iohannes episcopus seruus seruorum Dei. Venerabilibus fratribus.. Concordiensi et.. Wratislauiensi ac.. Plocensi episcopis salutem et apostolicam benediccionem. Hodie in fauorem ac pro salutari statu ecclesie Gneznensis eiusque mense archiepiscopalis venerabili fratri nostro Nicolao archiepiscopo Gneznensi litteras nostras concessimus in hec uerba:

„Iohannes episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri Nicolao archiepiscopo Gneznensi salutem et apostolicam benediccionem. Personam tuam nobis et apostolice Sedi deuotam, tuis exigentibus meritis paterna beniuolencia prosequentes, illa tibi et mense tue archiepiscopali libenter concedimus, per que tuo et eiusdem mense statui salubriter consulatur. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat, quod nonnulli archiepiscopi Gneznenses, qui fuerunt pro tempore predecessores tui et quidam alij de nonnullis bonis ac redditibus archiepiscopalis mense tue Gneznensis ecclesie, cui presidere dinosceris, sub uarijs et diuersis figmentis atque coloribus plerasque abusiuas concessiones siue donationes nonnullis personis ac ecclesijs et locis alijs ecclesiasticis, quibusdam uidelicet ex eisdem ad uitam, aliquibus uero personarum earumdem ad non modicum tempus minus rationabiliter aut inconsulto pro solo nutu ipsorum fecerunt. Quequidem bona ac redditus sic, ut preferfur, alienata pretextu concessionum et donationum predictarum per huiusmodi personas indebite detinentur et diuersimode occupantur, in tui ac mense et ecclesie predictarum enormem lesionem, preiudicium atque dampnum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut tuo ac earundem mense et ecclesie statui in premissis paterna pietate succurrere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, quorum interest, statum vniuersarum orbis ecclesiarum, ne in suis iuribus atque bonis preiudicium patiantur, non solum conseruare salubriter, sed prosperare ac etiam augere et propterea in premissis de oportuno remedio prouidere uolentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes et singulas concessiones siue donationes huiusmodi prefatis personis tam laicis, quam nobilibus et tam ecclesiasticis, quam mundanis cuiuscumque status, gradus, ordinis et preheminentie, dignitatis, excellentie uel conditionis extiterint, ac ecclesijs et locis ecclesiasticis huiusmodi comuniter uel diuisim sub quacumque forma uel conceptione uerborum factas, etiam fideiussionibus, bonorum obligationibus ac iuramento et alijs cautelis seu confirmatione apostolica uel quacumque alia firmitate uallatas, etiam si de concessionibus seu donationibus huiusmodi in presentibus nostris litteris de uerbo ad uerbum habenda esset mentio specialis, prout in preiudicium, damnum et lesionem mense et ecclesie prefatarum uergere noscuntur, auctoritate apostolica ex certa scientia tenore presentium cassamus, reuocamus, irri-

„tamus, annullamus ac uiribus euacuamus, illasque concessiones siue dona„tiones cum omnibus in eis contentis et quibuscumque inde secutis nullius „existere roboris uel momenti, scientia et auctoritate prefatis decernimus „ac etiam declaramus, et nichilominus predicta omnia et singula bona ac „redditus, que cum eorum qualitatibus, speciebus, ualoribus, uocabulis, „confinibus et alijs suis circunstantijs uniuersis, presentibus haberi uolu„mus pro expressis et specificatis, declaratis, sic alienata et dissipata ad „ius et proprietatem ac uerum dominium mense et ecclesie predictarum „prefata auctoritate reducimus ac etiam reuocamus, ipsaque bona et reddi„tus prefate mense applicamus, ac te, mensam et ecclesiam prefatas ad „huiusmodi bona, redditus eorumque proprietatem in corporalem possessio„nem harum serie plenarie restituimus et reintegramus, ita, quod liceat „tibi per te uel alium seu alios, quos duxeris deputandos, prefatorum „reddituum et bonorum corporalem possessionem auctoritate propria appre„hendere et perpetuo retinere illaque in usus et commoditatem mense et „ecclesie prefatarum libere conuertere et alias de illis disponere et ordi„nare, quemadmodum archiepiscopi Gneznenses, qui fuerunt pro tempore, „ante concessiones seu donationes huiusmodi de illis disponere et ordinare „potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen eorundem reddituum „et bonorum tibi penitus interdicta. Non obstantibus obligationibus, renun„tiationibus, iuramentis, confirmationibus apostolicis et quibusuis alijs cau„telis in similibus concessionibus et donationibus seu alienationibus bono„rum huiusmodi adijci consuetis, quacumque firmitate uallatis et quibus„cumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre cassa„tionis, reuocationis, irritationis, annullationis, euacuationis, restitutionis, „et reintegrationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis „autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et „beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum „Bononie V kalendas Augusti, pontificatus nostri anno quinto".

Cupientes igitur litteras ipsas et omnia in eis contenta imperpetuum inuiolabiliter obseruari, Fraternitati uestre per apostolica scripta mandamus, quatinus uos, uel duo aut vnus vestrum per uos uel alium seu alios eidem archiepiscopo et deputandis ab eo in premissis omnibus et singulis efficacis defensionis presidio assistentes, premissaque et omnia in eisdem contenta litteris executioni debite demandantes, prefata bona ac redditus ad ius et proprietatem mense et ecclesie prefatarum auctoritate nostra reducere et reuocare curetis, non permittentes eundem archiepiscopum aut deputandos ab eo contra huiusmodi litterarum [nostrarum tenorem] et formam indebite molestari; molestatores ac dictorum bonorum et reddituum occupatores et detentores necnon contradictores quoslibet et rebelles cuiuscumque status, gradus, dignitatis uel [iuridicionis] extiterint, per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia appellatione posposita compescendo; inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis: non obstantibus, si eisdem [personis ac dic]torum reddituum et bonorum occupatoribus et detentoribus uel quibusuis alijs communiter uel diuisim

[illegible]

a dicta Sede indultum existat, quod interdici, suspendi uel excommunicari aut huiusmodi loca et ecclesie, quibus dicte concessiones seu donationes facta fuerunt, ecclesiastico interdicto supponi non possint, per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Bononie V kalendas Augusti, pontificatus nostri anno quinto.

(na zakładce) Grat. de mandato domini nostri pape — M. de Bossis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 333), opatrzony jest ołowianą bullą papieża Jana XXIII, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

241. **1414. die 9. mensis Augusti, Bononiae.**

Angelus episcopus Penestrinus, cardinalis Laudensis capitulo cathedrali Gnesnensi villas *Parlin, Berlin* et *Wojuczyn* restituit.

Angelus miseracione diuina episcopus Penestrinus, sacrosancte Romane et uniuersalis ecclesie cardinalis, Laudensis uulgariter nuncupatus, canonicus Gneznensis, cui alias per felicis recordationis dominum Bonifatium papam VIIII fuit prouisum de infrascriptis duabus(s) uillis et earum fructibus, redditibus et prouentibus in titulum perpetui ecclesiastici beneficij, hoc modo nuncupatis, videlicet *Parlino, Barlino* et *Venczino,*[1]) que uille, ut fertur, sunt de mensa capituli et canonicorum ecclesie Gneznensis, nunc solatio canonicorum in ea et in diuinis residentium, pro maiori parte destitute, propter altissimi Dei et diuini cultus assidui celebrandi reuerentiam, ac pulsati instantissimis precibus et litteris ac nuncijs serenissimi et inuictissimi principis, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie Lituanieque et heredis Russie etc. ac compuncti compassione et caritate animarum defunctorum, in dicta ecclesia dormientium, quarum diuinus cultus et oraciones sunt pabulus et cibus celestis, earum penas annichilans et minuens usque ad earum finalem liberationem et perductionem ad celestem patriam perpetuam, dictis impetrationi, concessioni et gratie de dictis uillis, de *Perlino, Barlino* et *Vonczono*[2]) auctoritate apostolica nobis sub quacumque verborum forma facte, cedimus, renuncciamus et ipsas uillas cum omnibus suis iuribus et pertinencijs libere damus, concedimus et dimittimus dicte ecclesie Gneznensi et capitulo eiusdem fructuandas, tenendas et gubernandas eo modo, quo ante dictam impetracionem possidebant, per canonicos et capitulum dicte ecclesie in ea residentiam faciendo et diuinum cultum, ut expedit et decet, continue celebrantes iuxta ordinacionem prefati serenissimi regis factam et celebratam, de qua in litteris eiusdem domini regis fit mentio. Quarum litterarum tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

[illegible]

[redacted]

„Reuerendissime in Christo pater, amice carissime! Animaduer-
„sione solicita et cura constanti ecclesie Gneznensis, que titulis tam pre-
„claris insignitur et in regno nostro prestancior inter omnes perhibetur
„ecclesias, tot dispendia contemplantes imminere propter absentiam canoni-
„corum eius, qui in bonis capituli ecclesie predicte, ipsis distributis man-
„siones eligentes, circa ipsam negligunt residere, quorum presentia sibi
„magnum decorem prestaret et profectum. Quamobrem bona predicta in
„communem usum refectionum canonicorum, qui circa predictam ecclesiam
„residentiam facere noluerint, comportauimus et usibus dumtaxat residen-
„tium canonicorum decreuimus rogare, ut communis utilitas priuate pre-
„feratur et dicte ecclesie canonici per id in ea residere moueantur ipsa-
„que ecclesia tam salubri frequentia stipata personarum dignis preconijs
„extolllatur. Verum nobis innotuit, quomodo quedam bona et possessiones
„mense prefati capituli dudum P. v. a Sede apostolica obtinet impetrata et
„quia in confectione tam pij operis, ubi pro utili dicte ecclesie comodo
„prouidetur, ipsa P. v. redere se tenetur operosam, quam ad hoc uocauit
„diuini consilij altitudo et in tante dignitatis constituit summitate, ut
„ecclesiarum profectibus intenderet et eorundem discrimina omnibus viri-
„bus ammoueret, quo circa P. v. obnixe petimus in desiderijs obti-
„nentes, quatenus bona capituli predicti, videlicet *Parlino*, *Berlino* et
„*Woyuczino* contem plationis nostre et premissorum intuitu uelitis dimit-
„tere, ut in sortem communem pro residentia predicta multis fruct . . .
„pretacte ecclesie allutare, deputare, que ad tantum sunt desolate, ut
„nisi ipsorum incolumitati tempestiue succurratur, breui successu tem-
„poris extremam ruinam patientur et tam ecclesie predicte, quam P. v.
„nulla utilitas ex eis redundabit, nam et ceteri bona predicti capituli, que
„quocumque iure et titulo possidebant, ut vota tanti boni optatum finem
„sortiantur, manibus nostris dimiserunt, quod et P. v. facturam minime
„desperamus, in quo nobis grate multum et accepte sinceritatis inditia
„ostendens, pro quibus P. v. grata uicissitudine uolumus respondere. Datum
„Cracouie XIIII mensis Marcij, anno Domini MCCCCXIIII. Wladislaus Dei
„gracia rex Polonie Lituanieque princeps suppremus et heres Russie etc.
„A tergo: Reuerendissimo in Christo patri domino A. sancte Romane eccle-
„sie dignissimo cardinali Laudensi, amico nostro singulari" et hoc presente venerabili viro Nicolao Bronissij canonico Gneznensi ac me notario infrascripto presentibus stipulantibus, recipientibus et acceptantibus nomine et uice dicte ecclesie Gneznensis ac canonicorum capituli eiusdem absentium ac uice et nomine cuiuslibet alterius persone, cuius interest uel interesse poterit quomodolibet in futurum, renuntiantes exceptioni non facte dicte renunciacionis, cessionis, liberacionis et relaxacionis dictarum uillarum dicte ecclesie ac mense capituli eiusdem ac omni probationi et defensioni in contrarium. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium presentes literas seu presens instrumentum publicum huiusmodi nostram renunciationem et relaxationem in se continentes seu continens, exinde fieri et per Ambrosium notarium nostrum publicum infrascriptum sub-

scribi et publicari mandauimus sigillique nostri iussimus appensione muniri. Data et acta Bononie in domo solite residencie nostre, in monasterio sancti Iacobi, ordinis heremitarum sancti Augustini, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo quarto decimo, indictione septima, die uero Iouis, nona mensis Augusti, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Iohannis diuina prouidentia pape vicesimi tercij, anno quinto. Presentibus ibidem: reuerendo patre domino fratre Nicolao de Brams abbate monasterij sancte Marie della Columba ordinis Cisterciensis, Placentine diocesis ac domino Iacobo de Parauesino de Mediolano, filio quondam domini Iohannis familiaris et ambassiatoris prefati serenissimi principis Wladislai regis, ac magistro Philippino Zeloco canonico Nouariensi, literarum apostolicarum scriptore, necnon Ysidero filio quondam domini Francisci de Amiono, ciue Mediolanensi, testibus ydoneis ad premissa vocatis et specialiter rogatis.

S. N. Et ego Ambrosius quondam Iohannis de Zachonis de Rosate publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, Mediolanensis diocesis, premissis renunciationi, cessioni, relaxationi ac omnibus alijs premissis presens fui, rogatus tradidi et publicaui et alijs negocijs occupatus presens publicum instrumentum per alium fideliter scriptum unacum appensione sigilli prefati reuerendissimi patris et domini, domini episcopi cardinalis Laudensis subscripsi signoque meo solito signaui in fidem et testimonium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 334), jest w skutek wilgoci tak zniszczony, iż w wielu miejscach pismo powypryskiwało i już odczytanem być nie może. Ale w temże archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem przechowana jest współczesna kopia pargaminowa powyższego dokumentu (N. 335), więc z tejto kopii nieczytelne miejsca uzupełniliśmy. Oryginalny dokument opatrzony był pierwotnie dużą pieczęcią podługowatą z czerwonego wosku, zawieszoną na pąsowym sznurku, z której tylko fragment pozostał, wyobrażający w trzech gotyckich nyszach, pod gotyckiemi podaszami trzech świętych w stojących postawach.

[1]) *Parlin* wieś parafialna w pow. mogilnickim.
Miejscowości *Berlin* i *Wojuczyn* oznaczyć się nie dają.
[2]) Kopia ma: *Parlino, Berlino* et *Woyuczino.*

242. 1414. die 12. mensis Augusti, Constantiae.

Iordanus episcopus Albanensis officiali Posnaniensi mandat, ut Martinum de *Trzemeszno* clericum olim Posnaniensis nunc Gnesnensis dioecesis a sentencia excommunicationis absolvet.

R. Constancie II Idus Augusti, apostolica Sede vacante. Ów Marcin z Trzemeszna popadł w klątwę kościelną, ponieważ w sporze z Klyknerem mieszczaninem poznańskim zawezwany przed sąd tegoż oficyała się nie stawił. Ponieważ jednak tenże Marcin podobno o owym pozwie nic nie

wiedział, a teraz do Stolicy apostolskiej apeluje, wzywa przeto biskup oficyała, aby przekonawszy się o prawdziwości zeznań Marcina, tegoż od cenzury kościelnej uwolnił.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta anni 1415.

243. 1414. die 23. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Trawa civi Lovicensi molam in *Łowicz* ad fluvium *Bzura* sitam, confert.

In nomine Domini amen. Cum omnium habere memoriam pocius sit diuinitatis quam humanitatis, ideoque que aguntur ab hominibus, ne obliuionem incidant, expedit ea hominum et litterarum testimonio roborari. Eatenus nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus, significamus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cupientes bona [mense nostre archiepiscopalis in vsus] redducere meliores, et molendini nostri Louiciensis, in fluuio *Brzura* ex directo ecclesie sancte Marie in an . . . . siti, condicionem fieri meliorem, eiusdem molendini terciam partem seu terciam metretam uel mensuram prouido Nicolao [Trawa] ciui nostro Louicensi sub rathihabicione venerabilium fratrum nostrorum capituli Gneznensis vendidimus vendimusque [tenore presencium mediante]. Ad quamquidem terciam partem dicti molendini ipsi Nicolao Trawa rubetum sub aggere piscine predic . . . . fluuium et torrentem dictum *Strumyen* ab educcione aque in wlgo *od vpusta* situm et protensum, pro prato parando et ex[tirpando . . . . terciam partem omnium et singulorum frumentorum ac tercium denarium de mortarco dicto *stampa* seu *folusch* in eodem [molendino . . . . damus, donamus et appropriamus tenore presencium, duabus partibus seu duobus denarijs pro nobis et nostris [successoribus reseruatis]. Hoc tamen specialiter adiecto, quod quandocumque aggerem piscine circa predictum molendinum refformari necessitas occurrerit, tunc per homines nos debet infformari; cum vero domus ipsius molendini paranda de nouo fuerit, extunc ligna pro edifficijs necessaria per ipsum Nicolaum Trawa et per suos successores in siluis et nemoribus nostris excidi et aptari et per nostros nostrorumque successorum homines adduci et demum huiusmodi edifficia per ipsum Nicolaum Trawa uel suos successores legittimos parari debent. Preterea pro lapidibus molaribus, ferrimentis et alijs necessarijs ad dictum molendinum spectantibus, nos et nostri successores duas partes seu duos denarios, prefatus vero Nicolaus Trawa et sui successores legittimi terciam partem seu tercium denarium dare et exponere tenebuntur, dum et quociens fuerit opportunum. Insuper quociens nostra et nostrorum successorum uel pre-

fati Nicolai Trawa molendinatoris et suorum successorum frumenta in predicto molendino moli contingerit, ab ipsis metreta recipi non debebit. Quam quidem terciam partem prefati molendini cum omnibus iuribus singulisque vtilitatibus, obuencionibus, ad ipsum quomodolibet, ut prefertur, spectantibus, predictus Nicolaus Trawa, sui liberi et successores legittimi tenebunt, habebunt et possidebunt pacifice, necnon vendent, commutabunt, donabunt et [aliena]bunt, sed de nostra et successorum nostrorum voluntate seu censensu speciali temporibus perpetue duraturis. In cuius rei euidenciam (et) testimonium nostrum et dicti capituli Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria tercia proxima post festum Translacionis sancti Adalberti anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao Strzeschkonis vicario in spiritualibus et officiali nostro, Michaele scolastico, Iohanne de *Trlank* custode, Swanthopelkone custode(s), Petro de *Kobilino* decano, Nicolao Gorka cancellario Poznanien. Blisborio preposito, Nicolao Iaroczsky archidiacono Kalisien. Przedwogio cantore Wladislauiensi, Petro de . . . . preposito Lanciciensi, Martino de . . . . nino et Iohanne de *Wroblewo* canonicis dicte ecclesie nostre Gneznensis, ad sonum campane congregatis.

(na zakładce) Transeat per manus Swanthopelkonis cancellarij nostri Gneznensis.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony tak, iż już w niektórych miejscach odczytanym być nie może, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 336), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, z których po pierwszej pozostał tylko gruby bladozielony jedwabny sznur.

244. 1414. die 12. mensis Novembris, in *Paski*.

Sandivogius decanus Crussviciensis significat, sese a Ioanne XXIII. P. M. factum esse exsecutorem decreti de decimis, iurepatronatu et aliis proventibus ecclesiae parochialis in *Brudzewo*.[1])

Archivum consistorii metropolitalis Gnesnensis, acta a. 1412.

[1]) ***Brudzewo*, wieś w pow. wrzesińskim.**

245. 1414. die 3. mensis Decembris, in *Biskupice*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis Nicolao Stressconis vicario in spiritualibus et officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Bartholomaeus plebanus de *Chmielnik* Agneti viduae relictae Venceslai civis Calissiensis intendebat, ad iudicium consulum Calissiensium remittat.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1415.

246. 1414. die 18. mensis Decembris, in *Miedzyrzecz*.

Proconsulis et consulum civitatis de *Miedzyrzecz* decretum compromissoriale inter Catharinam et Catharinam Kreczmeryne necnon Hannesium et Simonem fratres quondam Kreczmeri et Andream abbatem monasterii Paradisiensis litem dirimens.

R. Czu *Mezericz* am nestin Dynstag vor Vrynachtin. Spór toczył się o to, że ludzie klasztoru paradyskiego utopili Kreczmera. Wyrok opiewał, że opat paradyski ma Kreczmera swoim kosztem na cmentarzu miedzyrzeckim w obecności 20 osób pochować a przytem dać żonie Katarzynie i braciom Szymonowi oraz Hannesinowi po jednym wiardunku strawnego. Oprócz tego ma opat zapłacić wszystkim krewnym zmarłego pospołu 18 grzywien. Co gdy się stało, rzecz całą uważa się za umorzoną.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był jedną pieczęcią, która dziś osobno przechowana, wyobraża w bramie dziwnie stylizowanej orła jednogłowego. W otoku napis: † s. civitatis. Mezericz.

247. 1414. die 20. mensis Decembris, Gnesnae.

Iacussius Iacca de *Wilczyna* iudex Calissiensis ratas facit litteras Sandivogii capitanei Maioris Poloniae de venditione quatuor marcarum annuarum ex proventibus villae *Iemielno.*

R. Gnezne feria V ante festum Nativitatis Domini. Iakusz Iacca z Wilczyny sędzia kaliski poświadcza, że gdy w czasie i miejscu powyższem zasiadał na roczkach, gdzie także zasiadali i Iohannes burgrabius Gnesnensis, Iaroslaus de *Pomarzany* vice palatini, Petrus de *Mielzyn*, Petrus de *Gonice* vice subiudicis, Nicolaus Brok vice succamerarii i inni ziemianie, stanąwszy przed nimi Pielgrzym prokurator Mikołaja z Kurnika kanclerza katedralnego poznańskiego, ukazał im dokument Sędziwoja starosty wielkopolskiego w przedmiocie sprzedaży 4 grzywien czynszu rocznego ze wsi *Jemielno*,[1]) dokonanej przez Stanisława dziedzica tejże wsi na rzecz wzmiankowanego Mikołaja, przyczem trzykrotnie wywołano na roczkach, czy nie ma kogo bliższego do tego kupna. Dokument powyższy opatrzył swą pieczęcią także Bodzanta z Chłapowa podsędek kaliski.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1483.

[1]) *Imielno* wieś w pow. gnieźnieńskim.

Inny egzemplarz tego dokumentu zapisany jest w aktach konsystorza metropolitalnego gnieźnieńskiego z r. 1436, w którym jest powiedziane, że sędzia kazał woźnemu trzykroć, to jest na trzech roczkach głośno odczytać dokument starosty Sędziwoja dotyczący sprzedaży 4 grzywien rocznych z dóbr *Iemielna* i zawezwać do zaprotestowania tych, którzyby się do tej sprzedaży bliższymi być mniemali, lecz nikt się nie zgłosił, w skutek czego taż sprzedaż zatwierdzoną została.

239. 1415. die 9. mensis Aprilis, Posnaniae.

Blisborius praepositus Calissiensis, canonicus Gnesnensis et Posnaniensis rogat Nicolaum Stressconis vicarium in spiritualibus et officialem Gnesnensem, ut litem inter Ioannem de *Czernina*, heredem de *Rydzyna* et plebanum de *Gołębice* agitatam, ad adventum archiepiscopi Gnesnensis et episcopi Posnaniensis proroget.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1415.

240. 1415. die 4. mensis Iunii, Cracoviae.

Hospitale Cracoviense ad s. Spiritum Thomam de Dyaco procuratorem suum constituit.

Nouerint vniuersi, quibus expedit, quod nos Nicolaus magister, Dominicus prior, Iohannes sacristanus, Nicolaus procurator, Mathias clauiger, Nicolaus decimator, Iohannes cantor, Sigismundus dispensator allidiorum(s), Paulus organista, Maternus subdyaconus et Nicolaus intonator, totusque conuentus monasterij et hospitalis sancti Spiritus in Cracouia fecimus, constituimus et prout melius potuimus, ordinauimus nostrum verum et legittimum procuratorem, actorem, factorem negociorum nostrorum et nunccium specialem honorabilem virum dominum Thomam de Dyaco in omnibus nostris causis, quas habemus uel habituri sumus in quocumque iudicio vel coram quocumque iudice spirituali uel seculari et presertim . . . . generalis Constanciensis uel vbi auditores causarum apostolicarum residenciam habuerint uel fuerint iudicialiter constituti, dantes et concedentes eidem nostro procuratori, domino Thome predicto plenum mandatum et omnimodam potestatem ad agendum, defendendum, opponendum, crimina et defectus obiciandum et quomodolibet obiectis contradicendum, alium uel alios procuratorem seu procuratores loco sui substituendum ac reuocandum et iterum onus procuratorij in se reassumendum tociens, quociens fuerit opportunum, et omnia ac singula faciendum, que veri et legittimi procuratores faciunt et facere consueuerunt, acsi presentes omnes essemus proprijs in personis, eciam si causa esset, que mandatum exigerit speciale, promittantes(s) quidquid per predictum nostrum procuratorem uel suum substitutum seu substitutos actum, factum uel ordinatum fuerit, ratum, gratum atque firmum inviolabiliter obseruare, sub omnium bonorum nostrorum ypoteca. In cuius rei testimonium sigilla magistratos ac conuentos(s) nostrorum presentibus sunt appensa. Actum et datum in monasterio nostro predicto, anno Domini M° CCCC° XV°, feria IIIa infra octauas Corporis Cristi. Presentibus honorabilibus et discretis viris, dominis: magistro Michaele rectore scolarium ecclesie sancte

Crucis, Iacobo et Andrea alteristis(s) ecclesie sancte Marie in Cracouia et ceteris pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 337), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, z których pozostała tylko druga, podługowata, z zielonego wosku, wyobrażająca krzyż podwójny. Napis otokowy zniszczony.

† S. FRATRUM CRV . . . . ORDIS S. SP . . .

250. 1415. mense Iunio, in *Bydgoszcz*.

Jaroslaus de *Sadlno*, iudex Gniewcoviensis, Wladislaviensis et Bydgostiensis testatur, Stephanum et Ioannem molitores de *Trzęsacz* molam eorum Mathiae abbati monasterii de *Byszewo* vendidisse.

Nos Iaroslaus heres de *Sadlno*, iudex Gniewcouiensis et Wladislauiensis necnon Bydgostiensis generalis, notificamus vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presentem literam inspecturis, quod anno Domini millesimo quadringentesimo quintodecimo, proximo(s) post festum sancti Iohannis baptiste, nobis in *Bydgostia* in iudicio regali presidentibus, assistentibusque nobis in predicto iudicio strenuis militibus, nobilibus dominis: domino Iohanne Brzozoglowi capitaneo Bidgostiensi, domino Iarando vexillifero Gnieucouiensi, domino Dirslao subpincerna Bydgostiensi, Andrea herede de *Dobrogoszczyce*, Vbistcone herede de *Broneuo*, Sandziuogio herede de *Mochla*, Martino Oppili et alijs quam plurimis nobilibus fidedignis, coram nobis constituti venerabilis in Christo pater secundus(s) dominus Mathias abbas Byssouiensis, nomine suo suique conuentus parte ex vna, Stephanus et Iohannes fratres germani, parte ex altera, fratres quondam molendinatoris in *Trzesacz*, publice recognouerunt, quod suo suorumque amicorum deliberato animo, maturoque consilio prehabito, molendinum eorum in *Trzęsacz*,[1]) in hereditate monasterij Byssouiensis situm, predicto venerabili patri, domino Mathie eiusque conuentui totaliter vendiderunt et solucionem omnimodam totalem et finalem pro eodem molendino receperunt. Nos igitur Deum pre oculis habentes, audita tali euidenti et publica recognicione predictorum nobilium dominorum, nobis iudicialiter assidencium, et consensu simul et assensu predictis, Stephano et Iohanni germanis ac eorum legittimis successoribus, de sepedicto molendino, vt prefertur in *Trzęsacz* sito, perpetuum silencium imposuimus ac in euum imponimus; venerabili patri domino Mathie abbati Byssouiensi eiusque conuentui sepedictum molendinum adiudicamus tenendum, habendum ac perpetuis temporibus possidendum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum die, loco, quibus supra.

Liber privilegiorum monasterii de Koronowo, str. 275. (Arch. rządowe w Poznaniu).

[1]) *Trzęsacz*, **wieś w pow. bydgoskim.**

251. 1415. die 6. mensis Augusti, in *Opatów*.

Theodoricus de *Byschofstehn* rogat Nicolaum plebanum de *Żegocin*, et Predborium quemdam ab excommunicatione absolvat.

Archivum consistorii metropolitalis Gnesnensis, acta a. 1415. Oryginalny dokument opatrzony był pieczęcią, na której przedstawiony był wizerunek NP Maryi i napis otokowy: s. Theodorici Byschofstehn.

252. 1415. die 1. mensis Septembris, in *Miedzyrzecz*.

Arbitrorum quorundam decretum inter Andream abbatem monasterii de *Paradyż* et familiares quosdam de nece Brylonis litem dirimens.

R. Dyterich coranze (vexillifer Posnan.) und here czum *Birbom* (Miedzychód), her Dobrogost erphere czu *Prusin*, Bryel von *Iorczk* czu *Mezericz* an s. Egidii tage, jako wybrani rozjemcy, czynią ugodę pomiędzy Andrzejem opatem paradyskim a pomiędzy den fromen knechtin: Andreas, Henrich gebruder, Maczke Budach, Ienike Budach, Petrus, Ienike Yoblon, Mertin Storle o zabicie Brylisa przez służbę klasztorną. Opat ma dać pomienionym 5 grzywien polskich a ciż mają się zrzec dalszych kroków. Burmistrz i rajcy miasta Miedzyrzecza poświadczają, iż opat zapłacił powyższą sumę, a poszkodowani uznali się zaspokojonymi.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu, opatrzony był niegdy trzema pieczęciami, których dziś brak.

253. 1415. die 2. mensis Septembris, in *Ieżów*.

Stanislaus olim Nicolai de *Glazewo*, notarius publicus, transcribit privilegia a Boleslao duce Mazoviae a. 1278 et a Semovito duce Masoviae a. 1334 monasterio de *Ieżów*[1]) collata.

R. In opido *Ieszewo* secunda die mensis Septembris a. 1415, vacante Sede pontificali per depositionem Iohannis pape XXIII. per concilium Constantinense. Testes: Petrus de *Michalowicze* dictus Trzaska, Stanislaus prov. in *Ieszow* de *Carnicze*, Petrus de *Zamline*, Petrus de *Gostina* dictus Goszek, Iohannes advocatus de *Ieszow*, Adam advocatus de *Crosnova*, Iacobus consul de *Ieszow* et Nicolaus dictus Kądzenow, Gnesnensis et Posnaniensis diocesium.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum państwowem w Poznaniu (Labia N. 32).

[1]) *Jeżów* niegdy miasteczko, dziś wieś parafialna w pow. brzezińskim.

254. 1416. die 29. mensis Ianuarii, in *Noskowo*.

Ninogneus de *Wysocko*, scultetus villae *Noskowo*, scultetiam eandem Martino Copersmed de *Staw*, civi Calissiensi XXVI marcis vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Iohannes de *Rudzycza* canonicus Cracouiensis necnon tenutarius castri et districtus Oppatouiensis, per reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Nicolaum Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum deputatus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram multorumque nobilium ac prouidorum virorum infrascriptorum veniens presenciam nobilis Ninogneus heres in *Visoczsko*, scultetus in villa *Noscowo*, mense archiepiscopalis Gneznensis, in dicto districtu Oppatouiensi situata, ipsam sculteciam suam ibidem in *Noscowo*,[1]) cum omnibus et singulariter singulis fructibus, prouentibus, vtilitatibus et obuencionibus vniuersis, ad dictam sculteciam quomodolibet spectantibus et pertinentibus, que inibi sunt et fieri possunt quomodolibet in futurum, nichil pro se et successoribus suis legittimis iuris vel dominij in eadem scultecia reseruando, non compulsus, non coactus, nec per aliquem errorem seductus, sed bona animi sui ac amicorum suorum deliberacione prehabita, prouido viro Martino de *Staw*, dicto Copersmed, ciui Kalisiensi iusto vendicionis titulo, pro viginti sex marcis, videlicet viginti marcis monete communis et numeri Polonicalis et sex marcis [latorum grossorum] Pragensium, in quamlibet marcam quadraginta octo grossos computando, inperpetuum [vendidit], ipsamque sponte et mere resignauit, [per predictum] Martinum et suos successores legittimos habendam, tenendam, vtifruendam, et ad suos vsus beneplacidos(s) conuertendam, prout sibi et suis successoribus predictis melius et vtilius videbitur expedire et de consensu prefati domini, [nostri domini] Nicolai archiepiscopi aut suorum successorum vendendam et commutandam, prout sue et suis successoribus placuerit voluntati. Racione cuius scultecie ipse Martinus et sui successores duos mansos liberos, vnum ortum similiter liberum et tercium denarium rei cuiuslibet iudicate, prout ipse Ninogneus habuit, tenuit et possedit, debebit perpetuis temporibus obtinere et habere. Et quia per certa documenta didicimus, quomodo priuilegium dicte scultecie ignis incendio sit consumptum, igitur ne ipse dominus noster Nicolaus archiepiscopus aut sui successores comodis et vtilitatibus, que sibi de dicta villa *Noscowo* de iure debant prouenire, defraudetur, volumus, quod prefatus Martinus scultetus et sui successores sculteti ad onera et seruicia, prout alij sculteti de villis vltra *Kalis* dicti domini nostri archiepiscopi consistentibus faciunt et exercent, sit astrictus; incole vero eiusdem ville *Noscowo*, prout incole villarum *Biscupice*, *Trkuszewo* dicti domini archiepiscopi eadem onera et seruicia exercebunt, necnon de quolibet manso vnum fertonem latorum grossorum, quatuor mensuras siliginis, duas mensuras tritici, duas mensuras ordei et quatuor mensuras auene, per sex grossos latos, dictos

poradlne, per vnum grossum *weprzowo*, per duos grossos *crowne*, per medium grossum *screnne*, per medium capte ouorum, per duos caseos ac per duos pullos incole predicti de quolibet ipsorum manso annis singulis et alia, prout alias sunt consueti, soluere tenebuntur. Nos itaque dicto reuerendissimo patre, domino nostro archiepiscopo Gneznensi tunc temporis in sacrosancto concilio in Constancia celebrato, existente, de consensu venerabilium virorum, dominorum Michalis(s) de *Crouicza*, scolastici Gnesnensis et Predwogij de *Grandi* cantoris Wladislauiensis, canonicorum Gneznensium, dicte ecclesie et mense archiepiscopalis nobiscum directorum, quorum eciam manibus et obediencie per prefatum dominum nostrum archiepiscopum fuimus comissi, huiusmodi vendicionem et resignacionem ratam habentes et gratam, approbauimus et confirmauimus, approbamusque et confirmamus per presentes. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presencium(s) est apensum. Actum et datum in *Noscowo* feria quarta ante Purificacionem sancte Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto. Presentibus nobilibus, discretis et prouidis viris, dominis: Cristino de *Rudzycza*, Lorando de *Szadowo*, Alberto de *Kanszycze*, heredibus, Clemente plebano de *Wiszosko*, Iohanne Pyska, Symone et Michaele scabinis in *Noscowo* ac alijs quampluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 338), opatrzony jest jedną pieczęcią ze zwykłego wosku, znacznie zniszczoną wyobrażającą w tarczy herb Dryja. Napis otokowy nieczytelny.

[1]) *Noskowo* wieś w pow. gnieźnieńskim, par. *Marzenin*.

255. 1416. die 30. mensis Ianuarii, in *Kościan*.

Iasco Sczodrowski Ioanni filio Tilconis et Tilconi civibus Costanensibus LV marcas soluturum sese obligat.

R. Iaszco Sczodrowski ut principalis debitor, Nicolaus Tumigrala heres in *Szekowo*, Iacobus Cothowieczski, Wilczek Cobielniczski ut veri et legittimi fideiussores, poręczają Janowi synowi Tylka mieszczanina kościańskiego i Tylkowi stryjowi jego sumę 55 grzywien za wspomnianego Jaśka Sczodrowskiego, którą się obowiązują zapłacić na najbliższe Boże Narodzenie. Gdyby tego nie uczynili, obowiązują się wjechać do Kościana, do przyzwoitej gospody, do której dłużnicy ich powołają, in honestum obstagium, każdy z jednym sługą i dwoma końmi. Gdyby także tego nie uczynili, wtenczas obowiązują się ponosić wszelkie straty, któreby wspomniani dłużnicy stąd ponieśli, niewymawiając się żadnemi wybiegami prawnemi.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1426.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

256. 1416. die 4. mensis Februarii, Cracoviae.

Albertus episcopus Cracoviensis bullam quandam Ioannis XXIII. P. M. anno 1415. de terris quibusdam Lithuaniae et Russiae ab Ordine Theutonico occupatis datam, transcribit.

[Nos Albertus Dei gracia] episcopus Cracouiensis, regni Polonie cancellarius, notumfacimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis noticiam presencium habituris, [quomodo magnificus dominus Cristinus capit]aneus et castellanus Cracouiensis, tamquam castellanus Cracouiensis et Donin decanus Cracouiensis et prepositus sancti Floriani extra [muros Cracouienses], vicecancellarius regni Polonie predicti, literas apostolicas domini Iohannis tunc pape XXIII in pargameno scriptas, ipsiusque vera bulla plum[bea iuxta morem] Romane curie bullatas, saluas, sanas et integras, omni prorsus vicio et suspicione carentes, tenoris et continencie infrascriptorum co[ram nobis nom]ine et pro parte serenissimi principis et domini, domini Wladislay regis Polonie, in eisdem literis principaliter nominati, exhibuerunt et [petiuerunt, ut easdem] literas transsumere ac de verbo ad verbum transscribere cum interposicione nostri decreti dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequi[tur et est talis:]

„Ad perpetuam rei memoriam. Romanus pontifex in specula „militantis ecclesie constitutus ac pacis et iusticie precipuus conseruator „et auctor . . . . regit et qui habet super vniuersam creaturam „plenitudinem potestatis personarum, negociorum et temporum qualitate „pensata quedam . . . . atura decreta concessa uel ordinata corrigit, „reformat, tollit et cassat, precipue ubi et quando dinoscit ex indultis ali„quibus inter reg[na et Christi]fideles dicordias guerrarumque discrimina „grauissima quomodolibet emersura, prout in altisimo conspicit salubriter „expedire. Exhibita siquidem [nobis pro parte] Wladisslay regis Polonie „illustris et dilecti filij nobilis viri Allexandri alias Witoldi, magni ducis „Litwanie petitio continebat, quod olim [Fratres] ordinis beate Marie Theu„tunicorum, qui tunc temporis allegabant terras et dominia Litwanie, vide„licet paganicas et Rusie scismaticas . . . . asserentes, propter quod „et alia per eos tunc allegata, nonnulli felicis recordacionis predecessores „nostri ac pye memorie Romani reges eidem ordini contra easdem Litwa„nie et Rusie terras vid . . . . . in hunc euentum, ut ordo ipse easdem „terras posset inuadere et occupare, [pye mem]orie Fredricus Romanorum „imperator tunc suas literas tradidit, quod vbicumque vexilla seu banderia „fratrum dicti ordinis in eisdem terris erecte [fuerint], omnia eidem ordini „deberent esse subiecta. Et sicut eadem peticio subiungebat, ipsi prede„cessores nostri necnon Romani reges et imperatores, ... esserunt ad „hoc, ut eedem terre ad fidem catholicam venire compellerentur. Et quo„niam sicut Altissimo placuit et cooperante Spiritus sancti . . . . „at ducit eciam et reducit non vi aut compulsione seu opere Fratrum dicti „ordinis idem rex et dux cum vniuersis terris suis . . . . et ortho-

„doxam fidem . . . . sedis fidelitatem deuocionem et obe-
„dienciam iamdudum conuersi fuerunt et existant, ac in eisdem . . . . .
„. . . . erare incom . . . . disponiti: quare pro parte dic-
„torum regis et ducis nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum . . . . s
„quam . . . . huiusmodi litteras tam Sedis apostolice, quam
„imperiales et regales et omnia et singula in eis contenta . . . . t
„debe . . . . ad terras atque dominia prefatorum regis atque ducis et
„partes Lithwanie et Rusie prefata[rum terr]arum habitatores . . . .
„. . . . . et reuocare et alias super premissis statui regis et ducis
„ac terrarum et parcium huiusmodi [salub]riter prouidere . . . .
„. . . tis de [speciali] gracia dignaremur. Nos igitur attendentes serenita-
„tem prefati regis ac nobilitatem . . . . . s Allexandri du[cis . . . .
„. . . . quam erga statum et honorem nostrum et prefate ecclesie in pre-
„cipua deuocionis integ[ritate . . . . tissime ha . . . .
„. . . . . tencione dispositos, Christianam religionem per conuersio-
„nem infidelium in partibus . . . .
„bare catholicam totis uiribus incessanter, uolentes ut guerras et scandala
„inter . . . . hospitalis [sancte] Marie Theutunico-
„rum de Prussia predictos et eorum subditos ex alia partib[us . . . .
„. . . . . . propterea virisimiliter e]mersura de medio submouere, pre-
„missis et nonnullis alijs racionabilibus causis . . . . huius-
„modi supplicationibus inclinati, habentes statum et formas dictarum litte-
„rarum tam Sedis apostolice, quam regum, imperatorum . . . .
„. . . . . quilibet contra dictas terras, partes ac degentes in illis
„Magistro, Fratribus ac ordini predictis communiter uel diuisim . . . . . .
„. . . . . . . eis hic alias pro sufficienti . . . . . ex premi[ssa] auctoritate
„apostolica et ex certa scientia te[nore presenc]ium declaramus atque
„decernimus . . . . quorumcum[que tenorum existant et [tam]
„per Romanos pontifices, quam Fredericum et alios Romanos imperatores
„ac reges [Magistro, Fratribus et] ordini prefatis con[cessa . . . .]ras et
„dominia Lithwanie ac Russie aut degentes in illis quomodocumque et
„qualiter[cumque . . . . homines] et sub-
„diti eor[um . . . . .]ti Spiritus sancti gracia cooperante non vi aut opere
„dictorum Magistri, Fratrum [et ordinis . . . .
„luine illus . . . . di]noscuntur existere, non posse aut debere decetero se
„extendere aut extendi seu l . . . .
„dicta a . . . . n partem in aliquo premissorum causa quouismodo ac effec-
„tus huiusmodi litterarum qu . . . .
„. . . . . um s[eu inhabi]tatores et incolas reuocamus, cassamus, irritamus
„et anullamus ac viribus protinus . . . .
„. . . . constitucionibus [aposto]licis, legibus imperialibus ac indultis pre-
„dictis, eciam si de eis et totis eorum tenoribus . . . .
„. . . . . . . et ipsorum [circumst]ancijs vniuersis ac de verbo ad verbum in
„nostris litteris facienda esset mencio specialis . . . .
„entes exnunc irritum et inane, si secus super hijs a quoquam quauis

„auctoritate scienter uel ignoranter quomodolibet [. . . . . „Nulli ergo hominu]m liceat hanc paginam nostre declaracionis, reuocacio- „nis, cassacionis, irritacionis, annullacionis, euacuacionis et constitu]cionis „infringere seu ei ausu temerario contrai]re; si quis autem hoc attemptare „presumpserit, indignacionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli „apostolorum eius se noue[rit incursurum. Datum Pise . . . . . . Februa- „rij, pontificatus nostri anno quinto."

Nos vero dictorum dominorum Cristini castellani Cracouiensis et Donin vicecancellarij regni Polonie [nomine serenissimi domini] nostri regis Polonie acclinati, prefatas litteras apostolicas domini Iohannis tunc pape XXIII de uerbo ad verbum transsumere ac [transcribere . . . . q]uod sensum mutaret aut variaret intellectum, cum interposicione nostri decreti mandauimus, ut easdem litteras sic per nos transscrip[tas . . . .] Iud . . . . vbilibet plena fides adhibeatur. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes per . . . . transsumpmi, exemplari et subscribi mandauimus nostrique appensione sigilli fecimus communiri. Actum et datum in thezauro [regis] Polonie in [castro Cracouiensi] anno Domini millesimo quadringentesimo sexto decimo, indiccione nona, die Martis, quarta mensis Februarij, hora vesperorum, ... tore vaccante. Presentibus honorabilibus viris: magistro Nicolao Hinczonis et Stanislao alias Mroczkone Petri de *Brzuchana*, canonicis Cracouiensibus ac Ma . . . . *decz* clerico Gnez[nensis ecclesie testi]bus ad premissa vocatis.

S. N. Et ego Albertus Othira quondam Martini de *Luthome*, clericus Poznaniensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predictis literarum apostolicarum presentacioni, transumpto et austoritatis ac decreti interposicionis peticioni, earumque decreto alijsque omnibus et singulis premissis, [dum sic] ut prefertur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui ali[jsque arduis] me occupato negocijs per alium fidelem scribi, exemplari ac transumi procuraui, et quia ipsum transumptum cum suo originali se . . . . diligentissime et fideliter auscultaui et vtrumque in omnibus concordare inueni, ideo me manu mea propria huic subscribens, in [hanc publicam] formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione sigilli prefati reuerendi in Christo patris domini Alberti [episcopi Craco]uiensis de certa ipsius sciencia et mandato speciali consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum specialiter . . . .

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituly metropolitalnej gnieźnieńskiej (N, 339), po obu brzegach w znacznej części zetlały i zniszczony, opatrzony jest jedną pieczęcią niewielką z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć ta okrągła, wyobraża popiersie biskupa in pontificalibus, niżej tarcza z herbem Jastrzębcem. W otoku napis: s. Alberti. dei. gra. epi. Crac.

257. 1416. die 17. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae civitati Posnaniensi concedit leges quasdam de successione filiorum in bona per matrem derelicta.

R. Lancicie ipso die b. Alexii. Król rozkazuje, aby odtąd synowie mieszczan poznańskich brali w spadku po swych matkach rzeczy ruchome (*supellectilia alias gerode*), jeśli te bez potomstwa żeńskiego zmarły, a zarazem kasuje wszystkie prawa, temu postanowieniu przeciwne, jakich miasto Poznań dotąd używało, a które i innych krewnych oprócz synów do takiego spadku przypuszczały. Testes, magnifici strenuique viri: Nicolaus de *Michalow* Sandomiriensis, Iacobus de *Koneczpole* Syradiensis, Mathias de *Labyschyn* Brestensis, palatini, Iohannes de *Lankoschino* Lanciciensis, Iohannes de *Sczekoczini* Lublinensis castellani, Petrus Schaffranecz subcamerarius Cracouiensis militesque alij etc. Datum per manus venerabilis domini Donyn, Sedis apostolice protonotarij, decani Cracouiensis, prepositi sancti Floriani etc. regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 27), opatrzony był niegdy pieczęcią, po której tylko pasmo nici jedwabnych spłowiałych pozostało.

258. 1416. die 6. mensis Septembris, in *Ląd*.

Henricus abbas monasterii Landensis cuidam Swach dicto Forak scultetiam in villa *Kynwerder* seu *Sosnowy Ostrów* vendit.

In nomine Domini amen. Quoniam ea, que in tempore geruntur, ne processu temporis dilabantur, necesse est, ut sripti et sigillorum testimonio roborentur. Hinc est, quod nos frater Heinricus diuina paciencia abbas totusque conuentus monasterij Landensis, ordinis Cisterciensis, diocesis Gneznensis, scire volumus quoslibet inspectores tam posteros, quam modernos, quod communi consensu et consilio nostri conuentus ad hoc prehabito, vendidimus et presencium testimonio vendimus prouido viro Swach dicto Fforąk suisque legitimis successoribus sculteciam ville nostre noue plantacionis dicte *Kynverder* et in wlgari *Sosnowi Ostrów*,[1]) pro certa pecunie quantitate, iure Theutonicali locandam atque iure hereditario possidendam sub condicionibus infrascriptis. In primo videlicet, quod idem Swach Fforak scultetus prefatus suique successores legitimi in eadem hereditate duos mansos habebunt et libere possidebunt; in quorum mansorum medio quedam *bloto* est sita retro Sczapo wlgariter *szadi kerz* nuncupata, que *bloto* de illis duobus mansis, scilicet sculteti, est excepta et exempta, quam nostra pro curia ibidem in *Cownathi* seruamus et perpetue seruare intendimus. Eciam ibidem scultetus pretaxatus ad auctoritatem presencium libertatem habebit viginti quatuor annos duraturam.

Simili modo et kmethones a tempore, quo aduenerint, computando, viginti annos libertatem se sciant dubio procul modo habituros, ac post decursum predictorum annorum seu earum libertatum predicte ville kmethones de quolibet manso singulis annis ad festum sancti Martini marcam latorum grossorum nobis dabunt, assignabunt totaliter et persoluent. Item ad sanctum(s) Pasche de quolibet manso per mediam sexagenam ovorum et ad festum Assumpcionis beate Marie per duos pullos quolibet anno nobis sint astricti. Insuper eidem sculteto nostro sepefato dedimus et assignauimus ac per presentes damus et assignamus unum iuger arabile, exceptis illis duobus mansis memoratis, super quod iuger eundem licenciamus ortulanos, tabernatorem, secundum quod sibi placitum fuerit, collocandum. Item idem scultetus pistrinum, fabricam sutoriam et macellum supra suam hereditatem, ubicunque sibi visum fuerit, edificare et construere poterit nostra de licencia, consensu et voluntate. Eciam scultetus predictus suique posteri ad omnia seruicia nobis obligantur, quibus alij nostri sculteti seruire sunt astricti; ad que seruicia vnum equum de duabus marcis latorum grossorum tam ipse, quam sui posteri habebunt et seruabunt. Insuper scultetus memoratus (et) sui legitimi successores tercium denarium de qualibet re iudicata habebunt, eademque libertate gaudebunt, qua sculteti in alijs nostris villis constituti frui hactenus sunt consueti. Item scultetus in magno iudicio, quod secundum communem consuetudinem terre quolibet anno obseruatur, nobis sex scotos, kmethones vero mediam marcam soluere, dare et assignare sint astricti. Item kmethones in dicta nostra villa de quolibet manso nobis quolibet anno tribus vicibus ac qualibet vice vnum iuger arare tenebuntur. Insuper ut omnis disceptacio inposterum super seruicio et libertate kmethonum funditus subtrahatur, ad omnia seruicia, ad que kmethones militum sunt astricti, kmethones ville nostre prescripte nobis modo simili (sint astricti). In quorum omnium testimonium et robur perpetue firmitatis presentem litteram cum nostro conuentusque nostri sigillis fecimus communiri. Datum in monasterio nostro Landa pretaxato, dominico die (ante?) festum Natiuitatis Marie virginis gloriose, sub anno Domini millesimo quadringentesimo sextodecimo. Presentibus discretis viris fratribus religiosis: Felice priore, Gerardo supriore, Hinrico celerario, Iohanne bursario ac alijs plurimis fidedignis, ad hoc vocatis specialiter et rogatis, in testimonium premissorum omnium et singulorum.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, karta 45.

[1]) Miejscowość ta oznaczyć się nie da; ani bowiem miejscowość *Kynwerder* ani *Ostrów sosnowy* dziś nie istnieją.

259. 1416. die 15. mensis Septembris, Posnaniae.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, capitulo ecclesiae cathedralis Posnaniensis villam *Rczelino*, de qua eidem capitulo heredes de *Uniqczyce* litem intendebant, addicens.

Nos Nicolaus de *Bloczessewo*, iudex Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, quod sub anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, feria secunda infra octauas Epyphanie Domini, in domo Risconis ciuis Poznaniensis, cum nobilibus viris, dominis Nicolao de *Bonarzewo*, Iarando de *Lubom*, Nicolao de *Rambino*, Andree(s) de Nouacuria, Mathie de *Moszina*, Gywano de *Solbacz* sedebamus, ibi veniens honorabilis vir dominus Nicolaus Wsczele vicarius perpetuus ecclesie Poznaniensis, vnam literam papiream, apertam, sigillo citatorio Poznaniensi sigillatam, nobis presentauit huius(modi) sub tenore:

„Strennuo militi, domino Nicolao de *Bloczessewo* iudici, necnon Mroczkoni de *Clesczewo* subiudici Poznaniensibus, Vigandus burgrabius Poznaniensis, Nicolaus castellanus Santhoczensis, Stanislaus Slap loco domini iudicis, Nicolaus Sekirca loco domini subiudicis, amiciciam presinceram. Domini et amici nobis dilecti! Noueritis, quod dum feria tercia in crastino Exaltacionis sancte Crucis, ante domum arcuficis ciuis Poznaniensis, in minoribus terminis iudicio regali presidebamus sub anno Domini millesimo CCCC° X° sexto, ibi veniens Zophia, Hanka et Thomislaus vir ipsius Hancze, heredes de *Vnanczicze*, coram iudicio recognouerunt, quod domini capitulum ecclesie Poznaniensis satisfecerunt eis pro hereditate *Rczelyno*, pro qua hereditate domini predicti capitulum dederunt predictis Zophie, Hancze et Thomislao centum marcas latorum grossorum, racione quibus centum marcis recepcione recesserunt a suo iure, quod habuerunt ad dictam hereditatem *Rczelyno*. Super quo adiudicatum domini capitulum soluerunt. Et sic pro omnibus causis, quas habuerunt et pro quibus terminum habuerunt, videlicet pro predicta hereditate *Rczelyno* imperpetuum recesserunt, prout eciam in libro terrestri de verbo ad verbum inuentum et presentibus consignatum. Vnde uestram amicabilem dominacionem duximus rogitandam, quatenus prefatis dominis capitulo Poznaniensi vestram literam adiudicatoriam dare dignemini super dictam recognicionem, vestris sigillis roboratam, prout alijs terrigenis dare consueuistis, prout eciam est iuris et moris terrestris consuetudo. Actum et datum anno, die, loco et testibus, quibus supra, citatorio sub sigillo."

Nos igitur prefatus iudex, visa sufficienti attestacione et tenorem presentis litere exaudientes et plenarie intelligentes, solumque Deum pre oculis habentes, ex informacione et speciali mandato dominorum, tunc nobiscum consedencium, presentem literam duximus confirmandam et presentibus ipsam confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum

et domini Mroczkonis de *Clesczewo* sunt appensa. Datum et actum anno, die, loco quibus et testibus supra premissis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś nie dostaje.

260. 1417. die 26. mensis Decembris, Constantiae.

Martinus V. P. M. ratam facit bullam Ioannis XXIII. P. M. de revindicandis bonis archiepiscopatus Gnesnensis.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Uenerabili fratri Nicolao archiepiscopo Gneznensi, salutem et apostolicam benediccionem. Prouisionis nostre debet prouenire subsidio, ut ius suum cuilibet conseruetur et hijs, que ecclesiarum et prelatorum earumdem commodum respiciunt, libenter adicimus apostolici muniminis firmitatem. Dudum siquidem pro parte tua Baldassari tunc Iohanni XXIII in sua obediencia nuncupato exposito, quod nonnulli archiepiscopi Gnesnenses, qui fuerunt pro tempore predecessores tui, de nonnullis bonis ac redditibus archiepiscopalis mense Gneznensis ecclesie, cui presidebas tunc, prout presides de presenti, sub uarijs et diuersis figmentis atque coloribus plerasque abusiuas concessiones siue donationes nonnullis personis ac ecclesijs et locis alijs ecclesiasticis, quibusdam uidelicet ex eisdem ad uitam, aliquibus uero personarum earundem ad non modicum tempus minus racionabiliter aut inconsulte, pro solo nutu ipsorum fecerant; quiquidem redditus ac bona, sic ut prefertur, alienata, pretextu concessionum et donationum predictarum per huiusmodi personas indebite detinebantur et dieuersimode occupabantur in tui ac mense et ecclesie predictarum enormem lesionem, preiudicium atque damnum. Dictus Baldassar tunc Iohannes XXIII, ut premittitur, nuncupatus, in premissis de oportuno remedio prouidere uolens, omnes et singulas concessiones siue donationes huiusmodi prefatis personis tam laicis, quam nobilibus et tam ecclesiasticis, quam mundanis cuiuscumque status, gradus, ordinis, preeminencie, dignitatis, excellencie uel conditionis existerent, ac ecclesijs et locis ecclesiasticis huiusmodi communiter uel diuisim sub quacunque forma uel conceptione uerborum factas, etiam fideiussionibus, bonorum obligationibus ac iuramentis et alijs cautelis sub confirmatione apostolica uel quacunque firmitate alia uallatas, etiam si de concessionibus seu donationibus huiusmodi in eiusdem Baldassaris tunc Iohannis XXIII, ut premittitur, nominati de uerbo ad uerbum habenda esset mentio specialis, prout in preiudicium, damnum et lesionem mense et ecclesie predictarum uergere noscerentur, auctoritate sua apostolica ex certa sciencia per suas litteras cassauit, reuocauit, irritauit, anullauit ac uiribus uacuauit, illasque concessiones siue donaciones cum omnibus in

prefatis litteris contentis et quibuscumque inde secutis, nullius existere roboris uel momenti sciencia et auctoritate prefatis decreuit et eciam declarauit, et nichilominus predicta omnia et singula bona et redditus, que cum eorum qualitatibus, speciebus, ualoribus, uocabulis, confinibus et alijs suis circumstancijs uniuersis presentibus tunc haberi uoluit pro expressis et specifice declaratis, sic alienata et dissipata ad ius et proprietatem ac uerum dominium mense et ecclesie predictarum prefata auctoritate reduxit et eciam reuocauit, ipsaque bona et redditus prefate mense applicauit ac te, mensam et ecclesiam prefatos ad huiusmodi bona, redditus eorumque proprietatem in corporalem possessionem suarum serie litterarum restituit et reintegrauit, ita quod liceret tibi per te uel alium seu alios, quos duceres deputandos, prefatorum reddituum et bonorum corporalem possessionem apprehendere et perpetuo retinere, illaque in usus et commoditatem mense et ecclesie prefatarum libere conuertere et alias de eis disponere et ordinare, quemadmodum archiepiscopi Gneznenses, qui fuerunt pro tempore ante concessiones seu donaciones huiusmodi, de illis disponere seu ordinare potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen eorundem reddituum et bonorum tibi penitus interdicta, prout in dictis litteris plenius continetur. Cum autem, sicut eadem peticio subiungebat, tu dubites, prefatas litteras minorem obtinere roboris firmitatem pro eo, quod ipse scismate durante concesse fuerunt, dictusque Baldassar tunc Iohannes XXIII a iure, quod in papatu se habere dicebat, per concilium generale Constanciense depositus extitit atque eiectus, quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia in dictis litteris contenta, pro eorum subsistentia firmiori confirmare de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur earundem mense et ecclesie utilitati et comodo prouidere uolentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, cassationem, irritationem, reuocationem, annullationem, uacuationem, constitutionem, declarationem, uoluntatem, reductionem, applicationem, restitucionem et reintegrationem ac alia in dictis litteris contenta, iuxta earundem litterarum seriem et tenorem rata et grata habentes, illa auctoritate apostolica confirmamus et presentis sripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre uoluntatis, confirmacionis et communicionis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Constancie VII kalendas Ianuarij, pontificatus nostri anno primo. — xxxx B. de Vincio. — Io. Grasseti.

(na zakładce) M. Pinardj.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 342), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na sznurku z czerwonego i żółtego jedwabiu.

[illegible]

[redacted]

261. 1417. die 4. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis Nicolao de *Siemiszewo* privilegium de scultetia in villa *Czerlejno* anno 1360. datum, renovat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos capitulum sancte ecclesie Gneznensis significamus tenore presencium vniuersis quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, quomodo prouidi Nicolai de *Szemisszewo*, sculteti in Maiori *Czirznelino*, nobis instans oblata petticio continebat, quatenus literam seu priuilegium super vendicionem et iure scultecie ibidem in Maiori *Czirznelino*[1]) sculteto per nos datum et concessum innouare, ratificare, approbareque et confirmare dignaremur. Cuiusquidem priuilegij tenor de uerbo ad uerbum sequitur per omnia in hec uerba:

„In nomine Domini amen. Vt facta mortalium labilia robur impo„sterum perpetue firmitatis obtineant, sapientum sanxit auctoritas, ea lite„rarum serie cum annotacione testium memorie transferre posterorum. „Nouerint igitur tam moderni, quam futuri vniuersi, quod nos Kelczo sco„lasticus Gneznensis ecclesie de consensu venerabilis in Christo patris „domini Iaroslai diuina prouidencia archiepiscopi et capituli eiusdem Gne„znensis ecclesie, cupientes hereditatem nostram Maius *Czirznelino* voca„tam, quam ab eadem ecclesia obtinemus, in quibus vtilius et melius pos„semus, reformare, discreto viro Michaeli et suis liberis legittimis in ius „Theutunicum Sredense expositam scolteciam pro quindecim marcis gros„sorum vendidimus, in eadem assignantes predicto sculteto nomine scultecie „duos mansos liberos, tercium denarium iuramenti et cuiusilbet iudicati „imperpetuum pacifice possidere. Quia vero predicta hereditas extitit tota„liter fere locata, ob id libertate posposita eius incole fertonem vsualis „monete quilibet et maldratam triplicis frumenti pro censu, videlicet qua„tuor tritici, quatuor siliginis et quatuor auene singulis annis ad festum „beati Martini episcopi et confessoris nobis et successoribus nostris perpe„tue soluere ac versus Gneznam aut ad similem distanciam, si necesse „fuerit, deducere tenebuntur. Et quoniam iura Sredensia nobis sunt peni„tus incognita, quidquid vtilitatis nostrum tangit dominium, pro nobis „reseruamus. Vt autem hec nostra deliberati animi emptio immobilis per„seueret, hunc(s) priuilegium dedimus scribi ac predicti capituli et nostri „sigillorum caractere communiri. Actum Gnezne in crastino beati Mar„tini ewangeliste, anno eiusdem Domini millesimo trecentesimo LX. Pre„sentibus hijs honorabilibus testibus, scilicet: Iohanne decano, Martino „archidiacono, Petro custode, Martino, Ianussio canonicis Gneznensibus et „ceteris fidedignis".

Nos vero prenominati Nicolai in hac parte iustis et racioni consonis petticionibus paternaliter acclinati, prefatam literam seu priuilegium ac omnia et singula in eo contenta cum omnibus suis condicionibus, articulis, clausulis et sentencijs rata, firma et grata habentes, tenore presen-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

cium ratificamus, gratificamus, approbamus et confirmamus de nostra certa sciencia, decernentes ea robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum Gnezne in capitulo generali, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, feria secunda infra octauas Circumcisionis Domini. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Wincencio decano, Michaele scolastico, Iohanne cantore, Nicolao Strzesconis custode, Swanthopelkone cancellario, Benedicto de *Modla* officiali, Iohanne Pella preposito Crusuiciensi, Przedwogio de *Grandi*, cantore Wladislauiensi, Miroslao decretorum doctore, Nicolao de *Budzislaw*, Paulo de *Czechowo*, Wincencio archidiacono Wneouiensi, Martino et Henrico Byel prelatis et canonicis capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 340), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z zielonego i czarnego jedwabiu pozostał.

¹) *Czerlejno* wieś w pow. średzkim.

262. 1417. die 7. mensis Ianuarii, Constantiae.

Martini V. P. M. bulla de interdicto in civitate Gnesnensi in casibus quibusdam non observando.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Uenerabili fratri Nicolao archiepiscopo Gneznensi et dilectis filijs clero ac communitati ciuitatis Gneznensis salutem et apostolicam benedictionem. Romani pontificis prouidencia circumspecta nonunquam censurarum ecclesiasticarum rigorem mitigat, prout id salubriter expedire cognoscit. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte uestra peticio continebat, quod sepe contingit diuersas personas tam ecclesiasticas, quam seculares, suspensas uel interdictas a celebrando uel audiendo diuina publice in ecclesias excommunicationis sentencia innodatas, ad ciuitatem Gneznensem pro suis etiam tractandis negocijs uel alijs ex causis accedere, pernoctare et quandoque diucius residere. Quibus sic in ipsa ciuitate existentibus per tres uel plures dies, post earum recessum ab eadem inter[dictum] ecclesie in ipsa de antiqua consuetudine uel auctoritate processuum apostolicorum uel aliorum publice consueuit obseruari, propter quorum frequenciam et publice missarum et aliorum diuinorum officiorum celebracionis in ciuitate predicta cessationem diuturnam plerumque ciuium et habitatorum ciuitatis predicte ad huiusmodi diuina officia audienda tempescit deuocio, diuinusque cultus in ciuitate diminuitur antedicta. Quare pro parte uestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut prouidere super hoc de oportuno remedio de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Christifidelium deuocionis ad Deum ac diuini cul-

tus continuationem cupimus et augmentum, attendentes, quod huiusmodi ecclesiastici rigoris obseruacio tendit in noxam, huiusmodi suplicacionibus inclinati, uobis auctoritate apostolica tenore presencium indulgemus, quod postquam quecunque persone a celebrando uel audiendo diuina publice suspense uel interdicte aut excommunicationis sentencia ligate, quas ad ciuitatem predictam pro quibusuis negocijs et ex quacunque causa forsan accedere aut pernoctare uel morari contigerit forsitan in futurum, ab eadem ciuitate uel eius suburbijs recesserint, occasione presencie eorundem interdictum in ciuitate predicta minime debet obseruari uosque frater archiepiscope et tui successores archiepiscopi Gneznenses ac clerus prefati diuina officia publice et alta uoce ianuis apertis celebrare libere et licite ualeatis: constitucionibus et processibus eciam apostolicis ac consuetudine predicta ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hec attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Constancie VII Idus Ianuarij, pontificatus nostri anno primo.

(na zakładce) Rta gratis. M. Pinardj.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 344), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na sznurku z żółtego i pąsowego jedwabiu.

263. 1417. die 20. mensis Ianuarii, in *Przemęt*.

Ioannes de *Sczekociny* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam facit venditionem hereditatis in villis *Siekowo* et *Ujazd*[1]) a Nicolao Tumigrala de *Siekowo* Ioanni, Michaeli, Sandivogio et Thomae de *Siekowo* factam.

R. In *Przemanth* feria quarta in die beati Fabiani et Sebastiani. Testes: Przibislaus de *Griszina*, Iarotha de *Wilkowya* castellanus Radzimensis, Ianussius de *Concolewo*, Andreas de *Boyanowo*, Ianussius de *Popowo* et Oszep de *Xangynycze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis acta a. 1427.

[1]) *Siekowo* i *Ujazd* wsie w pow. kościańskim.

264. 1417. die 3. mensis Martii, in *Paradyż*.

Andreas abbas monasterii Paradisiensis ratam esse iubet vendicionem quatuor cum medio fertonum annualium a Hannes Pusch scul-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

teto de *Grodzisko* Hannesoni Schultes iudici de *Mertinstorf* in vim reemtionis factam.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęć osobno przechowana, wyobraża pod gotyckiem poddaszem opata z pastorałem w prawej. Napis otokowy: s. Andree abbatis de Paradiso.

265. 1417. die 9. mensis Martii, Posnaniae.

Vincentius decanus Gnesnensis et officialis episcopi Posnaniensis villam episcopalem *Szydłowo* Erasmo Rosman de *Naramowice* in C marcis pignori obligat.

R. Poznanie feria tercia post dominicam Reminiscere. Wincenty dziekan gnieźnieński a oficyał Andrzeja biskupa poznańskiego zastawia z polecenia biskupa i za zezwoleniem kapituły wieś stołową biskupstwa *Szydłowo*[1]) Erazmowi Rosman z *Naramowic* za 100 grzywien groszy praskich liczby polskiej. Gdy jednak wieś *Szydłowo* tylko 5 grzywien czynszu rocznego niesie, zaś od kapitału pożyczonego należy się 10 grzywien rocznie, przeto resztujących 5 grzywien czynszu rocznego zapisuje oficyał na kmieciach wsi *Plewiska*.[2]) Układ ten zrobiony jest na wyderkaff.

Powyższy układ zatwierdził Iohannes de *Sczecoczini* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Polonie w Poznaniu d. 14 marca. Testes: Mroczko de *Lopuchowo,* Vincencius de *Swanowo,* Petrus et Michael fratres uterini de *Iarognewicze,* Staschko de *Lubicz,* Iohannes Czeczerad de *Falcowo* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta ad a. 1434. Pieczęć oficyała Wincentego przedstawiała herb Nałęcz, pieczęć starosty Jana Szczekockiego herb Odrowąż i napis: sigillum Iohannis de Sczecocino.

[1]) *Szydłowo* wieś niegdy pod Poznaniem w sąsiedztwie *Naramowic* położona, dziś nie istnieje.

[2]) *Plewiska* wieś w pow. poznańskim, par. *Komorniki.*

266. 1417. die 24. mensis Martii, in *Przedborz.*

Sbigneus heres de *Wysoka góra* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi Florianum filium Samborii de *Lgota* in praepositum de *Gorzkowice* praesentat.

R. In *Przedborz* feria quarta in die s. Gertrudis. Sbigneus heres de *Wiszoka gora,* castellanus Rospiriensis przedstawia Mikołajowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Floryana Samborowicza ze *Lgoty* na probostwo

[illegible]

[redacted]

w *Gorzkowicach,*[1]) opróżnione po ustąpieniu ostatniego proboszcza Floryana, do któregoto probostwa prawo prezenty od króla otrzymał.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1419, z oryginału, u którego pieczęć wisząca przedstawiała herb Zadorę.

[1]) *Gorzkowice* wieś paraf. w pow. piotrkowskim.

267. 1417. mense Aprili.

Ulrici episcopi Termopolensis, suffraganei et vicarii in spiritualibus generalis Wladislaviensis litterae ad Benedictum officialem Gnesnensem de Iarando capitaneo de *Inowrocław* a vinculo anathematis non absolvendo.

R. Ulryk biskup termopolski, sufragan oraz wikaryusz in spiritualibas włocławski, pisze do Benedykta oficyała gnieźnieńskiego, że lubo dnia 6 kwietnia przybyli do niego ze strony tegoż oficyała z Gniezna niektórzy zastępcy za sprawą Jaranda starosty inowrocławskiego, który za gwałty przeciw kościołowi popełnione, wyklętym został, z wnioskiem, aby ta klątwa zniesioną została, on wszelako tego uczynić nie może, raz dlatego, iż klątwę wydał na rozkaz biskupa, powtóre, że Iarand, lubo mu było na instancyę króla i księcia Witołda obiecane rozgrzeszenie, byleby szkody poczynione wynagrodził, tego jednak dotąd nie uczynił.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad. a. 1417.

268. 1417. die 17. mensis Aprilis, in *Gliniany*.

Wladislaus II. rex Poloniae palatino, capitaneo et nobilitati terrae Cuiaviensis mandat, ut Bodzantae subdapifero Vladislaviensi fidem dent.

R. In *Glinyany* sabbato ante Conductum Pasche. Jak się z protokułu okazuje, miał Bodzanta imieniem króla dać świadectwo, że Jarand starosta inowrocławski nie mógł stanąć na terminie, gdyż wraz z innymi został przez króla powołany na zjazd do Brześcia, na dnie 10 i 11 maja w sprawach krajowych. — Relacio Sbignei protonotarij.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1417.

269. 1417. die 26. mensis Aprilis, in *Skrzyn*.

Petri rectoris ecclesiae parochialis de *Skrzyn* ad Benedictum officialem Gnesnensem de iure patronatus ecclesiae parochialis in *Skrzyn* litterae.

R. In oppido *Skrzin* feria secunda post festum s. Adalberti. Petrus rector ecclesie parochialis in oppido *Skrzin*, pisze do Benedykta oficyała gnieźnieńskiego, iż stósownie do jego rozkazu odebrał przysięgę od Jana z *Janikowa*, dziedzica wsi *Goliny* i Rafała z *Przysuchy* w sprawie przeciw Mikołajowi Bland i bratu jego Rafałowi, dziedzicom *Wielkiego Skrzynna*[1]) o prawo patronatu kościoła parafialnego w tejże wsi, a to w obecności Dobrogosta plebana wsi *Sboszyn*, Stanisława kaznodzieji z miasta *Skrzynna*, Stanisława rektora szkoły tamże, Mieczysława de *Wyslka*, Jana dziedzica de *Comy* i Warsza dziedzica de *Clunewecz*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1417.

[1]) *Skrzynno* dawniej miasteczko w pow. opoczyńskim.

270. 1417. die 13. mensis Iulii, in *Górka*.

Ioannes de *Szczekociny* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Barthossium Sokołowski Nicolao de *Górka* cancellario ecclesiae cathedralis Posnaniensis X marcas annuas de proventibus oppidi *Koźmin*[1]) C marcis in vim reemptionis vendidisse.

R. In *Gorka* in die s. Margarethe virginis. Testes: Nicolaus de *Brodnicza* iudex Poznaniensis, Pasco de *Gogolewo* subcamerarius Poznaniensis, Paulus de *Wyskotha* venator Calissiensis, Derslaus de *Melgowo*, Ianussius de *Zalussye*, Iacobus de *Grandi* plebanus in *Conyn*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1457 z oryginału, u którego wisiała pieczęć z herbem Odrowąż.

Treść powyższego dokumentu przejętą była także w zatwierdzenie Wincentego dziekana gnieźnieńskiego a wikaryusza in spiritualibus et secularibus poznańskiego z r. 1416 z nadmienieniem, że ów dokument opatrzony był trzema pieczęciami, mianowicie dziekana z herbem Nałęcz, Bartosza Sokołowskiego z herbem Rogala, wreszcie miasta Koźmina z orłem.

[1]) *Koźmin* miasto w pow. krotoszyńskim.

271. 1417. die 9. mensis Septembris, Gnesnae.

Iacussii Iakka de *Wilczyna*, iudicis Calissiensis generalis decretum, Alberto, Ioanni, Derslao et Stanislao de *Gurowo* partem hereditatis villae *Gurowo* addicens.

In nomine Domini amen. Ad rei memoriam sempiternam. Nos Iacussius Iacca iudex Calisiensis generalis et heres in *Wilczina*, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, feria quinta post festum Natiuitatis virginis Marie terminis particularibus Gnezne celebratis, in quibus nobiles domini Iacussius burgrabius et aduocatus Gneznensis, Iohannes Cosza palatini, Oyerius de *Dambnicza* subcamerarij, Petrus de *Gunicze* subiudicis vicesgerentes, ceterique domini et officiales nobiscum iudicio presidebant regali, ibidem in presencia nostra et dominorum predictorum constitutus personaliter nobilis Albertus suo necnon Iohannis, Derslai et Stanislai fratrum germanorum nominibus, de *Gurowo*, tenens et habens suis in manibus literam resignacionis super totam partem hereditatis *Gurowo*,[1]) per Woyslaum ipsis temporibus perpetuis venditam, eandem insinuauit, notificauit et publicauit in tribis terminis particularibus, continue se sequentibus, si quis sit propinquior ad eandem partem hereditatis *Gurowo*. Et ibidem Nicolaus Chala ministerialis confessus est, se clamasse in eisdem tribus terminis particularibus, si quis sit propinquior ad dictam partem hereditatis dicte *Gurowo*. Nos itaque iudex prefatus visa huiusmodi litere resignacionis triplici publicacione et ministerialis recognicione, adiudicauimus et presentibus adiudicamus eandem partem *Gurowo* cum omni iure et dominio dictis Alberto, Iohanni, Derslao et Stanislao fratribus germanis, ipsorum legittima cum posteritate temporibus perpetuis, iuxta laudum et statutum terrestre. Super quibus omnibus et singulis iudicatum soluit. In huius rei testimonium nostrum et domini Bodzantha de *Chlappowo* subiudicis Calisiensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum anno et die, presentibus, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 341), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Gurowo* **wieś zapewne w pow. gnieźnieńskim.**

272. 1417. die 13. mensis Novembris, Posnaniae.

Proconsul et consules civitatis Posnaniensis Casparo Pfefchin civi et consuli Posnaniensi aream quandam molae birotae exstruendae gratia conferunt.

R. Petrus Geldner proconsul, Henricus Buchwalt, Stanislaus Borzewusky, Georgius Markel, Ffalker Stowyn, Iohannes Ryszko, Nicolaus Lin-

nar consules ciuitatis Posnaniensis nadają Kasprowi Pfefchin swemu współobywatelowi i współrajcy plac pod zbudowanie młyna o dwu kołach przy rowie ciągnącym się wzdłuż muru miejskiego, po lewej ręce idąc do bramy, prowadzącej do kościoła katedralnego, pod tym wszakże warunkiem, że wspomniany Kaspar i jego następcy obowiązani będą na wieczne czasy oba brzegi owego rowu utrzymywać w stanie obronnym wbitemi palami i innemi przyrządami, *vulgo dyelmi*, to jest jeden brzeg od strony muru miejskiego, począwszy od bramy zwanej Wodna aż do młyna królewskiego, leżącego naprzeciw klasztoru dominikańskiego, a drugi brzeg od strony *Warty*, począwszy również od bramy Wodnej aż do końca tegoż brzegu, gdzie się kończy tama. Ta zaś tama ma być o tyle podniesiona, aby młyn królewski leżący wyżej naprzeciw bramy wrocławskiej, nie był przez zatrzymanie wód zalewany, o czem ma orzekać zebranie kilku godnych młynarzy. Natomiast miasto zobowięzuje się nie udzielać nikomu więcej pozwolenia budowania młyna zbożowego na tymże rowie, chyba młyna do szlifowania siekier, noży i innego żelaziwa, albo do piłowania drzewa lub dla garbarzy; nadto uwalnia miasto młyn ten od wszelkich ciężarów, danin i t. p. miejskich. Za to wszystko ma miasto pobierać rocznie 12 grzywien polskich, po trzy grzywny na każde Suchedni. Datum Poznanie sabbato proximo post festum s. Martini.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 28), opatrzony jest większą i mniejszą pieczęcią tegoż miasta, zawieszoną na sznurku z białego, czerwonego i niebieskiego jedwabiu.

273. 1417. die 15. mensis Novembris, Posnaniae.

Boguslai canonici et officialis Posnaniensis decretum, inter Nicolaum et Swentoslaum praepositos ecclesiae de *Tulce*[1]) et scultetum necnon cmetones villae *Pławce*[2]) de decima reddenda litem dirimens.

R. Spór toczył się o to, że sołtys i kmiecie wsi *Pławce* wzbraniali się proboszczom wsi *Tulce* dawać dziesięcinę snopową, twierdząc, iż są obowiązani dawać tylko po jednym wiardunku z łanu. Oficyał na zasadzie okazanych sobie przywileji przyznaje słuszność proboszczom tuleckim.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1598—1600.

[1]) *Tulce*, wieś paraf. w pow. szredzkim.
[2]) *Pławce*, wieś w tymże powiecie.

274. 1417. die 18. mensis Novembris, in *Kępa*.

Ioannes et Petrassius de *Kępa* Maiori altare quoddam in ecclesia parochiali de *Włościejewice*[1]) dotant.

R. Datum in *Campa* infra octauas b. Martini confessoris. — Iohannes et Petrassius fratres germani, heredes in *Campa* Maiori wraz z Piotrkiem i synem jego Mikołajem, dziedzicami *Jezior*, zapisują na fundacyę ołtarza WW. Apostołów, 11 tysięcy Dziewic i św. Mikołaja w kościele parafialnym wsi *Włościejewice*, którýto ołtarz biskup poznański ma wznieść, 5 grzywien rocznego czynszu, a mianowicie 3 grzywny na kmieciach wsi *Ociosna*, zaś 2 grzywny na *Małych Jeziorach*, którýto czynsz ma być płacony przez wspomnianego Piotrka i syna jego Mikołaja. Oprócz tego będą namienieni bracia z *Kępy* dawać ołtarzyście księdzu Michałowi i jego następcom tygodniowo jeden korzec mąki (*coretum farine*) z młyna w *Kępie*; Dobrogost zaś kasztelan giecki daje mu we *Włościejowkach* ogród leżący obok wiatraka i plac obok kościoła na zbudowanie domu, 60 łokci długi a 40 szeroki. Za co ma tenże ołtarzysta co poniedziałek odprawiać mszę za zmarłych i cotydzień wigilie z 9 lekcyami. Testes: Czyema in *Oczessna* heres, Pasco in *Chlebowo*, Iohannes Passykon et Czwek de *Piglowicze* heredes.

Dokument powyższy zatwierdził Andrzej biskup poznański bez daty i miejsca, na prośbę Dobrogosta z *Włościejówek* kasztelana gieckiego, oraz braci Jana i Piotrasza dziedziców *Wielkiej Kępy*, wreszcie Piotrasza i Mikołaja z *Małych Jezior* z tym dodatkiem, iż do powyższej fundacyi przyczyniła się także Gela, wdowa po Swieborze, dziedzicu *Kolnic*, jedną grzywną rocznego czynszu na wsi *Czothczyno*, na której ma zapisane swe wiano.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1546.

[1]) *Włościejewki*, wieś w pow. szremskim.

275. 1417. die 3. mensis Decembris, Posnaniae.

Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis testatur, Iaroslaum et uxorem eius Przechnam, heredes de *Bieganów*, Nicolao de *Górka* cancellario ecclesiae cathedralis Posnaniensis sex marcas annuas ex proventibus villae *Bieganów* LX sexagenis grossorum Pragensium vendidisse.

R. Testes: Iacobus Kurek presbiter de Poznania, Domarath et Przeczslaus fratres germani dicti Iowaki, Philippus dictus Przosna familiaris dicti Nicolai cancellarii.

Sprzedaż powyższą zatwierdził Iohannes de *Szekocziny* castellanus Lublinen. capitaneus Maioris Polonie generalis dokumentem z d. 13 marca 1418 w Poznaniu. Testes: Miroslaus de *Bythin* canonicus Posnaniensis, Parisius de *Poszarowo*, Nicolaus de *Golambowo* protunc burgrabius Posna-

niensis, Domaratus de *Staralanka,* Przeczeslaus de *Macussowo,* Andreas de *Sczepowycze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1483.

[1]) *Bieganowo,* wieś w pow. wrzesińskim.

276. 1417. die 6. mensis Decembris, in *Pyzdry.*

Sandivogius de *Ostroróg,* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet venditionem VI marcarum annuarum ex proventibus villae *Górka,* a Ianussio herede de *Górka swidwina* Mathiae et uxori eius Margarethae, quondam heredibus de *Chocicza* factam.

R. In *Pyszdri* feria secunda proxima post festum s. Andreae apostoli. Czynsz powyższy darowali wspomniani małżonkowie Maciej i Małgorzata ołtarzowi św. Jana Chrzciciela, Stanisława m. i Mikołaja b. w kościele parafialnym NPMaryi w Pyzdrach, przez siebie fundowanemu. Testes: Nicolaus de *Goraszdowo* pincerna Kalisiensis, Iacussius de *Rynarowo,* Samborius de *Malochowo* castellanus Dzbanschinensis, Dersko de *Malgowo,* Przespraw de *Arzalkowo,* Mathias de *Phalibogowo.*

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1458—1478.

277. 1418. s. d. et m. in *Dolsk.*

Nicolaus abbas monasterii Lubinensis Petro Cordebog advocato hereditario de *Święciechów* vendendi quinque marcas annuas altaris ad ss. Helenam et Hedvigim in ecclesia de *Święciechów* dotandi gratia, facultatem tribuit.

R. Czynsz powyższy pięciu grzywien ma być zapisanym na 4 łanach, należących do wójtostwa, z których 3 leżą ku *Wilkowu* a 1 ku *Krzycku,* z których trzymają Piotr Clausner $1/2$ łana, Mikołaj Offeman $1/2$ łana, Hempel Schulthiss $1/2$ łana, Henryk Clausener 3 pręty, Michał Armknecht $1/2$ łana, Piotr Schefer 3 pręty, Piotr Seydil $1/2$ łana, Piotr Olsleger $1/2$ łana i Clausener z synem 1 łan. Z każdego z tych łanów ma być płacona 1 kopa groszy; a czynsz ten może być dopiero wykupionym przez następców Piotra Cordeboga za 65 grzywien. Testes: Andreas episcopus Poznaniensis, Iohannes Furman canonicus Poznaniensis, Nicolaus

de *Morkowo,* Iohannes de *Xyansch* milites, Nicolaus Michaelis de *Laszothky* notarius publicus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta d. a. 1498.

278. 1418. die 7. mensis Ianuarii, Constantiae.

Martinus V. P. M. ratum facit decretum arbitrale a Wladislao rege Poloniae et aliis quibusdam arbitris inter Nicolaum Strosberg praepositum ecclesiae cathedralis Gnesnensis et capitulum ecclesiae eiusdem latum.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Romanus pontifex, qui supra omnes Christifideles non ab homine, sed a Deo principatum obtinet et munimen(?), tunc sibi pastoris debite exequitur officium, cum ijs, que iudicio uel concordia terminata sunt, ut firma et illibata persistant, ne in reincidiue contentionis scrupulum relabantur, apostolici adicit muniminis firmitatem. Exhibita siquidem nobis pro parte venerabilis fratris nostri, Nicolai moderni archiepiscopi Gneznensis peticio continebat, quod cum olim inter quondam Nicolaum Strosberg, prepositum ex vna, et dilectos filios, capitulum ecclesie Gneznensis ex aliis partibus, super certis villis, curijs, ortis, iuribus et iurisdiccionibus ac iniurijs tunc expressis, tam in Romana curia, quam extra coram diuersis iudicibus diuerse questionum materie uerterentur, tandem fuit per partes predictas attendentes, quod occasione questionum et litigiorum huiusmodi in predicta ecclesia cultus diminuebatur diuinus, quem adaugeri desiderabant ac pacem haberi, inter eos de et super villis, curijs, ortis, iuribus, iurisdictionibus, iniurijs, questionibus et litibus huiusmodi in carissimum in Christo filium nostrum, Wladislaum regem Polonie illustrem cum potestate illos, quos uellet in hoc recipiendi secum et adiungendi, primo et deinde in bone memorie Nicolaum tunc archiepiscopum Gneznensem et venerabilem fratrem nostrum Iacobum episcopum Plocensem et dilectos filios Albertum tunc electum Poznaniensem et Iohannem de Lubyn et quondam Michaelem Bliden, canonicos Poznanienses, decretorum doctores ac nobiles viros Ianussium Calisiensem, Cristinum Sandecensem et quondam Nicolaum Woynicensem et Clementem Wysliciensem castrorum castellanos, per dictum regem huiusmodi potestatis uigore super hoc receptos et sibi adiunctos tanquam in arbitros, arbitratores seu amicabiles compositores et amicos communes sub certa pena concorditer compromissum, qui huiusmodi compromisso in se sponte suscepto, equum tulerunt arbitrium inter partes, prout in quodam publico instrumento, inde confecto, dicitur plenius contineri. Quare pro parte dicti Nicolai moderni archiepiscopi nobis fuit humiliter supplicatum, ut prefato arbitrio pro ipsius subsistentia firmiori robur apostolice confirmationis adicere de benignitate

...stolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus totis desiderijs affec-...mus augmentum et in uinculo pacis, in qua ipsius auctor colitur, delec-...mur, huiusmodi supplicationibus inclinati, dictum arbitrium sicut equum ...t et ab utraque parte susceptum et quecunque inde secuta rata et grata ...bentes, illa auctoritate apostolica tenore presencium confirmamus et pre-...ntis scripti patrocinio communimus, supplentes quoscumque defectus, si ...i forsan interuenerint in eisdem. Nulli ergo omnino hominum liceat ...nc paginam nostre confirmationis et communitionis infringere uel ei ...u temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indi-...nationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius ... nouerit incursurum. Datum Constancie VII Idus Ianuarij, pontificatus ...stri anno primo. — XXX G. Stoter — Io. Simonis.

(na zakładce) M. Piardj.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnie-...ńskiej (N. 343), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, uwieszoną na sznurku ...owego i żółtego jedwabiu.

...9. 1418. die 14. mensis Martii, in *Wieluń*.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao archiepiscopo Gnesnensi agge-...rem exstruendi inter villas *Grąbień* et *Pątnów* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rej memoriam. Quia ...nc errorum ac dubiorum prudenter occurrimus dispendijs, dum gesta ...tatis nostre literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, ...roinde nos Wladislaus rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, ...iradie, Llancicie, Cuyauie, Llythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expe-...it, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quo-...modo attendentes, quod tunc celestium donorum sortes in eterna beatitu-...dine et humane felicitatis auspicia et successus poterimus adipisci, dum ...ecclesiarum profectibus intendimus et ad statum ipsarum munificencie ...nostre desiderijs aspiramus, reuerendo in Christo patrj domino Nicolao ...archiepiscopo Gneznensi et primati sincere nobis dilecto et ipsius ecclesie ...Gneznensi pro salute nostra et nostrorum predecessorum concessimus, ...donauimus, dedimus, indulsimus ac tenore presencium damus, concedimus ...indulgemus et donamus plenam et omnimodam potestatem et facultatem ...aggerem a littore *Gramben* [1]) ville ipsius et ecclesie sue super riuulo ibi-...dem decurrente ad littus ville nostre *Pantnow* [2]) in terra et districtu Welunensi site, applicandi, erigendi, construendi et faciendi pro vna piscina ...tantum, vt possit et valeat circa ipsam piscinam molendinum libere et ...secure erigere, construere et alias vtilitates facere et iuxta sui ingenij discrecionem preparare ac eisdem vtifrui perpetue et gaudere. Ita tamen,

quod quocienscunque nos ibi accedere contingerit et nostra hoc requirat necessitas, pisces, quos ibi in nostra presencia perceperit, nobis partem eorum largiatur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in *Welun* feria secunda post dominicam Iudica, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo octauo. Presentibus ibidem: reuerendo in Christo patre, domino Iohanne episcopo Chelmensi ac strenuis nobilibusque Martino de *Calinowa* castellano Siradiensi, capitaneo Welunensi, Petro Schafranyecz succamerario Cracouiensi, Weruschone iudice, Weruschone vexillifero Welunensibus et Petro de *Mikolayowicze* tribuno Siradiensi ac alijs quampluribus fidelibus nostris dilectis. Datum per manus reuerendj in Christo (patris) Domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni nostri cancellarij et venerabilis Domini Iohannis Schafranecz scolastici Cracouiensis, vicecancellarij sincere nobis dilectorum.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477 fol. 113 v.

Oryginał tego przywileju przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 345), u którego po pieczęci pozostał sznurek z pąsowego jedwabiu, jest w skutek wilgoci tak zniszczony, że lewa połowa onegoż już wcale odczytaną być nie może.

[1]) ***Grąbień***, **wieś tej nazwy dziś nie istnieje; leżała prawdopodobnie w pow. konińskim.**
[2]) ***Pątnów***, **wieś w pow. konińskim.**

280. 1418. die 3. mensis Iunii, in *Ląd*.

Zyfridus abbas monasterii Landensis cum cmetone Laurentio Ieleniowicz allodium in *Wronczyno Wielkie* allodio in *Drzewcza* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, ut actus hominum litterarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Zyfridus abbas totusque conuentus monasterii Landensis, ordinis Cysterciensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo volentes bona monasterii nostri vtilitatum profectibus adaugere, fructusque et proventus ipsius tempore nostri regiminis in melioracionem deducere, et quia (inter) nos, conuentum ex vna, et prouidum Laurencium Yelenyouicz, kmethonem de Maiori *Wronczino*[1]) talem fecimus et condictauimus commutacionem perpetuam et irreuocabilem, taliter, quod eidem Laurencio Yelonouitz et suis posteris successoribus legitimis allodium nostrum in Magno *Wronczino* cum agris ad ipsum ex antiquo pertinentibus et cum hoc pratis ibidem consistentibus, dictis *Obroczna* et *Dokolowka*, pro alio allodio nostro in *Drzewcza*,[2]) quod ipse alias a fratre Heinrico bone memorie abbate, predecessore nostro pro certa pecunie quantitate, videlicet pro quindecim marcis monete cur-

rentis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, comparauerat, dedimus, contulimus vera commutacione per nos cum eo rite et racionabiliter facta, damusque, conferimus, inscribimus et commutamus perpetue et in ewm. Cui eciam Laurencio et suis posteris racione mellificiorum suorum, que alias *barcz* dicuntur, inter hereditates nostras Magna *Wronczino* et *Zagorowe* consistencium, que in borra nostra habuit et possedit, ibidem in Magna *Wronczino* quatuor ortulanos, qui alias ad curiam nostram pertinebant, assignauimus et commutauimus per presentes. Qui quidem Laurencius et successores sui nobis conuentui et successoribus nostris pro censu vnam marcam cum media in tali moneta, prout alij sui vicini et homines nostri de allodio predicto in magna *Wronczino* super festo sancti Martini soluere tenebitur et debebit: adiungentes sibi eciam et suis posteris vnum obstaculum dictum *yaz* piscature libere in ryvulo alias *strumyen* inter hereditates *Scrzinnicza* et *Costczol* defluenti et consistenti. Insuper idem Laurencius et sui posteri decimam manipularem post omnes agros et araturas allodij predicti nulli alteri, nisi nobis et conuentui dare debent: eo eciam addito specialiter et expresso, quod Laurencius predictus et sui posteri nobis et conuentui seruicia quecumque ad mandata nostra exhibere et facere tenebuntur et debebunt, borramque nostram et siluas a dampnis et periculis cum auxilio nostro defensare, custodire et attemptare debebunt. Harum quibus sigillum nostrum et conuentus appensa sunt testimonio litterarum. Actum et datum in monasterio nostro *Landa*, feria sexta post octauas Corporis Christi, anno Domini M CCCC XVIII. Presentibus hijs dominis: venerabili Donyn Sedis apostolice prothonotario, decano Cracouiensi, regni Polonie vicecancellario, Dobcone Cobila etc.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich, fol. 35.

1) *Wronczyn*, wieś w pow. poznańskim.

2) *Drzewce*, któraby z licznych wsi tej nazwy była, osądzić nie umiem. W pow. poznańskim wsi tej nazwy nie ma.

281. 1418. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Benedictus archidiaconus Lanciciensis, canonicus et officialis Gnesnensis, praepositis de *Gosławice* et *Kazimirz* mandat, ut Domaratum de *Pątnowo* et alios complices coram se citent.

R. Gnezne, die Solis, 12 m. Iunii. Benedictus archidiaconus Lanciciensis, canonicus et officialis Gneznensis, wzywa proboszczów z *Gosławic* i *Kazimirza*,[1]) aby pod karą ekskomuniki zawezwali na poniedziałek po św. Janie do Gniezna przed jego sąd Domarata z *Pątnowa*, Jarosława,

[illegible]

Macieja prokuratora, Macieja mieszczanina, Mikołaja Carpka z *Kazimirza*, Włodka ze *Sławoszewa*, Bartosza z *Nieświastowa*, Mikołaja sołtysa z *Kamieńca*, Mikołaja sołtysa z *Bieniszewa*, a to na wniosek Michała plebana z *Kazimirza* o pewne szkody.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1418.

[1]) *Gosławice*, zapewne wieś w pow. konińskim.
Kazimirz, zapewne wieś w pow. słupeckim.

282. 1418. die 18. mensis Iunii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter Leonardum praepositum monasterii Strelnensis et Stanislaum procuratorem de *Kruszwica* litem dirimens.

Nos Iacussius Iacca de *Wilczina* iudex et Bodzantha de *Chlapowo* subiudex Kalisiensis generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo octauodecimo, die sabbato proximo post festum santi Viti, terminis regalibus circa aduentum serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie Gnezne celebratis, in quibus strenui milites et terre nobiles domini infrascripti: Sbigneus regni Polonie marsalcus, Mathias de *Wanschosze* palatinus Kalisiensis, Iohannes de *Sczekoczino* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Mathias de *Labyssino*, Brestensis, Ianussius de *Kosczelecz* Gnewcouiensis palatini, Ianussius Gneznensis, Albertus Coninensis castellani, Nicolaus de *Bloczesszewo* iudex Poznaniensis, ceterique domini et officiales vna nobiscum protunc iudicio presidebant regali, ibique in nostra et predictorum dominorum presencia constitutus personaliter nobilis Vrbanus heres in *Myroslawicze*, procurator et nomine procuratorio venerabilis viri domini Leonardi prepositi monasterij Strzelnensis, dicens sibi per strenuum militem dominum Iohannem Kosisco de *Rchowo*, vexilliferum Dobrinensem, ex speciali mandato domini regis terminum Gneznam, dum ibidem dominus rex constitueretur, cum nobili Stanislao, procuratore olim de Cruswicia fore assignatum pro eo, quod suum incendarium violenter recepit de hereditate *Dzerzanschna*[1]) sua, et astitit terminum super dictum Stanislaum. Et ibidem Andreas ministerialis recognouit, quod eundem Stanislaum tribus et quarta vicibus ultra ius et contuetudinem terrestrem clamauit, ut veniret et Iuri pareret, qui minime paruit nec pro suo interesse aliquid in termino predicto fecit. Nos itaque audita dicti ministerialis recongnicione, adiudicauimus prefato domino Leonardo preposito Strzelnensi astanciam termini super memoratum Stanislaum olim procuratorem de *Cruschuicia* pro huiusmodi violenta recepcione incendarij sui in hereditate sua. Super quo iudicatum soluit.

In huius rei testimonium sigilla nostra in robur firmius presentibus sunt appensa. Datum anno die et loco, quibus supra. Scriptum per manus domini Nicolai de *Strzedzewo* notarij nostri, qui hoc habuit in commisso.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Strzelno N. 43). Z dwóch pieczęci pozostała tylko pierwsza, mała, okrągła, ze zwykłego wosku, na pasku pargaminowym uwieszona, wyobrażająca hełm turniejowy, bokiem w prawo zwrócony, na hełmie Poraj. Napis otokowy: s. ia . . . . . . aka. iudicis. Kalis.

[1]) Zapewne *Dzierząno* wieś w pow. mogilnickim.

283. 1418. die 18. mensis Iunii, Gnesnae.

Benedictus archidiaconus Lanciciensis, canonicus et officialis Gnesnensis, plebano de *Ostrowite* et vicario de *Kazimirz* mandat, ut Michaelem plebanum de *Kazimirz* coram se citent.

R. Pozew ten następuje na żądanie Jana Lichyńskiego cześnika kaliskiego o niektóre szkody.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1418.

284. 1418. die 6. mensis Iulii, in *Gostyń*.

Michael sutor praeconsul, consules et scabini civitatis de *Gostyń* notum faciunt testamentum ultimae voluntatis Petronillae civis Gostinensis et uxoris eius Elisabethae.

R. Michael sutor preconsul, Nicolaus Hanowycz, Martinus Smuszny, Nicolaus Scholthisz, Nicolaus Rilo consules, Nicolaus Habrar, Clemens Rapczinsky, Iohannes Neronnia, Petrus Lin, Petrus Reychpeter, Nicolaus Hanczkonis, Nicolaus pellifex, scabini ciuitatis Gostyn, oświadczają, że gdy zasiadali na radzie (*in pleno consilio*) stanąwszy przed nimi Petronilla mieszczanin gostyński wraz z żoną swą Elżbietą, następujący uczynili testament za pośrednictwem Pawła proboszcza miejscowego. Ciała ich mają być pochowane w kościele lub na cmentarzu u św. Małgorzaty; za to zapisują proboszczom gostyńskim na 6 jatkach rzeźniczych 8 grzywien rocznego czynszu, z których jednak mają być nauczycielom szkoły wypłacane rocznie na św. Marcin 7 wiardunków. W zamian za to mają proboszczowie corocznie odprawiać na intencyę NP Maryi jednę *maturam missam*. Egzekutorami testamentu czynią testatorowie magistrat miasta Gostynia.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1466.

285. 1418. die 6. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae Andreae episcopo Posnaniensi de villa *Korciczewo* civitatem *Laskarzewo* iure Magdeburgensi locandi dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum dispendiis prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre litterarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus, quibus (s) tenore presentium, quibus expedit, presentibus et futuris, presentium noticiam habituris, quomodo volentes bona ecclesie Poznaniensis et episcopatum ipsius in vsus reducere meliores, fructusque et prouentus dilatare et augmentare, vt sub felici nostro regimine vtilia incrementa se sentiant recepisse, ad instantes deuotasque petitiones reuerendi in Christo patris, domini Andree Dei gratia episcopi Poznaniensis, sincere nobis dilecti, ciuitatem de villa sua *Korcziczewo* dicta, in terra et districtu Radomiensi, prope metas Mazouie sita, erigendam et locandam indulsimus et tenore presentium indulgemus, quam *Laskarzewo* [1]) volumus nuncupari. Quequidem ciuitas *Laskarzewo*, vt hominum multitudine eo cicius valeat habundare, ipsam de iure Polonico in ius Theutonicum, quod Maydeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum: remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutonicum plerumque consueuerunt et sunt solita perturbare. Eximimus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus omnes et singulos aduocatum, ciues, thabernatores et quosuis dicte ciuitatis incolas ab omni iurisditione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum et quorumuis officialium et ministerialium eorundem, vt coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, sanguinis, homicidij, membrorum mutilationis alijsque excessibus citati minime respondebunt nec aliquas penas soluere teneantur; sed dicte ciuitatis ciues et incole coram aduocato, qui pro tempore fuerit, aduocatus uero coram prenominato domino episcopo uel successoribus suis, siue eius deputato, aut coram nobis uel iudicio nostro generali, dum tamen per nostram litteram, nostro sigillo sigillatam euocatus fuerit et citatus, et hoc si in reddenda iustitia negligens fuerit et remissus, tunc non aliter, quam suo iure Theutonico Maydeburgensi predicto de se querulantibus respondere sit astrictus. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressis, memorate ciuitatis aduocato in metis et greniciis iudicandi, sentenciandi, puniendi, corrigendi, decollandi, suspendendi, plectendi et condempnandi plenam damus et omnimodam tenore presentium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutonicum in omnibus suis punctis, sententiis, conditionibus, articulis et clausulis postulat et requirit: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Et vt

prefata ciuitas *Laskarzowo* possit meliorem recipere conditionem, forum annuale et septimanale perpetuo statuimus celebrandum: annuale forum semel in anno quolibet, dumtamen sine preiudicio aliarum nostrarum ciuitatum eidem adiacentium, fuerit assumptum et electum; septimanale singulis diebus sabbatis obseruetur in eadem. Concedentes omnibus et singulis mercatoribus et alijs cuiuscumque status aut conditionis hominibus, predictum forum septimanale et annuale frequentandi plenam et omnimodam facultatem in dicta ciuitate *Laskarzowo* secure et libere exercendi, vt valeant atque possint res suas et bona cuiuscumque generis, valoris uel speciej existant, presertim pannos laneos et lineos in staminibus uel in ulnis vendere, emere, commutare et alias iuxta beneplacitum eorum ipsas et ipsa contractare, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Inhibemus insuper omnibus et singulis capitaneis, burgrabiis, tenutariis, procuratoribus, nobilibus, terrigenis, theloneatoribus et quibusuis officialibus et subditis nostris, ne ad huiusmodi foralia annualia semel in anno et septimanalia singulis diebus sabbatis venientes aut venire volentes, circa emptionem, venditionem et commutationem quarumlibet rerum et bonorum aliqualiter presumant molestare vel impedire, aut hanc nostre concessionis et libertatis gratiam infringere et perturbare. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Actum Lancicie sabbato proximo ante festum sancti Laurentij martiris gloriosi, anno Domini millesimo quadringentessimo decimo octauo. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo, Alberto Cracouiensi, regni Polonie cancellario, Iacobo Plocensi, Iohanne Wladislauiensi, Iohanne Chelmensi episcopis et magnifico Cristino castellano Cracouiensi multisque alijs fidedignis. Datum per manus eiusdem domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij, nobis sincere dilecti. — Relatio prefati domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij.

(na zakładce): Dominicus Bayardus Firmanus sst.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, po której pozostał tylko sznurek z różowego, białego i czarnego jedwabiu.

Istnieje jeszcze drugi oryginał tego przywileju, pisany jednak charakterem zapewne włoskim, w naszych kancelaryach zgoła nieużywanym, u którego po pieczęci pozostał tylko sznurek z czarnego i różowego jedwabiu.

[1]) *Łaskarzew*, zapewne miasto w pow. garwolińskim.

286. 1418. die 16. mensis Novembris, (Posnaniae).

Andreas episcopus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad ss. Helenam et Hedvigim in ecclesia ad s. Iacobum in *Święciechów* a Ioanne presbytero de *Święciechów* factam, ratam esse iubet.

R. Fundacyi powyższej dokonał ksiądz Jan ze *Święciechowa*, nabywszy na ten cel czynsz roczny 5 grzywien szerokich groszy praskich za 65 grzywien od Piotra Cordeboga. Sprzedaż tego czynszu zapisanego na 4 łanach wójtowskich w *Święciechowie*,[1]) leżących ku *Wilkowu*, dokonał Piotr Cordebog za zezwoleniem Mikołaja opata lubińskiego i Sądka proboszcza starogostyńskiego pod warunkiem, że za życia jego czynsz ten nie może być wykupionym, chyba przez jego następców. Prawo patronatu mają posiadać Mikołaj, Jerzy i Jan, synowie ś. p. Mikołaja Lekerice z Swięciechowy. Na końcu dodał Andrzej biskup poznański, że każdoczesny ołtarzysta ma czytać za duszę fundatora co tydzień dwie msze.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta ad a. 1498.

[1]) *Święciechowa*, wieś w pow. wschowskim.

287. 1418. die 30. mensis Novembris, in *Lubin*.

Ioannes de *Sczekociny* castellanus Lublinensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Agnetem uxorem Thomislai de *Turwia* Nicolao de *Blociszewo* iudici Posnaniensi XXV marcas vendidisse.

R. Te sprzedane 25 grzywien przypadały Agnieszce od jej siostry z podziału wsi *Krajkowo*.[1]) Datum in Lubin feria quarta in die b. Andree apostoli. Testes: Pasco de *Gogolewo* subcamerarius Posnaniensis, Nicolaus de *Nieparth* Criwinensis, Swanthoslaus de *Gylowiecz* Carsiciensis(?) castellani, Petrassius de *Gola*, Czewley de *Bielawy* et Olbracht de *Czerwoni Kosczol* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1428.

[1]) *Krajkowo*, wieś zapewne w pow. szremskim.

288. 1418. die 24. mensis Decembris, in *Miedzyrzecz*.

Sandivogii de *Ostroróg* palatini Posnaniensis decretum de finibus villarum *Bledzewo* et *Gorzyce*.

In nomine Domini amen. Quia memorie hominum labuntur, nisi munimine literarum fuerint roborate, ideo nos Sandziwogius de *Ostrorog*

palatinus Poznaniensis, recognoscimus tenore presencium, quibus fuerit oportunum, quod ad nostram venientes presenciam hee due partes, videlicet deuotus Iohannes abbas de *Bledzewo,* et nobilis Nytharth heres de *Gorzice* petiuerunt, quatenus diuisionem graniciarum inter eorum hereditates faceremus, videlicet inter *Bledzewo* et inter *Gorzicze,*[1]) quamquidem diuisionem pretacte due partes et eorum sequaces fideiusserunt inuiolabiliter obseruare: pro deuoto abbate fideiussit nobilis Dobrogostus heres de *Syracowo,* et 'pro nobili Nythart fideiussit nobilis Buguslaus eciam heres de *Gorzice.* Hanc autem diuisionem graniciarum fecimus sub anno Domini millesimo CCCC° XVIII vnanobiscum accipientes multos homines fide dignos: nobilem Martinum heredem de *Chunrathouice* et prudentem virum Treplyn protunc in *Medzirzecz* prothoconlem, necnon Kamensky ciuem de *Medzyrzecz.* Quamquidem diuisionem incepimus a fluuio, qui vocatur *Obra,* deinde equitauimus ad fontem, qui vocatur *Cobila Studzonca,* demum remocius iussimus glebare cambicum alias *copecz,* post hec modicum remocius alium glebauimus cambicum, et sic vnum post reliquum, quoadusque ad lacum, que (s) vocatur *Glamboke gezoro* deuenimus, penes quod iussimus terciam (s) glebare cambicum verum et ex parte reliqua eiusdem lacus alium cambicum glebauimus; et sic dextra pars lacus, que est ex parte hereditatis *Gorzice,* ad hereditatem *Gorzice* pertinebit, et sinistra pars eiusdem lacus, que est ex parte hereditatum claustri Bledzewensis, ad claustrum *Bledzewo* pertinebit. In cuius rei testimonium nostrum sigillum presentibus est annexum. Datum in *Medzyrzecz* in vigilia Natiuitatis Christi, sub anno Domini millessimo quadringentesimo decimo octauo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum rządowem w Poznaniu (Blesen N. 16), opatrzony jest okrągłą pieczątką z ciemnego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, wyobrażającą w obwódce o czterech łukach, w tarczy herb Nałęcz; nad tarczą hełm i dwa rogi jelenie w klejnocie. Napis otokowy: s sandivo . . . de Popa . . t . .

[1]) *Bledzew,* miasto w pow. międzychodzkim.
Gorzyce, zapewne Gorzyn w tymże powiecie.

289. 1418. die 18. mensis Decembris, in *Paradyż.*

Peczke Smolk et filii eius Iurge et Franczke, obligant sese decretum arbitrale a Sandivogio palatino, Petro Cordebog herede de *Babimost* et Nicolao Baborofsky inter ipsos et Andream abbatem Paradisiensem de villis *Wyszanowo Wielkie* et *Male* laturum, observaturos.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Trzy pieczęcie odcięte.

[1]) *Wyszanowo,* wieś w pow. miedzyrzeckim.

290. 1419. s. d. et m. in *Lutogniewo*.

Zawissii Konarzewski cum Pascone de *Lutogniewo* succamerario Calissiensi de tremilo fodendo pactum.

R. Zawischa heres Conarzewski wiadomo czyni, że z Paskiem dziedzicem wsi *Lutogniewy*, podkomorzym kaliskim, zawarł następujący układ. Zawisza ma we wsi swej *Konarzewo*[1]) wykopać *tremilum alias staw* pod warunkiem, że wielekroć Zawisza i jego spadkobiercy staw ten *permittant alias przepuszczą* i woda na *Lutogniewy*[2]) się wyleje, a oni ryby na sprzedaż wyłowią, zapłacą za to jedną grzywnę na budowę kościoła lutogniewskiego. Gdyby zaś w *Konarzewie* znalazła się *erugo alias ruda* zdatna na fabrykę żelaza, wtenczas dziedzice tejże wsi nie mają wzbraniać dziedzicom *Lutogniew* brania jej na swoją potrzebę, bez uszkodzenia jednakże gruntów. Datum in *Lutognew*. Testes: Paulus plebanus in *Lutognew*, Iohannes vicarius ibidem, Franczko, Szczebko her. in *Dzierzanow*, Stanislaus heres Sulisławski.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1598.

[1]) *Konarzewo*, wieś w pow. krotoszyńskim, par. *Baszków*.
[2]) *Lutogniewo*, wieś w pow. krotoszyńskim.

291. 1419. die 13. mensis Ianuarii, in *Srzoda*.

Stanislaus protoconsul et consules civitatis Srzedensis testantur, Pachotham civem Srzedensem et Catharinam uxorem eius Bartholomaeo canonico Posnaniensi et praeposito Srzedensi unam marcam annuam X marcis communis monetae in vim reemptionis vendidisse.

R. Stanislaus protoconsul, Hanutha, Ianussius dictus Fadrich, Nicolaus Grabyanowski, Martinus mercator, Mathias sutor, Nicolaus et Iaczko consules ciuitatis Srzedensis poświadczają, że gdy zasiadali na sądzie gajonym wraz ze Stachnikiem wicewójtem, który temu sądowi przewodniczył, i ławnikami Andrzejkiem Pachothą, Wojciechem Saxonem, Mikołajem Krawcem, Andrzejem Kanthnym, Januszem Czarnym i Andrzejem Piekarzem, wtedy stanąwszy wobec nich Pachotha mieszczanin szredzki wraz z żoną swą Katarzyną sprzedali na wyderkaf jedną grzywnę zwyczajnej monety z domu swego, leżącego przy ulicy tkackiej obok muru naprzeciw domu Piotra Nawszy, za 10 grzywien bieżącej monety Bartłomiejowi kanonikowi poznańskiemu a proboszczowi szredzkiemu.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1444.

292. 1419. die 14. mensis Februarii, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum, inter Hancam de *Kwilino* et Dobrochnam de *Koszewino* et Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem litem dirimens.

Nos Prandota iudex necnon Adam subiudex terre Lanciciensis generalis, significamus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, vniuersis, quod cum nobiles ac honeste domine Hanka consors nobilis Swyanszconis de *Quilino,* necnon Dobrochna conthoralis Michaelis de *Coszewino* reuerendissimum in Christo patrem, dominum Nicolaum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem, nostram ad presenciam citari et euocari procurassent pro et super quibusdam debitis seu pecuniarum summis, quas super villa predicti domini Nicolai archiepiscopi etc. *Slupcza*[1]) dicta se habere asserebant, [cum hec cau]sa in multos et uarios terminos voluebatur, et tandem termino finali die date presencium uenientes prenarrate domine Hanka et Dobrochna dominum Nicolaum archiepiscopum supradictum pro debitis et peccuniarum summis supradictis, quas in hereditate *Slupcza* dicti domini Nicolai archiepiscopi se habere asserebant, ipsum coram nobis liberum et solutum dimiserunt. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie ipso die beati Valentini, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus strennuis et nobilibus viris, dominis: Stanislao pincerna, Szemakone tribuno Lanciciensibus, Petrassyo de *Wroczini,* Chebda de *Slothniky,* Stanislao de *Iaczcowicze* ac alijs multis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 346), nieco zbutwiały, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Słupca* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

293. 1419. die 9. mensis Maii, Wratislaviae.

Theodoricus de Cruczeborg canonicus et officialis Wratislaviensis notificat praepositis de *Gostyń, Morgenberg, Poniec* et aliis dioecesis Posnaniensis et Wratislaviensis bullam a Martino V. P. M. Florentiae a. 1419. die 9. m. Maii datam.

Pomienioną bulą papieża Marcina V z r. 1419 zamianowany został Teodoryk de *Cruczeborg* sędzią do rozsądzenia skargi podanej przez braci Piotra i Mikołaja Puczka z *Ponieca,* kleryków, przeciw Mościcowi kasztelanowi poznańskiemu, Bartoszowi z *Wezenburga* dziedzicowi *Gostynia,* Bartoszowi Sokołowskiemu z *Ponieca,* rycerzom, Wawrzeńcowi Salczer, Jaku-

bowi Drulla i Matyaszowi Sedelar z *Ponieca*[1]) o gwałty i uszkodzenia własności, z zastrzeżeniem, że gdyby wypadło położyć interdykt na cały gród poznański, wtenczas potrzeba będzie osobnego papieskiego zezwolenia. Skarga zaś ta dlatego została papieżowi przedłożona, ponieważ pokrzywdzeni nie śmią w kraju napastników sądownie ścigać. W skutek tego ogłasza Teodoryk de *Cruczeborg* następujący wyrok: ponieważ Bartosz z *Wezenborga* dlatego popadł w większą klątwę, ponieważ się nie poddał wyrokowi, mocą którego miał Piotrowi i Mikołajowi z *Ponieca* zwrócić jednę łaźnię w *Poniecu*, 10 grzywien za konia zabranego oraz 2 grzywny i 3 wiardunki za poniesione koszta skargi, wzywa zatem wyż wymienionych proboszczy, aby wezwali wspomnianego Bartosza, by w ciągu dni 8 na łono kościoła powrócił; w razie przeciwnym ma być każde miejsce jego pobytu i dzień jeden po odejściu jego obłożone interdyktem, z wyjątkiem jedynie miasta Wrocławia.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 34). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

[1]) *Poniec*, miasto w pow. krobskim.

294. 1419. die 16. mensis Maii, Gnesnae.

Petrus de Wolfram licentiatus in decretis, scholasticus Gnesnensis et canonicus Cracoviensis, fructuum Camerae apostolicae in regno Poloniae ac provincia Gnesnensi, necnon civitate et dioecesi Culmensi debitorum, collector generalis, Clementem abbatem monasterii de *Mogilno* de XVIII marcis grossorum Pragensium solutum facit.

R. Te 18 grzywien należały się Kamerze apostolskiej pro annata incorporationis ecclesie s. Iacobi ibidem prope portam monasterii in *Mogilno*.[1])

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1419.

[1]) *Mogilno*, miasto powiatowe departamentu bydgoskiego.

295. 1419. die 3. mensis Iunii, in Iuveni Wladislavia.

Iaroslai de *Sadlno* iudicis terrae Wladislaviensis et Bidgostiensis generalis decretum, inter Augustinum de *Wrząca* et *Pilatowo* et Mathiam Żołędowski do LXXX marcis litem dirimens.

R. Iaroslaus heres de *Sadlno*, Wladislaviensis et Bydgostiensis iudex terrestris generalis, wiadomo czyni, że gdy in Iuvene Wladislauia,

sabbato in vigilia Penthecostes na sądach królewskich zasiadał z wojewodą kaliskim, marszałkiem królewskim, Piotrem Medzweńskim w zastępstwie króla, Januszem z Brzozogłów, Skarbkiem podsędkiem włocławskim, Tomaszem Pakośćskim, Mikołajem Kiełbasą i Janem Rospierskim, wtenczas stanąwszy przed nim Augustyn dziedzic *Wrzący* i *Piłatowa* okazał pewnemi dokumentami, że uzyskał na Macieju Żołędowskim 80 grzywien dobrych i starych solidów, dlatego też suma ta od powyższego sądu została mu przysądzona.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1424.

296. 1419. die 11. mensis Iunii, Posnaniae.

Sandzivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Albertum de *Polne* cum capitulo cathedrali Posnaniensi hereditatem *Polne* quarta parte hereditatis *Chartowo* commutasse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, opportunum est, ut actus hominum literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennentur, ne lapsu temporis simul cum tempore euanescant. Proinde nos Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus quam futuris, presencium noticiam habituris, quod ad nostram plurimorumque eiusdem terre Polonie nobilium veniens presenciam discretus vir, dominus Albertus heres de *Polne*, perpetuus vicarius in ecclesia Poznaniensi kathedrali, non compulsus, non coactus, neque aliquo errore seductus, sanus mente et corpore existens, totam suam predictam hereditatem *Polne*,[1]) in districtu Costanensi sitam, rite et racionabiliter pro quarta parte ville et hereditatis *Charthowo*,[2]) in districtu Poznaniensi site, cum wenerabilibus viris dominis capitulo Poznaniensi, excepto allodio permutauit et coram nobis in perpetuum resignauit, nichil iuris vel dominij in predicta hereditate *Polne* pro se vel pro suis legittimis successoribus reseruando, cum omnibus et singulis fructibus, prouentibus, censibus, vtilitatibus, campis, agris, pratis, pascuis, siluis, borris, gaijs, nemoribus, rubetis, piscinis, piscaturis, molendinis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus et singulis attinencijs et obuencionibus, prout solus tenuit et possedit, et sicut in suis metis et graniciebus circumferencialiter est distincta. Quas permutacionem et resignacionem ratas, firmas et gratas habentes, recepimus et admisimus, ipsasque tenore presencium confirmauimus et in perpertuum confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie, ipso

die sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus strenuis militibus et nobilibus viris, dominis: Iohanne Lichynsky pincerna Kalisiensi, Iohanne de *Pnyewy*, Vincencio de *Falibogowo*, Zacharia de *Pyascowo*, Stanislao de *Myelszino* et Ianussio aduocato Obornycensi, heredibus et alijs quam plurimis fidedignis testibus ad premissa

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z blado różowego i blado zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Polne*, wieś dziś nieistniejąca.
[2]) *Chartowo*, wieś w pow. poznańskim.

297. 1419. die 16. mensis Iunii, in *Chełm*.

Heredes de *Zagajów* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi vicarium de *Chełm* praesentant.

Reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Nicolao Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primati, Predborius . . . . fratres germani vnacum Hedwigi matre sua de *Zagayow* ffilialem obedienciam cum omni genere famulandi. Quia [ad prebendam in *Chelm*] [1]) per resignacionem discreti domini Michaelis vltimi et inmediati comendarij eiusdem prebende vacantem, discretum virum dominum . . . . vicarium de pretexto *Chelm*, venustate morum et conuersacione honesta placidum, presbiterum Cracouiensis diocesis, ostensorem presencium reuerendissime uestre Paternitati ad eandem prebendam presentibus duximus presentandum cum effectu, pro eo et cum ipso humilime supplicando, quatenus . . . . tuitu plasmatoris omnium nostrarum quam precum ad instanciam dignemini misericorditer iuxta officium vestrum nostr . . . . . investire, sibi curam eiusdem, prout iuris est, porrigendo. Ut autem premissa habeant robur perpetue firmitatis, nostra sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Chelm* feria sexta infra octauas Corporis Cristi, anno Domini millesimo CCC° decimo nono.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 397), opatrzony jest dwiema małemi okrągłemi pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwszej wycisk się wykruszył, druga w zielonym wyciśnięta wosku, wyobraża w tarczy herb Zadorę. Napis otokowy: pet . . . . de Szagayo . . .

[1]) *Chełm*, miejscowość nieodgadniona; może nią była wieś *Chełm* niegdy w wojew. i pow poznańskim, par. *Pniewo* położona.

298. 1419. die 30. mensis Iunii, in *Gostyń*.

Proconsul, consules et scabini civitatis Gostinensis Alberto praeposito de *Żytowiecko* X marcas annuas grossorum Pragensium altaris ad s. Catharinam in ecclesia Gostinensi ad s. Margaretham dotandi gratia C marcis in vim reemptionis vendunt.

R. Michael Schuberth preconsul, Petronelle, Nicolaus Scholtis, Nicolaus Rylo, Martinus Smuszny consules, Clemens carnifex, Nicolaus Habrar, Iohannes Neuman, Nicolaus pellifex, Petrus Peterlin, Petrus Reychpeter, Nicolaus Henczlonis scabini, Ianke Fryt carnificum, Iohannes Schyrak lanificum, Nicolaus Aldehebrer sutorum, Ienke Sneyder sartorum, Mykno Smyeth fabrorum, ceterique operariorum magistri iurati etc. opidi *Gostin*, feria sexta infra octauas beatorum Petri et Pauli apostolorum anno D. 1419 in *Gostin*, sprzedają za pozwoleniem Bartosza i Janusza de *Wyzenborg* dziedziców i panów *Gostynia*, Wojciechowi proboszczowi w *Żytowiecku* czynszu rocznego 10 grzywien szerokich groszy praskich za 100 grzywien, a to na rzecz ołtarza św. Katarzyny w kościele parafialnym św. Małgorzaty w *Gostyniu*[1]) fundować się mającego. Wspomniany zaś kapitał 100 grzywien zapisują rajcy i ławnicy miasta *Gostynia* na wszystkich kramach szewskich, piekarskich, kramarskich, na 6 wiatrakach i 1 młynie, na wszystkich ogrodach, należących do miasta i na całkowitym tegoż majątku ruchomym i nieruchomym.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1457.

[1]) *Gostyń*, miasto w pow. krobskim.

299. 1419. die 5. mensis Augusti, in *Ciążyn*.

Andreas episcopus Posnaniensis altare ad s. Catharinam in ecclesia parochiali Gostinensi ad s. Margaretham erigit.

R. Andreas episcopus Posnaniensis in *Czyanszym* die 5 m. Augusti a. 1419 potwierdza zapis rocznego czynszu 10 grzywien groszy szerokich praskich przez ś. p. Wojciecha proboszcza żytowieckiego u mieszczan miasta *Gostynia*[1]) zakupionego i na erekcyę nowego ołtarza w kościele parafialnym gostyńskim św. Małgorzaty przeznaczonego. Biskup zatem funduje nowy ołtarz św. Katarzyny w tymże kościele. Za wypłacanie powyższego czynszu przez mieszczan poręczają Bartosz i Janusz de *Wezenburg*, bracia i dziedzice *Gostynia*, równie i ks. Paweł proboszcz tameczny. Prawo patronatu przyznaje biskup miastu, które ma zawsze prezentować księdza dobrego kaznodzieję. Tenże ma tygodniowo odprawiać 2 msze, z których jednę za zmarłych i co święto mieć kazanie, za pozwoleniem

jednak proboszcza. Ołtarzysta może być i dyakon, jeśli jest dobrym kaznodzieją. Testes: mgr. Boguslaus presbiter Plocensis, capellanus episcopi, mgr. Mathias Cordebog advocatus et procurator consistorii Wratislaviensis, Andreas de *Zyrkowo*, Paulus de *Gostyn*, ecclesie parochialis rectores, Petrus de Petirnella consul, Mathias Michaelis notarius de *Gostyn*, Michael Iohannis de *Gostyn* notarius episcopi.

Archivum consistorii episcopalis Posnanien. acta a. 1508.

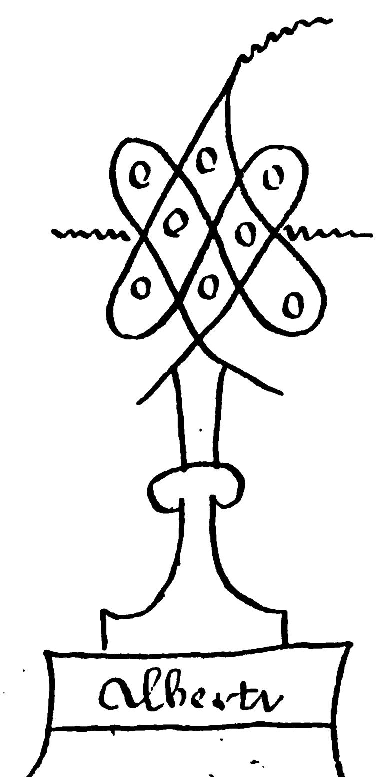
[1]) *Gostyń*, miasto w pow. krobskim.

300. 1419. die 7. mensis Augusti, Warssoviae.

Albertus Grimislai custos et officialis Warssoviensis, fert sententiam excommunicationis in clericum Boguslaum Iohannis de *Troschino*.

Albertus Grzymislai custos et officialis Warschouiensis, Poznaniensis diocesis, discretis viris ebdomadarijs chori Poznaniensis kathedralis, necnon vniuersis et singulis ecclesiarum parrochialium rectoribus et eorum vicesgerentibus per ciuitatem et diocesim Poznanienses vbilibet constitutis, ad quos presentes peruenerint et qui presentibus fuerint requisiti, salutem et fraternam in Domino caritatem. Licet per nostras certi tenoris citacionis literas discretum Boguslaum Iohannis de *Troschino*, clericum Poznaniensis diocesis, citauimus et per certos exsecutores in eisdem nostris citacionis literis descriptos, citari mandauimus, termino sibi certo, videlicet diem Lune septimam mensis Augusti coram nobis in Warschouia habitacionis nostre ad respondendum certis articulis sibi ex officio formandis, necnon ad exhibendum et producendum suum autenticum, vigore cuius tabellionatus officium exercet et nititur exercere in Poznaniensi predicta et alijs diocesibus, quodque de et super certis iniurijs reuerendissimo in Christo patri domino, domino Nicolao Dei gracia sancte Gneznensis ecclese archiepiscopo aut suo procuratori termino et loco predictis responderet, tamenque prefatus Boguslaus Iohannis de *Troschino*, clericus dicte Poznaniensis diocesis, in dictis termino et loco nec per se, nec per suum procuratorem legitimum aut aliquem suum responsalem minime parere curauit, honorabili viro domino Simone rectore ecclesie in *Staw*, vicecancellario et procuratore prefati reuerendissimi patris domini Nicolai archiepiscopi procuratoris legittimi, de cuius procuracionis mandato nobis existit fides plena facta sufficiens, comparente et ipsius Boguslai Iohannis de *Troschino*, clerici dicte Poznaniensis diocesis contumaciam accusante, nos igitur Albertus custos et officialis predictus prefatum Boguslaum Iohannis de *Troschino* licet diucius exspectatum et vltra debitam horam prout erat merito, reputauimus contumacem, ipsumque ob huiusmodi contumaciam excommunicauimus et excommunicamus in Dei nomine in hijs scriptis

..bis in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena man-
..antes firmiter iniungendo, quatenus prefatum Boguslaum Iohannis de *..roschino*, clericum dicte Poznaniensis diocesis, in dicta et vestris eccle-..ijs singulis diebus dominicis et festiuis infra missarum sollempnia sic ..communicatum nunccietis tamdiu, donec absolucionis beneficium et ..nobis aliud habueritis in mandatis. In quorum omnium fidem et testi-..onium premissorum presentes nostras contumacie literas et hunc nostrum ..rocessum per Stanislaum Alberti de *Rczeszewo* notarium publicum et ..oram nobis huiusmodi cause scribam, scribi et publicari et nostri appen-..ione sigilli fecimus communiri. Actum et datum Warschouie in domo ..abitacionis nostre, anno Domini millesimo quadringentesimo XIX, indic-..cione duodecima, die Lune septima mensis Augusti predicti, hora nonarum ..el quasi, pontificatu sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius secundo. Presentibus ibidem honorabilibus et discretis viris, dominis Iacobo Virschoslai de *Squari*, Nicolao Stanislai de *Brzeszino*, canonicis ecclesie collegiate sancti Iohannis Warschouiensis, Stanislao Nicolai de *Msczonowo* clerico et notario publico et Iohanne presbitero de *Tarczin* dicte Poznaniensis diocesis, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Stanislaus Alberti de *Rczeszewo* clericus Plocensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius dictis termino prefati domini Simonis procuratoris reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis comparicioni, pronuncciacioni sentencie excommunicacionis et eius promulgacioni alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, per prefatum dominum meum custodem et officialem et coram eo agerentur et fierent, vna cum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui et in hanc formam publicam manu propria scribens redegi, signo et nomine meis solitis et conswetis una cum appensione sigilli prefati domini mei Alberti custodis et officialis et de eius speciali mandato consignando in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, bardzo zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 347), opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Z tych dochowała się tylko pierwsza podługowata, w zielonym wyciśnięta wosku, bardzo zniszczona, wyobrażająca w tarczy herb Pomian. Napis otokowy zniszczony.

Po stronie adresowej dokumentu zamieszczone są następujące dwie zapiski:

Et ego Sigismundus rector parrochialis ecclesie in G . . . . . . fideliter presens mandatum domini officialis exe[cutus sum,] qui hic inclusum Boguslaum excommunicare mandaui singulis diebus dominicis et festiuis in nostra ecclesia et in signum debite execucionis per me facte sigillum proprium appendi et sentenciam prefatam sigillo communiui.

Et ego Iohannes rector ecclesie parrochialis in *Trampky*, presens mandatum domini officialis decima die mensis Augusti fideliter sum executus, prefatum Boguslaum iuxta formam hic contentam in ecclesia mea excommuinicare mandaui et in signum execucionis manu propria scribens sigillum proprium appendi.

301. 1419. die 11. mensis Septembris, in *Ostroróg*.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet donationem XX marcarum annuarum a Bogussio de *Koszuty*, altari Trium Regum in ecclesia ad s. Ioannem in *Ostroróg*[1]) factam.

R. In *Ostrorog* feria secunda proxima post festum Natiuitatis Marie. Testes: Mathias vicarius in *Othorowo*, Iohannes Rudsky, Nicolaus Szyrzynsky, Albertus Gyzdbyensky, Sandivogius Bobolczynsky, Albertus Wythakowsky.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1497.

[1]) ***Ostroróg*, miasteczko w pow. szamotulskim.**

302. 1419. die 1. mensis Octobris, in *Czersk*.

Ioannis Senioris ducis Masoviae et Russiae decretum, Henrico de Nova *Czirkew*, succamerario Varsoviensi, villam *Czernikowo* addicens.

R. Iohannes senior dux Mazovie et Russie terrarum, dominus et heres Czirnensis, in *Czirsko* ipso die Remigij et sociorum eius, wiadomo czyni, że lubo wedle statutów ziemi Swanthosko Andree de *Godkowo* miałby prawo według prawa bliskości i pokrewieństwa wykupić dziedzictwo od córek Jana de *Czernikowo*, to jednak ponieważ książę to prawo do *Czirnikowa*[1]) nabył był od niego za pewne pieniądze na rzecz Henryka de Nova *Czirkew*, podkomorzego warszawskiego, tenże Swantosko zrzekł się wraz z braćmi prawa pomienionego na rzecz owego Henryka. Świadkowie: Slawczo heres de *Boglewice* castellanus, Nicolaus alias Gemza

subcamerarius Czirnenses, Stiborius de *Sanchaczino* marschalcus, Albertus magister coquine curie. Scriptum per manus Pauli de *Borzewo* Plocensis et Warschoviensis canonici, cancellarij ducis.

Oryginał pargaminowy w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 15), opatrzony był niegdy pieczęcią, która osobno obecnie przechowana, wyobraża księcia w zbroi, w stojącej postawie, wspartego prawicą na długim mieczu, lewicą na trójkątowej tarczy z orlem bez korony. Napis otokowy: s. Iohannis dei gra. ducis Mazo . . . . Warsow.

[1]) Zapewne *Czernikowo*, wieś paraf. w pow. lipnowskim.

303. 1419. die 13. mensis Octobris, in *Kobylin.*

Pauli advocati et scabinorum de *Kobylin* decretum, inter Iasconem Szołdra et Iacobum dictum Kusz, civem Cobilinensem de causis quibusdam litem dirimens.

R. Paulus aduocatus in *Cobilino* vna cum scabinis: Nicolao Gorziczka, Petro Cochen, Petro Cottofez, Michaele et Martino Marzich, feria sexta proxima ante festum s. Hedvigis in *Cobilino*, wiadomo czynią, że stanąwszy przed ich sądem szlachetny Jaśko Szołdra, zastępca pani tamże, przez woźnego miejskiego powoływał Jakuba Kuszem zwanego, mieszczanina kobylińskiego o niektóre sprawy; który gdy ani wtenczas ani na następne jeszcze 3 termina się nie stawił, powyższy sąd gajony przysądza szlachetnemu Jaskowi *terminorum wlgariter stanye y dobicze, et super hoc przisad vszalmiszmy.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1419.

[1]) *Kobylin*, miasto w pow. krotoszyńskim.

304. 1419. die 13. mensis Octobris, in *Kalisz.*

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Pasconem de *Gogolewo* ecclesiae hospitalis in suburbio civitatis de *Koźmin* IX marcas annuas latorum grossorum Pragensium C marcis vendidisse.

R. In Calis feria sexta proxima ante festum b. Hedvigis. Owych 100 grzywien dostarczyła szlachetna Dorota, wdowa po Ianuszu Pogorzelskim. Gdyby Pasek lub który z jego spadkobierców czynsz ten chciał wykupić, wtenczas mają wpierw zawiadomić o tem proboszcza wymienionego kościoła, który wraz z rajcami miasta jaki inny czynsz za odebrany

kapitał ma zakupić. Prawo patronatu należy się fundatorce dożywotnie, po jej śmierci zaś spada na miasto. Testes: Mathias Coth de *Dambno* Naklensis, Iohannes de *Qwyathowo* Landensis castellani, Przedslaus Grizinsky de *Brenno* dapifer Poznaniensis, Wyrzbanta et Andreas de *Cobilino* et Luthko de *Brzesze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1444.

Dokument powyższy transumuje i potwierdza Andrzej z Bnina biskup poznański, w *Rozdrażewie* in die Annuntiationis b. Marie, z postanowieniem, aby dedykacya kaplicy w pierwszą niedzielę po św. Idzim nastąpiła; 40 zaś dni odpustu udziela biskup wszystkim wiernym, którzy w ten dzień przybędą na nabożeństwo, przez całą oktawę śpiewać będą codziennie w tymże kościele Ave Maria i udzielą jałmużnę dla chorych. Beneficyat ma tygodniowo odprawiać 3 msze: w niedzielę do św. Ducha, w poniedziałek za zmarłych, trzecią w sobotę do NMPanny; oprócz tego ma mieć pieczę duchowną nad chorymi w szpitalu. Biskup ze swej strony dodaje do fundacyi ze swego dochodu stołowego, ze wsi *Wonyebycze* kopę groszy szerokich praskich.

[1]) *Koźmin*, miasto w powiecie krotoszyńskim.

305. 1419. die 24. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis ecclesiam collegiatam de *Ruda* ad ecclesiam s. Michaelis archangeli in *Wieluń* transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sollicitudini intendentes pastorali, officium nobis quamquam insufficientibus meritis diuina disposicione commissum, vtiliter adiuuante Domino exequi cupientes, soliciti reddimur, ut ad partem nostre solicitudinis, quantum cum Deo possumus, tales in ecclesia Dei personas ponere studeamus, quarum consideratis virtutibus verisimiliter possumus, quod ipsorum regimine cultus firmius augerj poterit et alia felicia prouenire possint incrementa. Hinc est, quod nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, considerantes locum Rudensem,[1]) in quo per nostros predecessores ecclesia collegiata dudum extiterat erecta et fundata, certis prepositura, canonicatibus et prebenbis fuisset insignita ac redditibus, prouentibus et fructibus, villis et decimis dotata multipliciter et ditata, fore vastum et desertum et in solicitudine constitutum, nec pro prelatis et canonicis faciendi in eo residenciam personalem congruentem, dictum collegium de consensu serenissimi principis, domini Wladislaj regis Polonie ac voluntate vnanimi honorabilium virorum, prepositi et canonicorum videlicet eiusdem ecclesie Rudensis, dictum collegium ad ecclesiam sancti Michaelis archangeli in *Wyelun*[2]) transtulimus, domino Deo adiuuante. Cupientes quoque ex speciali deuocione affectum, quem ad eandem ecclesiam Velunensem gerimus, cultum diuinum in ea ampliare, iugi medita-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

DK402
C6
5:A

3 6105 001 318 026
Stanford University Libraries

DATE DUE

JUN 1989

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD, CALIFORNIA
94305